



ธนาคารแห่งประเทศไทย

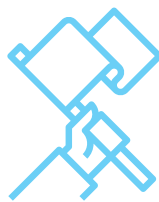
รายงานประจำปี 2563
ธนาคารแห่งประเทศไทย





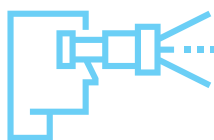






พันธกิจ

มุ่งเสริมสร้างสภาพแวดล้อม ทางเศรษฐกิจการเงินที่มีเสถียรภาพ
และมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนและทั่วถึง



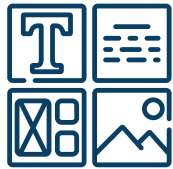
วิสัยทัศน์

เป็นองค์กร ที่มองไกล มีหลักการและร่วมมือ
เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนของไทย



ค่านิยมร่วม

ยืนตรง
มองไกล
ยื่นมือ
ติดดิน



บทที่

๑



หน้า
13

1. บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

๒



หน้า
30

2. แผนยุทธศาสตร์ สปท. ปี 2563-2565

31

2.1 ความท้าทายและผลการดำเนินงาน
ตามแผนยุทธศาสตร์ สปท.
ปี 2563 - 2565

33

2.2 ภารกิจสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการ

๓



หน้า
37

3. การดำเนินงานเพื่อรับมือ
กับวิกฤตโควิด 19

38

3.1 มาตรการการรับมือวิกฤต
แบบฉับพลันเพื่อลดความ
ตื่นตระหนก

41

3.2 มาตรการเร่งแก้ไขในภาพกว้าง

54

3.3 มาตรการแก้ปัญหาวิกฤต
อย่างตรงจุดและยั่งยืน

บทที่

๔



หน้า
66

4. การดำเนินงานสำคัญอื่น ๆ

67

4.1 การรักษาเสถียรภาพระบบการเงิน

4.1.1 การรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงิน

4.1.2 การรักษาเสถียรภาพระบบสถาบันการเงิน

4.1.3 การรักษาเสถียรภาพระบบการชำระเงิน

91

4.2 ความเชื่อมั่นของสาธารณชน

4.2.1 การดูแลภาคประชาชน

4.2.2 การดำเนินงานด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ

4.2.3 การธนาคารเพื่อความยั่งยืน

4.2.4 การบริหารจัดการธรรมาภิบาล

4.2.5 การสื่อสารและการมีส่วนร่วมกับผู้เกี่ยวข้อง

103

4.3 ประสิทธิภาพการดำเนินงาน

4.3.1 ศูนย์ประสานงาน COVID-19

4.3.2 โครงสร้างองค์กร ระบบงาน และกระบวนการ
ทำงาน

4.3.3 การสร้างองค์ความรู้และเครือข่ายนักวิชาการ

4.3.4 การบริหารจัดการเทคโนโลยีและระบบข้อมูลสารสนเทศ

4.3.5 การบริหารทรัพยากรบุคคลและพัฒนาองค์กร

๕



หน้า
120

5. การกำกับดูแลกิจการและการบริหารความเสี่ยง

122

5.1 ผลการดำเนินงานของคณะกรรมการ
ธนาคารแห่งประเทศไทย

124

5.2 การกำกับดูแลกิจการของ สปท.

125

5.3 การบริหารความเสี่ยงองค์กร

128

5.4 การออกหรือแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน
ของ สปท.

๖



หน้า
129

6. การดำเนินงานในระยะต่อไป



สารบัญล้อมกรอบ (BOX)

การดำเนินงานของ สปท. เพื่อรับมือกับโควิด 19 และงานสำคัญอื่น ๆ

ในปี 2563 นอกจากการดำเนินงานเพื่อรับมือกับวิกฤตโควิด 19 ซึ่งเป็นงานที่เร่งด่วนสำคัญ สปท. ยังดำเนินงานสำคัญด้านอื่น ๆ ตามพันธกิจด้วย สรุปได้ดังนี้

Box 1
หน้า
22

คนไทยได้อะไรจากการดำเนินงาน ของธนาคารแห่งประเทศไทย ปี 2563



การดำเนินงาน
เพื่อรับมือกับ
วิกฤตโควิด 19

		หน้า	
มาตรการการรับมือ วิกฤตแบบฉับพลัน	Box 2	36	สปท. ดำเนินนโยบายการเงินแบบมองไปข้างหน้าเพื่อรับมือกับ การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19
มาตรการเร่ง แก้ไขในภาพกว้าง	Box 3	49	e-Payment และการจัดการธนบัตร ช่วยประชาชนได้ อย่างไรในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19
	Box 5	56	สปท. ปรับเกณฑ์การคิดดอกเบี้ยผิดนัดชำระหนี้บนฐานของ เงินต้นที่ผิดนัดจริง
	Box 6	58	การปรับเกณฑ์คลินิกแก้หนี้เพื่อดูแลลูกหนี้ทุกกลุ่ม
มาตรการแก้ปัญหา วิกฤตอย่างตรงจุด และยั่งยืน	Box 4	53	ทำไม สปท. จึงเปลี่ยนมาใช้นโยบายดูแลลูกหนี้แบบตรงจุด แทนการช่วยเหลือเป็นการทั่วไป
	Box 7	60	มาตรการช่วยเหลือลูกหนี้รายย่อยที่ได้รับผลกระทบจาก การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19
	Box 8	62	มาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ภาคธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจาก การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19



งานสำคัญอื่น ๆ
ของ สปท.
ในปี 2563

ด้านเสถียรภาพ	Box 14	106	เพราะโลกเปลี่ยนไว แบงก์ชาติจึงต้องเข้าถึงและเข้าใจ มากกว่าเดิม
	Box 15	108	โครงการแลกเปลี่ยนข้อมูลเศรษฐกิจและธุรกิจระหว่าง สปท. กับภาคธุรกิจ (BLP)
	Box 17	144	ทำความเข้าใจงบการเงินของแบงก์ชาติ ปี 2563
ด้านการพัฒนา	Box 9	71	อัตราดอกเบี้ยธุรกรรมซื้อคืนระยะข้ามคืน (THOR)
	Box 10	73	การผลักดันระบบนิเวศของอัตราแลกเปลี่ยน (FX Ecosystem) ใหม่
	Box 11	83	สินเชื่อส่วนบุคคลดิจิทัล
	Box 12	88	การพัฒนาต้นแบบการชำระเงินสกุลเงินดิจิทัลที่ออกโดย ธนาคารกลาง (CBDC)
ด้านการเสริมสร้าง ความเข้มแข็งของ องค์กร	Box 13	102	สปท. กับรางวัล Initiative of the Year Award 2020
	Box 16	116	การเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในกระบวนการทำงาน ด้วย Artificial Intelligence และ RPA



Bank of Thailand

ธนาคารแห่งประเทศไทย

ปี 2563 นับเป็นปีสำคัญที่ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้รับพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ที่พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ ธปท. จัดพิมพ์ธนบัตรที่ระลึกในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช 2562 เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติในโอกาสมหามงคล ซึ่งธนบัตรที่ระลึกชุดนี้ถือเป็นการบันทึกเหตุการณ์ประวัติศาสตร์สำคัญ ตลอดจนพระราชพิธีที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของความเป็นชาติไทย

ตลอดช่วงเวลาปี 2563 ธปท. ดำเนินมาตรการช่วยเหลือประชาชนและภาคธุรกิจอย่างเร่งด่วนต่อเนื่อง ทั้งแบบวงกว้าง เป็นการทั่วไป และแบบตรงจุด ควบคู่กับการลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายแบบเชิงรุก เพื่อเสริมสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนของประเทศ ตามพันธกิจหลักของธนาคารกลางท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่ผันผวน ไม่แน่นอน ซับซ้อน และคลุมเครือสูง จากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ซึ่งนับว่าภารกิจของ ธปท. ในปีที่ผ่านมา “ยากขึ้น กว้างขึ้น เร่งด่วนขึ้น” และเป็นความท้าทายต่อการดำเนินงานของ ธปท. ตามแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี ธปท. (พ.ศ. 2563 – 2565) ในการสนับสนุนระบบเศรษฐกิจการเงินให้สามารถปรับตัวและเติบโตอย่างยั่งยืน ควบคู่กับการวางรากฐานเสริมสร้างความเข้มแข็งภายในองค์กรของ ธปท.

ในการทำหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการและการดำเนินงานของ ธปท. คณะกรรมการ ธปท. ได้ร่วมกับคณะกรรมการนโยบายทั้ง 3 คณะ ได้แก่ คณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) คณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงิน (กนส.) และคณะกรรมการระบบการชำระเงิน (กรช.) ตลอดจนคณะกรรมการตรวจสอบ และคณะกรรมการกำกับดูแลความเสี่ยง ให้ความสำคัญกับการทำงานของ ธปท. แบบ “รุกมากขึ้น ตัดสินมากขึ้น ยื่นมือมากขึ้น” โดยเฉพาะงานสำคัญเร่งด่วน 8 เรื่อง ภายใต้แผนยุทธศาสตร์ 3 ปี อาทิ การปรับโครงสร้างหนี้ การผสมผสานเครื่องมือนโยบายให้แก้ปัญหาได้ตรงจุด และการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหากับระบบสถาบันการเงิน เพื่อเร่งบรรเทาผลกระทบ และแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 และสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทยอย่างยั่งยืน



งานสำคัญเร่งด่วน 8 เรื่องของ ธปท. เพื่อรองรับความผันผวนในปัจจุบัน

1

การปรับโครงสร้างหนี้รายย่อยและธุรกิจในวงกว้าง

2

การป้องกันไม่ให้เกิดปัญหากับระบบสถาบันการเงิน

3

การยกระดับการเฝ้าระวังและป้องกันปัญหาไม่ให้ลุกลาม และเพื่อรักษาเสถียรภาพการเงิน

4

การจับชีพจรเศรษฐกิจให้ไวและผลักดันนโยบายโครงสร้างสำคัญ

5

การผสมผสานเครื่องมือนโยบายให้แก้ปัญหาได้ตรงจุด

6

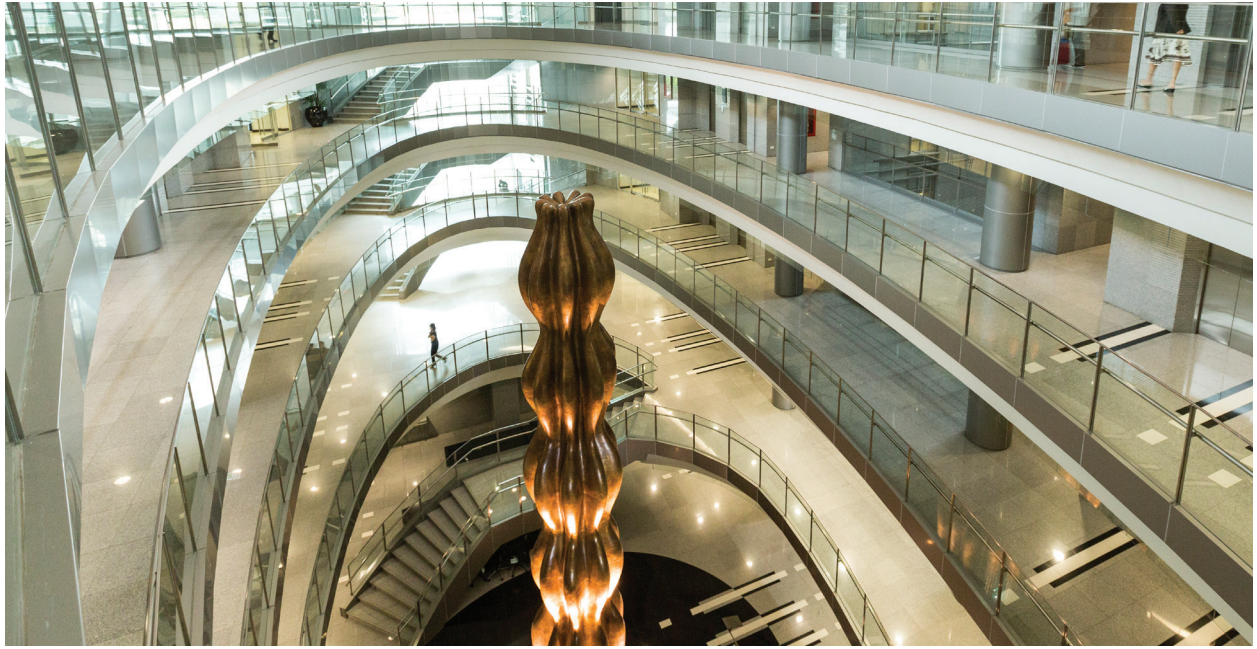
การรับมือความผันผวนในตลาดการเงินให้ดีขึ้น

7

การบริหารจัดการองค์กรในภาวะที่มีความไม่แน่นอนสูง

8

การสื่อสารและการมีส่วนร่วมกับผู้เกี่ยวข้อง



ท่ามกลางสถานการณ์ที่มีความไม่แน่นอนสูงนี้ คณะกรรมการ ธปท. ให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งกับการกำกับดูแลความเสี่ยงและการส่งเสริมธรรมาภิบาลที่ดีของ ธปท. ซึ่งเป็นหัวใจหลักของความน่าเชื่อถือที่ดีต่อองค์กร โดยได้ยกระดับการเฝ้าระวังและติดตามความเสี่ยงจากสถานการณ์เศรษฐกิจการเงินโลกที่อาจส่งผลกระทบต่อการทำงานของเศรษฐกิจไทย และภายใต้บริบทที่ความท้าทายต่อบทบาทและหน้าที่ของธนาคารกลางมีความแตกต่างจากในอดีต คณะกรรมการ ธปท. ได้ผลักดันให้มีกรอบการบริหารและติดตามความเสี่ยงจากนโยบายและมาตรการทางการเงินใหม่ ๆ ให้เป็นระบบและบรรลุปเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตลอดจนความพร้อมขององค์กรและบุคลากรเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วในโลกยุคหลังวิกฤตโควิด 19 นอกจากนี้ คณะกรรมการ ธปท. ได้ยกระดับการป้องกันการมีส่วนได้ส่วนเสียในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานและลูกจ้างเพื่อช่วยส่งเสริมธรรมาภิบาล และสร้างความน่าเชื่อถือที่ดีของ ธปท.

ในนามของคณะกรรมการ ธปท. ผมขอขอบคุณกรรมการผู้บริหาร และพนักงาน ธปท. ทุกท่าน ที่ทุ่มเทแรงกายแรงใจร่วมกันปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ประเทศไทยก้าวข้ามวิกฤตการณ์ด้วยความตั้งใจและทุ่มเทตลอดทั้งปี 2563 ซึ่งทำให้เห็นถึงศักยภาพของบุคลากรที่มีความเข้มแข็ง มีความสามารถ และมีจิตสำนึกในการดำเนินงานสำคัญเร่งด่วนได้อย่างรอบคอบ และประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี และสุดท้ายนี้ ผมขอขอบคุณผู้ว่าการวิโรฒ สันติประภาพ ผู้มีส่วนสำคัญช่วยขับเคลื่อน ธปท. ให้มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ในการสร้างการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกองค์กร ซึ่งได้รับการชื่นชมและยอมรับจากสังคมตลอด 5 ปีของการดำรงตำแหน่งที่ผ่านมา และขอขอบคุณผู้ว่าการเศรษฐกิจ ศุภวิชญ์ ฤทธิวิทย์ ผู้เข้ารับตำแหน่งตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2563 ที่สามารถผลักดันภารกิจสำคัญของ ธปท. ในช่วงของการเปลี่ยนผ่านและนับว่าเป็นช่วงเวลาที่ดีไปด้วยความท้าทายได้อย่างราบรื่น



นายปรเมธี วิมลศิริ

ประธานกรรมการ ธนาคารแห่งประเทศไทย



Bank of Thailand

สารจากผู้ว่าการ
ธนาคารแห่งประเทศไทย

ปี 2563 นับเป็นปีสำคัญที่ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้จัดพิมพ์ธนบัตรที่ระลึกเนื่องในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช 2562 เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติในโอกาสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษก และยังเป็นการบันทึกเหตุการณ์ประวัติศาสตร์สำคัญในช่วงพระราชพิธีที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของความเป็นชาติไทย

เศรษฐกิจทั่วโลก รวมทั้งไทยต้องเผชิญกับเหตุการณ์ที่ไม่เคยคาดคิดมาก่อน การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 หรือโควิด 19 ส่งผลกระทบต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจเป็นวงกว้าง ทำให้เศรษฐกิจไทยหดตัวมากที่สุดในรอบ 22 ปี บางธุรกิจโดยเฉพาะภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องการท่องเที่ยวได้รับผลกระทบหนัก มีแรงงานตกงานหรือเกิดการว่างงานแฝงเป็นจำนวนมาก ประชาชนและธุรกิจได้รับผลกระทบรุนแรงจากรายได้ที่ลดลง ระบบธนาคารพาณิชย์เผชิญกับสภาพธุรกิจที่ทำหาย ตลาดการเงินผันผวนสูงมีความเสี่ยงที่จะส่งผลกระทบไปสู่ภาคส่วนอื่น ๆ

ผลกระทบต่อเศรษฐกิจที่เป็นวงกว้างและยังมีความไม่แน่นอนสูงนี้ ทำให้การดำเนินนโยบายในการบรรเทาผลกระทบและแก้ไขปัญหา ต้องอาศัยการมองกว้าง มองไกล ทันท่วงที และตรงจุด เพื่อช่วยเหลือประชาชนและภาคธุรกิจให้ก้าวข้ามช่วงที่ยากลำบากนี้ไปได้ สำหรับ ธปท. ได้ดำเนินนโยบายในเชิงรุก ได้แก่ การเร่งผ่อนคลายนโยบายการเงินล่วงหน้าก่อนที่สถานการณ์จะรุนแรง จนอัตราดอกเบี้ยนโยบายของไทยลดลงมาต่ำที่สุดในประวัติศาสตร์และต่ำสุดในภูมิภาค รวมทั้งจัดให้มีกลไกเสริมสภาพคล่องในตลาดการเงิน เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นและป้องกันการลุกลามของปัญหาขาดสภาพคล่อง นอกจากนี้ยังได้ร่วมมือกับภาครัฐในการออกมาตรการด้านการเงินและสินเชื่อเพื่อดูแลประชาชนและภาคธุรกิจโดยเฉพาะ SMEs ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด 19 ทั้งมาตรการเยียวยาเพื่อลดภาระลูกหนี้และมาตรการเพิ่มสภาพคล่องที่มุ่งกระจายไปยังกลุ่มที่ได้รับผลกระทบรุนแรง ทั้งนี้ ท่ามกลางสถานการณ์โควิด 19 ที่มีแนวโน้มยืดเยื้อ ผมเห็นว่าความต่อเนื่องและเพียงพอของมาตรการภาครัฐ รวมทั้งการประสานนโยบายระหว่าง

หน่วยงานจะมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทยในระยะต่อไป

นอกจากการดำเนินงานเพื่อบรรเทาผลกระทบที่เกิดจากวิกฤตโควิด 19 แล้ว ธปท. ยังให้ความสำคัญกับงานตามภารกิจหลักในมิติอื่น ๆ คือ การรักษาเสถียรภาพระบบเศรษฐกิจการเงิน การพัฒนา และการส่งเสริมประสิทธิภาพการดำเนินงาน โดยสรุปผลงานสำคัญของ ธปท. ได้ดังนี้

ด้านแรก การรักษาเสถียรภาพระบบเศรษฐกิจการเงิน

ธปท. ดูแลให้ภาวะการเงินผ่อนคลายต่อเนื่องและไม่เป็นอุปสรรคต่อการฟื้นฟูกิจการ รวมทั้งดูแลสภาพคล่องในตลาดการเงินให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมและเพียงพอผ่านเครื่องมือต่าง ๆ อาทิ มาตรการ MFLF* รวมถึงมาตรการ BSF** นอกจากนี้ ธปท. ได้ยกระดับโครงสร้างตลาดการเงินไทย อาทิ การพัฒนาอัตราดอกเบี้ยอ้างอิงใหม่ที่สะท้อนสภาพตลาดการเงินของไทยมากขึ้น และผลักดันให้เกิดระบบนิเวศของตลาดอัตราแลกเปลี่ยนใหม่ (FX ecosystem) เพื่อให้เงินทุนเคลื่อนย้ายมีความสมดุลมากขึ้น ลดแรงกดดันด้านแข็งค่าของเงินบาท และเอื้อให้ผู้ประกอบการสามารถป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนได้ดีขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศของทั้งผู้ประกอบการและผู้ให้บริการทางการเงิน

นอกจากนี้ ธปท. ได้ออกและปรับปรุงหลักเกณฑ์การกำกับดูแลสถาบันการเงินและแนวทางบริหารความเสี่ยงอย่างระมัดระวัง เพื่อให้ระบบสถาบันการเงินช่วยรองรับผลกระทบและสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทยได้มากขึ้น

* Mutual Fund Liquidity Facility เป็นเครื่องมือเพื่อช่วยเหลือกองทุนรวมที่ได้รับผลกระทบจากการขาดสภาพคล่องในตลาดการเงิน

** Corporate Bond Stabilization Fund เป็นกลไกในการรักษาเสถียรภาพของระบบการเงินผ่านการดูแลให้สภาพคล่องของตลาดตราสารหนี้ภาคเอกชน

นอกจากนี้ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระบบการชำระเงิน และการยกระดับความพร้อมด้านความปลอดภัยด้านไซเบอร์ ของภาคการเงินเพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง ของ ธปท. ยังช่วยรองรับการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของธุรกรรมทางการเงินแบบออนไลน์ในช่วงโควิด 19 และลดทอนผลกระทบ ต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจบางส่วนลงได้

ด้านที่สอง การพัฒนาระบบการเงิน ธปท. ได้ผลักดัน การยกระดับโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินรวมทั้งการนำ เทคโนโลยีมาใช้นพัฒนาระบบการเงินของไทยอย่างต่อเนื่อง อาทิ โครงการ National Digital Identity (NDID) การพัฒนาอัตราดอกเบี้ยอ้างอิงธุรกรรมซื้อคืนระยะข้ามคืน (Thai Overnight Repurchase Rate: THOR) การสนับสนุน การให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคลดิจิทัล และการพัฒนา ต้นแบบระบบการชำระเงินสกุลดิจิทัลที่ออกโดยธนาคาร กลาง (Central Bank Digital Currency: CBDC) เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพและพัฒนาบริการทางการเงินของไทยให้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลงของโลก

ด้านที่สาม การส่งเสริมประสิทธิภาพการดำเนินงาน ธปท. ได้ปรับเปลี่ยนการทำงานในภาวะวิกฤตโควิด 19 ให้ ยืดหยุ่นและเหมาะสมกับสถานการณ์ด้วยการให้พนักงาน ทำงานจากที่บ้าน การฝึกอบรมออนไลน์ และสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการทำงานเพื่อก้าวสู่องค์กรดิจิทัล นอกจากนี้ ได้นำแนวคิด OKRs *** มาใช้ในการตั้งเป้าหมายขององค์กรเพื่อให้พนักงานร่วมกันขับเคลื่อนงานสำคัญและเร่งด่วน

การแพร่ระบาดของโควิด 19 เกิดขึ้นท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านโครงสร้างเศรษฐกิจ การเงิน และสังคม ธปท. จึงได้ปรับลำดับความสำคัญของแผนงานภายใต้ แผนยุทธศาสตร์ 3 ปี (พ.ศ.2563 - 2565) เพื่อรับมือผลกระทบ จากโควิด 19 โดยมุ่งเน้นผลักดันงานสำคัญเร่งด่วนเพื่อ ตอบโจทย์ใหญ่ 5 ด้าน ที่เศรษฐกิจไทยต้องเผชิญ ได้แก่ 1) การแก้วิกฤตหนี้้อย่างยั่งยืน เพื่อช่วยเหลือลูกหนี้และ แก้ไขปัญหาหนี้ให้ได้อย่างรวดเร็ว และตรงจุด ประคับประคองให้ คราวเรือนและภาคธุรกิจผ่านพ้นวิกฤตโควิด 19 และสามารถฟื้นตัวได้ 2) การรักษาเสถียรภาพระบบการเงิน เพื่อให้

ระบบการเงินไม่เกิดปัญหาและเป็นกำลังสำคัญในการฟื้นฟู เศรษฐกิจไทย 3) การรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจมหภาค เพื่อให้โครงสร้างเศรษฐกิจไทยทนทานต่อการเปลี่ยนแปลง ภายใต้อสถานการณ์โควิด 19 4) การสร้างความเชื่อมั่นของ สาธารณชน โดยเฉพาะการออกนโยบายและมาตรการ เกี่ยวกับโควิด 19 ต้องมีประสิทธิภาพและได้รับการยอมรับ ซึ่ง ต้องผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์และหารือกับผู้เกี่ยวข้อง อย่างรอบด้าน และสามารถอธิบายให้สาธารณชนเข้าใจถึง ประโยชน์ต่อส่วนรวมได้อย่างโปร่งใสและชัดเจน และ 5) การพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงาน เพื่อให้ ธปท. เป็นองค์กรที่มุ่งผลสัมฤทธิ์และสร้างประโยชน์สูงสุดต่อ เศรษฐกิจและสังคมไทย

การทำงานในปี 2563 ธปท. ได้รับความร่วมมืออย่างยิ่ง จากทุกภาคส่วน แม้ในระยะข้างหน้าบริบทโลกจะเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็ว และสถานการณ์การระบาดของโควิด 19 ยังมีความไม่แน่นอน ธปท. ตระหนักถึงความท้าทายเหล่านี้และ มุ่งมั่นที่จะประสานงานกับทุกภาคส่วนในการดำเนินงาน ตามแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี ของ ธปท. (พ.ศ. 2563 – 2565) และตอบโจทย์ความท้าทายในอนาคตอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งรักษาความเชื่อมั่นของสาธารณชนที่มีต่อการทำหน้าที่ ของ ธปท. เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนของไทย



นายเศรษฐวุฒิ สุทธิรักษ์กุล

ผู้อำนวยการธนาคารแห่งประเทศไทย

*** วิธีการตั้งเป้าหมายงานแบบ Objectives and Key Results



๑

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร



ปี 2563 เศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทยได้รับผลกระทบอย่างมากจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 ธปท. ได้ออกนโยบายและมาตรการที่ช่วยสนับสนุนให้คนไทยและธุรกิจไทยมีสภาพคล่องเพื่อให้ก้าวข้ามวิกฤตครั้งนี้ไปได้ ควบคู่กับการรักษาเสถียรภาพระบบการเงิน และส่งเสริมให้ระบบเศรษฐกิจไทยปรับตัวพร้อมรับโลกหลังโควิด 19

ธปท. ได้หยิบยกนโยบายและมาตรการเพื่อรับมือกับการแพร่ระบาดของโควิด 19 ขึ้นมาเป็นงานสำคัญเร่งด่วนภายใต้แผนยุทธศาสตร์ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ด้วยแนวคิด “ธนาคารกลางท่ามกลางการเปลี่ยนแปลง (central bank in the transformative world)” ซึ่งการดำเนินงานของ ธปท. ในปี 2563 ส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อทุกภาคส่วนตลอดจนระบบเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม

เศรษฐกิจการเงินไทยหยุดชะงักจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19

ช่วงต้นปี 2563 เศรษฐกิจไทยที่เริ่มปรับตัวดีขึ้นตามแนวโน้มเศรษฐกิจโลกกลับต้องหยุดชะงักหลังเกิดการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 อย่างรุนแรงและกระจายเป็นวงกว้างไปทั่วโลก มาตรการล็อกดาวน์เพื่อควบคุมการแพร่ระบาดใน

หลายประเทศทั่วโลก รวมทั้งไทย ทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจต้องหยุดลง โดยเฉพาะอุปสงค์ต่างประเทศทั้งภาคการท่องเที่ยวที่หดตัวแรงจากมาตรการจำกัดการเดินทางระหว่างประเทศ และภาคการส่งออกสินค้าที่ปริมาณการค้าโลกหดตัวในอัตราสูงจากรายได้ที่ลดลงของผู้บริโภคในต่างประเทศ ส่งผลให้เศรษฐกิจไทยในปี 2563 หดตัวถึงร้อยละ 6.1 มากสุดในรอบ 22 ปี

การแพร่ระบาดของโควิด 19 สร้างผลกระทบเป็นวงกว้างและต่อเนื่องกันเป็นลูกโซ่ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวซึ่งเป็นแหล่งรายได้ของคนไทยจำนวนมากทั้งทางตรงและทางอ้อม ทำให้แรงงานมีรายได้ลดลงหรือถูกเลิกจ้าง หลายธุรกิจขาดสภาพคล่อง โดยเฉพาะธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ซึ่งส่งผลต่อความสามารถในการชำระหนี้





แม้การผ่อนคลายมาตรการปิดเมือง และกิจกรรมทางเศรษฐกิจทยอยกลับมาดำเนินการได้มากขึ้นในช่วงครึ่งหลังของปี แต่การฟื้นตัวที่ยังไม่ทั่วถึงในทุกภาคเศรษฐกิจทำให้อุตสาหกรรมและครัวเรือนบางกลุ่มยังเผชิญกับปัญหาการดำเนินธุรกิจ การชำระหนี้ และการดำรงชีพ

ดำเนินนโยบายการเงินเชิงรุกก่อนสถานการณ์โควิด 19 จะส่งผลกระทบ

ธปท. ได้ติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิดและผ่อนคลายนโยบายการเงินเพิ่มเติมเชิงรุกตั้งแต่ก่อนที่สถานการณ์โควิด 19 จะร้ายแรงขึ้น และผ่อนคลายอย่างต่อเนื่องจนอัตราดอกเบี้ยนโยบายอยู่ที่ร้อยละ 0.5 ต่อปี ต่ำสุดเป็นประวัติการณ์ และ ธปท. ยังได้ปรับลดอัตราเงินนำส่งสมทบกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาสถาบันการเงิน (Financial Institutions Development Fund: FIDF) เพื่อให้สถาบันการเงินปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้เพิ่มเติมให้กับประชาชนและภาคธุรกิจ ซึ่งสถาบันการเงินได้ปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลงตามอย่างรวดเร็ว และเมื่ออัตราดอกเบี้ยอยู่ในระดับต่ำจะทำให้ต้นทุนการกู้ยืมของภาครัฐเพื่อนำเงินมาช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบ และภาคเอกชนที่ต้องการปรับรูปแบบธุรกิจ สามารถทำได้ด้วยต้นทุนการเงินที่ถูกลง

เร่งออกมาตรการเพื่อบรรเทาผลกระทบและลดความตื่นตระหนก

ในช่วงแรกของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ธปท. ให้น้ำหนักกับมาตรการเยียวยาค่อนข้างมาก เพื่อประคับประคองประชาชนและภาคธุรกิจให้อยู่รอด และดูแลระบบเศรษฐกิจไม่ให้หยุดชะงักแรง ธปท. ได้ร่วมกับสถาบันการเงินและผู้ให้บริการทางการเงินอื่น เร่งออกมาตรการขั้นต่ำช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากโควิด 19 เป็นการทั่วไป (มาตรการระยะแรก) อาทิ การพักชำระเงินต้นและ/หรือดอกเบี้ยเป็นการทั่วไปโดยไม่เสียประวัติข้อมูลเครดิต การลดอัตราผ่อนชำระขั้นต่ำของบัตรเครดิต การแปลงหนี้บัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับที่มีลักษณะวงเงินหมุนเวียนเป็นสินเชื่อระยะยาวเพื่อลดภาระดอกเบี้ย และการลดค่ามัดจำ ซึ่งสถาบันการเงินจำนวนมากให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงมากกว่ามาตรการขั้นต่ำที่กำหนด รวมทั้งยังออกมาตรการปรับปรุงโครงสร้างหนี้โดยเฉพาะธุรกิจ SMEs ที่ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงและขาดสภาพคล่อง โดยผ่อนคลายกฎเกณฑ์กำกับดูแลเพื่อให้สถาบันการเงินปรับโครงสร้างหนี้เชิงรุก นอกจากนี้ ธปท. ได้ออกมาตรการสนับสนุนสภาพคล่องในกองทุนรวมตราสารหนี้ (Mutual Fund Liquidity Facility: MFLF) เพื่อรักษาเสถียรภาพของระบบการเงินโดยรวม

สานต่อมาตรการเร่งรับมือในภาพกว้าง

เมื่อสถานการณ์โควิด 19 มีแนวโน้มรุนแรงและยืดเยื้อกว่าที่คาด ธปท. จึงออกมาตรการอีกชุดเพื่อช่วยเหลือ SMEs ซึ่งเป็นแหล่งจ้างงานหลักของประเทศ ได้แก่ การเลื่อนกำหนดการชำระหนี้สำหรับธุรกิจ SMEs ที่มีวงเงินสินเชื่อไม่เกิน 100 ล้านบาท เป็นระยะเวลา 6 เดือน การสนับสนุนสินเชื่อใหม่ (soft loan) ให้แก่ธุรกิจ SMEs วงเงินสินเชื่อไม่เกิน 500 ล้านบาท เป็นเวลา 2 ปี โดยคิดอัตราดอกเบี้ยที่ร้อยละ 2 ต่อปี และในช่วง 6 เดือนแรก รัฐบาลจะช่วยรับภาระดอกเบี้ยแทนทั้งสองมาตรการนี้ช่วยบรรเทาผลกระทบให้กับธุรกิจ SMEs ให้มีสภาพคล่องเพียงพอรองรับค่าใช้จ่ายที่จำเป็น โดยเฉพาะค่าจ้างพนักงาน นอกจากนี้ ธปท. ได้ออกมาตรการดูแลเสถียรภาพตลาดตราสารหนี้ภาคเอกชน (Corporate Bond Stabilization Fund: BSF) เพื่อเป็นหลังพิงไม่ให้เกิดปัญหาลูกล้มกระทบต่อเสถียรภาพระบบการเงินโดยรวม

นอกจากนี้ ธปท. ได้เปิดตัวเว็บไซต์ BOT COVID-19 เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้ใช้งานสามารถค้นหามาตรการความช่วยเหลือที่สอดคล้องกับตนเองได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว พร้อมช่องทางการติดต่อเพื่อขอรับบริการได้ทันที

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (digital payment) มาอย่างต่อเนื่องได้สร้างประโยชน์ที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในช่วงเวลาที่คนไทยต้องรักษาระยะห่างทางสังคมในช่วงโควิด 19 อาทิ พร้อมเพย์ที่มีจำนวนผู้ใช้งานและปริมาณธุรกรรมสูงขึ้นอย่างมาก

เพื่อให้ประชาชนมั่นใจในการใช้ธนบัตรช่วงสถานการณ์โควิด 19 อย่างปลอดภัย ธปท. ได้กำหนดมาตรการด้านธนบัตรเพื่อลดความเสี่ยงจากการติดเชื้อไวรัสที่อาจติดอยู่บนธนบัตร รวมถึงปรับเปลี่ยนปริมาณธนบัตรสำรองเพื่อให้เพียงพอต่อการใช้งานของประชาชนในช่วงวิกฤตอีกด้วย

ในด้านการให้บริการลูกค้าอย่างเป็นธรรม (market conduct) ธปท. ได้ออกประกาศ ธปท. ว่าด้วยการคิดดอกเบี้ยผิวนัดชำระหนี้และการตัดชำระหนี้เพื่อลดภาระหนี้ของประชาชนและลดการเกิดหนี้ด้อยคุณภาพในระบบการเงิน

ฟื้นฟูเศรษฐกิจด้วยการแก้ไขอย่างตรงจุดและยั่งยืน

แม้ในช่วงครึ่งปีหลัง สถานการณ์จะมีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้นจากการผ่อนคลายมาตรการปิดเมือง แต่ลูกหนี้บางส่วนโดยเฉพาะในภาคบริการและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวรวมถึงการส่งออกยังคงได้รับผลกระทบ ธปท. จึงออกมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้รายย่อยที่ได้รับผลกระทบจากโควิด 19 ระยะที่ 2 ซึ่งช่วยเหลืออย่างตรงจุดและยั่งยืนมากขึ้น อาทิ การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ตามความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้แต่ละราย การขยายระยะเวลาชะลอการชำระหนี้ให้แก่ลูกหนี้เป็นรายกรณีได้อีกไม่เกิน 6 เดือน นับจากสิ้นปี 2563 นอกจากนี้ ยังได้จัดโครงการ “DR BIZ การเงินร่วมใจ ธุรกิจไทยมั่นคง” เพื่อช่วยเหลือลูกหนี้ธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์เศรษฐกิจและการระบาดของโควิด 19 และมีเจ้าหนี้สถาบันการเงินหลายรายให้การบรรเทาภาระหนี้อย่างรวดเร็วและเบ็ดเสร็จ ผ่านการเจรจาแก้ไขหนี้กับทุกสถาบันการเงินในคราวเดียว และมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้รายย่อยเพิ่มเติมด้วยวิธีการรวมหนี้ (debt consolidation) เพื่อเป็นอีกทางเลือกให้แก่ลูกหนี้รายย่อยในการปรับโครงสร้างหนี้

ระบบสถาบันการเงินไทยยังเข้มแข็งรองรับมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้และสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ

เสถียรภาพระบบการเงินยังคงเข้มแข็งจากความระมัดระวังในการบริหารความเสี่ยง โดยระบบธนาคารพาณิชย์มีเงินกองทุน เงินสำรอง และสภาพคล่องอยู่ในระดับสูง ทำให้สามารถให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับความเดือนร้อนจากวิกฤตโควิด 19 ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ ธปท. ส่งเสริมให้ผู้ประกอบธุรกิจดำเนินธุรกิจภายใต้หลักธรรมาภิบาลที่ดี โดยปรับปรุงเกณฑ์ด้านธรรมาภิบาลของผู้ประกอบธุรกิจที่มีใช้สถาบันการเงิน รวมถึงการสอบทานธุรกรรมด้านสินเชื่อให้เป็นลักษณะ principle-based มากขึ้น รวมทั้งปรับปรุงหลักเกณฑ์การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจให้บริการอื่นเพื่อให้มีความคล่องตัวในการให้บริการและช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนให้ความสำคัญกับการกำกับและตรวจสอบสถาบันการเงินอย่างต่อเนื่อง และให้ธนาคารพาณิชย์ไทยประเมินผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ผ่านการทำ supervisory stress test ซึ่งสรุปได้ว่า ธนาคารพาณิชย์ไทยมีเงินกองทุนเพียงพอรองรับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด 19 ได้

นอกจากนี้ ธปท. ยังส่งเสริมการธนาคารเพื่อความยั่งยืน โดยจัดทำแบบประเมินตนเองสำหรับธนาคารพาณิชย์เกี่ยวกับการให้สินเชื่ออย่างรับผิดชอบ เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์ประเมินความคืบหน้าการปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกำหนดแนวทางการดำเนินกิจการธนาคารอย่างยั่งยืนในด้านการให้สินเชื่ออย่างรับผิดชอบ ซึ่งในปี 2563 อยู่ระหว่างการติดตามผลแบบประเมินดังกล่าว ตลอดจนจัดทำศึกษาด้าน sustainable finance และ taxonomy เพื่อนำไปพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการที่สามารถดึงดูดเงินทุนให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาด้านความยั่งยืนของประเทศต่อไป

พัฒนาตลาดการเงินเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้กับระบบการเงินของไทย

ธปท. ให้ความสำคัญต่อเนื่องในเรื่องแนวทางปฏิรูปกฎเกณฑ์ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินและนโยบายเร่งผลักดันให้เกิดระบบนิเวศของตลาดอัตราแลกเปลี่ยนใหม่ (FX ecosystem) ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น เงินทุนเคลื่อนย้ายมีความสมดุลมากขึ้น ผู้ประกอบธุรกิจสามารถบริหารความเสี่ยงอัตราแลกเปลี่ยนได้อย่างคล่องตัวและปรับตัวต่อความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนได้ ตลอดจนผ่อนคลายนโยบายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน

นอกจากนี้ ธปท. ยังร่วมมือกับผู้ร่วมตลาดพัฒนาอัตราดอกเบี้ย Thai Overnight Repurchase Rate (THOR) ขึ้นเพื่อใช้เป็นอัตราดอกเบี้ยอ้างอิงใหม่ ตลอดจนร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อสานต่อโครงการส่งเสริมความรู้ด้านบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน และสนับสนุน SMEs ที่ทำการค้าระหว่างประเทศ ระยะที่ 3 อย่างต่อเนื่อง (FX options) เพื่อมุ่งให้ความรู้และส่งเสริมผู้ประกอบการในการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน และสร้างภูมิคุ้มกันต่อความผันผวนของตลาดการเงินให้กับผู้ประกอบการ SMEs ไทยอย่างยั่งยืน

เสริมสร้างความเชื่อมั่นต่อสาธารณชนให้แข็งแกร่ง

หนึ่งในรากฐานสำคัญของการเสริมสร้างเสถียรภาพเศรษฐกิจไทยและการแก้วิกฤตอย่างยั่งยืน คือ การเสริมสร้างความเชื่อมั่นต่อสาธารณชน ในปีที่ผ่านมา ธปท. มุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการชำระเงิน digital payment ทำให้ระบบพร้อมเพย์สามารถรองรับความต้องการใช้ระบบ

การชำระเงินออนไลน์ในช่วงวิกฤตโควิด 19 ได้เป็นอย่างดี โดยมีปริมาณธุรกรรมเฉลี่ยสูงถึง 20.2 ล้านรายการต่อวันสำหรับ QR payment ปัจจุบันมีจุดรับชำระเงินมากกว่า 6.9 ล้านจุดทั่วประเทศ รวมทั้งมีการเชื่อมโยงบริการชำระเงินระหว่างประเทศด้วย QR code ได้แก่ ไทยกับกัมพูชา และไทยกับญี่ปุ่น นอกจากนี้ ในปี 2563 ธปท. ได้เริ่มให้บริการระบบงานจำหน่ายพันธบัตรผ่าน DLT Bond Platform ซึ่งนำเทคโนโลยีบล็อกเชนมารองรับการจำหน่ายพันธบัตรออมทรัพย์รัฐบาลรุ่น “วอลเล็ท สบม. 1 และ 2” และรุ่น “ก้าวไปด้วยกัน” รวมวงเงินประมาณ 5 หมื่นล้านบาท รวมถึงการต่อยอดโครงการอินทนนท์ โดยทดลองใช้สกุลเงินดิจิทัลที่ออกโดยธนาคารกลาง (Central Bank Digital Currency: CBDC) ในภาคเอกชนและภาคประชาชน (Corporate/Retail CBDC) และร่วมกับธนาคารกลางฮ่องกงนำร่องใช้ในระบบการโอนเงินระหว่างประเทศ (Wholesale CBDC)

นอกจากนี้ เพื่อให้ประชาชนมั่นใจในการใช้เทคโนโลยีทางการเงิน ธปท. ได้ยกระดับการเตรียมความพร้อมและการกำกับดูแล รวมทั้งพัฒนาเครื่องมือติดตามความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนร่วมมือกับศูนย์ประสานงานรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางคอมพิวเตอร์ด้านโทรคมนาคม (TTC-CERT) และศูนย์ประสานงานด้านความมั่นคงปลอดภัยเทคโนโลยีสารสนเทศภาคการธนาคาร (TB-CERT) เพื่อรับมือกับวิกฤตการณ์ได้อย่างทันทั่วทั้ง



ในด้านการแก้ไขปัญหาหนี้ของประชาชน ธปท. ได้สานต่อโครงการคลินิกแก้หนี้ในระยะที่ 3 ด้วยการขยายขอบเขตให้ครอบคลุมปัญหานี้บัตรเครดิต บัตรกดเงินสด และสินเชื่อส่วนบุคคล ทั้งที่มีเจ้าหนี้รายเดียว และหนี้ที่มีคำพิพากษาแล้ว ทั้งนี้ ณ เดือนธันวาคม 2563 มีลูกหนี้ลงนามในสัญญาปรับโครงสร้างหนี้กับโครงการคลินิกแก้หนี้แล้วจำนวน 7,924 ราย และอยู่ระหว่างดำเนินการอีกจำนวนมาก นอกจากนี้ ธปท. ยังเปิดทางด่วนแก้หนี้ เป็นช่องทางเสริมให้ลูกหนี้ได้มีโอกาสเข้าสู่กระบวนการปรับโครงสร้างหนี้เพื่อช่วยผ่อนคลายแรงกดดันทางการเงินในช่วงวิกฤต ตลอดจนเพิ่มเจ้าหนี้ที่สายด่วน 1213 เพื่อรองรับจำนวนลูกหนี้ที่เดือดร้อนและต้องการคำปรึกษาซึ่งมีเข้ามามากกว่าปกติ

ธปท. ยังมีหน้าที่ในอีกมิติที่สำคัญ คือ การส่งเสริมความรู้ทางการเงินโดยเฉพาะกลุ่มคนรุ่นใหม่ ในปี 2563 ธปท. ได้ยกระดับความร่วมมือกับเครือข่ายพันธมิตรเพื่อขยายผลการส่งเสริมความรู้ทางการเงินออกไปในวงกว้างมากขึ้น และมีกลุ่มเป้าหมายสำคัญ คือ 1) แรงงานกลุ่มเสี่ยงที่อาจได้รับผลกระทบจากวิกฤตโควิด 19 เช่น กลุ่มธุรกิจค้าปลีกค้าส่ง ร้านอาหาร โรงแรม ผ่านการจัดอบรม การเผยแพร่สื่อประชาสัมพันธ์ และ 2) นักศึกษาอาชีวศึกษาและกลุ่มวัยทำงาน ผ่านโครงการประกวดผลงานส่งเสริมความรู้ทางการเงิน Fin. ดี We Can Do!!! Season 2 และโครงการ Fin. ดี Happy Life!!! โดยเน้นเสริมสร้างความตระหนักในเรื่องการวางแผนทางการเงินขั้นพื้นฐาน และการบริหารจัดการหนี้

ในส่วนของการส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจการเงินระหว่างประเทศ ธปท. ได้ดำเนินงานที่สำคัญ อาทิ การเป็นตัวแทนของประเทศไทยในฐานะประเทศสมาชิกอาเซียน+3 ร่วมผลักดันการเพิ่มประสิทธิภาพของมาตรการริเริ่มเชียงใหม่ไปสู่การเป็นพหุภาคี (Chiang Mai Initiative Multilateralisation: CMIM) การขยายความร่วมมือในด้านการส่งเสริมการใช้เงินสกุลท้องถิ่นในสกุลเงินรูเปีย หยวน รวมถึงสกุลเยน และการเชื่อมโยงบริการชำระเงินรายย่อยระหว่างไทยกับกัมพูชาด้วย Interoperable QR code รวมถึงได้เข้าร่วมเจรจาความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP) ในส่วนที่เกี่ยวกับการค้าบริการ และการลงทุนอีกด้วย

มุ่งเสริมสร้างประสิทธิภาพขององค์กรให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง

รากฐานสำคัญอีกประการในการสร้างเสถียรภาพทางการเงินและการแก้วิกฤตอย่างยั่งยืนคือการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานภายในองค์กร ในปี 2563 ธปท. ได้ดำเนินการปรับโครงสร้างองค์กรให้รองรับภารกิจภายใต้วิกฤตเพิ่มขึ้นและขับเคลื่อน ธปท. ไปสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลเพื่อให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว รวมถึงยกระดับการใช้ข้อมูลในการวิเคราะห์เชิงลึก (data analytics) เพื่อตอบโจทย์การทำงานนโยบาย และการวิเคราะห์ในเชิงพฤติกรรมให้รอบด้านมากขึ้น

อีกด้านที่สำคัญคือ การสร้างองค์ความรู้และเครือข่ายนักวิชาการผ่านการเผยแพร่ผลงานวิจัยของนักวิจัยทั้งภายในและภายนอก ธปท. ผ่านช่องทางต่าง ๆ อีกทั้งยังมีการขยายการเผยแพร่ข้อมูลผ่าน Application Program Interface ของ ธปท. อย่างโปร่งใสให้แก่สาธารณชนอย่างต่อเนื่อง

ในขณะเดียวกัน ธปท. ยังมีการจัดงาน Policy Forum เพื่อเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนักวิชาการ ผู้ดำเนินนโยบาย และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมถึงเวทีสัมมนาวิชาการระดับประเทศ (BOT Symposium) เพื่อเผยแพร่งานวิจัยและสื่อสารการดำเนินนโยบายของ ธปท. มาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งยังสนับสนุนทุนให้โครงการวิจัยต่าง ๆ อีกด้วย



พิธีลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการ ข้อมูล และการสนับสนุนทางเทคนิค ระหว่างสำนักงานสถิติแห่งชาติกับ ธปท.

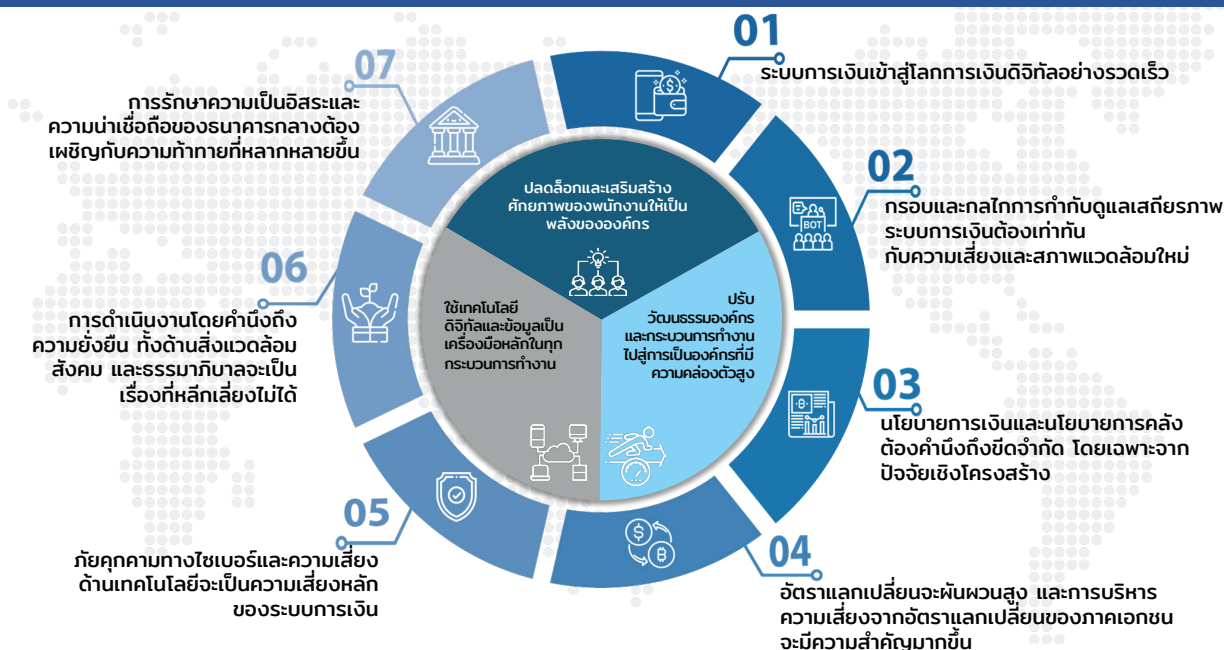
การดำเนินงานในระยะต่อไป เพื่อรองรับความท้าทาย ภายใต้ภูมิทัศน์ใหม่ของโลก (New World Landscape)

ทุกภาคส่วนกำลังเดินหน้าไปสู่ภูมิทัศน์ใหม่ของโลกที่ ข้อมูลและเทคโนโลยีเป็นสิ่งสำคัญมากอยู่แล้ว แต่วิกฤตโควิด 19 เข้ามาเร่งให้ต้องรีบปรับตัวในการใช้ข้อมูลและเทคโนโลยี ถ้าธุรกิจไม่ปรับตัว ไม่เพียงจะไม่ได้ประโยชน์ตรงนี้ แต่อาจเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่ทำให้ธุรกิจไปต่อไม่ได้ ขณะที่รัฐเองก็ต้องเร่งเชื่อมต่อข้อมูลระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ โดยคำนึงถึงความเป็นส่วนตัวและหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการออกแบบนโยบายในอนาคตให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้ เนื่องจากประเทศไทยมีขนาดของเศรษฐกิจนอกระบบค่อนข้างใหญ่โดยจากการสำรวจและการประมาณการของ ธปท. พบว่าน่าจะมีแรงงานกว่า 20 ล้านคน อยู่ในภาคส่วนนี้ หากภาครัฐมีข้อมูลจะทำให้สามารถพุ่งเป้าไปให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่จำเป็นที่สุดก่อนได้ ดังนั้น เราต้องระวังไม่ให้การมุ่งแก้ปัญหาระยะสั้น ทำให้เราไม่ใส่ใจการ

ฟื้นฟูเศรษฐกิจในระยะยาวไปพร้อมกัน เพื่อให้เรามีแผนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่ชัดเจนและสอดคล้องกับภูมิทัศน์ใหม่ของโลกหลังวิกฤตโควิด 19

สำหรับ ธปท. นอกจากต้องเร่งดำเนินการเพื่อตอบ ห้าโจทย์สำคัญ คือการแก้วิกฤตหนี้้อย่างยั่งยืน การรักษาเสถียรภาพระบบการเงิน การรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจมหภาค การเสริมสร้างความเชื่อมั่นของสาธารณชน และการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กร เพื่อให้ภาคครัวเรือนและภาคธุรกิจสามารถฟื้นตัวได้อย่างยั่งยืนแล้ว ธปท. ยังคงมุ่งเน้นการวางรากฐานรองรับความท้าทายต่าง ๆ ในอนาคตซึ่งสอดคล้องกับความท้าทาย 7 ด้านตามแผนยุทธศาสตร์ของ ธปท. เพื่อช่วยสนับสนุนให้ระบบเศรษฐกิจการเงินไทยพร้อมรับมือกับความท้าทายในรูปแบบใหม่ ๆ ในโลกที่ทั้งผันผวน ไม่แน่นอน ซับซ้อน และคลุมเครือ เพื่อการฟื้นฟูเศรษฐกิจไทยข้างหน้าจะเป็นไปอย่างเข้มแข็งและมั่นคง

7 ประเด็นความท้าทาย และ 3 รากฐานสำคัญขององค์กร



คนไทยได้อะไรจากการดำเนินงาน ของธนาคารแห่งประเทศไทย ปี 2563 BOT AT A GLANCE

ประชาชน และธุรกิจ



ลูกหนี้รายย่อยและธุรกิจได้รับความช่วยเหลือตามมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้
มูลค่าหนี้ที่ได้รับความช่วยเหลือในเดือนกรกฎาคม 2563

7.2 ล้านล้านบาท
และทยอยลดลงเหลือ 4.8 ล้านล้านบาทในเดือนธันวาคม 2563



เป็นลูกหนี้รายย่อย
7.4 ล้านบัญชี

ลูกหนี้ SMEs

9.3 แสนบัญชี

ลูกหนี้ธุรกิจขนาดใหญ่

3.6 หมื่นบัญชี

คลินิกแก้หนี้
DEBT
CLINIC BY SAM

ในปี 2563 มีลูกหนี้ที่เข้าร่วมโครงการคลินิกแก้หนี้แล้วทั้งสิ้น

7,924 ราย

ตั้งแต่เริ่มโครงการเดือนมิถุนายน 2560 มีลูกหนี้เข้าร่วมโครงการแล้ว

11,118 ราย



Ins 1213

ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน
ธนาคารแห่งประเทศไทย

ทางด่วนแก้หนี้เริ่มเปิดให้บริการในเดือนเมษายน
ณ สิ้นปี 2563 มีคำขอผ่านทางด่วนแก้หนี้กว่า

120,000 รายการ

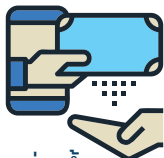
และประมาณร้อยละ 64 เจ้าหนี้และลูกหนี้สามารถหาข้อสรุปและตกลงร่วมกันได้

พร้อมเพย์
PromptPay

ณ เดือนธันวาคม 2563
มียอดการลงทะเบียนพร้อมเพย์รวม

56.2

ล้านหมายเลข



เพิ่มขึ้น

6.4

ล้านหมายเลข

จากสิ้นปี 2562

ปริมาณโอนเงินเฉลี่ย

20.2

ล้านรายการต่อวัน
หรือคิดเป็นมูลค่า

74.3

พันล้านบาท

ทำสถิติการใช้งานสูงสุดใหม่
(new high)

ณ ต้นเดือนธันวาคม 2563
สูงสุดถึง

27.1

ล้านรายการต่อวัน

ธนบัตรที่ระลึกเนื่องใน

พระราชพิธีบรมราชาภิเษกในหลวงรัชกาลที่ 10 จัดพิมพ์ 2 ชนิดราคา คือ

1000 บาท จำนวน **10** ล้านฉบับ และ

100 บาท จำนวน **20** ล้านฉบับ

สถาบันการเงิน



FIDF

การปรับลดอัตรานำส่งเงินสมทบกองทุนฟื้นฟูฯ (Financial Institutions Development Fund: FIDF) จากเดิมร้อยละ 0.46 เหลือร้อยละ 0.23 ของฐานเงินฝาก เป็นระยะเวลา 2 ปี

ระบบการเงิน



MFLF

ปี 2563 สปท. ได้สนับสนุนสภาพคล่องให้กับสถาบันการเงินตามมาตรการ Mutual Fund Liquidity Facility (MFLF) รวม 10 แห่ง จำนวนเงินสูงสุดที่

56,047 ล้านบาท

*สิ้นปี 2563 สถาบันการเงินได้คืนสภาพคล่องให้ สปท. ทั้งหมดแล้ว

เศรษฐกิจและสังคม



ปี 2563 มี SMEs ที่ได้รับ soft loan สปท. แล้ว

73,817 ราย

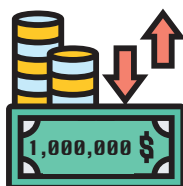
รวมเป็นเงิน

123,107 ล้านบาท

กนง. ประกาศลดอัตราดอกเบี้ยนโยบาย 3 ครั้ง เหลือร้อยละ

0.50 ต่อปี

ซึ่งเป็นระดับที่ต่ำที่สุดของไทย ตั้งแต่มีการกำหนดอัตราดอกเบี้ยนโยบาย



สปท. ได้ร่วมกับกระทรวงการคลัง ขยายวงเงินรายได้ต่างประเทศที่ไม่ต้องนำกลับเข้าประเทศ จากไม่เกิน 200,000 ดอลลาร์ สรอ. ต่อครั้ง เป็น

1,000,000

ดอลลาร์ สรอ. ต่อครั้ง ซึ่งครอบคลุมทั้งรายได้จากค่าสินค้าส่งออก และรายได้อื่น ๆ

BOX
1

คนไทยได้ะไรจากการดำเนินงาน ของธนาคารแห่งประเทศไทย ปี 2563

ปี 2563 เป็นปีที่ท้าทายของคนไทยทุกภาคส่วน รวมถึงธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ที่ต้องร่วมกันฟันฝ่าวิกฤตการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ไปให้ได้ อย่างราบรื่น โดย ธปท. ได้ออกนโยบายและมาตรการต่าง ๆ เพื่อช่วยสนับสนุนให้คนไทย และธุรกิจไทยยังมีสภาพคล่องหล่อเลี้ยงในช่วงเวลาดังกล่าวผ่านการลดภาระหนี้เดิม การปรับโครงสร้างหนี้ และการได้รับสินเชื่อใหม่เพิ่มเติม ควบคู่ไปกับการรักษาเสถียรภาพระบบการเงิน และส่งเสริมให้ระบบเศรษฐกิจไทยมีการปรับตัวพร้อมรองรับโลกหลังการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19

การดำเนินนโยบายและมาตรการเพื่อรับมือกับวิกฤตการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ได้ถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นงานสำคัญเร่งด่วนของ ธปท. ภายใต้แผนยุทธศาสตร์ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ที่มุ่งให้ระบบเศรษฐกิจและการเงินของไทยสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว รวมถึงสร้างรากฐานความเข้มแข็ง และเพิ่มประสิทธิภาพให้ระบบการเงินของไทย ซึ่งการดำเนินงานของ ธปท. ในปี 2563 ส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศไทยในหลายด้าน ทั้งประโยชน์ต่อประชาชน ภาคธุรกิจ สถาบันการเงิน ระบบการเงิน ตลอดจนระบบเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม





การแถลงข่าวมาตรการเพิ่มเติมเพื่อช่วยเหลือ SMEs และดูแลเสถียรภาพตลาดตราสารหนี้เอกชนเพื่อลดผลกระทบทางเศรษฐกิจจากโควิด 19

1. ประชาชนและภาคธุรกิจ

ช่วงต้นปี 2563 เป็นช่วงแรกของการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ที่กระทบกับประชาชน ธปท. ได้ร่วมกับผู้ให้บริการทางการเงินออกมาตรการชุดแรกซึ่งเป็นมาตรการขั้นต่ำเพื่อช่วยเหลือลูกหนี้รายย่อยและผู้ประกอบการขนาดเล็ก เช่น ลดอัตราผ่อนชำระขั้นต่ำหรือให้ลูกหนี้สามารถแปลงหนี้บัตรเครดิตและสินเชื่อเงินสดหมุนเวียนเป็นหนี้ระยะยาว ดอกเบี้ยต่ำได้ รวมทั้งเลื่อนการชำระเงินต้นและดอกเบี้ย 3 เดือน โดยไม่เสียประวัติข้อมูลเครดิต ซึ่งจะเห็นได้ว่าสถาบันการเงินให้ความช่วยเหลือมากกว่ามาตรการขั้นต่ำที่กำหนด

นอกจากนี้ ธปท. ยังสนับสนุนให้มีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้โดยเฉพาะธุรกิจ SMEs ที่ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงและขาดสภาพคล่อง โดย ธปท. ผ่อนคลายกฎเกณฑ์กำกับดูแล เพื่อให้สถาบันการเงินปรับโครงสร้างหนี้เชิงรุกได้ตั้งแต่เริ่มมีสัญญาณของปัญหาในการชำระหนี้โดยไม่ต้องรอให้เป็นหนี้เสีย (Non-Performing Loan : NPL) เพื่อให้การช่วยเหลือ

ด้านสภาพคล่องแก่ลูกหนี้ทำได้อย่างทั่วถึงและทันทั่วถึง

แต่สถานการณ์การแพร่ระบาดมีแนวโน้มรุนแรงและยืดเยื้อกว่าที่คาด ธปท. จึงได้ออกมาตรการอีกชุดหนึ่งเพื่อช่วยเหลือธุรกิจ SMEs ซึ่งเป็นแหล่งจ้างงานหลักของประเทศ ได้แก่ การเลื่อนกำหนดการชำระหนี้ให้กับธุรกิจ SMEs ที่มีวงเงินสินเชื่อไม่เกิน 100 ล้านบาท เป็นเวลา 6 เดือน และการสนับสนุนสินเชื่อใหม่ (soft loan) ให้แก่ธุรกิจ SMEs ที่มีวงเงินสินเชื่อไม่เกิน 500 ล้านบาท เป็นเวลา 2 ปี โดยรัฐบาลจะช่วยรับภาระดอกเบี้ยแทนในช่วง 6 เดือนแรก

ช่วงกลางถึงปลายปี 2563 แม้จะเริ่มมีการผ่อนคลายมาตรการปิดเมือง แต่ผลกระทบที่มีต่อรายได้ของประชาชนและเศรษฐกิจยังต้องใช้เวลาในการฟื้นตัว ดังนั้น ธปท. จึงได้ออกมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้รายย่อยระยะที่ 2 เช่น ลดเพดานดอกเบี้ยบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลเป็นการทั่วไปร้อยละ 2 - 4 ต่อปี เลื่อนชำระเงินต้นและดอกเบี้ยไปอีก 3 - 6 เดือน และขยายวงเงินเพิ่มเติมชั่วคราวเป็น 2 เท่า นอกจากนี้

รพท. ได้ออกแนวปฏิบัติสำคัญเรื่องการคิดดอกเบี้ย ผิดนัดชำระหนี้ โดยให้ผู้ให้บริการทางการเงินคิด ดอกเบี้ยผิดนัดชำระหนี้บนฐานของเงินต้นของงวดที่ ผิดนัดจริงเท่านั้น กำหนดอัตราดอกเบี้ยผิดนัดชำระหนี้ และวิธีการตัดชำระหนี้แบบใหม่ เพื่อช่วยให้ลูกหนี้ ที่ไม่ตั้งใจผิดนัดชำระหนี้สามารถจ่ายหนี้ได้และ ลดโอกาสการเกิดหนี้เสียของระบบการเงินโดยรวม

สำหรับลูกหนี้ธุรกิจ SMEs ที่ได้รับการพักชำระหนี้ เป็นระยะเวลา 6 เดือนนับแต่ต้นปี และครบกำหนด ในช่วงปลายเดือนตุลาคม 2563 ยังคงได้รับความ ช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องในลักษณะเชิงรุก และตรงจุด กับความต้องการของลูกหนี้แต่ละราย เช่น สนับสนุน ให้สถาบันการเงินช่วยเหลือลูกหนี้ผ่านการปรับ โครงสร้างหนี้ตามความสามารถในการชำระหนี้ และให้คงสถานะลูกหนี้ไม่ให้เป็น NPL ในระหว่าง เจริญจนถึงสิ้นปี 2563 หรือสำหรับลูกหนี้ที่ ยังไม่สามารถกลับมาชำระหนี้ได้ สถาบันการเงิน จะพิจารณาให้ขยายเวลาชำระหนี้เป็นรายการหนี้ ต่ออีกไม่เกิน 6 เดือนนับจากสิ้นปี 2563

นอกจากนี้ เพื่อให้ธุรกิจ SMEs เข้าถึงสินเชื่อ soft loan ของ รพท. ได้มากขึ้น รพท. ร่วมกับ กระทรวงการคลังผลักดันโครงการค้ำประกันสินเชื่อ Portfolio Guarantee Scheme ระยะพิเศษ soft loan plus วงเงิน 57,000 ล้านบาทของบรรษัทประกัน สินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.) เพื่อช่วยลด ความเสี่ยงและทำให้สถาบันการเงินปล่อยสินเชื่อได้ มากขึ้น รวมทั้งปรับปรุงเกณฑ์ soft loan ให้ยืดหยุ่น โดยขยายให้รองรับบริษัทที่จดทะเบียนในตลาด MAI รวมทั้งปรับค่านิยามของกลุ่มธุรกิจให้ SMEs สามารถเข้าถึงสินเชื่อ soft loan ได้ง่ายขึ้น และสามารถขอกู้ soft loan สูงสุดได้ 2 ครั้ง จากเดิม ที่สามารถขอกู้ได้เพียงครั้งเดียว รวมทั้งขยายเวลา ขอสินเชื่ออีก 6 เดือน ถึงวันที่ 18 เมษายน 2564

ในภาพรวม หนี้ที่ได้รับการช่วยเหลือตาม มาตรการต่าง ๆ ในเดือนกรกฎาคม 2563 มีจำนวน 7.2 ล้านล้านบาท และได้ทยอยลดลงเหลือ 4.8 ล้านล้านบาท ในเดือนธันวาคม 2563 แบ่งเป็นลูกหนี้ รายย่อยประมาณ 7.4 ล้านบัญชีลูกหนี้ SMEs ประมาณ 9.3 แสนบัญชีและธุรกิจขนาดใหญ่ประมาณ 3.6 หมื่นบัญชี โดยเป็นลูกหนี้ของธนาคารพาณิชย์ประมาณร้อยละ 56 และของสถาบันการเงินเฉพาะกิจร้อยละ 44 และ ณ สิ้นปี 2563 มีธุรกิจ SMEs ที่ได้รับ soft loan แล้ว 73,817 ราย รวมเป็นเงิน 123,107 ล้านบาท

ประชาชนและภาคธุรกิจยังมีทางเลือก หลายรูปแบบในการบรรเทาภาระหนี้ นอกจาก มาตรการข้างต้น รพท.ยังได้ออกมาตรการ ช่วยเหลือด้วยวิธีการรวมหนี้เพื่อให้ลูกหนี้สามารถนำ สินเชื่อรายย่อยที่อยู่ภายใต้ผู้ให้บริการเดียวกัน อาทิ บัตรเครดิต สินเชื่อส่วนบุคคล และสินเชื่อเช่าซื้อ มารวมกับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยเพื่อใช้ประโยชน์ จากหลักประกัน ทำให้ลดอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อ รายย่อยลงได้และขยายระยะเวลาการชำระหนี้ ตามความสามารถของลูกหนี้ อีกทั้ง รพท. ได้ขยาย ขอบเขตโครงการคลินิกแก้หนี้ (ระยะที่ 3) ให้ครอบคลุม ลูกหนี้ได้มากขึ้นทั้งหนี้บัตรที่มีเจ้าหนี้รายเดียว และหนี้บัตรที่อยู่ในกระบวนการของศาลและ มีคำพิพากษาแล้ว รวมทั้งปรับปรุงคุณสมบัติผู้เข้า โครงการ จากเดิมที่ต้องเป็นหนี้ (NPL) ก่อนวันที่ 1 มกราคม 2562 มาเป็นวันที่ 1 กรกฎาคม 2563 โดย ในปี 2563 มีลูกหนี้ที่เข้าร่วมโครงการแล้วทั้งสิ้น 7,924 ราย ส่งผลให้ตั้งแต่เริ่มโครงการเดือนมิถุนายน 2560 มีลูกหนี้เข้าร่วมโครงการแล้ว 11,118 ราย

นอกจากนี้ ธุรกิจที่มีหนี้กับหลายธนาคาร ก็ยังสามารถเลือกปรับโครงสร้างหนี้ตามโครงการ “DR BIZ การเงินร่วมใจ ธุรกิจไทยมั่นคง” ที่ รพท. ร่วม กับสถาบันการเงิน ต้องการช่วยบรรเทาภาระหนี้โดย การรวมหนี้และลดระยะเวลาการติดต่อเจ้าหนี้หลายราย ผ่านแนวทางแก้ไขหนี้ที่เจ้าหนี้ได้ตกลงร่วมกัน



ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

โครงการ DR BIZ

การเงินร่วมใจธุรกิจไทยมั่นคง

การปรับโครงสร้างหนี้
ลูกหนี้ธุรกิจที่มีเจ้าหนี้หลายราย

สำหรับลูกหนี้ธุรกิจ
ทุกประเภทธุรกิจและอุตสาหกรรม

ลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากเศรษฐกิจหรือ COVID-19 แต่ยังมีศักยภาพ

- ไม่ได้อยู่ในบัญชี (Non-NPL) ตั้งแต่ 1 ม.ค. 63
- อยู่นอกระบบ (NPL) ตั้งแต่ 1 ม.ค. 62*

โดยต้องไม่เป็น NPL กับเจ้าหนี้อย่างน้อย 1 แห่ง

ต้องไม่อยู่ระหว่างถูกฟ้องคดี

เจ้าหนี้ที่ร่วมโครงการ:
สถาบันการเงิน
และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (SFls)

* เว้นแต่พิสูจน์ได้ว่าได้รับผลกระทบก่อน 1 ม.ค. 62

โครงการนี้ช่วยอะไร?

บรรเทาภาระหนี้โดยรวมและลดระยะเวลาติดต่อเจ้าหนี้หลายราย

1. แก้ไขหนี้เดิม

ลดค่าวงวด ขยายเวลาชำระหนี้ และ/หรือ ปรับเงื่อนไขให้เหมาะสมตามศักยภาพของลูกหนี้

มีระยะเวลาปลอดหนี้ หรือการผ่อนชำระหนี้ที่เหมาะสม

ทบทวนการให้ใช้วงเงินของลูกหนี้ที่เหลืออยู่

2. ให้สินเชื่อใหม่

ธนาคารเจ้าหนี้ร่วมกับพิจารณาให้สินเชื่อใหม่ แก่ลูกหนี้ที่มีประวัติชำระหนี้ดี มีแผนธุรกิจที่ชัดเจน

เข้าร่วมโครงการตั้งแต่ 1 กันยายน 2563 - ถึง 31 ธันวาคม 2564

ลูกหนี้สมัครผ่านธนาคารได้โดยตรง
สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ ศูนย์คุ้มครองผู้ให้บริการทางการเงิน (ศกม.) โทร.1213 หรือ www.bot.or.th

ประชาชนและภาคธุรกิจยังสามารถติดต่อขอปรับปรุงโครงสร้างหนี้ผ่าน “ทางด่วนแก้หนี้” ของ ธปท. กรณีที่ไม่สามารถติดต่อสถาบันการเงินหรือติดต่อแล้วแต่ยังต้องการความช่วยเหลือเพิ่มเติม โดยตั้งแต่เริ่มเปิดให้บริการในเดือนเมษายนถึงสิ้นปี 2563 มีคำขอผ่านทางด่วนแก้หนี้กว่า 120,000 รายการ และประมาณร้อยละ 64 ของเจ้าหนี้และลูกหนี้สามารถหาข้อสรุปและตกลงร่วมกันได้

ในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ประชาชนและภาคธุรกิจยังได้รับประโยชน์จากระบบการชำระเงินพร้อมเพย์ (PromptPay) ซึ่งเป็นบริการชำระเงินดิจิทัลที่สะดวก รวดเร็ว ต้นทุนต่ำ ซึ่งนอกจากจะเป็นช่องทางสำคัญในการชำระเงินแล้ว ยังเป็นช่องทางส่งผ่านความช่วยเหลือมาตรการเยียวยาของภาครัฐสู่ประชาชน โดย ณ เดือนธันวาคม 2563 ยอดการลงทะเบียนพร้อมเพย์เพิ่มขึ้นถึง 6.4 ล้านหมายเลขจากสิ้นปี 2562 รวมเป็นยอดลงทะเบียนทั้งสิ้น 56.2 ล้านหมายเลข ปริมาณโอนเงินเฉลี่ย 20.2 ล้านรายการต่อวัน คิดเป็นมูลค่า 74.3 พันล้านบาท ทำสถิติการใช้งานสูงสุดใหม่ (new high) ณ ต้นเดือนธันวาคม 2563 สูงสุดถึง 27.1 ล้านรายการต่อวัน

จากกระแสด้านดิจิทัล ธปท. ได้ร่วมกับทุกภาคส่วนจัดงาน Bangkok FinTech Fair 2020 ในรูปแบบ virtual event ภายใต้แนวคิด “Digital Transformation for the New Normal : พร้อมรับวิถีใหม่ SMEs ก้าวต่อไปด้วยดิจิทัล” เพื่อส่งเสริมการปรับตัวของภาคธุรกิจให้สามารถรองรับความท้าทายที่จะเกิดขึ้นในโลกวิถีใหม่ด้วย





ธนบัตรที่ระลึกเนื่องในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช 2562

นอกจากนี้ ในปี 2563 ธปท. ได้รับพระราชทาน พระบรมราชานุญาตให้จัดพิมพ์ธนบัตรที่ระลึก เนื่องในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช 2562 เพื่อเฉลิมพระเกียรติและเป็นการบันทึก เหตุการณ์ประวัติศาสตร์สำคัญในช่วงพระราชพิธี ดังกล่าว ซึ่งสะท้อนถึงวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ ของชาติไทย และเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ในปี 2563 โดย ธปท. ได้ออกใช้ธนบัตรที่ระลึก 2 ชนิดราคา คือ 1000 บาท และ 100 บาท ซึ่งจัดพิมพ์จำนวน 10 ล้านฉบับ และ 20 ล้านฉบับ ตามลำดับ

2. สถาบันการเงิน

ในช่วงปี 2563 ที่ประชาชนและภาคธุรกิจ ต้องการสภาพคล่องเพื่อรับมือกับความไม่แน่นอน ของวิกฤตการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 สถาบัน การเงินสามารถทำหน้าที่เป็นตัวกลางทางการเงิน ได้ดีอย่างต่อเนื่อง ธปท. จึงได้มีมาตรการเพื่อสนับสนุน ให้สถาบันการเงินมีความยืดหยุ่นในการบริหาร สภาพคล่องกระแสเงินสดและสามารถนำสภาพคล่องไป ปลดปล่อยสินเชื่อให้แก่ประชาชนและธุรกิจได้มากขึ้น อาทิ การผ่อนผันหลักเกณฑ์การดำรงสินทรัพย์ สภาพคล่อง (Liquidity Coverage Ratio: LCR) รวมถึง

การปรับลดอัตรานำส่งเงินสมทบกองทุนฟื้นฟูฯ (Financial Institutions Development Fund: FIDF) จากเดิมร้อยละ 0.46 เหลือร้อยละ 0.23 ของฐานเงินฝาก เป็นระยะเวลา 2 ปี เพื่อให้สถาบันการเงินนำต้นทุน ที่ลดไปได้ส่งผ่านไปช่วยเหลือทางการเงินให้กับ ประชาชนและภาคธุรกิจโดยเฉพาะการลดดอกเบี้ยเงินกู้

ขณะเดียวกัน เพื่อรักษาความเชื่อมั่นของ สาธารณชนและความเข้มแข็งของสถาบันการเงิน ในช่วงระหว่างปีที่สถานการณ์แพร่ระบาดของโรค โควิด 19 ยังมีความไม่แน่นอนสูง ธปท. ได้ออกแนวนโยบายขอให้ธนาคารพาณิชย์งดจ่ายเงินปันผล ระหว่างกาลและงดซื้อหุ้นคืน เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์ สามารถรักษาระดับเงินกองทุนให้เข้มแข็งต่อเนื่อง อีกทั้งได้ประเมินความเข้มแข็งของเงินกองทุนในการ รับมือวิกฤต (stress testing) ของธนาคารพาณิชย์ แต่ละแห่ง ซึ่งเมื่อผลการประเมินแสดงว่าธนาคาร พาณิชย์ยังคงมีเงินกองทุนและเงินสำรองเพียงพอ จึงได้ออกแนวนโยบายให้ธนาคารพาณิชย์สามารถ จ่ายเงินปันผลจากผลการดำเนินงานของปี 2563 ได้ไม่เกินอัตราการจ่ายในปี 2562 และต้องไม่ เกินร้อยละ 50 ของกำไรสุทธิของปี 2563 ซึ่ง จะช่วยให้ธนาคารพาณิชย์ยังคงมีความเข้มแข็ง รักษากระดับเงินกองทุนให้อยู่ในระดับสูงได้อย่างต่อเนื่อง

และมีกันชนรองรับความไม่แน่นอนที่อาจจะเกิดขึ้น พร้อมเป็นกลไกสำคัญในการสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจเมื่อการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 คลี่คลายลง

3. ระบบการเงิน

ในช่วงแรกของการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ได้สร้างความผันผวนในตลาดเงินและตลาดทุนทั่วโลก ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องในตลาดการเงินไทย ทำให้กลไกไม่สามารถทำงานได้ตามปกติ โดยเฉพาะตลาดกองทุนรวมตราสารหนี้และตลาดตราสารหนี้ ดังนั้น เพื่อรักษาความเชื่อมั่น และเสถียรภาพของระบบการเงินโดยรวม ธปท. จึงออกมาตรการ Mutual Fund Liquidity Facility (MFLF) เพื่อสนับสนุนสภาพคล่องให้กับสถาบันการเงินที่ให้ความช่วยเหลือแก่กองทุนรวมตราสารหนี้ โดยในปี 2563 มีสถาบันการเงินรวม 10 แห่งขอรับสภาพคล่องผ่าน MFLF โดยมียอดคงค้างสูงสุดที่ 56,047 ล้านบาท และทยอยคืนสภาพคล่องจนไม่มียอดคงค้างธุรกรรมดังกล่าว ณ สิ้นปี 2563 นอกจากนี้ ธปท. ร่วมกับกระทรวงการคลังจัดตั้งกองทุนเพื่อรักษาสภาพคล่องของการระดมทุนในตลาดตราสารหนี้ (Corporate Bond Stabilization Fund: BSF) เพื่อให้เป็นมาตรการเชิงป้องกัน ไม่ให้ปัญหาการขาดสภาพคล่องในตลาดตราสารหนี้ภาคเอกชนลุกลามจนสร้างปัญหาแก่ระบบการเงินโดยรวม อีกทั้งยังช่วยรักษามูลค่าเงินออมของประชาชน และบรรเทาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับธุรกิจซึ่งจะส่งผลกระทบเป็นลูกโซ่ต่อการจ้างงานและภาวะเศรษฐกิจ โดยให้บริษัทที่มีผลดำเนินธุรกิจดี แต่ถูกกระทบชั่วคราวจากโควิด 19 สามารถใช้ BSF เป็นแหล่งสนับสนุนสภาพคล่องสำรอง (backstop) ซึ่งทั้งสองมาตรการดังกล่าวได้ช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้นักลงทุนและทำให้ตลาดการเงินไทยกลับมาทำงานได้เป็นปกติในเวลาค่อนข้างรวดเร็ว

ระบบการเงินในระยะสั้นแล้ว ระบบการเงินไทยยังสามารถพัฒนานวัตกรรมและบริการทางการเงินใหม่จากโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินดิจิทัลต่าง ๆ ซึ่ง ธปท. ได้ผลักดันให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง อาทิ การเชื่อมโยงระบบการโอนเงินและชำระเงินระหว่างประเทศในภูมิภาคอาเซียน ทำให้การโอนเงินและชำระเงินระหว่างกันรวดเร็วขึ้นและมีต้นทุนที่ต่ำลง ซึ่งในปี 2563 ไทยได้เชื่อมโยงระบบการชำระเงินด้วย QR payment กับกัมพูชาซึ่งจะทำให้คนกัมพูชาสามารถสแกน Thai QR code เพื่อชำระค่าสินค้าและบริการในไทยได้

นอกจากนี้ ธปท. ได้ร่วมพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการพิสูจน์ตัวตนทางอิเล็กทรอนิกส์ข้ามธนาคารผ่านระบบ National Digital Identity (NDID) ทำให้ประชาชนสามารถใช้บริการทางการเงินผ่านช่องทางดิจิทัลได้สะดวก รวดเร็ว โดยสามารถเปิดบัญชีเงินฝากผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วยการยืนยันตัวตนข้ามธนาคาร และได้ขยายการให้บริการยืนยันตัวตนของ NDID ไปสู่บริการของภาคตลาดทุน ประกันภัย และการขอข้อมูลเครดิตด้วย

ด้านการจำหน่ายพันธบัตร ธปท. ได้ร่วมกับสถาบันการเงิน พัฒนาระบบ Distributed Ledger Technology Bond Platform ในการจำหน่ายพันธบัตรรัฐบาล ซึ่งช่วยให้ประชาชนสามารถซื้อพันธบัตรได้รวดเร็วขึ้นและซื้อพันธบัตรเต็มสิทธิได้จากธนาคารเดียว ลดต้นทุนและเวลาในการดำเนินการ รวมถึงอำนวยความสะดวกให้กับผู้ซื้อพันธบัตรได้มากขึ้น



นอกเหนือจากการรับมือกับความผันผวนของ

media briefing เรื่อง Central Bank Digital Currency (CBDC)

ธปท. ยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาสกุลเงินดิจิทัลที่ออกโดยธนาคารกลาง (Central Bank Digital Currency: CBDC) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนของกิจกรรมทางการเงินในภาคธุรกิจ พร้อมกับการรักษาเสถียรภาพของระบบการเงินท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางการเงินดิจิทัล (Digital Financial Landscape) โดยปัจจุบัน ธปท. ได้ขยายขอบเขตการศึกษา ทดสอบ และทดลองการออกสกุลเงินดิจิทัลในภาคเอกชนและภาคประชาชน (Corporate/Retail CBDC) ขณะเดียวกัน ธปท. ได้ดำเนินการต่อเนื่องร่วมกับธนาคารกลางฮ่องกง (HKMA) โดยนำเทคโนโลยี Distributed Ledger Technology (DLT) มาใช้ในระบบการโอนเงินระหว่างประเทศ ผ่านสกุลเงินดิจิทัลระดับสถาบันการเงิน (Wholesale CBDC) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการโอนเงิน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวเป็นการต่อยอดการพัฒนาจากโครงการอินทนนท์ ควบคู่กับการประเมินความเสี่ยงด้านต่าง ๆ เพื่อเตรียมความพร้อมและให้ประชาชนมั่นใจได้ หากจะมีการนำ CBDC มาใช้เป็นการทั่วไปในอนาคต

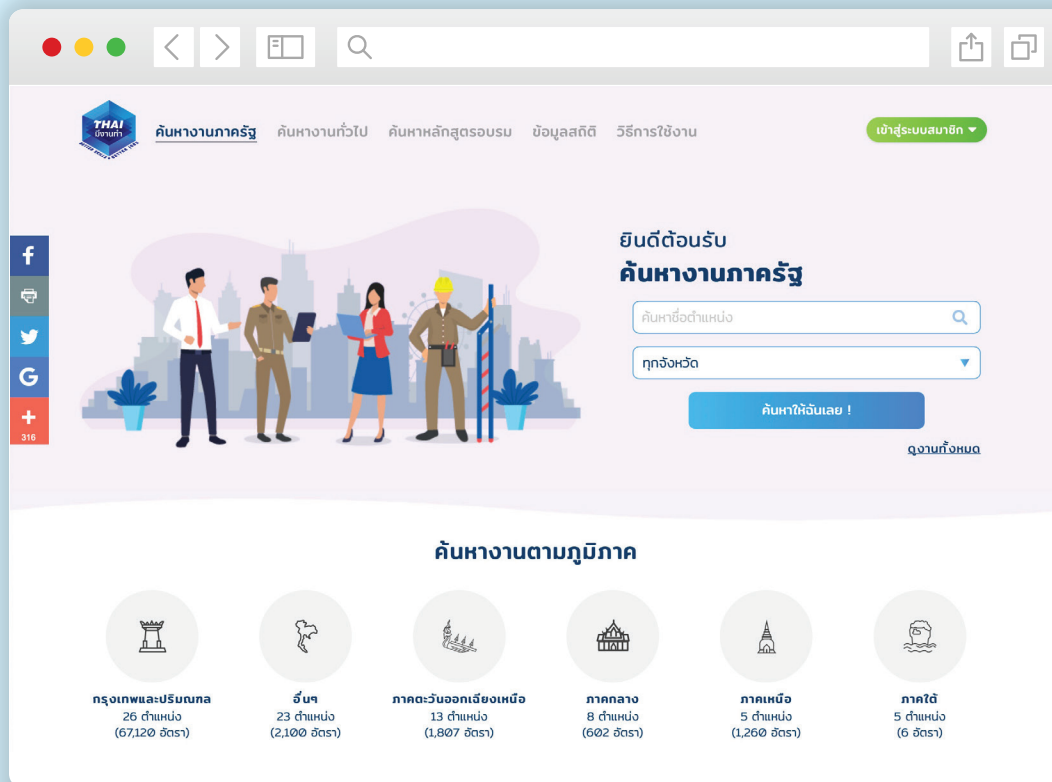
นอกจากนี้ เพื่อให้ภาคการเงินไทยมีอัตราดอกเบี้ยอ้างอิงในตลาดการเงินไทยทดแทน LIBOR ได้อย่างราบรื่น หลังอัตราดอกเบี้ยอ้างอิงสากล LIBOR จะยุติบทบาทการเป็นอัตราดอกเบี้ยอ้างอิงในตลาดการเงินโลกนับแต่สิ้นปี 2564 เป็นต้นไป ธปท. และผู้ร่วมตลาดจึงพัฒนาอัตราดอกเบี้ย Thai Overnight Repurchase Rate (THOR) เพื่อสร้างอัตราดอกเบี้ยที่สะท้อนภาวะตลาดการเงินของประเทศ และเป็นฐานให้ภาคธุรกิจนำไปใช้อ้างอิงทดแทนอัตราดอกเบี้ย LIBOR ในธุรกรรมที่เป็นอัตราดอกเบี้ยลอยตัว เช่น สินเชื่อและหุ้นกู้ นอกจากนี้ ธปท. ได้ผ่อนคลายการอนุญาตธุรกิจบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์สกุลเงินตราต่างประเทศ (FX e-money) ให้ผู้ประกอบการธุรกิจที่มีใช้สถาบันการเงิน (non-bank) สามารถยื่นขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจ FX e-money เพื่อตอบสนอง

ความต้องการของประชาชนในการใช้เงินอิเล็กทรอนิกส์สำหรับการเดินทาง โดยนำไปใช้ชำระค่าสินค้าและบริการในต่างประเทศซึ่งมีความปลอดภัยกว่าการใช้ธนบัตร รวมทั้งอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการใช้ซื้อสินค้าและบริการบน e-commerce platform ในต่างประเทศด้วย

4. ระบบเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม

ระบบเศรษฐกิจและสังคมไทยในปี 2563 ยังคงมีเสถียรภาพท่ามกลางความไม่แน่นอน ธปท. จึงดำเนินนโยบายการเงินแบบเชิงรุก เพื่อลดภาระดอกเบี้ยของลูกหนี้ บรรเทาปัญหาสภาพคล่องในตลาดการเงิน และลดผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อเศรษฐกิจโดยรวม โดยในปี 2563 คณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) ลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายรวมสามครั้ง เหลือร้อยละ 0.50 ต่อปี ซึ่งเป็นระดับที่ต่ำที่สุดของไทยเป็นประวัติการณ์

ขณะเดียวกัน เพื่อช่วยลดแรงกดดันต่อค่าเงินบาท และช่วยให้เงินทุนเคลื่อนย้ายของระบบเศรษฐกิจไทยมีความสมดุลมากขึ้น รวมทั้งแก้ปัญหาเชิงโครงสร้างให้กับตลาดอัตราแลกเปลี่ยนไทย ธปท. ได้ร่วมกับกระทรวงการคลังขยายวงเงินรายได้ต่างประเทศที่ไม่ต้องนำกลับเข้าประเทศจากไม่เกิน 200,000 ดอลลาร์ สรอ. ต่อครั้ง เป็น 1,000,000 ดอลลาร์ สรอ. ต่อครั้ง ซึ่งครอบคลุมรายได้จากค่าสินค้าส่งออก และรายได้อื่น ๆ เพื่อเพิ่มความคล่องตัวให้กับภาคธุรกิจในการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศ และลดภาระต้นทุนในการดำเนินธุรกิจ นอกจากนี้ ได้เปิดให้คนไทยฝากเงินตราต่างประเทศ (Foreign Currency Deposit: FCD) และโอนเงินระหว่างบัญชี FCD ของคนไทยได้เสรี ซึ่งจะช่วยให้ผู้ส่งออกบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศและบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนได้คล่องตัวมากขึ้น สามารถทำธุรกรรมผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อช่วยลดต้นทุนการโอนเงินและชำระเงิน และสามารถกระจายความเสี่ยงการลงทุนในสินทรัพย์สกุลเงินตราต่างประเทศได้สะดวกขึ้น เช่น การลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศ และการซื้อขายทองคำเป็นสกุลเงิน



ดอลลาร์ สรอ. รวมทั้งได้ปรับปรุงเกณฑ์และกระบวนการลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศ ทั้งในมิติของวงเงินและผลิตภัณฑ์ที่ลงทุนได้เพื่อเพิ่มทางเลือกการลงทุนให้กับคนไทยและสนับสนุนให้มีการกระจายความเสี่ยงการลงทุนได้ดีขึ้น

นอกจากนี้ ในการเตรียมให้ระบบเศรษฐกิจและสังคมไทยสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ธปท. ได้ผลักดันการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจใน 3 ด้านที่สำคัญ ได้แก่ **การยกระดับผลิตภาพของแรงงานไทย** อาทิ ร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องพัฒนาเว็บไซต์ www.ไทยมีงานทำ.com เพื่อเพิ่มโอกาสการจ้างงานและพัฒนาทักษะแรงงาน โดยได้เปิดใช้งานเว็บไซต์เมื่อเดือนกันยายน 2563 ซึ่ง ณ วันที่ 14 ธันวาคม 2563 มีอัตราการเปิดรับ 586,071 ตำแหน่ง และจำนวนการสมัครงาน 132,764 ครั้ง **การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของ SMEs** เช่น ได้มีการ

เสนอมาตรการผ่านที่ประชุมคณะอนุกรรมการสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ให้กำหนดสัดส่วนงบประมาณจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐจาก SMEs ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของวงเงินการจัดซื้อจัดจ้างในหมวดสินค้าและบริการ และกำหนดเกณฑ์มาตรฐานระยะเวลา credit term ของบริษัทรายใหญ่ให้ลดลงเหลือ 30 - 45 วัน เพื่อบรรเทาปัญหาสภาพคล่องของ SMEs รวมทั้ง**การเพิ่มขีดความสามารถให้แก่ภาคการเกษตร** โดย ธปท. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผลักดันการใช้เทคโนโลยีภาพถ่ายดาวเทียมในการประกันภัยข้าวนาปีผ่านแอปพลิเคชัน “มะลิซ้อน” เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำภาพถ่ายดาวเทียมมาใช้เป็นหลักฐานในการขอรับประกันความเสียหายจากภัยธรรมชาติเป็นต้น การเร่งปรับโครงสร้างเศรษฐกิจจะช่วยบรรเทาผลกระทบในระยะยาว และช่วยในการปรับตัวของเศรษฐกิจไทยเข้าสู่ชีวิตปกติใหม่ (new normal) ให้สามารถกลับมาขยายตัวและแข่งขันได้ดีภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ผ่านพ้นไป



แผนยุทธศาสตร์ รพท. ปี 2563 – 2565





2.1 ความท้าทายและผลการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ สปท. ปี 2563 - 2565

ปี 2563 เป็นปีแรกของการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี ธปท. ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2563 - 2565) ภายใต้หัวข้อ “ธนาคารกลางท่ามกลางการเปลี่ยนแปลง” ซึ่ง ธปท. มองว่าในระยะ 3 - 5 ปี ข้างหน้า ระบบเศรษฐกิจการเงินไทยจะต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมที่ผันผวนไม่แน่นอน ซับซ้อน และคลุมเครือ (VUCA)¹ ซึ่งจะทวีความเร็วและแรงกว่าช่วงที่ผ่านมา หรือเรียกได้ว่า VUCA+ เนื่องจากพัฒนาการทางเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต รูปแบบธุรกิจ บริการทางการเงิน และระบบเศรษฐกิจ (disruptive technology) เป็นตัวเร่งสำคัญ นอกจากนี้ ระบบเศรษฐกิจสังคมไทยยังต้องเผชิญความท้าทายที่มีมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งจากการสะสมปัญหาเชิงโครงสร้างและความเปราะบางของสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่มากขึ้น อาทิ หนี้ครัวเรือน และโครงสร้างประชากรที่เข้าสู่สังคมสูงวัย แผนยุทธศาสตร์ฉบับนี้จึงมุ่งกำหนดแนวทางการทำงานของ ธปท. ให้เท่าทัน

การเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมให้ระบบเศรษฐกิจการเงินไทยมีความทนทานและรับมือความเสี่ยงต่าง ๆ ได้ (resilience) และสนับสนุนให้เศรษฐกิจไทยเติบโตได้เต็มศักยภาพ กระจายประโยชน์ได้อย่างทั่วถึงและยั่งยืน ประกอบด้วยแผนรองรับความท้าทาย 7 ด้าน และการปรับรากฐานสำคัญขององค์กร 3 ด้าน

ทั้งนี้ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ที่เริ่มตั้งแต่ช่วงต้นปี 2563 ได้ทำให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมแบบ VUCA+ อย่างชัดเจนมากขึ้น ปัจจัยสำคัญมาจากด้านสาธารณสุขที่ส่งผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนการดำเนินชีวิตประจำวัน สถานการณ์ที่เกิดขึ้นนี้จึงยังคงสอดคล้องกับประเด็นความท้าทายและรากฐานสำคัญขององค์กรตามที่ได้วางไว้ในแผนยุทธศาสตร์ฉบับนี้ ซึ่งให้ความสำคัญกับการสร้างความทนทานให้กับระบบเศรษฐกิจการเงินไทยเพื่อรองรับความผันผวนและความไม่แน่นอนต่าง ๆ

¹ volatile, uncertain, complex, and ambiguous

อย่างไรก็ตาม วิกฤตโควิด 19 ในปี 2563 ได้ส่งผลกระทบให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจของไทยลดลงมากและต้องใช้เวลาในการฟื้นตัว บางอุตสาหกรรมได้รับผลกระทบหนัก โดยเฉพาะภาคการท่องเที่ยวและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง ลูกหนี้รายเล็กจำนวนมากได้รับผลกระทบรุนแรง ระบบธนาคารพาณิชย์ต้องเผชิญกับสภาพธุรกิจที่ท้าทาย ตลาดการเงินมีความผันผวนจากความไม่แน่นอนของวิกฤตนี้ อีกทั้งมีแรงงานตกงานและแรงงานด้อยระดับ (underemployed) หรือการว่างงานแฝงเป็นจำนวนมาก ขณะที่โครงสร้างเศรษฐกิจไทยกำลังเปลี่ยนแปลงสู่โลกยุคหลังวิกฤตโควิด 19 สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้ ธปท. ต้องปรับแนวทางการทำงานตามแผนยุทธศาสตร์ให้ “รุก” มากขึ้น โดยจัดลำดับความสำคัญของงานให้เท่าทันกับสถานการณ์ “ติดดิน” มากขึ้นด้วยการวิเคราะห์อย่างรอบด้านเพื่อนำไปสู่มาตรการที่จะช่วยแก้ปัญหาให้ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ “ยื่นมือ” มากขึ้น โดยร่วมมือกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในการผลักดันและขับเคลื่อนนโยบายฟื้นฟูและปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ เพื่อให้เศรษฐกิจและสังคมไทยสามารถฟื้นฝ่าวิกฤตโควิด 19 และฟื้นตัวกลับมาได้อย่างเข้มแข็ง

ในการจัดลำดับความสำคัญของงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ในปี 2563 ธปท. ให้ความสำคัญเร่งด่วนกับการเร่งปรับโครงสร้างหนี้รายย่อยและธุรกิจในวงกว้าง การป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาในระบบสถาบันการเงิน การยกระดับการติดตาม (monitoring) และการป้องกัน (ringfencing) เพื่อรักษาเสถียรภาพระบบการเงิน การจับชีพจรเศรษฐกิจให้ไว และผลักดันนโยบายเชิงโครงสร้างที่สำคัญ การผสมผสาน

เครื่องมือนโยบายให้แก้ปัญหาได้ตรงจุด การรับมือความผันผวนในตลาดการเงิน การสื่อสารและเข้าถึง (engage) ผู้เกี่ยวข้องเชิงรุก รวมทั้งการบริหารจัดการองค์กรในภาวะที่มีความไม่แน่นอนสูง

นอกจากงานสำคัญเร่งด่วนแล้ว งานอื่น ๆ ตามแผนยุทธศาสตร์ยังคงดำเนินการต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเตรียมความพร้อมของระบบเศรษฐกิจการเงินไทยและ ธปท. สำหรับระยะข้างหน้า อาทิ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการเงินดิจิทัลที่สามารถเชื่อมโยงการทำธุรกรรมระหว่างผู้ให้บริการในระบบได้อย่างทั่วถึง เช่น การพัฒนาต่อยอดบริการพร้อมเพย์เพื่อรองรับรูปแบบธุรกรรมชำระเงินดิจิทัลที่หลากหลายของภาคธุรกิจและประชาชน การขยายโครงสร้างพื้นฐานการพิสูจน์และยืนยันตัวตนข้ามธนาคารผ่านแพลตฟอร์มกลาง (National Digital Identity: NDID) ซึ่งช่วยให้ประชาชนสามารถทำธุรกรรมดิจิทัลต่าง ๆ ได้สะดวกขึ้น อาทิ การเปิดบัญชีเงินฝากดิจิทัล และการอนุญาตให้มีผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลดิจิทัล เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงบริการทางการเงินในระบบได้ง่ายขึ้นโดยใช้ข้อมูลทางเลือก (alternative data) เป็นข้อมูลประกอบในการขอสินเชื่อ

นอกจากนี้ ธปท. ได้เริ่มปรับระบบนิเวศของตลาดอัตราแลกเปลี่ยน (FX ecosystem) เพื่อแก้ปัญหาเชิงโครงสร้างของตลาด ผ่านการเปิดให้คนไทยฝากเงินตราต่างประเทศได้เสรี (Foreign Currency Deposit: FCD) และโอนเงินระหว่างบัญชี FCD ของคนไทยได้เสรี อีกทั้งได้ยกระดับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยต่อภัยคุกคามทางไซเบอร์ของสถาบันการเงินและผู้ให้บริการชำระเงินที่สำคัญ โดยให้ผู้ให้บริการ



การประชุมนักวิเคราะห์ (Analyst Meeting) เพื่อสรุปแนวโน้มเศรษฐกิจและนโยบายการเงิน

คนไทยฝากบัญชี FCD ได้เสรี



✓ FCD บัญชีเดียว

✓ ซื้อฝาก และ ถอนรับบาทเสรี
ไม่จำกัดจำนวน

✓ โอนในประเทศระหว่างคนไทยผ่าน FCD ได้
ยกเว้น ชำระค่าสินค้าบริการให้ร้านค้าผ่าน payment platform

✓ โอนต่างประเทศตามเกณฑ์โอนออกปกติ

บัญชี FCD มีดียังไง?

✓ เก็บไว้รอชำระรายจ่าย หรือรอลงทุนในหลักทรัพย์
ต่างประเทศ ไม่ต้องแลกเงินกลับไปกลับมา
ซึ่งต้องเสีย FX spread

✓ ลดความเสี่ยงจากความผันผวน
ของอัตราแลกเปลี่ยน



ใครได้ประโยชน์?

ผู้ส่งออก
/นำเข้า

สามารถรับ / จ่ายเงินตราต่างประเทศ
ได้สะดวกมากขึ้น

ประชาชน
ทั่วไป

สามารถเปิดบัญชี FCD เพื่อรอชำระ
การในต่างประเทศ เช่น ค่าสำเนียง
รวมถึงซื้อหลักทรัพย์ต่างประเทศ

บัญชี FCD (Foreign currency deposit) คือบัญชีเงินฝากสำหรับบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ที่ต้องการฝากเงินเป็นสกุลเงินตราต่างประเทศ

ประเมินความเสี่ยงและการกำกับตนเอง (self-regulated) เป็นประจำ ตามกรอบการประเมิน Cyber Resilience Assessment Framework (CRAF) ที่เป็นมาตรฐานสากล ขณะเดียวกัน ได้นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เป็นเครื่องมือหลักในการทำงานของ ธปท. อย่างกว้างขวางตาม digital transformation roadmap โดยนำระบบ automation มาใช้กับงานต่าง ๆ มากขึ้น รวมทั้งได้ปรับวิธีการทำงาน ให้ยืดหยุ่นสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปและมุ่งผลสัมฤทธิ์มากขึ้น อาทิ การปรับรูปแบบการตรวจสอบสถาบันการเงินแบบ on-site มาเป็น off-site มากขึ้น

2.2 ห้าโจทย์สำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการ

ในช่วงปลายปี 2563 วิกฤตโควิด 19 ยังไม่มีท่าทีจะผ่านพ้นไปโดยง่าย ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมไทยค่อนข้างรุนแรง อีกทั้งมีแนวโน้มที่จะยาวนานและมีความไม่แน่นอนสูงกว่าที่หลายฝ่ายคาดไว้ ธปท. จึงมีบทบาทสำคัญที่จะสนับสนุนให้เศรษฐกิจไทยผ่านพ้นวิกฤตโควิด 19 ได้อย่างราบรื่นและสามารถเติบโตในบริบทของโลกใหม่ ภายหลังวิกฤตนี้โดยมีการกระจายประโยชน์อย่างทั่วถึง ธปท. จึงได้ปรับลำดับความสำคัญ (priority) ของแผนงานภายใต้ยุทธศาสตร์ เพื่อให้องค์กรมีเป้าหมายที่ชัดเจนร่วมกัน และ

สร้างแรงผลักดันให้เกิดผลลัพธ์ที่ชัดเจนโดยเร็ว โดยมุ่งเน้นการจัดสรรทรัพยากรไปสู่งานสำคัญเร่งด่วนเพื่อตอบโจทย์ใหญ่ 5 ด้าน ซึ่งเศรษฐกิจไทยและ ธปท. กำลังเผชิญอยู่ได้แก่

โจทย์ที่ 1 : แก้วิกฤตหนี้ที่ยั่งยืน เพื่อให้ภาคครัวเรือนและภาคธุรกิจผ่านพ้นวิกฤตโควิด 19 และฟื้นตัวได้งานของ ธปท. ต้องนำไปสู่การช่วยเหลือลูกหนี้และแก้ไขหนี้ได้มาก รวดเร็ว และตรงจุด ภาคครัวเรือนและธุรกิจมีสภาพคล่องเหลือเพียงพอผ่านช่วงวิกฤต ตลอดจนการมีข้อเสนอมาตรการกระตุ้นและฟื้นฟูเศรษฐกิจที่นำไปสู่การปฏิบัติและลดผลกระทบได้อย่างมีประสิทธิภาพจากวิกฤตการณ์ที่จะคงอยู่อีกนาน (scar)

โจทย์ที่ 2: รักษาเสถียรภาพระบบการเงิน เพื่อให้ระบบการเงินไม่เกิดปัญหาและยังสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจได้ ธปท. ต้องดูแลให้สถาบันการเงินมีเงินสำรองและเงินกองทุนเพียงพอรองรับผลกระทบจากวิกฤต และยังทำหน้าที่ให้สินเชื่อได้ต่อเนื่อง มีกลไกที่มีประสิทธิภาพในการจัดการหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้และปฏิบัติได้จริง รวมทั้งมีกลไกรักษาเสถียรภาพระบบการเงินในจุดเปราะบาง



โจทย์ที่ 3: รักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจมหภาค เพื่อให้โครงสร้างเศรษฐกิจไทยมีความทนทานต่อการเปลี่ยนแปลงภายใต้สถานการณ์โควิด 19 และระยะต่อไป ธปท. ต้องผลักดันให้เศรษฐกิจไทยรับมือกับสถานการณ์ค่าเงินได้ดีขึ้น ตลอดจนมีข้อเสนอและแนวทางที่ชัดเจนต่อรัฐบาลเพื่อขับเคลื่อนการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ

โจทย์ที่ 4: สร้างความเชื่อมั่นของสาธารณชน เพื่อให้ ธปท. เป็นหนึ่งในองค์กรที่ประชาชนเชื่อมั่นที่สุด การออกนโยบายและมาตรการของธปท. ทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการแก้วิกฤตโควิด 19 ต้องมีประสิทธิผลและได้รับการยอมรับจากสาธารณชน สถาบันระหว่างประเทศมีความเห็นเชิงบวกต่อการทำหน้าที่ของ ธปท. และประชาชนมีการรับรู้ (perception) ที่ดีขึ้นต่อการสื่อสารของธปท. ทั้งนี้ ในการสร้างความเชื่อมั่นต่อการดำเนินนโยบายต่าง ๆ ธปท. จะส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมการทำงานที่เรียกว่า “คิดรอบ ตอบได้ร่วมใจมุ่งมั่น” ซึ่งหมายถึง การร่วมกันคิดวิเคราะห์อย่างรอบด้าน โดยคำนึงถึงผู้เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วน เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการตัดสินใจทำนโยบายต่าง ๆ ผ่านการกลั่นกรองอย่างดี และสามารถอธิบายให้สาธารณชนเข้าใจถึงประโยชน์ต่อส่วนรวมได้อย่างโปร่งใสและชัดเจน

โจทย์ที่ 5: พัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงาน เพื่อให้ ธปท. เป็นองค์กรที่มุ่งผลสัมฤทธิ์และสร้างประโยชน์สูงสุด (impact) ต่อเศรษฐกิจและสังคมไทย ธปท. ต้องปรับตัวให้เป็นองค์กรกระตือรือร้นที่มีโครงสร้าง รูปแบบ และกระบวนการทำงานที่ยืดหยุ่นและคล่องตัวสูง รวมทั้งเร่งพัฒนาผู้นำที่มีศักยภาพเพียงพอต่อการขับเคลื่อนบทบาทของ ธปท. ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ทั้งนี้ โจทย์ที่ 1 ถึง 3 เป็นโจทย์ที่ต้องทำเพื่อให้บรรลุพันธกิจหลักของ ธปท. ในการรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงิน แต่ต้องเร่งให้เท่าทันบริบทที่มีความท้าทายมากขึ้นภายใต้สถานการณ์โควิด 19 ขณะที่โจทย์ที่ 4 และ 5 เป็นการปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานภายใน ธปท. ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญ (enabler) ต่อการขับเคลื่อนงานยุทธศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ของนโยบายหรือมาตรการต่าง ๆ

ด้วยการมุ่งเป้าหมายการทำงานเพื่อตอบห้าโจทย์สำคัญเร่งด่วน ธปท. เชื่อมั่นว่าจะสามารถช่วยบรรเทาผลกระทบให้ธุรกิจและประชาชนได้ในวงกว้าง ควบคู่กับการวางรากฐานในการรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงิน เพื่อสนับสนุนให้เศรษฐกิจไทยสามารถฟื้นฝ่าวิกฤตโควิด 19 ได้อย่างยั่งยืน



๑
ภาณุสุภัทราบริหาร

๒
แผนยุทธศาสตร์ รพ. ปี 2563 - 2565

๓
การดำเนินงานเพื่อรับมือกับวิกฤตโควิด 19

๔
การดำเนินงานสำคัญอื่น ๆ

๕
การกำกับดูแลกิจการและการบริหารความเสี่ยง

๖
การดำเนินงานในระยะต่อไป

BOX
2

รพท. ดำเนินนโยบายการเงินแบบมองไปข้างหน้า เพื่อรับมือกับการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19

ในปี 2563 เศรษฐกิจไทยเผชิญปัจจัยลบหลายประการ โดยเฉพาะการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ซึ่งเป็นวิกฤตด้านสาธารณสุขต่างกับวิกฤตในอดีตและส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและวิถีชีวิตของประชาชนอย่างไม่เคยมีมาก่อน นับเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ที่กิจกรรมทางเศรษฐกิจหลายภาคส่วนหยุดชะงักพร้อมกัน ในสถานการณ์ที่มีความไม่แน่นอนสูงเช่นนี้ คณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) เห็นควรให้มีการจัดทำฉากทัศน์ (scenario) ในกรณีต่าง ๆ และให้มีข้อมูลที่เพียงพอและเหมาะสมทั้งเครื่องชี้เศรษฐกิจเร็วที่มีความถี่สูง เครื่องชี้เศรษฐกิจใหม่ที่รอบด้านมากขึ้น ตลอดจนข้อมูลเชิงลึกจากการลงพื้นที่ เพื่อให้ กนง. สามารถตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันการณ์ภายใต้การประเมินภาวะเศรษฐกิจที่รอบด้าน กนง. จึงดำเนินนโยบายการเงินแบบมองไปข้างหน้า โดยปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายรวมทั้งสิ้น 3 ครั้ง จากร้อยละ 1.25 เหลือร้อยละ 0.50 ต่อปี โดยปรับลดครั้งแรกในเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งนับเป็นธนาคารกลางแห่งแรก ๆ ในโลกที่ปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายเพื่อรับมือผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 จนอัตราดอกเบี้ยนโยบายต่ำที่สุดเป็นประวัติการณ์

กนง. ปรับลดอัตราดอกเบี้ยในปีนี้โดยยึดหลักการดำเนินนโยบายการเงินแบบมองไปข้างหน้า (forward looking) เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น (pre-emptive) ต่อเศรษฐกิจและเสถียรภาพระบบการเงิน โดยไม่รอให้ปัจจัยลบเกิดขึ้นชัดเจนก่อน โดยอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำลงจะช่วยบรรเทาภาระหนี้และช่วยให้ภาวะการเงินโดยรวมผ่อนคลายทั้งในตลาดสินเชื่อ

อัตราดอกเบี้ยนโยบายของไทยและอัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลระยะ 10 ปี



ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย และ ThaiBMA

และตราสารหนี้ เพื่อต่อการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ อีกทั้งยังช่วยสนับสนุนมาตรการการคลังที่ออกมาแล้ว และจะออกมาเพิ่มเติม

รพท. ได้ดำเนินมาตรการด้านการเงินควบคู่กันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีส่วนช่วยเสริมประสิทธิภาพการส่งผ่านนโยบายการเงินผ่านช่องทางอัตราดอกเบี้ย โดยในวันที่ 7 เมษายน 2563 รพท. ประกาศปรับลดอัตราเงินนำส่งกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน (FIDF fee) จากร้อยละ 0.46 เหลือร้อยละ 0.23 ของฐานเงินฝากเป็นระยะเวลา 2 ปี ซึ่งช่วยเสริมประสิทธิภาพการส่งผ่านไปสู่อัตราดอกเบี้ยเงินกู้อ้างอิง ส่งผลให้สถาบันการเงินปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้อ้างอิงสู่ระดับต่ำสุดในรอบ 16 ปี ลดลงเฉลี่ยร้อยละ 0.38* ซึ่งช่วยลดภาระดอกเบี้ยจ่ายให้ภาคธุรกิจและครัวเรือนที่มีสัญญาเงินกู้ อัตราดอกเบี้ยลอยตัวได้เพิ่มเติม

* การเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยเงินกู้อ้างอิง MOR MRR MLR ของธนาคารพาณิชย์ เฉลี่ย 14 แห่งในไทยระหว่างวันที่ 7 - 15 เมษายน 2563

๓

การดำเนินงานเพื่อรับมือ กับวิกฤตโควิด 19



3.1 มาตรการการรับมือวิกฤต แบบฉับพลันเพื่อลดความตึงเครียด

ในช่วงไตรมาสที่ 1 ของปี 2563 เศรษฐกิจไทยที่ทยอยปรับตัวดีขึ้นตามแนวโน้มเศรษฐกิจโลก กลับต้องหยุดชะงักลงหลังเกิดการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 อย่างรุนแรงและกระจายเป็นวงกว้างไปทั่วโลก หลายประเทศรวมถึงไทยทยอยใช้มาตรการอย่างเข้มงวดเพื่อจำกัดการแพร่ระบาด ทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจหลายภาคส่วนหยุดชะงัก โดยเฉพาะอุปสงค์ต่างประเทศ ทั้งภาคการท่องเที่ยวที่หดตัวแรงจากมาตรการจำกัดการเดินทางระหว่างประเทศ ส่งผลให้นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้าไทยมีจำนวนลดลงอย่างรวดเร็วในทุกสัญชาติ และภาคการส่งออกสินค้าที่ปริมาณการค้าโลกหดตัวในอัตราสูงจากผลกระทบของมาตรการปิดเมืองในประเทศคู่ค้า ส่งผลกระทบต่อเนื่องมายังอุปสงค์ในประเทศ โดยการบริโภคภาคเอกชนชะลอลงมากตามรายได้และความเชื่อมั่นของภาคครัวเรือนที่อ่อนแอลง การลงทุนภาคเอกชนหดตัวตามภาวะอุปสงค์และความเชื่อมั่นของธุรกิจที่ลดลง ขณะเดียวกันการใช้จ่ายภาครัฐมีข้อจำกัดด้านการเบิกจ่ายจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 (พ.ร.บ. งบประมาณ ปี 2563) ล่าช้า โดยรวมแล้ว เศรษฐกิจไทยในไตรมาสที่ 1 ของปี 2563 หดตัวร้อยละ 2.1 เมื่อเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน แล่งจากที่ขยายตัวร้อยละ 1.3 ในไตรมาสก่อนหน้า

เสถียรภาพเศรษฐกิจการเงินโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดีแต่เริ่มมีสัญญาณเปราะบางในบางจุด ขณะที่อัตราเงินเฟ้อยังอยู่ในระดับต่ำ แม้ปรับเพิ่มขึ้นบ้างจากไตรมาสก่อนหน้า เสถียรภาพด้านต่างประเทศยังคงเข้มแข็งซึ่งสะท้อนทั้งจากหนี้ต่างประเทศที่ต่ำ เงินสำรองระหว่างประเทศที่สูง และดุลบัญชีเดินสะพัดที่ยังเกินดุล ด้านเสถียรภาพระบบการเงินยังแข็งแกร่ง โดยเฉพาะระบบธนาคารพาณิชย์ที่มีเงินกองทุน เงินสำรอง และสภาพคล่องอยู่ในระดับสูง อย่างไรก็ตาม ตลาดแรงงานเริ่มมีสัญญาณเปราะบาง โดยเฉพาะในช่วงเดือนมีนาคมที่กิจกรรมทางเศรษฐกิจหยุดชะงัก สะท้อนจากทั้งจำนวนผู้ขอรับสิทธิว่างงานและผู้ถูกเลิกจ้างในระบบประกันสังคม และจำนวนสถานประกอบการและลูกจ้างที่ได้รับผลกระทบจากการปิดกิจการชั่วคราวมีมากขึ้น



การแถลงข่าวผลการประชุม กนง.



ในช่วงไตรมาสที่ 1 ของ
ปี 2563 เศรษฐกิจไทย
ที่ทยอยปรับตัวดีขึ้นตาม
แนวโน้มเศรษฐกิจโลก
กลับต้องหยุดชะงักลง
หลังเกิดการแพร่ระบาด
ของโรคโควิด 19
อย่างรุนแรงและกระจาย
เป็นวงกว้างไปทั่วโลก

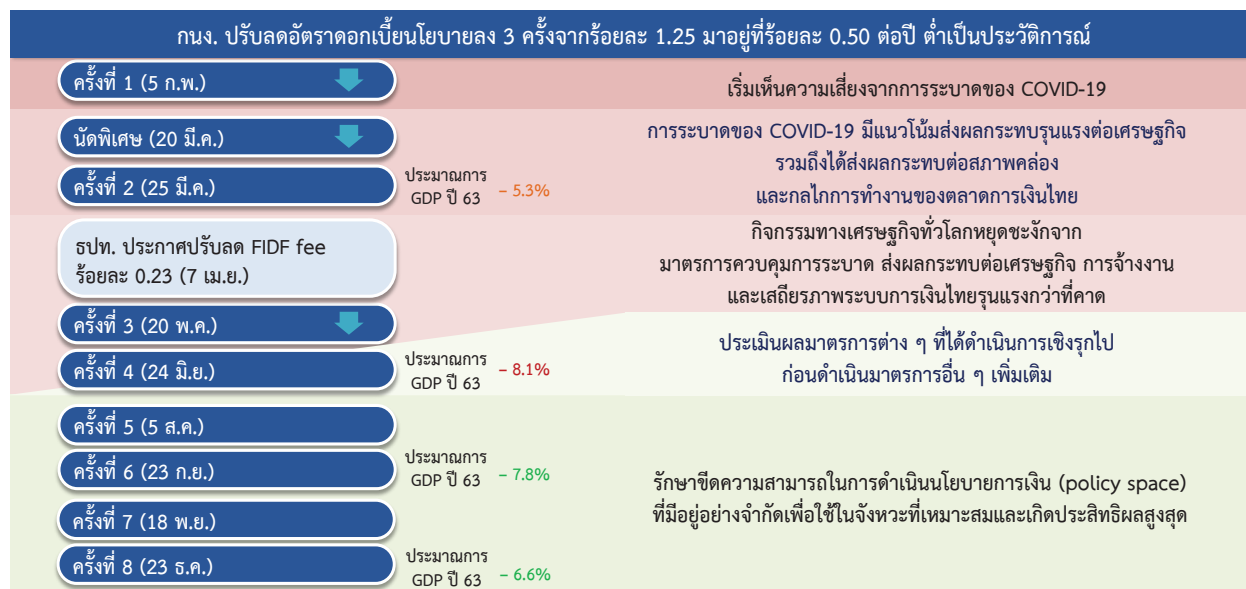
เงินบาทอ่อนค่าลง หลังการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 รุนแรงและขยายวงกว้างมากขึ้นทำให้นักลงทุนลดการถือครองสินทรัพย์เสี่ยงโดยเฉพาะสกุลเงินประเทศที่เศรษฐกิจพึ่งพาภาคต่างประเทศสูง และหันไปถือครองเงินดอลลาร์ สรอ. มากขึ้น ส่งผลให้ในช่วงไตรมาสที่ 1 ของปี 2563 เงินบาทเทียบกับดอลลาร์ สรอ. โดยเฉลี่ยอ่อนค่าลงเร็ว เมื่อเทียบกับเดือนธันวาคม 2562 ขณะที่ค่าเงินบาท (Nominal Effective Exchange Rate: NEER) อ่อนค่าลงร้อยละ 2.7

3.1.1 กนง. ลดดอกเบี้ยนโยบาย เพื่อช่วยลดผลกระทบจากวิกฤตโควิด 19

จากสถานการณ์ดังกล่าว ธปท. ได้ดำเนินนโยบายการเงินเชิงรุก เพื่อให้ภาวะการเงินผ่อนคลายมากขึ้นตั้งแต่โรคโควิด 19 เริ่มแพร่ระบาดในช่วงต้นปี 2563 คณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) เห็นว่าจำเป็นอย่างยิ่งที่นโยบายการเงินจะต้องผ่อนคลายเพิ่มขึ้น จึงปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายครั้งแรกของปีในเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งนับเป็นธนาคารกลางแห่งแรก ๆ ในโลกที่ปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายเพื่อช่วยลดผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 จากนั้น กนง.

ได้ปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายลงอย่างต่อเนื่องอีก 2 ครั้ง ในช่วงครึ่งแรกของปี รวมเป็น 3 ครั้ง จากร้อยละ 1.25 เหลือร้อยละ 0.50 ทำให้อัตราดอกเบี้ยนโยบายอยู่ในระดับต่ำเป็นประวัติการณ์

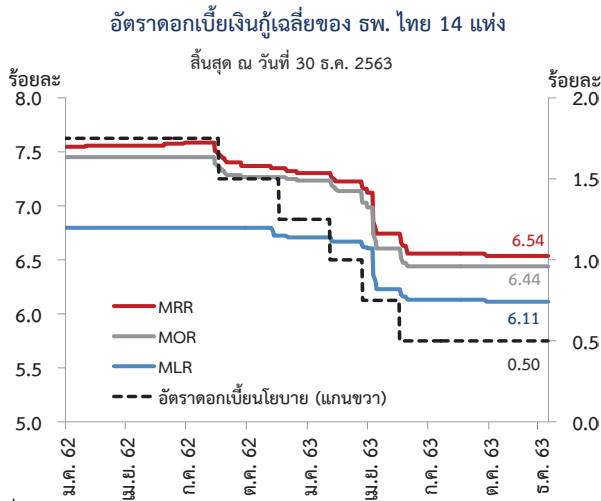
การปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายส่งผลให้ธนาคารพาณิชย์ปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้อ้างอิงและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้สินเชื่อเพื่อปล่อยใหม่ (New Loan Rate: NLR) อย่างรวดเร็ว ในช่วงครึ่งแรกของปี โดยธนาคารพาณิชย์ปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมแก่ลูกค้ารายย่อยขั้นต่ำ (Minimum Retail Rate: MRR) อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมแก่ลูกค้ารายใหญ่ขั้นต่ำประเภทเงินเบิกเกินบัญชี (Minimum Overdraft Rate: MOR) และอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมแก่ลูกค้ารายใหญ่ขั้นต่ำ (Minimum Loan Rate: MLR) ร้อยละ 0.77, 0.80 และ 0.59 ตามลำดับ² อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่ต่ำลงจะช่วยสนับสนุนให้ภาวะการเงินผ่อนคลายมากขึ้นผ่านต้นทุนการกู้ยืมที่ต่ำลง ช่วยบรรเทาภาระหนี้ให้ภาคธุรกิจและภาคครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบ



สแกนเพื่อดู
รายละเอียด
NLR

² คำนวณจากการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยเงินกู้อ้างอิง MRR MOR MLR เฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ 14 แห่งของไทย ระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2563 ถึง 30 ธันวาคม 2563

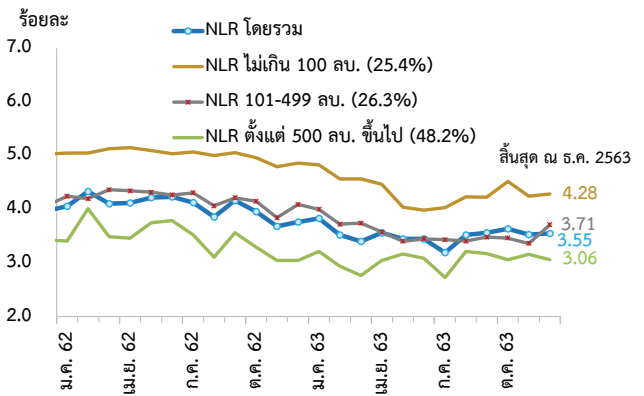
ธนาคารพาณิชย์ปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้อย่างรวดเร็วในช่วงครึ่งแรกของปี 2563



ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

หมายเหตุ: อัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยคำนวณจาก ธพ. ไทย 14 แห่ง

อัตราดอกเบี้ยเงินกู้สินเชื่อปล่อยใหม่ (NLR) ของภาคธุรกิจ



ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

หมายเหตุ: () คือ สัดส่วนต่อปริมาณสินเชื่อปล่อยใหม่ในปี 2562 ที่มีวงเงินต่อสัญญา ≥ 20 ลบ. ขึ้นไป

ทั้งนี้ ธพท. ยังประเมินว่าเศรษฐกิจที่หดตัวแรงจะสร้างความเปราะบางแก่เสถียรภาพระบบการเงินในหลายมิติและอาจลุกลามเป็นวงกว้าง (contagion) หากไม่เร่งแก้ไข อาทิ (1) ความสามารถในการชำระหนี้ของภาคธุรกิจและภาคครัวเรือนที่ด้อยลงเนื่องจากรายได้ลดลงมาก ทำให้สถาบันการเงินมีหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) เพิ่มขึ้นสถาบันการเงินจึงมีแนวโน้มระมัดระวังการปล่อยสินเชื่อมากขึ้นจนอาจทำให้ภาคเอกชนเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ยากขึ้นและมีสภาพคล่องลดลงกลายเป็นวงจรย้อนกลับเชิงลบ (negative feedback loop) ไปยังระบบเศรษฐกิจได้ และ (2) รายได้ธุรกิจที่ลดลงอาจส่งผลให้บริษัทที่ระดมทุนผ่านตราสารหนี้มีความเสี่ยงผิดนัดชำระสูงขึ้นโดยไม่สามารถออกตราสารหนี้ใหม่ทดแทนตราสารหนี้ที่ครบกำหนดได้ (rollover risk) ซึ่งอาจส่งผลให้ธุรกิจดังกล่าวผิดนัดในมูลหนี้อื่น (cross default) ด้วย

นอกจากนี้ ธพท. ได้ผลักดันมาตรการด้านการเงินและสินเชื่อเชิงรุกควบคู่กับการผ่อนคลายนโยบายการเงินอย่างต่อเนื่อง ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ที่มีความไม่แน่นอนสูง ธพท. ได้ดำเนินมาตรการหลายรูปแบบเพื่อเร่งดูแล เยียวยา และช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบอย่างรวดเร็วและทั่วถึง เพื่อไม่ให้เป็นอุปสรรคต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจในระยะต่อไป อาทิ การปรับลดอัตราเงินนำส่งกองทุนฟื้นฟูเพื่อการพัฒนาสถาบันการเงิน (Financial

Institutions Development Fund fee: FIDF) เพื่อเอื้อให้สถาบันการเงิน สามารถปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ได้เพิ่มเติม การเลื่อนและลดภาระการชำระหนี้ การให้สินเชื่อเพิ่มเติม และการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

3.1.2 ธพท. ออกมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ทุกประเภทที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตโควิด 19

ในช่วงต้นปี 2563 ธพท. ได้ติดตามสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 อย่างใกล้ชิด และได้ร่วมกับผู้ให้บริการทางการเงินกำหนดมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ในเชิงรุกตามหนังสือลงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2563 ซึ่งครอบคลุมการช่วยเหลือตั้งแต่ลูกหนี้รายย่อย ลูกหนี้ธุรกิจ SMEs และลูกหนี้ธุรกิจขนาดใหญ่ที่ยังมีศักยภาพแต่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตโควิด 19 โดยเน้นการให้ความช่วยเหลือด้านสภาพคล่องและเร่งปรับปรุงโครงสร้างหนี้ อาทิ ให้เงินทุนหมุนเวียนเพิ่มพักชำระหนี้เป็นการชั่วคราว ขยายระยะเวลาการชำระหนี้ ลดดอกเบี้ย เบี้ยปรับ และค่าธรรมเนียม ลดอัตราดอกเบี้ยให้ต่ำกว่าอัตราตลาด ตัดเงินต้นก่อนดอกเบี้ยได้ตามความเหมาะสม หรือผ่อนปรนเงื่อนไขการชำระหนี้อื่น เพื่อช่วยให้ลูกหนี้มีสภาพคล่องเพียงพอในการดำเนินชีวิตประจำวันหรือดำเนินธุรกิจได้ต่อไป รวมถึงการกำหนดแนวทางการรายงานข้อมูลการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ต่อบริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด (NCB) ที่เอื้อต่อการปฏิบัติ หากปรับปรุงโครงสร้างหนี้



นางสาวชญาวดี ชัยอนันต์ รองอธิบดีกรมการคลัง กล่าวข่าวขยายมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ทุกประเภทที่ได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจ

ตั้งแต่ยังไม่เป็นหนี้เสียจะไม่ต้องรายงานวันที่ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ต่อ NCB ทำให้ไม่เสียประวัติด้านเครดิต ช่วยจูงใจและกระตุ้นให้ลูกหนี้ติดต่อเจรจากับผู้ให้บริการทางการเงิน

นอกจากนี้ ธปท. ยังได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์กำกับดูแลเกี่ยวกับการจัดชั้นลูกหนี้และการกันเงินสำรองและหลักเกณฑ์อื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้ให้บริการทางการเงินสามารถช่วยเหลือลูกหนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ มาตรการดังกล่าวมีระยะเวลา 2 ปี ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2563 ถึง 31 ธันวาคม 2564

3.1.3 มาตรการช่วยเหลือกองทุนรวมที่ได้รับผลกระทบจากการขาดสภาพคล่องในตลาดเงิน

เพื่อรักษาเสถียรภาพระบบการเงิน และสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุน ภายใต้ภาวะตลาดการเงินที่สภาพคล่องตึงตัวและกลไกตลาดไม่สามารถทำงานได้ตามปกติ หลังตลาดการเงินโลกผันผวนสูงจากความกังวลต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ธปท. ได้ออกมาตรการเพื่อสนับสนุนสภาพคล่องให้กองทุนรวมตราสารหนี้ (Mutual Fund Liquidity Facility: MFLF) ที่ถูกเร่งไถ่ถอน โดยเริ่มดำเนินการมาตรการตั้งแต่วันที่ 24 มีนาคม 2563 และในเบื้องต้นได้กำหนดเวลาของมาตรการไว้ที่หนึ่งปี

สถาบันการเงินที่ให้ความช่วยเหลือด้านสภาพคล่องแก่กองทุนรวมตราสารหนี้ตามแนวทางที่ ธปท. กำหนด³ จะสามารถขอรับสภาพคล่องจาก ธปท. ระยะเวลาไม่เกิน 6 เดือน ที่อัตราดอกเบี้ยเท่ากับอัตราดอกเบี้ยนโยบาย

ร้อยละ 0.50 ต่อปี อย่างไรก็ตาม เมื่อสถานการณ์การซื้อขายหน่วยลงทุนกองทุนรวมตราสารหนี้กลับเข้าสู่ภาวะปกติและตลาดพันธบัตรและตลาดตราสารหนี้ภาคเอกชนกลับมา มีเสถียรภาพ ธปท. ได้ทยอยปรับเพิ่มอัตราดอกเบี้ยมาตรการเป็นเท่ากับอัตราดอกเบี้ยนโยบายลบร้อยละ 0.25 และเท่ากับอัตราดอกเบี้ยนโยบาย เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2563 และวันที่ 7 กรกฎาคม 2563 ตามลำดับ

ทั้งนี้ มีสถาบันการเงินเข้ารับการสนับสนุนสภาพคล่องตามมาตรการ MFLF รวม 10 ราย ยอดคงค้างสูงสุดอยู่ที่ 56,047 ล้านบาท ในเดือนเมษายน 2563 ก่อนทยอยปรับลดลงต่อเนื่อง จนยอดคงค้างเท่ากับศูนย์ ณ สิ้นปี 2563



3.2 มาตรการเร่งแก้ไขในภาพกว้าง

ในช่วงไตรมาสที่ 2 ของปี 2563 เศรษฐกิจไทยหดตัวสูงใกล้เคียงกับช่วงวิกฤตต้มยำกุ้ง จากผลของมาตรการปิดเมืองที่เข้มงวดเพิ่มขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจในเกือบทุกภาคส่วนหยุดชะงัก โดยภาคการท่องเที่ยวได้รับผลกระทบรุนแรงต่อเนื่องจากช่วงปลายไตรมาสที่ 1 จากมาตรการจำกัดการเดินทางระหว่างประเทศที่เข้มงวดขึ้นของไทยส่งผลให้ไม่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้าไทย ภาคการส่งออกสินค้าหดตัวสูงในหลายหมวดตามอุปสงค์ประเทศคู่ค้าที่อ่อนแอลงมาก อย่างไรก็ตาม การส่งออกสินค้าบางหมวด อาทิ หมวดอาหาร และกลุ่มอสังหาริมทรัพย์ ขยายตัวได้ตามความต้องการที่เพิ่มขึ้นในช่วงที่โควิด 19 กำลังแพร่ระบาดในหลายประเทศ



สแกนเพื่อดูรายละเอียด MFLF

³ รูปแบบการให้ความช่วยเหลือด้านสภาพคล่องแก่กองทุนรวมตราสารหนี้ตามมาตรการ MFLF ได้แก่ 1) การซื้อหน่วยลงทุนกองทุนรวมตราสารหนี้ 2) การปล่อยสภาพคล่องให้กองทุนรวมตราสารหนี้ผ่านธุรกรรม repurchase agreement 3) การซื้อตราสารหนี้ภาคเอกชนจากกองทุนรวมตราสารหนี้ และ 4) การปล่อยสภาพคล่องโดยตรงให้แก่ผู้ถือหน่วยลงทุนกองทุนรวมตราสารหนี้ที่ถูกเลิกกองทุน

อุปสงค์ต่างประเทศที่หดตัวสูงส่งผลกระทบต่อเนืองมายังอุปสงค์ในประเทศผ่านการจ้างงานและรายได้ของครัวเรือนที่ลดลงมาก ประกอบกับความเชื่อมั่นของครัวเรือนที่อ่อนแอ และกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่หยุดชะงักเพราะมาตรการปิดเมือง ส่งผลให้การบริโภคภาคเอกชนหดตัวสูง แม้กำลังซื้อบางส่วนได้รับแรงพยุงจากเงินเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากวิกฤตโควิด 19 ของภาครัฐ ด้านการลงทุนภาคเอกชนหดตัวสูงขึ้น เนื่องจากอุปสงค์ทั้งในประเทศและต่างประเทศที่อ่อนแอทำให้กำลังการผลิตส่วนเกินเหลืออยู่มาก ประกอบกับความเชื่อมั่นของธุรกิจลดลงจากแนวโน้มเศรษฐกิจที่มีความไม่แน่นอนสูง ธุรกิจจึงชะลอการลงทุนใหม่ อย่างไรก็ตาม การใช้จ่ายภาครัฐกลับมาขยายตัวได้ภายหลังประกาศใช้ พ.ร.บ. งบประมาณปี 2563 และการออกพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงิน เพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยาและฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 ทำให้ภาครัฐมีบทบาทสำคัญในการช่วยพยุงเศรษฐกิจโดยรวมแล้ว เศรษฐกิจไทยในไตรมาสที่ 2 ของปี 2563 หดตัวในอัตราสูงถึงร้อยละ 12.1 เมื่อเทียบกับระยะเดียวกันของปีก่อนหน้า ซึ่งเป็นอัตราการหดตัวในอัตราสูงที่สุดในรอบ 22 ปี นับตั้งแต่ช่วงวิกฤตต้มยำกุ้งที่เคยหดตัวถึงร้อยละ 12.5 ในไตรมาสที่ 2 ของปี 2541

เสถียรภาพเศรษฐกิจการเงินเปราะบางมากขึ้นในหลายด้าน อัตราเงินเฟ้อทั่วไปติดลบตามอัตราเงินเฟ้อหมวดพลังงานเป็นสำคัญ จากราคาน้ำมันขายปลีกในประเทศที่ลดลงตามราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก รวมทั้งผลของมาตรการลดค่าไฟฟ้าเพื่อบรรเทาภาระค่าครองชีพของภาครัฐ สำหรับอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานปรับลดลงแต่ยังเป็นบวก ด้านตลาดแรงงานอ่อนแอลงมาก สะท้อนจากทั้งอัตราการว่างงาน จำนวนผู้ขอรับสิทธิว่างงาน และผู้ถูกเลิกจ้างในระบบประกันสังคมที่เร่งขึ้นมาก เช่นเดียวกับจำนวนสถานประกอบการและลูกจ้างที่ได้รับผลกระทบจากการปิดกิจการชั่วคราวที่เพิ่มขึ้นทั้งในภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว นอกจากนี้ รายได้ของครัวเรือนปรับลดลงมากและกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้ ขณะเดียวกันกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่หยุดชะงักทำให้หลายธุรกิจขาดสภาพคล่อง

และกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้ของธุรกิจบางกลุ่ม โดยเฉพาะธุรกิจขนาดกลางและเล็กที่มีสายป่านสั้น อย่างไรก็ตาม เสถียรภาพด้านต่างประเทศและเสถียรภาพระบบการเงินยังอยู่ในเกณฑ์ดี โดยเฉพาะระบบธนาคารพาณิชย์ที่มีเงินกองทุน เงินสำรอง และสภาพคล่องอยู่ในระดับสูง แต่มีความเสี่ยงเพิ่มขึ้นจากเศรษฐกิจที่หดตัว โดยเฉพาะความเสี่ยงจากการผิมนัดชำระหนี้ของภาคครัวเรือนและธุรกิจที่ขาดรายได้

นอกจากนี้ **เงินบาทยังอ่อนค่าลงต่อเนื่อง** โดยเงินบาทเทียบกับดอลลาร์ สรอ. เฉลี่ยในช่วงไตรมาสที่ 2 ของปี 2563 ยังอ่อนค่าลงต่อเนื่องจากช่วงไตรมาสที่ 1 แม้มีทิศทางทยอยปรับแข็งค่าขึ้นบ้าง ส่วนหนึ่งจากผลของการส่งออกทองคำเมื่อราคาตลาดโลกปรับสูงขึ้น ขณะที่ดัชนีค่าเงินบาท (Nominal Effective Exchange Rate: NEER) อ่อนค่าลงร้อยละ 0.6 ตามเงินบาทที่อ่อนค่ามากกว่าเงินสกุลหลัก

3.2.1 มาตรการช่วยเหลือด้านสินเชื่อสำหรับลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากโควิด 19 เป็นการทั่วไป (มาตรการระยะที่ 1)

ในช่วงเดือนมีนาคม 2563 การแพร่ระบาดของโควิด 19 มีการกระจายในหลายพื้นที่มากขึ้น และภาครัฐออกมาตรการปิดเมือง ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจและประชาชนทั่วไปในวงกว้าง ธปท. จึงได้หารือร่วมกับผู้ให้บริการทางการเงินต่าง ๆ และมีความเห็นร่วมกันว่าควรกำหนดมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ เพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างทันท่วงที ดังนั้น เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2563 ธปท. จึงได้ออกมาตรการขั้นต่ำ เพื่อช่วยเหลือลูกหนี้บัตรเครดิต สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ เช่าซื้อ ลีสซิ่ง สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย และสินเชื่อธุรกิจ SMEs ที่ยังไม่เป็นหนี้ด้อยคุณภาพ ณ วันที่ 1 มีนาคม 2563 ซึ่งการช่วยเหลือครอบคลุมตั้งแต่การลดอัตราผ่อนชำระขั้นต่ำของบัตรเครดิตจากร้อยละ 10 เหลือร้อยละ 5 ในปี 2563 – 2564 และร้อยละ 8 ในปี 2565 การแปลงหนี้บัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับที่มีลักษณะวงเงินหมุนเวียนเป็นสินเชื่อระยะยาวเพื่อลดภาระดอกเบี้ย การพักชำระเงินต้นและ/หรือดอกเบี้ย และการลดค่างวด เป็นต้น โดยมาตรการดังกล่าวมีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 เมษายน 2563 และมีระยะเวลาช่วยเหลือประมาณ 3 เดือน

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

มาตรการช่วยเหลือด้านสินเชื่อ

สำหรับลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจาก COVID-19



มีผลตั้งแต่ 1 เม.ย. 63 เป็นต้นไป



ไม่เสียประวัติข้อมูลเครดิต

มาตรการนี้เป็นเพียงมาตรการช่วยเหลือขั้นต้น เพื่อลดภาระหนี้ของประชาชน
ผู้ให้บริการทางการเงินแต่ละแห่งสามารถให้ความช่วยเหลือเพิ่มเติมที่ดีกว่ามาตรการขั้นต้นได้

ประเภทสินเชื่อ	แนวทางการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ขั้นต้น								
1. สินเชื่อบัตรเครดิต และสินเชื่อเงินสดหมุนเวียน	ลดอัตราผ่อนชำระขั้นต้น (เดิม 10%) <table border="1"> <thead> <tr> <th>ปี</th><th>ผ่อนขั้นต้น</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2563-2564</td><td>5%</td></tr> <tr> <td>2565</td><td>8%</td></tr> <tr> <td>2566</td><td>10%</td></tr> </tbody> </table> นอกจากนี้ ลูกหนี้สามารถแปลงหนี้เป็นสินเชื่อระยะยาวที่ดอกเบี้ยต่ำลงได้	ปี	ผ่อนขั้นต้น	2563-2564	5%	2565	8%	2566	10%
ปี	ผ่อนขั้นต้น								
2563-2564	5%								
2565	8%								
2566	10%								
2. สินเชื่อส่วนบุคคลที่ผ่อนชำระเป็นงวด และสินเชื่อจำนำทะเบียนรถ	สำหรับธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (SFI) - พักชำระเงินต้นและดอกเบี้ยเป็นเวลา 3 เดือน สำหรับผู้ให้บริการอื่น เลือกดำเนินการระหว่าง - พักชำระเงินต้นและดอกเบี้ยเป็นเวลา 3 เดือน หรือ - ลดค่างวดอย่างน้อย 30% ของค่างวดเดิม เป็นเวลา 6 เดือน								
3. สินเชื่อเช่าซื้อ (Hire purchase) รถมอเตอร์ไซด์ : วงเงินไม่เกิน 35,000 บาท รถทุกประเภท : วงเงินไม่เกิน 250,000 บาท	- พักชำระเงินต้นและดอกเบี้ยเป็นเวลา 3 เดือน หรือ - พักชำระเงินต้น เป็นเวลา 6 เดือน								
4. ลีสซิ่ง (Leasing) หนี้คงเหลือไม่เกิน 3 ล้านบาท									
5. สินเชื่อบ้าน วงเงินไม่เกิน 3 ล้านบาท	6. สินเชื่อธุรกิจ SMEs ไมโครไฟแนนซ์ และนาโนไฟแนนซ์ วงเงินไม่เกิน 20 ล้านบาท								

- ลูกหนี้ที่มีศักยภาพยังสามารถชำระหนี้ได้ตามปกติ ซึ่งจะได้รับเงื่อนไขพิเศษตามความเหมาะสม
- ลูกหนี้ที่มีสินเชื่อหลายประเภท สามารถได้รับความช่วยเหลือทุกประเภทตามเงื่อนไข

มาตรการนี้เป็นความร่วมมือระหว่าง ธปท. และ 9 หน่วยงาน ได้แก่ 1. สมาคมธนาคารไทย 2. สมาคมธนาคารนานาชาติ 3. สมาคมสถาบันการเงินของรัฐ 4. สมาคมลีสซิ่งไทย 5. สมาคมธุรกิจเช่าซื้อ 6. สมาคมการค้าผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อทะเบียนรถ 7. สมาคมธุรกิจเช่าซื้อรถจักรยานยนต์ไทย 8. ชมรมธุรกิจบัตรเครดิต-สมาคมธนาคารไทย 9. ชมรมสินเชื่อส่วนบุคคล



การลงพื้นที่พบผู้ประกอบการจังหวัดพิษณุโลก

3.2.2 มาตรการเพิ่มเติมช่วยเหลือ SMEs และดูแลตลาดตราสารหนี้ภาคเอกชน

ธปท. และกระทรวงการคลังได้ทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดเพื่อออกมาตรการช่วยบรรเทาผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ต่อประชาชนและภาคธุรกิจอย่างต่อเนื่อง แต่การแพร่ระบาดมีแนวโน้มรุนแรงและยาวนานกว่าคาด จึงได้กำหนดมาตรการเพิ่มเติมเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการ SMEs ซึ่งเป็นภาคส่วนที่สำคัญต่อเศรษฐกิจไทยและเป็นแหล่งการจ้างงานหลักของประเทศ ให้มีเงินทุนและสภาพคล่องเพียงพอเพื่อดำเนินธุรกิจและรักษาการจ้างงานต่อไปได้ รวมทั้งมาตรการเพื่อดูแลเสถียรภาพตลาดตราสารหนี้ภาคเอกชน เพื่อรักษาช่องทางระดมทุนของภาคเอกชน และรักษาเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจและการเงินของประเทศ มาตรการดังกล่าวประกอบด้วย 4 ส่วนที่สำคัญ ดังนี้

มาตรการที่ 1 : การเลื่อนกำหนดการชำระหนี้สำหรับธุรกิจ SMEs ที่มีวงเงินสินเชื่อไม่เกิน 100 ล้านบาท เป็นระยะเวลา 6 เดือน เพื่อช่วยให้ SMEs มีสภาพคล่อง

ธุรกิจ SMEs ที่มีวงเงินสินเชื่อกับธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจแต่ละแห่งไม่เกิน 100 ล้านบาท ได้รับสิทธิเป็นการทั่วไปไม่ต้องชำระหนี้ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยเป็นระยะเวลา 6 เดือน และในช่วงที่ผ่อนปรนนี้ไม่ถือว่าเสียประวัติข้อมูลเครดิตโดย ธปท. มุ่งหวังว่ามาตรการนี้จะช่วยบรรเทาผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้ประกอบการ SMEs ทำให้ SMEs มีเงินสดในมือเพื่อรองรับรายจ่ายจำเป็น โดยเฉพาะค่าจ้างพนักงาน นอกจากนั้น ธปท. ยังคาดหวังว่าในช่วง 6 เดือน ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจจะต้อง

ทำงานร่วมกับลูกหนี้อย่างใกล้ชิดเพื่อปรับโครงสร้างหนี้ ปรับแผนการผ่อนชำระหนี้ให้สอดคล้องกับรายได้ที่ลดลง และช่วยจัดโครงสร้างทางการเงินที่เหมาะสมกับธุรกิจของลูกหนี้

ทั้งนี้ ส่วนธุรกิจ SMEs ที่ไม่ได้ประสบกับปัญหาสภาพคล่อง ในช่วงนี้ ควรชำระหนี้ตามปกติหรือตามความสามารถ เพราะมาตรการนี้เป็นเพียงการเลื่อนกำหนดวันชำระหนี้เท่านั้น ธนาคารยังคงคิดดอกเบี้ยอยู่และที่สำคัญ การชำระหนี้ตามปกติจะช่วยให้ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจมีสภาพคล่องที่จะไปดูแลธุรกิจ SMEs ที่ได้รับผลกระทบรุนแรงจากวิกฤตการณ์โควิด 19 ได้มากขึ้นด้วย

มาตรการที่ 2 : การสนับสนุนสินเชื่อใหม่ (soft loan) ให้แก่ธุรกิจ SMEs วงเงินสินเชื่อไม่เกิน 500 ล้านบาท เพื่อเสริมสภาพคล่องโดยมีอัตราดอกเบี้ยผ่อนปรนพิเศษร้อยละ 2 ต่อปี โดยไม่คิดดอกเบี้ยในช่วง 6 เดือนแรก

ธปท. จัดสรร soft loan อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 0.01 ต่อปี ให้ธนาคารวงเงินรวม 5 แสนล้านบาท เป็นเวลา 2 ปี เพื่อให้ธนาคารนำไปให้สินเชื่อแก่ธุรกิจ SMEs ที่ดำเนินธุรกิจในประเทศและมีวงเงินสินเชื่อกับธนาคารแต่ละแห่งไม่เกิน 500 ล้านบาท และมีสถานะผ่อนชำระปกติ หรือค้างชำระไม่เกิน 90 วัน (ยังไม่เป็นหนี้เสีย) ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 มาตรการนี้ไม่ครอบคลุมถึงบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET และ MAI) และวงเงินที่ SMEs แต่ละรายสามารถกู้ได้จะไม่เกินร้อยละ 20 ของยอดหนี้คงค้าง ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2562

ในช่วง 2 ปีแรก ธนาคารจะคิดอัตราดอกเบี้ยผ่อนปรนพิเศษร้อยละ 2 ต่อปี โดยในช่วง 6 เดือนแรกรัฐบาลจะรับภาระดอกเบี้ยแทนลูกหนี้ และเพื่อสนับสนุนให้ธนาคารเร่งปล่อยสินเชื่อใหม่ในภาวะที่สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ยังมีความไม่แน่นอนสูง รัฐบาลโดยกระทรวงการคลังจะชดเชยความเสียหายบางส่วนให้แก่ธนาคารในส่วนที่ปล่อยกู้เพิ่มเติมด้วย โดยกรณีที่หนี้กลายเป็นหนี้เสียเมื่อสิ้นสุดระยะเวลา 2 ปี รัฐบาลจะชดเชยความเสียหายให้ไม่เกินร้อยละ 70 ของสินเชื่อที่ปล่อยเพิ่มสำหรับลูกหนี้ที่มีวงเงินสินเชื่อไม่เกิน 50 ล้านบาท และชดเชยให้ไม่เกินร้อยละ 60 ของสินเชื่อที่ปล่อยเพิ่มสำหรับลูกหนี้ที่มีวงเงินสินเชื่อ 50 ถึง 500 ล้านบาท

มาตรการที่ 3 : มาตรการเสริมสภาพคล่องเพื่อดูแลเสถียรภาพตลาดตราสารหนี้ภาคเอกชน : การจัดตั้งกองทุนเพื่อรักษาสภาพคล่องของการระดมทุนในตลาดตราสารหนี้ (Corporate Bond Stabilization Fund: BSF)

ในช่วงที่สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ทวีความรุนแรง กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่หยุดชะงักเริ่มทำให้ภาคธุรกิจประสบปัญหาขาดสภาพคล่อง ขณะเดียวกันนักลงทุนต่างก็หลีกเลี่ยงการลงทุนในสินทรัพย์เสี่ยงและหันไปถือครองเงินสดแทน ทำให้กลไกการทำงานของตลาดตราสารหนี้ภาคเอกชนเกิดความผิดปกติ จนอาจนำไปสู่การผิมนัดชำระของหุ้นกู้ในวงกว้าง

ตรวจสอบคุณสมบัติก่อนขอ “สินเชื่อซอฟต์โลน” สำหรับ SMEs ที่ได้รับผลกระทบจากโควิด 19

คุณสามารถยื่นขอสินเชื่อซอฟต์โลนกับธนาคารพาณิชย์ หรือธนาคารของรัฐทุกแห่งที่คุณใช้บริการได้ หาก...

- 1 เป็นผู้ประกอบธุรกิจในประเทศไทย และไม่จดทะเบียนในตลาดหุ้น
- 2 ไม่เป็น NPL ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562
- 3 มีวงเงินสินเชื่อรวมไม่เกิน 500 ล้านบาท กับธนาคารพาณิชย์หรือธนาคารของรัฐ แต่ละแห่งอยู่แล้ว



**ธนาคาร
จะแจ้งผลอนุมัติ
ภายใน 10 วัน**

สิทธิที่จะได้รับ



- ☒ **สินเชื่อซอฟต์โลนวงเงินไม่เกิน 20%**
ของยอดสินเชื่อคงค้าง ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562
- ☒ **อัตราดอกเบี้ยไม่เกิน 2% ต่อปี นาน 2 ปี**
คิดตามวงเงินที่เบิกใช้จริง
- ☒ **ฟรี ดอกเบี้ย 6 เดือนแรก** จ่ายคืนเฉพาะเงินต้น
- ☒ **ฟรี ค่าธรรมเนียมทุกประเภท**

ระยะเวลาการขอสินเชื่อ
23 เมษายน – 22 ตุลาคม 2563

สามารถติดตามมาตรการ
ช่วยเหลือลูกหนี้เพิ่มเติมได้ที่



ดังนั้น ธปท. จึงเสนอให้จัดตั้งกองทุนเพื่อรักษาสภาพคล่องของการระดมทุนในตลาดตราสารหนี้ (Corporate Bond Stabilization Fund: BSF) เพื่อเป็นกลไกให้ความช่วยเหลือด้านสภาพคล่องในระยะสั้น (bridge financing) แก่บริษัทที่มีผลการดำเนินงานที่ดีแต่ประสบปัญหาสภาพคล่องชั่วคราวภายใต้วงเงิน 4 แสนล้านบาท มาตรการดังกล่าวจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ร่วมตลาด และป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาสภาพคล่องในตลาดตราสารหนี้ภาคเอกชนลุกลามไปจนบั่นทอนเสถียรภาพของระบบการเงินโดยรวม อีกทั้งยังเป็นการรักษามูลค่าเงินออมของประชาชน และบรรเทาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับธุรกิจผู้ออกตราสารหนี้ ซึ่งอาจส่งผลกระทบเป็นลูกโซ่ต่อการจ้างงานและภาวะเศรษฐกิจของประเทศ

ตราสารหนี้ที่เข้าข่ายได้รับความช่วยเหลือจาก BSF ต้องมีอันดับความน่าเชื่อถือในระดับลงทุนได้ (investment grade) และเป็นตราสารหนี้ที่เสนอขายก่อนวันที่ 19 เมษายน 2563 และมีอายุครบกำหนดในช่วงปี 2563 - 2564 ซึ่งมีอยู่ประมาณ 9 แสนล้านบาท ทั้งนี้ BSF จะสนับสนุนสภาพคล่องผ่านการลงทุนในตราสารหนี้อายุไม่เกิน 270 วัน โดยบริษัทผู้ขอรับความช่วยเหลือจะต้องหาสภาพคล่องจากแหล่งเงินทุนอื่นตามสัดส่วนที่กำหนดไว้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของยอดตราสารหนี้เดิมที่จะครบกำหนด ผ่านการออกหุ้นกู้ การกู้ยืมสถาบันการเงิน หรือจากแหล่งเงินทุนอื่น นอกจากนี้บริษัทจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขอื่น ๆ ของกองทุนนี้อีกด้วย เพื่อดูแลให้การนำเงินไปใช้ตรงตามวัตถุประสงค์อย่างรัดกุม

แม้ว่าจบจนสิ้นปี 2563 จะไม่มีบริษัทรายใดต้องเข้ารับการช่วยเหลือจากกองทุนที่จัดตั้งขึ้นนี้ แต่ถือว่ามาตรการได้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้ กล่าวคือ สามารถเรียกความเชื่อมั่นให้กับตลาดและรักษาเสถียรภาพของระบบการเงินโดยรวมได้ สะท้อนจากภาวะการระดมทุนในตลาดตราสารหนี้ที่กลับมาทำงานได้เป็นปกติ

มาตรการที่ 4 : ลดเงินนำส่ง FIDF ของธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ (สถาบันการเงิน) เพื่อลดภาระดอกเบี้ยเงินกู้ของภาคธุรกิจและประชาชน

ธปท. ปรับลดอัตรานำส่งเงินสมทบกองทุนฟื้นฟูเพื่อการพัฒนาสถาบันการเงิน (Financial Institutions

Development Fund: FIDF) จากเดิมร้อยละ 0.46 เหลือร้อยละ 0.23 ของฐานเงินฝาก เป็นระยะเวลา 2 ปี เพื่อลดต้นทุนให้กับสถาบันการเงินและให้สถาบันการเงินไปปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้เพิ่มเติมให้กับประชาชนและภาคธุรกิจในพื้นที่ ทั้งนี้ เพื่อให้ ธปท. สามารถดำเนินมาตรการช่วยเหลือ SMEs และดูแลเสถียรภาพของตลาดตราสารหนี้ภาคเอกชนข้างต้นได้ คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเห็นชอบร่างพระราชกำหนด (พ.ร.ก.) 2 ฉบับ เมื่อเดือนเมษายน 2563 ได้แก่

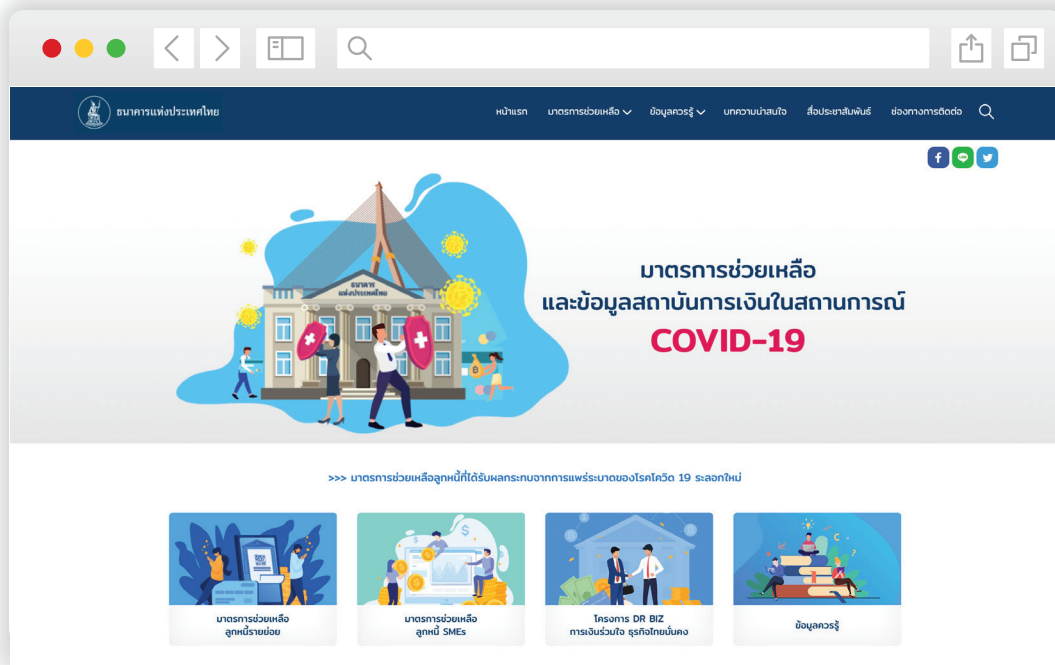
1. ร่างพระราชกำหนดการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 (พ.ร.ก. soft loan) และ
2. ร่างพระราชกำหนดการรักษาเสถียรภาพของระบบการเงินและความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ พ.ศ. 2563 (พ.ร.ก. BSF)

พ.ร.ก. ทั้ง 2 ฉบับนี้ให้อำนาจ ธปท. บริหารจัดการสภาพคล่องและปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจให้ตรงกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 และมีกลไกที่รัฐบาลจะช่วยรับภาระขาดเสียความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งเป็นกลไกที่จำเป็นในภาวะที่การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ยังมีความไม่แน่นอนสูงและอาจจะยืดเยื้อ อีกทั้งช่วยให้ ธปท. มีเครื่องมือเพิ่มขึ้นเพื่อช่วยเหลือธุรกิจ SMEs และพร้อมใช้ดูแลเสถียรภาพของตลาดตราสารหนี้ภาคเอกชนได้อย่างทันการณ์

ธปท. เชื่อมั่นว่ามาตรการต่าง ๆ ที่ออกมาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงมาตรการเพิ่มเติมในครั้งนี้จะช่วยดูแลประชาชนและภาคธุรกิจที่ได้รับผลกระทบ รวมทั้งช่วยรักษาเสถียรภาพของตลาดตราสารหนี้ภาคเอกชนและระบบการเงินของประเทศให้ทำงานได้ต่อเนื่อง

3.2.3 ธปท. เปิดตัวเว็บไซต์ BOT COVID-19 เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลทางการเงิน

ช่วงต้นปี 2563 สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 เริ่มส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพ การจ้างงาน และการประกอบธุรกิจในหลายภาคส่วน ธปท. ได้ออกมาตรการต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือลูกหนี้และดูแลสภาพคล่องของตลาดการเงินเพื่อบรรเทาผลกระทบ โดยสถาบันการเงินและผู้ให้บริการทางการเงินต่างขานรับมาตรการของ ธปท.



เว็บไซต์ BOT COVID-19

และได้ออกมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ในรูปแบบที่หลากหลายนั้น เพื่ออำนวยความสะดวกให้ประชาชนและผู้ประกอบการ เข้าถึงข้อมูลมาตรการช่วยเหลือทั้งหลาย ธปท. จึงได้จัดทำเว็บไซต์ BOT COVID-19 (www.bot.or.th/covid19) เป็นแหล่งรวมข้อมูลมาตรการความช่วยเหลือ และความรู้ทางการเงินได้อย่างครบถ้วนจบในที่เดียว โดยคำนึงถึงความต้องการของผู้ใช้งานเป็นหลัก ด้วยการ ใช้รูปแบบและภาษาที่เข้าใจง่าย เพื่อให้ผู้ใช้งานสามารถ ค้นหามาตรการความช่วยเหลือที่สอดคล้องกับตนเองได้ อย่างสะดวกและรวดเร็ว พร้อมช่องทางการติดต่อในการ ขอรับบริการได้ที่

3.2.4 การเสริมสร้างเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงจากสถานการณ์โควิด 19

การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ส่งผลกระทบในวงกว้าง ต่อประชาชน ภาคธุรกิจและเศรษฐกิจของประเทศ สถาบันการเงิน จึงยังมีบทบาทสำคัญในการช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้น การดำเนินธุรกิจของสถาบันการเงินจึงต้องมีการบริหารจัดการให้มีเงินกองทุนอยู่ระดับที่สูงเพียงพอ เพื่อที่จะสามารถให้สินเชื่อได้เพิ่มขึ้นและสนับสนุนเศรษฐกิจได้อย่าง ต่อเนื่อง รวมทั้งเพื่อให้มีกันชนรองรับความไม่แน่นอนที่อาจจะเกิดขึ้นและเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ฝากเงินและผู้ลงทุน

ในระยะแรก ธปท. จึงได้ให้สถาบันการเงินจัดทำแผน บริหารจัดการระดับเงินกองทุนสำหรับระยะ 1 ถึง 3 ปีข้างหน้า และขอให้ธนาคารพาณิชย์จ่ายเงินปันผลระหว่างกาลจาก ผลการดำเนินงานในปี 2563 รวมถึงงดการซื้อหุ้นคืน ไถ่ถอน หรือซื้อคืนตราสารหนี้ที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 หรือชั้นที่ 2 ก่อนครบกำหนดหากไม่มีแผนการออกทดแทนเพื่อรักษา ระดับเงินกองทุน อย่างไรก็ตาม ในระยะต่อมาเมื่อพิจารณา แผนบริหารจัดการระดับเงินกองทุนข้างต้นประกอบกับ ผลประเมินการทดสอบภาวะวิกฤต (stress test) แล้ว ธปท. เห็นว่าระบบธนาคารพาณิชย์ยังคงมีความแข็งแกร่งเพียงพอ รองรับสถานการณ์ภายใต้ภาวะวิกฤตได้ แต่ด้วยในระยะ ข้างหน้าสถานการณ์ยังมีความไม่แน่นอนสูง จึงเห็นควรมี มาตรการเชิงป้องกันเพื่อเสริมสร้างเงินกองทุนให้เข้มแข็ง โดยให้สถาบันการเงินจ่ายเงินปันผลจากผลการดำเนินงาน ประจำปี 2563 ได้ โดยจ่ายได้ไม่เกินอัตราการจ่ายเงินปันผล (dividend payout ratio) เดิมของแต่ละสถาบันการเงินในปี 2562 และต้องไม่เกินร้อยละ 50 ของกำไรสุทธิประจำปี 2563 รวมถึงยังคงห้ามการซื้อหุ้นคืนและห้ามไถ่ถอนตราสารที่ นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 หรือชั้นที่ 2 ก่อนครบกำหนด หาก ไม่มีแผนการออกตราสารเงินกองทุนทดแทนเช่นเดิม

3.2.5 การอำนวยความสะดวกในการชำระเงินให้ประชาชนในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19

ช่วงต้นปี 2563 มีการปิดสถานที่ให้บริการต่าง ๆ ชั่วคราว อาทิ สถานศึกษา ร้านอาหาร ห้างสรรพสินค้า โรงพยาบาล ประกอบกับประชาชนปฏิบัติงานที่บ้านกันมากขึ้น ส่งผลให้ประชาชนปรับพฤติกรรมการใช้ชีวิตประจำวันไปใช้ช่องทางออนไลน์เพิ่มขึ้น ทั้งการซื้อสินค้าอุปโภคและบริโภค อาทิ อาหารและของใช้ต่าง ๆ รวมถึงความพยายามลดการสัมผัสจากการใช้เงินสด ทำให้การชำระเงินผ่านช่องทางดิจิทัล (digital payment) เป็นทางเลือกสำคัญ

ที่ผ่านมา ธปท. ได้ผลักดันการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการ digital payment อย่างต่อเนื่อง ที่สำคัญคือการจัดทำมีโครงสร้างพื้นฐานด้านการชำระเงิน คือ พร้อมเพย์ที่รองรับปริมาณธุรกรรมชำระเงินรายย่อยได้จำนวนมาก สะดวก รวดเร็ว และมีต้นทุนที่ต่ำลง รวมทั้งมีการต่อยอดบริการจากระบบพร้อมเพย์ที่หลากหลาย อาทิ การชำระบิลข้ามธนาคาร บริการเตือนเพื่อจ่าย การจ่ายสวัสดิการจากหน่วยงานภาครัฐสู่ประชาชน การคืนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและนิติบุคคล การขยายวงเงินโอนรองรับการทำธุรกรรมมูลค่าสูงของประชาชนและภาคธุรกิจ ตลอดจนการชำระเงินที่สะดวกมากขึ้นผ่าน QR payment ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ ซึ่งขณะนี้มีการใช้ QR payment มากกว่า 6.9 ล้านจุดทั่วประเทศทั้งที่ร้านค้าและผ่านออนไลน์ พัฒนาการเหล่านี้ช่วยอำนวยความสะดวก เพิ่มทางเลือก และเพิ่มการเข้าถึงบริการทางการเงินแก่ประชาชน รวมทั้งสนับสนุนภาคธุรกิจให้สามารถทำธุรกรรมได้ทุกที่ ทุกเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงสถานการณ์โควิด 19 ส่งผลให้ปริมาณการใช้ digital payment ในปลายเดือนมีนาคม 2563 เติบโตขึ้นถึงร้อยละ 50 จากปีก่อนในช่วงเวลาเดียวกันการโอนเงินผ่านพร้อมเพย์ปัจจุบันมีปริมาณธุรกรรมเฉลี่ยสูงถึง 20.2 ล้านรายการต่อวัน คิดเป็นมูลค่าเฉลี่ย 74,300 ล้านบาท และคาดว่าจะมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นต่อเนื่อง

ในขณะที่ปริมาณการใช้ digital payment เพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด ธปท. ได้กำกับดูแลระบบการชำระเงินทั้งของสถาบันการเงินและผู้ให้บริการที่มีใช่สถาบันการเงิน (non-bank) คู่ขนานกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ระบบ

การชำระเงินสามารถรองรับปริมาณการใช้บริการที่เพิ่มมากขึ้นในช่วงโควิด 19 และรักษาความมั่นคงปลอดภัยเพื่อให้ผู้ใช้บริการไม่ได้รับความเดือดร้อนจากการขัดข้องของระบบ ความเสียหายจากภัยไซเบอร์ต่าง ๆ และเกิดความเชื่อมั่นในการใช้บริการ นอกจากนี้ ธปท. ยังให้ความสำคัญต่อการสร้างความรู้ความเข้าใจการใช้ digital payment อย่างถูกต้องและปลอดภัยโดยประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง อาทิ การทำธุรกรรมผ่าน mobile banking application ที่ตอบโจทย์การใช้งานมากในช่วงโควิด 19 ตลอดจนให้ความรู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น พัฒนาการด้าน digital payment และสถิติที่น่าสนใจเกี่ยวกับการชำระเงินของประเทศไทย ผ่านบทความ Payment Insight: Bi-monthly report ในรูปแบบเนื้อหาที่เข้าใจง่าย ทันสมัย เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ ธปท. ช่องทางโซเชียลมีเดีย และสื่อมวลชน

นอกจากนี้ ในช่วงสถานการณ์โควิด 19 ธปท. ได้กำหนดมาตรการด้านธนบัตรเพื่อลดความเสี่ยงของประชาชนจากการติดเชื้อไวรัสที่อาจติดอยู่บนธนบัตร โดยธนบัตรที่ ธปท. รับฝากจากธนาคารพาณิชย์จะถูกแยกเก็บไว้เป็นเวลา 14 วัน (จากปกติจะจัดเก็บประมาณ 3 ถึง 5 วัน) ก่อนจะให้ธนาคารพาณิชย์มาเบิกเพื่อนำไปหมุนเวียนออกสู่มือประชาชนอีกครั้ง ซึ่งระยะเวลาเก็บจะนานกว่าอายุของเชื้อไวรัสที่สามารถมีชีวิตอยู่บนธนบัตรได้ เพื่อให้มั่นใจว่าไม่มีการแพร่กระจายเชื้อโรคสู่คนที่มาสัมผัส ส่วนธนบัตรสภาพเก่าจะถูกทำลายและนำธนบัตรใหม่ไปใช้งานแทน ธปท. ได้ขอความร่วมมือจากธนาคารพาณิชย์ในการกระจายธนบัตรชนิดราคา 500 บาท ซึ่งเป็นธนบัตรใหม่และมีปริมาณมากเพียงพอสำหรับการหมุนเวียนเข้าสู่ระบบ และเพื่อให้ธนบัตรที่ถึงมือประชาชนมีความสะอาดเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ ธปท. ได้เพิ่มการสื่อสารให้กับประชาชนผ่านช่องทางต่าง ๆ เรื่องการใช้ธนบัตรในช่วงโควิด 19 เพื่อเป็นการสร้างสุขลักษณะที่ปลอดภัยในการใช้ธนบัตร

ทั้งนี้ เพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถตอบสนองความต้องการใช้ธนบัตรของประชาชนในช่วงสถานการณ์โควิด 19 ได้อย่างเพียงพอ ธปท. จึงได้ปรับเพิ่มปริมาณธนบัตรสำรองให้รองรับความต้องการธนบัตรที่เพิ่มขึ้นของธนาคารพาณิชย์ รวมถึงประสานงานกับธนาคารพาณิชย์อย่างใกล้ชิดเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการธนบัตรแก่ประชาชน

BOX
3

e-Payment และการจัดการธนบัตร ช่วยประชาชน ได้อย่างไรในช่วงวิกฤตการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19



จากพฤติกรรมของประชาชนที่หันมาใช้ช่องทางออนไลน์ในชีวิตประจำวันมากขึ้น “digital payment” จึงเป็นทางเลือกที่ตอบโจทย์ เนื่องจากสามารถทำธุรกรรมได้ทุกที่ ทุกเวลาผ่านรูปแบบบริการชำระเงินที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการโอนและชำระเงินผ่าน mobile application พร้อมเพย์ QR payment หรือ การตัดเงินจากบัตรเครดิต/เดบิตผ่านออนไลน์

นอกจากนี้ digital payment ยังเป็นช่องทางหลักที่ภาครัฐใช้ในการจ่ายเงินสวัสดิการให้แก่ผู้รับได้อย่างรวดเร็วและตรงจุด รวมถึงเป็นช่องทางให้เงินสนับสนุนการใช้จ่ายของประชาชนเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ เช่น การจ่ายเงินเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ตามโครงการเราไม่ทิ้งกันผ่านพร้อมเพย์ การให้เงินสนับสนุนเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจด้วยการจับจ่ายใช้สอยของประชาชนผ่านกระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐตามโครงการคนละครึ่งซึ่งช่วยเพิ่มความสะดวกในการรับเงินให้ประชาชน ส่งเสริมให้ประชาชนได้ทดลองใช้และคุ้นชิน เพื่อเป็นการสนับสนุนให้มีการใช้ digital payment อย่างแพร่หลาย และต่อเนื่องในอนาคตอีกด้วย

ในปี 2563 ปริมาณการทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์เพิ่มสูงขึ้นเฉลี่ยเป็น 202 รายการต่อคนต่อปี จากปีก่อนหน้าที่ 135 รายการต่อคนต่อปี

- ยอดลงทะเบียนพร้อมเพย์ เพิ่มขึ้น จำนวน 6.4 ล้านหมายเลข รวมเป็น 56.2 ล้านหมายเลข
- มีธุรกรรมพร้อมเพย์เฉลี่ย 20.2 ล้านรายการต่อวัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 109.8 (YoY) คิดเป็นมูลค่ากว่า 74.3 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 55.1 (YoY)
- การชำระเงินจากบัตรเครดิต/เดบิตผ่านออนไลน์ มีปริมาณธุรกรรม 17.9 ล้านรายการเพิ่มขึ้นร้อยละ 35.3 (YoY) มูลค่ารวม 35.5 พันล้านบาท
- จำนวนจุดรับ QR (เดือน ธ.ค. 63) มีจำนวน 6.9 ล้านจุด
- ธุรกรรม QR payment (เดือน ธ.ค. 63) 36.3 ล้านรายการ คิดเป็นมูลค่า 71.6 พันล้านบาท

อย่างไรก็ดีในด้านการจัดการธนบัตร ธปท. ตระหนักถึงความเสี่ยงของประชาชนจากการใช้ธนบัตรในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 จึงเพิ่มมาตรการความปลอดภัยโดยการแยกเก็บธนบัตรที่ ธปท. รับฝากจากธนาคารพาณิชย์ไว้ให้นานขึ้นเป็นเวลา 14 วัน ก่อนกระจายสู่ประชาชนอีกครั้ง เพื่อลดความเสี่ยงการแพร่เชื้อไวรัสที่อาจอยู่บนธนบัตร ส่วนธนบัตรสภาพเก่าจะถูกทำลายและนำธนบัตรใหม่ไปใช้งานแทนโดย ธปท. ร่วมมือกับธนาคารพาณิชย์กระจายธนบัตรใหม่เข้าสู่ระบบให้มากขึ้น รวมถึงมีการประชาสัมพันธ์วิธีการทำความสะอาดธนบัตรอย่างถูกวิธี

นอกจากนี้ เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการใช้ธนบัตรในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ได้อย่างเพียงพอ ธปท. จึงได้ปรับเพิ่มปริมาณธนบัตรสำรอง และประสานงานกับธนาคารพาณิชย์อย่างใกล้ชิดเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการธนบัตรแก่ประชาชน รวมทั้งติดตามสถานการณ์ธนบัตรปลอม และประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทันที หากพบการแพร่ระบาดของธนบัตรปลอม โดยมีการประชาสัมพันธ์วิธีการสังเกตธนบัตรปลอมแก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง



media briefing มาตราการช่วยเหลือลูกหนี้รายย่อยเพิ่มเติมด้วยวิธีการรวมหนี้ (debt consolidation)

3.2.6 การปรับปรุงหลักเกณฑ์การบริหารจัดการด้านการให้บริการแก่ลูกค้าอย่างเป็นธรรม (Market Conduct) ให้ครอบคลุมผู้ให้บริการประเภทอื่น และการกำกับดูแลการคิดดอกเบี้ยผิมนัดชำระหนี้และการตัดชำระหนี้

ธปท. ออกหลักเกณฑ์การกำกับดูแลด้านการบริหารจัดการด้านการให้บริการแก่ลูกค้าอย่างเป็นธรรมจำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ 1) ประกาศ ธปท. ว่าด้วยการบริหารจัดการด้านการให้บริการแก่ลูกค้าอย่างเป็นธรรม (market conduct) และ 2) ประกาศ ธปท. ว่าด้วยการกำหนดแนวทางการพิจารณานำหลักเกณฑ์การบริหารจัดการด้านการให้บริการแก่ลูกค้าอย่างเป็นธรรม ไปถือปฏิบัติให้เหมาะสมกับผู้ให้บริการแต่ละประเภท โดยขยายขอบเขตการบังคับใช้ให้ครอบคลุมสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ (nano finance) และบริษัทบริหารสินทรัพย์ (บปส.) โดยปรับเพิ่มหลักสัดส่วน proportionality เพื่อให้ผู้ให้บริการแต่ละประเภทสามารถนำหลักเกณฑ์ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับขนาดและโครงสร้างองค์กร จำนวนบุคลากร ประเภทผลิตภัณฑ์ที่เสนอขาย รวมถึงกลุ่มลูกค้าเป้าหมายได้ และได้ปรับปรุงแนวทางในการขอความยินยอมจากลูกค้า โดยเปลี่ยนแนวทางจากเดิมที่หากลูกค้าไม่ปฏิเสธจะถือว่าลูกค้ายอมรับเงื่อนไขที่ผู้ให้บริการนำเสนอ (opt-out) เป็นให้ลูกค้าที่ประสงค์เปลี่ยนแปลงเงื่อนไขจะต้องแจ้งให้ความยินยอมแก่ผู้ให้บริการ (opt-in) ซึ่งประกาศดังกล่าวมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 4 กันยายน 2563

นอกจากนี้ ธปท. ได้ออกประกาศ ธปท. ว่าด้วยการคิดดอกเบี้ยผิมนัดชำระหนี้และการตัดชำระหนี้ เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2563 ซึ่งกำหนดแนวทางปฏิบัติที่สำคัญ 3 เรื่อง ได้แก่ 1) การคิดดอกเบี้ยผิมนัดชำระหนี้บนฐานของ “เงินต้นที่ผิมนัดจริง” เท่านั้น 2) การกำหนดอัตราดอกเบี้ยผิมนัดชำระหนี้ที่ “อัตราดอกเบี้ยตามสัญญาบวกไม่เกินร้อยละ 3 ต่อปี” และ 3) การกำหนดลำดับการตัดชำระหนี้โดยให้ “ตัดค่าธรรมเนียม ดอกเบี้ย และเงินต้นของยอดหนี้ที่ค้างชำระนานที่สุดเป็นลำดับแรก” เพื่อกำหนดแนวทางการคิดดอกเบี้ยผิมนัดชำระหนี้และลำดับการตัดชำระหนี้ให้สอดคล้องตามศักยภาพและการจ่ายชำระของลูกหนี้ที่แท้จริง รวมทั้งกำหนดอัตราดอกเบี้ยผิมนัดชำระหนี้ที่เหมาะสมและให้มีความแตกต่างจากลูกหนี้ปกติ แต่ยังคงอยู่ในวิสัยที่ลูกหนี้จะสามารถกลับมาจ่ายชำระหนี้ได้ ทำให้ลดการเกิดหนี้ด้อยคุณภาพในระบบการเงินและลดภาระหนี้ของประชาชน อีกทั้งช่วยสนับสนุนให้กระบวนการเจรจาปรับปรุงโครงสร้างหนี้มีโอกาสบรรลุผลสำเร็จมากขึ้น และใช้เป็นแนวทางอ้างอิงในการดำเนินงานสำหรับหน่วยงานอื่นได้ ซึ่งประกาศดังกล่าวมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2564 เป็นต้นไป ยกเว้นเรื่องลำดับการตัดชำระหนี้ที่จะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2564





ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

ประกาศ Market conduct ฉบับใหม่

“กำกับดูแลเข้มขึ้น ปรับใช้เหมาะสม ชัดเจนในทางปฏิบัติ”

มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 4 ก.ย. 63 เป็นต้นไป



กำกับดูแลเข้มขึ้น



ขยายขอบเขตการกำกับดูแล
ไปยังสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (SFIs)
บริษัทบริหารสินทรัพย์ และนาโนไฟแนนซ์
(เดิมใช้กับสถาบันการเงินและบริษัทในเครือ
บริษัทบัตรเครดิต และบริษัทสินเชื่อส่วนบุคคลเท่านั้น)



**เปิดเผยความผิดของกรรมการ
และผู้บริหารระดับสูง เพิ่มเติม**
(เดิมเปิดเผยได้เฉพาะความผิดขององค์กรเท่านั้น)



ปรับใช้เหมาะสม

เพิ่มแนวทางการนำหลักเกณฑ์ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับผู้ให้บริการแต่ละประเภท
ให้สอดคล้องกับลักษณะธุรกิจ ขนาดองค์กร ประเภทผลิตภัณฑ์และกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย



ชัดเจนในทางปฏิบัติ

เพิ่มสิ่งที่ควรและไม่ควรปฏิบัติ ในการให้บริการทางการเงิน เช่น



ไม่ขายบัตรเครดิตพ่วงประกัน
โดยอ้างว่าบัตรธรรมดาหมด
และห้ามแถมบัตรเครดิตเงินสด
หากลูกค้าไม่ได้สมัคร



เพิ่มวงเงินบัตรเครดิตให้ลูกค้าได้
ต่อเมื่อลูกค้าแจ้งยืนยันยอมรับ
การเพิ่มวงเงิน (opt in) แล้วเท่านั้น



ต้องชี้แจงให้ลูกค้าทราบว่า
อาจไม่ได้รับคืนเงินต้นเต็มจำนวน
สำหรับผลิตภัณฑ์ที่ไม่รับประกันเงินต้น
เช่น กองทุนรวม ประกันชีวิต



ไม่ควรกำหนด KPI จากยอดขาย
เพียงอย่างเดียว โดยไม่นำเรื่องร้องเรียน
และคุณภาพการขายนามาพิจารณาด้วย



ห้ามกำหนดให้การเปิดเผยข้อมูลลูกค้า
เป็นเงื่อนไขการขอใช้บริการ
ต้องขอความยินยอมจากลูกค้าก่อน
(กรณีที่ข้อมูลนี้ไม่กระทบต่อการใช้บริการ)



มีช่องทางขอยกเลิกความยินยอม
และดำเนินการยกเลิกความยินยอม
ให้ลูกค้าโดยเร็ว

3.2.7 การเปิด “ทางด่วนแก่หนี้”

จากการที่ ธปท. ติดตามผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 รวมทั้งจับชีพจรความเดือดร้อนของประชาชนและธุรกิจอย่างใกล้ชิดผ่าน call center 1213 ของศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน (ศคง.) พบว่าประชาชนและธุรกิจ SMEs จำนวนมากได้รับความเดือดร้อนจากรายได้ที่ลดลง ส่วนหนึ่งเป็นผลจากมาตรการปิดเมืองของการทางเพื่อควบคุมการแพร่ระบาดด้วย ขณะเดียวกัน ในช่วงดังกล่าวประชาชนอาจเดินทางไปติดต่อผู้ให้บริการทางการเงินที่เป็นเจ้าหนี้ได้ไม่สะดวก หรือไม่ได้อาศัยอยู่ร่วมกันในการปรับแผนการชำระหนี้เพื่อให้สอดคล้องกับกำลังความสามารถในปัจจุบัน ทางด่วนแก่หนี้จึงถือกำเนิดขึ้นเพื่อเป็นช่องทางเสริมให้ลูกหนี้ได้มีโอกาสเข้าสู่กระบวนการปรับโครงสร้างหนี้ ซึ่งจะช่วยเหลือคลายแรงกดดันทางการเงินในช่วงวิกฤตครั้งนี้

ทางด่วนแก่หนี้เป็นช่องทางออนไลน์ที่เปิดให้ลูกหนี้สามารถแจ้งเรื่องร้องเรียนได้ตลอด 24 ชั่วโมงฟรี เริ่มเปิดใช้อย่างเป็นทางการตั้งแต่ช่วงที่ทางการออกมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (social distancing) เพื่อป้องกันการแพร่เชื้อ ซึ่งทำให้การติดต่อหรือการเดินทางทำได้ไม่สะดวกนัก สำหรับลูกค้าที่ไม่สามารถกรอกข้อมูลได้ด้วยตนเองสามารถโทรไปที่ call center 1213 เพื่อให้เจ้าหน้าที่ช่วยกรอกข้อมูลแทนได้ จากนั้น ข้อมูลจะถูกส่งต่อไปยังผู้ให้บริการทางการเงินที่ระบุไว้ เพื่อพิจารณาให้ความช่วยเหลือต่อไปตามดุลยพินิจของแต่ละแห่ง สำหรับกรณีที่ผู้ให้บริการทางการเงินไม่สามารถพิจารณาข้อเสนอของลูกค้าได้ ธปท. ขอให้ระบุเหตุผล เพื่อจะใช้เป็นข้อมูลในการหาข้อตกลงที่เป็นไปได้ต่อไป

โดยทั่วไปผู้ให้บริการทางการเงินที่ได้รับคำขอจะใช้เวลาพิจารณาแตกต่างกันตามประเภทสินเชื่อและปริมาณลูกค้า โดยจะให้รายงานความคืบหน้าการพิจารณาคำขอของลูกค้าทุกรายที่ผ่านทางด่วนแก่หนี้ให้ ธปท. ทุกวันที่ 10, 20 และสิ้นเดือน ลูกค้าสามารถตรวจสอบผลการพิจารณาได้ด้วยตนเองภายใน 15 วัน นับตั้งแต่ส่งเรื่องผ่านทางด่วนแก่หนี้ โดยใช้รหัสติดตามเรื่องที่รับทาง SMS ควบคู่กับหมายเลขประจำตัวประชาชนหรือหมายเลขทะเบียนนิติบุคคลที่ได้รับไว้

ทางด่วนแก่หนี้เปิดกว้างเพื่อรับคำขอจากลูกหนี้ทั้งรายย่อยและ SMEs ทุกประเภทวงเงิน ทุกสถานะ ทั้งกรณีที่มีสถานะปกติแต่ขาดสภาพคล่องชั่วคราว เป็นหนี้เสีย หรือปรับโครงสร้างหนี้แล้ว ทั้งนี้ตั้งแต่ 1 เมษายน 2563 ถึงเดือนธันวาคม 2563 มีคำขอที่ได้รับผ่านทางด่วนแก่หนี้แล้วเกือบ 120,000 ราย ซึ่งร้อยละ 81 ของคำขอที่ส่งไปยังผู้ให้บริการทางการเงินที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ ธปท. ได้รับการพิจารณาแล้วเสร็จ โดยในจำนวนนี้ร้อยละ 60 ได้ขอสรุปความช่วยเหลือหรือผ่อนปรนในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง อ่านข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่เว็บไซต์ www.1213.or.th/App/DebtCase



3.2.8 ศคง. สายด่วน 1213

ธปท. ได้จัดตั้งศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน (ศคง.) มาตั้งแต่ปี 2555 เพื่อคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงินอย่างเป็นระบบ โดยให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้บริการของผู้ให้บริการทางการเงินภายใต้การกำกับดูแลของ ธปท. (ผู้ให้บริการฯ) และให้ข้อมูลเกี่ยวกับบริการทางการเงินที่ ธปท. ดูแล อาทิ ธนบัตร พันธบัตร และกฎระเบียบธุรกรรมเงินตราต่างประเทศ รวมถึงสามารถยื่นเรื่องร้องเรียนหรือขอความอนุเคราะห์ผู้ให้บริการฯ ผ่าน ศคง. ได้หลายช่องทาง อาทิ สายด่วน 1213 เว็บไซต์ ศคง. (www.1213.or.th) เว็บไซต์ ธปท. (www.bot.or.th) จดหมาย หรือยื่นคำร้องด้วยตนเองที่ ศคง.

ด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ทำให้มีการจำกัดการเดินทาง และปิดสถานประกอบการ หลายประเภทตั้งแต่ปลายเดือนมีนาคม 2563 ซึ่งส่งผลกระทบต่อรายได้ของประชาชนจากการปิดสถานที่ทำงาน และส่งผลกระทบต่อเนื่อง ทำให้ไม่สามารถจ่ายชำระหนี้ได้ ธปท. จึงได้ออกมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้รายย่อยที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตโควิด 19 ระยะที่ 1 มีผลตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2563

ในช่วงเดือนเมษายน - พฤษภาคม 2563 มีประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตโควิด 19 ติดต่อกับสายด่วน 1213 จำนวน 13,881 ราย หรือประมาณ 3 เท่าของช่วงเดียวกันของปีก่อนและจนถึงสิ้นปี 2563 มีประชาชนติดต่อกับสายด่วน 1213 จำนวนรวมถึง 50,771 รายหรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 86 จากช่วงสิ้นปี 2562 ซึ่ง ธปท. ได้เพิ่มเจ้าหน้าที่เพื่อรองรับการติดต่อของประชาชนที่ส่วนใหญ่สอบถามผ่านสายด่วน 1213 เกี่ยวกับมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ ปกป้องปัญหาหนี้สินและปัญหาการติดต่อผู้ให้บริการฯ รวมทั้ง

คำแนะนำเกี่ยวกับมาตรการของ ธปท. แนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้สิน ช่องทางการติดต่อกับผู้ให้บริการฯ และวิธียื่นเรื่องผ่านทางด่วนฯ แก่หนี้ ตลอดจนพูดคุยและรับฟังปัญหาความเดือดร้อน ซึ่งช่วยบรรเทาความเครียดและช่วยให้ลูกหนี้มีทางออกในการแก้ไขปัญหา สำหรับลูกหนี้ที่ไม่สามารถส่งคำขอผ่านทางด่วนฯ แก่หนี้ด้วยตนเองได้ ศก. ได้ดำเนินการประสานส่งเรื่องขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้ให้บริการฯ โดยขอความร่วมมือผู้ให้บริการฯ แจ้งผลการพิจารณาให้ลูกหนี้ทราบโดยตรง ภายใน 7 วัน และแจ้งผลการดำเนินงานให้ ธปท. ทราบด้วย

นอกจากนี้ ธปท. ได้นำความเห็นและปัญหาของประชาชนผ่านสายด่วน 1213 ไปใช้ประกอบการพิจารณาจัดทำมาตรการเพิ่มเติมในระยะถัดไป เพื่อให้มาตรการช่วยเหลือนั้นครอบคลุมและทั่วถึงมากยิ่งขึ้น ตลอดจนเร่งสื่อสารทำความเข้าใจในประเด็นที่ประชาชนส่วนใหญ่ยังเข้าใจไม่ถูกต้องหรือไม่ชัดเจน หรือถูกหลอกลวง เพื่อไม่ให้ได้รับความเสียหาย

BOX 4

ทำไม ธปท. จึงเปลี่ยนมาใช้นโยบายดูแลลูกหนี้แบบตรงจุดแทนการช่วยเหลือเป็นการทั่วไป

1 ลูกหนี้มีแนวโน้มกลับมาชำระหนี้ได้ตามปกติมากขึ้น

ลูกหนี้แต่ละรายได้รับผลกระทบและฟื้นตัวจากสถานการณ์โควิด 19 ไม่เท่ากัน ความช่วยเหลือในระยะต่อไปจึงปรับให้เหมาะสมกับความต้องการของลูกหนี้แต่ละราย แทนการพักหนี้เป็นการทั่วไป

2 บรรเทาภาระแก่ลูกหนี้ในระยะยาว

หากลูกหนี้มีความสามารถในการชำระหนี้ได้ ควรชำระเพื่อลดภาระหนี้โดยรวม เพราะตลอดช่วงการพักหนี้ ลูกหนี้ยังมีภาระดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายในแต่ละเดือน

3 รักษาเสถียรภาพระบบสถาบันการเงิน

หากดำเนินการชะลอการชำระหนี้ให้กับลูกหนี้ทุกราย จะกระทบสภาพคล่องในระบบจากการชำระคืนหนี้ และดอกเบี้ยถึง **ประมาณ 2 แสนล้านบาทต่อปี**

3.3 มาตรการแก้ปัญหาวิกฤตอย่างตรงจุดและยั่งยืน

ในช่วงครึ่งหลังของปี 2563 เศรษฐกิจไทยทยอยฟื้นตัว หลังการผ่อนคลายมาตรการปิดเมืองทั้งในประเทศและต่างประเทศ ส่งผลให้การส่งออกสินค้าและอุปสงค์ในประเทศในไตรมาสที่ 3 และ 4 หดตัวน้อยลงตามลำดับ การส่งออกสินค้าไม่รวมทองคำปรับดีขึ้นต่อเนื่องในหลายหมวดตามอุปสงค์ประเทศคู่ค้าที่ฟื้นตัว ประกอบกับได้รับผลดีจากการฟื้นตัวของสินค้าอิเล็กทรอนิกส์โลกและการย้ายคำสั่งซื้อสินค้าจากต่างประเทศมาไทยและด้านการบริโภคภาคเอกชนฟื้นตัวกลับมาใกล้เคียงระดับก่อนเกิดการแพร่ระบาดของโควิด 19 จากปัจจัยสนับสนุนกำลังซื้อที่ทยอยฟื้นตัว ทั้งการจ้างงานรายได้ และความเชื่อมั่นของครัวเรือน รวมทั้งผลจากอุปสงค์ค้าง (pent-up demand) ในช่วงปิดเมืองและการประกาศวันหยุดยาวพิเศษ ประกอบกับการรับแรงสนับสนุนจากมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐ อย่างไรก็ตาม แม้การบริโภคภาคเอกชนโดยรวมจะมีทิศทางฟื้นตัวต่อเนื่อง แต่การฟื้นตัวของกำลังซื้อภาคครัวเรือนยังเปราะบางและมีความแตกต่างกันตามกลุ่มรายได้และพื้นที่ นอกจากนี้ ภาคการท่องเที่ยวซึ่งเป็นภาคเศรษฐกิจที่มีการจ้างงานสูง ยังหดตัวรุนแรงต่อเนื่องเป็นผลของมาตรการจำกัดการเดินทางระหว่างประเทศที่ยังคงมีอยู่ แม้ในเดือนตุลาคมเป็นต้นมา ภาครัฐได้อนุญาตให้นักท่องเที่ยวประเภทพิเศษ (Special Tourists Visa: STV) เดินทางเข้าประเทศได้แต่ยังมีจำนวนไม่มาก สำหรับการลงทุนภาคเอกชนหดตัวน้อยลง สอดคล้องกับอุปสงค์ทั้งในประเทศและต่างประเทศที่ทยอยฟื้นตัว รวมถึงความเชื่อมั่นของธุรกิจที่ทยอยปรับตัวดีขึ้น ส่วนการใช้จ่ายภาครัฐยังขยายตัวต่อเนื่องและมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ ทำให้โดยรวมเศรษฐกิจไทยในไตรมาสที่ 3 และ 4 ของปี 2563 หดตัวน้อยลงตามลำดับที่ร้อยละ 6.4 และ 4.2 เมื่อเทียบกับระยะเดียวกันของปีก่อนหน้า

เสถียรภาพเศรษฐกิจการเงินโดยรวมปรับตัวดีขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจหลังมาตรการผ่อนคลายมาตรการปิดเมือง แต่อัตราการว่างงานและผู้เสมือนว่างงานยังคงอยู่ในระดับสูง อีกทั้งการฟื้นตัวยังไม่ทั่วถึงในทุกภาค

เศรษฐกิจ โดยเฉพาะภาคบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่ฟื้นตัวช้าและยังเปราะบาง โดยอัตราเงินเฟ้อทั่วไปติดลบน้อยลงตามอัตราเงินเฟ้อหมวดพลังงานเป็นสำคัญ ขณะที่อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานเพิ่มขึ้นเล็กน้อย หลังมาตรการลดค่าน้ำประปาเพื่อบรรเทาค่าครองชีพของภาครัฐสิ้นสุดลง ด้านตลาดแรงงานทยอยฟื้นตัว ทั้งการจ้างงานและรายได้ แต่ยังมีสัญญาณเปราะบางจากอัตราการว่างงานและจำนวนผู้ขอรับสิทธิว่างงานในระบบประกันสังคมที่ยังอยู่ในระดับสูง อีกทั้งการฟื้นตัวยังแตกต่างกันในแต่ละภาคเศรษฐกิจ โดยเฉพาะภาคบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่ฟื้นตัวช้า เมื่อเทียบกับภาคเศรษฐกิจอื่น สำหรับเสถียรภาพของภาครัฐกิจและภาคครัวเรือนปรับตัวดีขึ้นเช่นกันตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่กลับมาดำเนินการได้มากขึ้นหลังการผ่อนคลายมาตรการปิดเมือง ทำให้ความสามารถในการชำระหนี้ในภาพรวมปรับตัวดีขึ้นบ้าง อย่างไรก็ตาม การฟื้นตัวที่ยังไม่ทั่วถึงในทุกภาคเศรษฐกิจทำให้ธุรกิจและครัวเรือนบางกลุ่มยังเผชิญกับปัญหาในการดำเนินธุรกิจ การดำรงชีพ และการชำระหนี้

เงินบาทปรับแข็งค่าขึ้นจากการผ่อนคลายมาตรการปิดเมืองของหลายประเทศและการกลับมาลงทุนของนักลงทุนต่างชาติในสินทรัพย์กลุ่มประเทศตลาดเกิดใหม่รวมถึงไทย เงินบาทเทียบกับดอลลาร์ สรอ. เฉลี่ยในช่วงครึ่งหลังของปี 2563 แข็งค่าขึ้นเมื่อเทียบกับช่วงไตรมาสที่ 2 จากการทยอยผ่อนคลายมาตรการปิดเมืองในหลายประเทศที่ส่งผลให้ความเชื่อมั่นของนักลงทุนปรับตัวดีขึ้น ประกอบกับนักลงทุนต่างชาติเริ่มกลับมาลงทุนในสินทรัพย์ของกลุ่มประเทศตลาดเกิดใหม่รวมถึงไทยเพิ่มขึ้นในช่วงไตรมาสที่ 4 หลังผลการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐฯ มีความชัดเจนและการพัฒนาวัคซีนโควิด 19 มีความคืบหน้าต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ดัชนีค่าเงินบาท (Nominal Effective Exchange Rate: NEER) อ่อนค่าลงเล็กน้อยที่ร้อยละ 0.3 เนื่องจากเงินบาทแข็งค่าน้อยกว่าเงินสกุลคู่แข่ง

มองไปข้างหน้าในปี 2564 เศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มทยอยฟื้นตัวตามการส่งออกสินค้าที่มีแนวโน้มดีขึ้นตามทิศทางเศรษฐกิจประเทศคู่ค้า และการใช้จ่ายภายในประเทศที่แนวโน้มทยอยฟื้นตัว แต่อาจจะชะลอตัวบ้างในไตรมาสที่ 1 จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ระลอก

ใหม่ในประเทศ อย่างไรก็ดี ต้องติดตามความเสี่ยงสำคัญที่จะกระทบต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทย ได้แก่ 1) พัฒนาการความรุนแรงของการแพร่ระบาดระลอกใหม่และความเข้มงวดของมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของโควิด 19 ภายในประเทศ ซึ่งจะกระทบกิจกรรมทางเศรษฐกิจในประเทศเป็นสำคัญ และ 2) การกระจายและประสิทธิภาพของวัคซีนโควิด 19 ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการฟื้นตัวของภาคการท่องเที่ยว รวมถึงพัฒนาการของตลาดแรงงานไทยในระยะถัดไป

3.3.1 มาตรการช่วยเหลือลูกหนี้รายย่อยที่ได้รับผลกระทบจากโควิด 19 ระยะที่ 2

ในช่วงเดือนมิถุนายน 2563 แม้ว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 ภายในประเทศไทยมีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้น และภาครัฐเริ่มผ่อนคลามาตรการปิดเมือง แต่สถานการณ์จำนวนผู้ติดเชื้อในต่างประเทศทั่วโลกกลับเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ส่งผลให้ลูกหนี้บางส่วนโดยเฉพาะในภาคบริการและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว รวมถึงธุรกิจการส่งออก ยังคงได้รับผลกระทบจากรายได้ที่ลดลง ประกอบกับมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ระยะที่ 1 ได้ทยอยครบกำหนด ธปท. จึงหารือผู้ให้บริการทางการเงินต่าง ๆ โดยเห็นควรออกมาตรการเพิ่มเติมเพื่อช่วยเหลือลูกหนี้ที่ยังคงได้รับผลกระทบต่อเนื่อง ดังนั้น เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2563 ธปท. ได้ออกมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้รายย่อยที่ได้รับผลกระทบจากโควิด 19 ระยะที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย

1. การลดเพดานดอกเบี้ย สำหรับบัตรเครดิตเดิมอยู่ที่ร้อยละ 18 ต่อปี เหลือร้อยละ 16 ต่อปี สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับจากร้อยละ 28 ต่อปี เหลือร้อยละ 25 ต่อปี (สินเชื่อส่วนบุคคลที่มีลักษณะวงเงินหมุนเวียนและที่ผ่อนชำระเป็นงวด) และร้อยละ 24 ต่อปี (สินเชื่อที่มีทะเบียนรถเป็นหลักประกัน)

2. การขยายวงเงินบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับประเภทวงเงินหมุนเวียนหรือที่ผ่อนชำระเป็นงวด ให้แก่ลูกหนี้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 30,000 บาท ที่มีความจำเป็นต้องเพิ่มวงเงินและมีพฤติกรรมการชำระหนี้ดีจาก 1.5 เท่า เป็น 2 เท่าเป็นการชั่วคราว สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2564

3. การกำหนดมาตรการช่วยเหลือขั้นต่ำ สำหรับบัตรเครดิต สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ สินเชื่อเช่าซื้อ และสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย โดยการลดดอกเบี้ย การลดอัตราผ่อนชำระขั้นต่ำ การแปลงหนี้บัตรเครดิตและสินเชื่อ

ส่วนบุคคลภายใต้การกำกับที่มีลักษณะวงเงินหมุนเวียนเป็นสินเชื่อระยะยาว (term loan) การพักชำระเงินต้นและ/หรือดอกเบี้ย และการลดค่างวด เป็นระยะเวลาประมาณ 3 เดือน เป็นต้น โดยเปิดให้ลูกหนี้สามารถสมัครเข้าร่วมมาตรการได้ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2563 ถึง 31 ธันวาคม 2563

3.3.2 แนวปฏิบัติเพื่อช่วยเร่งปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้แก่ลูกหนี้

หลังจากที่มาตรการพักชำระหนี้สำหรับช่วยเหลือลูกหนี้ SMEs เป็นการทั่วไปได้ครบกำหนดในเดือนตุลาคม ธปท. และสถาบันการเงินได้ติดตามข้อมูลการดูแลลูกหนี้ SMEs ที่ได้รับการชะลอการชำระหนี้อย่างใกล้ชิดมาโดยตลอด และจากการประเมินสถานการณ์ในช่วงที่ผ่านมา คาดว่าการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ยังคงยืดเยื้อยาวนาน และมีความไม่แน่นอนสูง รวมถึงการฟื้นตัวของธุรกิจในแต่ละสาขาสภาพไม่เท่ากัน ส่งผลให้ลูกหนี้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ดังกล่าวและต้องการความช่วยเหลือแตกต่างกัน ธปท. จึงปรับมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้จากการให้สถาบันการเงินช่วยเหลือเป็นการทั่วไป เป็นการให้ความช่วยเหลือเชิงรุกและตรงจุดที่เหมาะสมกับความต้องการของลูกหนี้แต่ละราย เนื่องจากเห็นว่าลูกหนี้ส่วนใหญ่แจ้งว่าจะสามารถกลับมาชำระหนี้ได้ตามปกติหลังหมดมาตรการพักชำระหนี้ อีกทั้งเป็นการช่วยบรรเทาภาระแก่ลูกหนี้ในระยะยาว เพราะยังมีภาระดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายในช่วงที่ชะลอการชำระหนี้ ตลอดจนเป็นการรักษาเสถียรภาพระบบสถาบันการเงินโดยรวม

ธปท. จึงให้เวลาสถาบันการเงินพิจารณาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ตามความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้แต่ละราย โดยให้สถาบันการเงินคงการจัดชั้นลูกหนี้ที่อยู่ระหว่างการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ได้จนถึงสิ้นปี 2563 เพื่อช่วยไม่ให้กลายเป็นหนี้เสีย ซึ่งเป็นการเพิ่มแรงจูงใจให้สถาบันการเงินเร่งดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ด้วย นอกจากนี้ หากสถาบันการเงินได้พิจารณาปรับปรุงโครงสร้างหนี้แล้วพบว่า ยังไม่สามารถประเมินกระแสเงินสดของลูกหนี้ได้อย่างชัดเจน อาทิ กิจการของลูกหนี้ยังไม่เปิดดำเนินการตามปกติ สถาบันการเงินสามารถพิจารณาขยายระยะเวลาชะลอการชำระหนี้ให้แก่ลูกหนี้เป็นรายการณได้อีกไม่เกิน 6 เดือนนับจากสิ้นปี 2563 โดยสถาบันการเงินสามารถพิจารณาคงการจัดชั้นในระหว่างการชะลอการชำระหนี้ได้

BOX
5

รพท. ปรับเกณฑ์การคิดดอกเบี้ยผัดนัดชำระหนี้บนฐาน ของเงินต้นที่ผัดนัดจริง

ประกาศ รพท. เรื่องการคิดดอกเบี้ยผัดนัดชำระหนี้และการตัดชำระหนี้

- ✓ สิ้นเชื้อที่มีการผ่อนชำระเป็นงวด¹
- ✓ สิ้นเชื้อหมุนเวียน²

¹ ยกเว้นผลิตภัณฑ์เช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์ตามประกาศ สกบ.
² ยกเว้นผลิตภัณฑ์บัตรเครดิต



คนไทยได้อะไรจากประกาศฉบับนี้

- ✓ ช่วยลด NPL ไม่ให้เร่งตัวสูงเกินจริง
- ✓ ช่วยให้การเจรจาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ง่ายขึ้น
- ✓ คำนวณจากฐานของงวดที่ผัดนัดจริงเป็นธรรมกับทุกฝ่ายมากขึ้น
- ✓ แรงจูงใจในระบบการเงินมีความสมดุลขึ้น ช่วยลดการฟ้องร้องดำเนินคดี

1. ฐานการคำนวณดอกเบี้ยผัดนัดชำระหนี้

เดิม

แม้ผัดนัดชำระหนี้เพียงงวดเดียว
การคำนวณดอกเบี้ยผัดนัดชำระหนี้
จะคิดจาก **“ฐานของเงินต้นคงค้างทั้งหมด”**



คิดดอกเบี้ยผัดนัดชำระหนี้
บนฐาน **“4.77 ล้านบาท”**

ใหม่

การคำนวณดอกเบี้ยผัดนัดชำระหนี้จะคิดจาก
“ฐานเงินต้นของงวดที่ผัดนัดชำระจริงเท่านั้น”
ไม่รวมงวดในอนาคตที่ยังมาไม่ถึง



คิดดอกเบี้ยผัดนัดชำระหนี้
บนฐาน **“10,000 บาท”**

2. การกำหนดอัตราดอกเบี้ยผิวนัดชำระหนี้ที่เหมาะสม

เดิม อัตราดอกเบี้ยตามสัญญา 8%
อัตราดอกเบี้ยผิวนัด 15%

- ผู้ให้บริการสามารถกำหนดอัตราดอกเบี้ยผิวนัดชำระหนี้ได้เอง
- ส่วนใหญ่ใช้ 15% ซึ่งเป็นอัตราดอกเบี้ยสูงสุดตาม ป.พ.พ.* หรือบางแห่งสูงถึง 18%, 22%

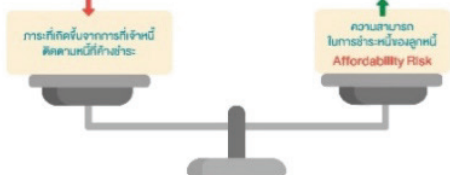


"เชื่อว่าการศึกษาอัตราดอกเบี้ยผิวนัดชำระหนี้ในอัตราที่สูง จะสร้างวินัยและช่วยให้ลูกหนี้ไม่ผิวนัดชำระหนี้"

*ป.พ.พ. - ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ใหม่ อัตราดอกเบี้ยตามสัญญา 8%
อัตราดอกเบี้ยผิวนัด 9%

- ผู้ให้บริการสามารถคิดอัตราดอกเบี้ยผิวนัดชำระหนี้ที่อัตราดอกเบี้ยตามสัญญาบวกได้ไม่เกิน 1-3% หรือรวมแล้วไม่เกิน 11%
- ส่วนเพิ่มไม่เกิน 3% ขึ้นกับอัตราดอกเบี้ยตามสัญญาและประวัติการชำระหนี้



"การคิดดอกเบี้ยผิวนัดชำระหนี้ที่สูงเกินสมควร ทำให้ลูกหนี้ที่ไม่ตั้งใจจะผิวนัดชำระหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ อัตราดอกเบี้ยผิวนัดชำระหนี้ จึงควรคำนึงถึงความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ด้วย"

3. ลำดับการตัดชำระหนี้แบบแนวนอนโดยตัดงวดที่ค้างชำระนานที่สุดก่อน

ตัวอย่าง ถ้าลูกหนี้ค้างชำระ 3 งวด มียอดค้างชำระ 30,900 บาท แล้วนำเงินมาชำระ 10,300 บาท

เดิม ตัดชำระแบบแนวตั้ง

ตัดค่าธรรมเนียมที่ค้างชำระทั้งหมด ตัดดอกเบี้ยที่ค้างชำระทั้งหมด แล้วค่อยตัดเงินต้น

หน่วย : บาท	ค่าธรรมเนียม	ดอกเบี้ย	เงินต้น
งวดที่ 1	300	4,000	6,000
งวดที่ 2	300	4,000	6,000
งวดที่ 3	300	1,400	6,000
		2,600	

ยังไม่ตัดชำระ

ใหม่ ตัดชำระแบบแนวนอน

ตัดค่าธรรมเนียม ดอกเบี้ย และเงินต้นของยอดค้างชำระที่เก่าที่สุดก่อน แล้วค่อยตัดยอดที่ค้างชำระลำดับถัดมา

หน่วย : บาท	ค่าธรรมเนียม	ดอกเบี้ย	เงินต้น
งวดที่ 1	300	4,000	6,000
งวดที่ 2	300	4,000	6,000
งวดที่ 3	300	4,000	6,000

ยังไม่ตัดชำระ

สรุป หากลูกหนี้นำเงินมาชำระ 10,300 บาท

การตัดชำระแบบเดิม (แนวตั้ง) จะตัดค่าธรรมเนียม (900 บาท) และดอกเบี้ย (9,400 บาท) เท่านั้น โดยไม่ตัดเงินต้นเลย

การตัดชำระแบบใหม่ (แนวนอน) จะตัดค่าธรรมเนียม (300 บาท) ดอกเบี้ย (4,000 บาท) และเงินต้น (6,000 บาท) ของงวดที่ 1 ได้ทั้งหมด

BOX
6

การปรับเกณฑ์คลินิกแก้หนี้เพื่อดูแลลูกหนี้ทุกกลุ่ม

ยา 2 สูตร คลินิกแก้หนี้ ช่วยลูกหนี้ลดผลกระทบ จากโควิด 19

ทุกคนในโครงการจะได้รับสิทธิโดยอัตโนมัติ
ไม่ต้องโทรติดต่อเพื่อรับสิทธิ

การเลื่อนการชำระค่างวด
คือ ยังไม่ต้องจ่ายทั้งต้นและดอกช่วงนี้
ประวัติไม่เสีย แต่ดอกเบี้ยยังเดินอยู่นะ

ยาสูตรที่สอง

ลดดอกเบี้ยเพิ่มเติม 2% 6 เดือน (ม.ย.- ก.ย. 2563)
เพื่อลดภาระ สำหรับผู้ที่ยังผ่อนชำระอย่างต่อเนื่อง

ช่วงนี้แม้จ่ายเต็มจำนวนไม่ไหว โครงการผ่อนปรน
ให้จ่ายเท่าที่ทำได้ ซึ่งก็ยังได้ลดดอกเบี้ย 2% เช่นกัน

ยาสูตรที่หนึ่ง

เลื่อนการชำระค่างวดออกไป (เงินต้น+ดอกเบี้ย)
6 เดือน (ม.ย.- ก.ย. 2563)

คนในโครงการส่วนใหญ่
เดิมต้องจ่ายดอกเบี้ย 4-5%
แต่มาตรการในครั้งนี้ทำให้
ดอกเบี้ยจ่ายเหลือเพียง 2-3%

ใจดีมีแดม

ผู้ที่สมัครเข้าโครงการ
ช่วง เม.ย.-ก.ย.2563
ถ้าผ่านจะได้รับสิทธิ
ลดดอกเบี้ย 2%
เช่นเดียวกัน

เราจะปรับโครงสร้างหนี้ร่วมกัน
เพื่อสู้ภัยเศรษฐกิจจากโควิด 19

ติดต่อสอบถาม
Call Center 0-2610-2266 (จันทร์-ศุกร์ 8.30-17.00 น.)
Line @debtclinicbysam
www.debtclinicbysam.com
www.คลินิกแก้หนี้.com

วิกฤตการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 กระทบต่อรายได้ของประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อย ส่งผลให้หนี้บัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคล (หนี้บัตร) มีโอกาสจะกลายเป็นหนี้เสียสูงขึ้น การมีแนวทางการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่เป็นมาตรฐานกลางและครอบคลุมประชาชนอย่างกว้างขวาง จึงเป็นหนึ่งในทางออกที่จำเป็นสำหรับช่วยป้องกันไม่ให้เกิดปัญหานี้บัตรลุกลามกลายเป็นวิกฤตหนี้รายย่อย

โครงการคลินิกแก้หนี้ซึ่งดำเนินการเข้าสู่ระยะที่ 3 เมื่อต้นปี 2563 ได้ขยายขอบเขตให้สามารถแก้ปัญหาหนี้บัตรให้ประชาชนได้เกือบทุกกลุ่ม จากเดิมต้องเป็นหนี้บัตรที่เป็นหนี้เสียกับเจ้าหนี้มากกว่า 1 ราย หรือหนี้บัตรที่อยู่ระหว่างกระบวนการของศาล (คดีดำ) ให้ครอบคลุมเพิ่มถึงกรณีที่เป็นหนี้เสียกับเจ้าหนี้เพียงรายเดียว หรือหนี้บัตรที่มีคำพิพากษาแล้ว (คดีแดง) ด้วย โดยหนี้ที่สามารถสมัครเข้าร่วมโครงการต้องเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-performing Loan: NPL) ก่อนวันที่ 1 กรกฎาคม 2563 นอกจากนี้ ยังผ่อนคลายเงื่อนไขการสมัครขอสินเชื่อใหม่โดยไม่ต้องรอ 5 ปีตามเงื่อนไขเดิม หากลูกหนี้ในโครงการได้ผ่อนชำระเงินต้นแล้ว ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ทั้งนี้เพื่อจูงใจให้ลูกหนี้เร่งชำระคืนหนี้เร็วขึ้นตามกำลังความสามารถ หรือเมื่อมีเงินก้อน

ปัจจัยที่ทำให้คลินิกแก้หนี้สามารถแก้หนี้บัตรสำเร็จ ประกอบด้วยความพิเศษ 2 ประการ คือ 1) คลินิกแก้หนี้เป็นเครือข่ายแก้หนี้บัตรที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศ มีสมาชิกเป็นผู้ให้บริการสินเชื่อบัตรทั้งที่เป็นธนาคารพาณิชย์ ผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์ และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (ธนาคารออมสิน) รวมมากถึง 35 แห่ง ครอบคลุมผู้ถือบัตรมากกว่าร้อยละ 90 โดยมีบริษัทบริหารสินทรัพย์สุขุมวิท จำกัด (SAM) เป็นตัวกลางประสานงานระหว่างลูกหนี้กับเจ้าหนี้ทุกราย เบ็ดเสร็จทีเดียว ช่วยรวมยอดหนี้ที่มีกับเจ้าหนี้ในโครงการให้เป็นก้อนเดียว

และเจ้าหนี้เดิมทุกรายจะหยุดทวงหนี้ และ 2) เมื่อเข้าโครงการลูกหนี้จะได้รับเงื่อนไขปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่ผ่อนปรนเป็นพิเศษและปฏิบัติได้จริง คือ ผ่อนชำระเฉพาะเงินต้น โดยมีระยะเวลาผ่อนชำระนานสูงสุดถึง 10 ปี อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 4 ถึง 7 ตามระดับรายได้ นอกจากนี้ เมื่อลูกหนี้ผ่อนชำระเงินต้นเสร็จสิ้นตามสัญญา โครงการจะยกดอกเบี้ยค้างชำระเดิมให้ทั้งหมดอีกด้วย

ตลอดปี 2563 โครงการคลินิกแก้หนี้ได้ช่วยปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้กับลูกหนี้แล้วจำนวน 7,924 ราย ยอดสะสมตั้งแต่เริ่มโครงการ 11,118 ราย หรือกว่า 35,000 บัญชีสินเชื่อ มีภาระหนี้เงินต้นรวม 2,802 ล้านบาท ทั้งนี้ ร้อยละ 23 และร้อยละ 19 ของจำนวนลูกหนี้ที่สะสมในโครงการมีสถานะคดีดำและคดีแดงตามลำดับ

ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 คลินิกแก้หนี้ได้ออกมาตรการยา 2 สูตรในช่วงเดือนเมษายน 2563 - มิถุนายน 2564 เพื่อช่วยเหลือลูกหนี้ในโครงการรวมถึงลูกหนี้ใหม่ โดยยาสูตรแรกคือการผ่อนปรนให้ลูกหนี้สามารถเลื่อนการชำระออกไป (ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย) ยาสูตรที่ 2 คือการปรับลดดอกเบี้ยของโครงการลงร้อยละ 1 - 2 เพื่อลดภาระดอกเบี้ยสำหรับผู้ที่ยังชำระหนี้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ การลดอัตราดอกเบี้ยลงจะทำให้เงินที่จ่ายเข้ามาถูกนำไปตัดเงินต้นได้มากขึ้น ช่วยให้ชำระหนี้เสร็จสิ้นเร็วขึ้น

BOX
7

มาตรการช่วยเหลือลูกหนี้รายย่อยที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19

ในปี 2563 เศรษฐกิจไทยได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ซึ่งส่งผลให้บริษัท ห้างร้าน และผู้ประกอบการรายย่อยไม่สามารถดำเนินธุรกิจได้ตามปกติหรือต้องปิดกิจการชั่วคราว รวมทั้ง ทำให้ลูกจ้างและพนักงานต้องหยุดงานขาดรายได้ ส่งผลกระทบต่อความสามารถชำระหนี้ได้ ชปท. จึงได้ออก มาตรการช่วยเหลือประชาชนเพื่อบรรเทาผลกระทบให้ลูกหนี้ไม่ว่าจะอยู่ในสถานะของปัญหาหนี้แบบใด ดังนี้

สถานะ	อยากได้	ต้องทำอะไร	ไปที่ไหน	มาตรการ
ยังจ่ายหนี้ได้บางส่วน	อยากลดภาระการจ่ายหนี้ลง	ขอรับความช่วยเหลือ เช่น ลดดอกเบี้ยหรือขยายงวดหนี้บ้าน แพลนหนี้บัตรเป็นหนี้ระยะยาว เป็นต้น	ติดต่อสถาบันการเงินเจ้าหนี้ผ่านคอลเซ็นเตอร์ เว็บไซต์ หรือสาขา	- มาตรการช่วยเหลือขั้นต่ำแก่ลูกหนี้รายย่อยเป็นการทั่วไป (ระยะที่ 1) - มาตรการช่วยเหลือลูกหนี้รายย่อย ระยะที่ 2 (แบบ opt-in) - มาตรการปรับโครงสร้างหนี้
เริ่มค้างชำระหนี้	ไม่อยากเป็นหนี้เสีย คิดเครียด บुरา	ขอปรับโครงสร้างหนี้ ให้มีการเท่าที่จ่ายไหว เช่น ยัดหนี้ลดดอกเบี้ย ขอรอหนี้บ้าน และหนี้บัตรเป็นก้อนเดียว เพื่อลดดอกเบี้ยหนี้บัตรเครดิต	ติดต่อสถาบันการเงินเจ้าหนี้ผ่านคอลเซ็นเตอร์ เว็บไซต์ หรือสาขา	- มาตรการรวมหนี้ (debt consolidation) - การปรับปรุงการคดดอกเบี้ยผิดนัดชำระหนี้ และการตัดชำระหนี้
ค้างชำระหนี้เกิน 90 วัน กลายเป็นหนี้เสีย (NPL)	ไม่อยากถูกฟ้อง มีคดีติดตัว	ขอปรับโครงสร้างหนี้ ให้มีการเท่าที่จ่ายไหว ขอผ่อนได้นานสูงสุด 10 ปี ดอกเบี้ย 4 – 7% (เฉพาะหนี้บัตรและสินเชื่อส่วนบุคคล รวมไม่เกิน 2 ล้านบาท)	ติดต่อสถาบันการเงินเจ้าหนี้ คลินิกแก้หนี้ โทร. 02-610-2266 หรือทางเว็บไซต์ : www.คลินิกแก้หนี้.com	- มาตรการปรับโครงสร้างหนี้ - คลินิกแก้หนี้ - มหรธรมไกล่เกลี่ยหนี้บัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคล
ถูกฟ้องอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล	อยากให้คดีจบโดยเร็ว ได้รับเงินไ้ที่จ่ายไหว	มีคนกลางช่วยไกล่เกลี่ยทำได้จริงและเป็นธรรม ทั้งต่อลูกหนี้และเจ้าหนี้ (อยู่ระหว่างการจัดทำแบบปฏิบัติมาตรฐานกลาง)	ช่องทางไกล่เกลี่ยออนไลน์ของศาล https://mediation.coj.go.th/ ช่วงแรกเริ่มที่หนี้บัตรและสินเชื่อส่วนบุคคลผ่านมหรธรมไกล่เกลี่ยออนไลน์ ลงทะเบียนได้ถึงระหว่าง 14 ก.พ -14 เม.ย .64 สำนักงานยุติธรรม www.coj.go.th กรมบังคับคดี www.led.go.th สปท. www.bot.or.th ศกต. www.1213.or.th	
บังคับคดี	ไม่อยากถูกยึดทรัพย์ อยากเริ่มชีวิตใหม่	ลงทะเบียนเข้าร่วมมหรธรมไกล่เกลี่ยหนี้ กรอกรข้อมูลให้ถูกต้อง รอสถาบันการเงินติดต่อกลับ และมีโอกาสได้ข้อตกลงใหม่ ที่จ่ายไหว เช่น ผ่อนเฉพาะเงินต้น ผ่อนจนจบดอกเบี้ยค้างเดิมให้		



หากไม่ได้รับความสะดวก สามารถแจ้งข้อมูลเพื่อขอรับความช่วยเหลือที่ **ทางด่วนแก้หนี้**
www.1213.or.th/App/DebtCase



หากต้องการคำแนะนำหรือสอบถามเพิ่มเติม
Ins.1213
ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย





ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

การปรับโครงสร้างหนี้ลูกหนี้รายย่อยโดยวิธีการรวมหนี้

ลูกหนี้สามารถสมัครเข้าร่วมโครงการได้ตั้งแต่ 1 ก.ย. 63 – 31 ธ.ค. 64
โดยติดต่อผู้ให้บริการทางการเงินที่ใช้บริการ





สินเชื่อบ้าน

ต้องไม่เป็นที่ค้ำชำระเกินกว่า 90 วัน (ไม่เป็น NPL)

สินเชื่อรายย่อยที่ไม่มีหลักประกัน

อาทิ บัตรเครดิต สินเชื่อส่วนบุคคล สินเชื่อเช่าซื้อ ทั้งที่เป็น NPL และไม่เป็น NPL

เฉพาะผู้ให้บริการทางการเงินเดียวกัน

สินเชื่อบ้าน

อัตราดอกเบี้ย : ไม่เกิน 15% ต่อปี

สินเชื่อปรับโครงสร้างหนี้โดยใช้บ้านเป็นหลักประกัน

อัตราดอกเบี้ย : ไม่เกิน MRR

ประโยชน์ที่ลูกหนี้จะได้รับจากการปรับโครงสร้างหนี้

-  ไม่เสียประวัติข้อมูลเครดิต
-  ลดภาระหนี้ ทั้งดอกเบี้ยและค่างวด
-  ไม่มีค่าใช้จ่ายอื่นเพิ่มเติม เช่น ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ เป็นต้น
-  สามารถใช้วงเงินบัตรเครดิต หรือสินเชื่อส่วนบุคคลที่เหลือได้ (ตามความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้)

? สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน (ศคง.) โทร. 1213

    Bank of Thailand

3.3.3 โครงการ DR BIZ การเงินร่วมใจ ธุรกิจไทยมั่นคง

โครงการ DR BIZ (ดีอาร์บีเอส หรือ ดอกเตอร์บิส) หรือ debt restructuring for business เป็นความร่วมมือระหว่าง ธปท. กับ สมาคมธนาคารไทย สมาคมธนาคารนานาชาติ สมาคมสถาบันการเงินของรัฐ และสถาบันการเงิน 38 แห่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือลูกหนี้ธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์เศรษฐกิจและการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 และมีเจ้าหนี้สถาบันการเงินหลายราย ให้ได้รับการบรรเทาภาระหนี้อย่างรวดเร็วและเบ็ดเสร็จ ผ่านการเจรจาแก้ไขหนี้กับทุกสถาบันการเงินในคราวเดียวกัน ช่วยให้ธุรกิจของลูกหนี้ไม่สะดุดและสามารถฟื้นตัวได้ตามศักยภาพของตนเอง

การดำเนินโครงการตลอดระยะเวลา 4 เดือน (เริ่มตั้งแต่ 1 กันยายน 2563) ธปท. ได้ให้คำปรึกษา ประสานงาน และอำนวยความสะดวกแก่กลุ่มเจ้าหนี้และลูกหนี้ ในการเจรจาเพื่อช่วยให้ทุกฝ่ายสามารถหาข้อยุติร่วมกันได้ ส่งผลให้ลูกหนี้ธุรกิจหลายรายได้รับการแก้ไขหนี้ภายใต้โครงการ DR BIZ อย่างเหมาะสมตามศักยภาพและสำเร็จในระยะเวลาที่รวดเร็ว ปัจจุบันมีลูกหนี้ที่เข้าร่วมโครงการกระจายตัวอยู่ในหลายภาคธุรกิจ ทั้งในกรุงเทพมหานคร และภูมิภาคต่าง ๆ

3.3.4 มาตรการช่วยเหลือลูกหนี้รายย่อยเพิ่มเติมด้วยวิธีการรวมหนี้ (Debt Consolidation)

ธปท. ได้ออกมาตรการเพิ่มเติมเกี่ยวกับการรวมหนี้ เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2563 เพื่อเป็นอีกทางเลือกให้แก่ลูกหนี้รายย่อยในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ซึ่งมีกลไกหลัก คือ “การใช้ประโยชน์จากสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยซึ่งมีบ้านเป็นหลักประกัน” มาช่วยลดความเสี่ยงและลดอัตราดอกเบี้ย โดยให้ลูกหนี้สามารถนำสินเชื่อรายย่อยอื่นที่ไม่มีหลักประกัน ซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยสูง อาทิ บัตรเครดิต บัตรกดเงินสด สินเชื่อส่วนบุคคล สินเชื่อจำนำทะเบียนรถ และสินเชื่อเช่าซื้อ มารวมหนี้กับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยที่อยู่ภายใต้กลุ่มธุรกิจทางการเงินเดียวกัน โดยจดจำนองหลักประกันเพิ่ม ให้ครอบคลุมภาระหนี้นั้นๆ ทำให้สินเชื่อรายย่อยประเภทอื่นที่นำมารวมมีอัตราดอกเบี้ยลดลง ช่วยบรรเทาภาระให้แก่ลูกหนี้

ภายหลังการรวมหนี้ตามมาตรการนี้ สินเชื่อรายย่อยอื่นของลูกหนี้ที่นำมารวมจะได้รับการลดอัตราดอกเบี้ยจากเดิม ซึ่งอาจสูงถึงร้อยละ 25 ในกรณีที่เป็นการสินเชื่อส่วนบุคคล ภายใต้การกำกับที่ผ่อนชำระเป็นงวด เหลือเพียงไม่เกินอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้ารายย่อยชั้นดี (MRR) ของผู้ให้บริการ

BOX
8

มาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ภาคธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19



ธุรกิจขนาดใหญ่และธุรกิจ SMEs เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสนับสนุนการจ้างงานของประเทศ ซึ่งการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ได้ส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจโดยเฉพาะ SMEs เป็นวงกว้าง โดย ธปท. ได้ติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด และออกมาตรการเพื่อช่วยเหลือลูกหนี้ธุรกิจ ดังนี้

1. การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ โดยผ่อนปรนเงื่อนไขการชำระหนี้ต่าง ๆ เช่น พักชำระเงินต้นและ/หรือดอกเบี้ยชั่วคราว ลดค่างวด ต่ออายุวงเงินหรือคงวงเงิน ลดดอกเบี้ยและ/หรือเบี้ยปรับ ลดค่าธรรมเนียมเปลี่ยนสินเชื่อระยะสั้นเป็นสินเชื่อระยะยาว ซึ่งในกรณีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ตั้งแต่ยังไม่เป็นหนี้เสีย จะไม่ต้องรายงานต่อบริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด และไม่เสียประวัติด้านเครดิต

ณ สิ้นปี 2563 มีลูกหนี้ธุรกิจที่ได้รับความช่วยเหลือจากมาตรการดังกล่าว จำนวน 9.6 แสนบัญชี เป็นยอดหนี้ประมาณ 2.04 ล้านล้านบาท (ข้อมูล ณ 30 พ.ย. 63)

2. มาตรการ soft loan ธปท. ตามพระราชกำหนดการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 เพื่อสนับสนุนการให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ (ไม่เกินร้อยละ 2 ต่อปี) ระยะเวลา 2 ปี แก่ผู้ประกอบการ SMEs ที่ดำเนินธุรกิจในประเทศมีวงเงินสินเชื่อกับสถาบันการเงินแต่ละแห่งไม่เกิน 500 ล้านบาท และไม่เป็น NPL (ค้างชำระไม่เกิน 90 วัน) ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562

ณ สิ้นปี 2563 ธปท. อนุมัติสินเชื่อ soft loan ไปแล้ว 123,106 ล้านบาท สามารถช่วยเหลือผู้ประกอบการ SMEs กว่า 73,817 ราย วงเงินสินเชื่อเฉลี่ย 1.7 ล้านบาทต่อราย

3. ชะลอการชำระหนี้เป็นระยะเวลา 6 เดือน (เดือนเมษายน - เดือนตุลาคม 2563) ตาม พ.ร.ก. soft loan สำหรับผู้ประกอบการ SMEs ที่มีวงเงินสินเชื่อกับสถาบันการเงินแต่ละแห่งไม่เกิน 100 ล้านบาท และไม่เป็น NPL ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 โดยผู้ประกอบการ SMEs ที่เลือกขอรับความช่วยเหลือตามมาตรการดังกล่าวมีจำนวน 1.05 ล้านบัญชี รวมยอดหนี้ประมาณ 1.35 ล้านล้านบาท อย่างไรก็ตาม สำหรับลูกหนี้ที่ยังไม่สามารถกลับมาชำระหนี้ได้อาจขอให้สถาบันการเงินพิจารณาชะลอการชำระหนี้ได้ถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2564

4. โครงการ DR BIZ สำหรับลูกหนี้ธุรกิจที่มีเจ้าหนี้หลายราย เพื่อให้ได้รับการช่วยเหลืออย่างรวดเร็วและเบ็ดเสร็จ ผ่านการเจรจาแก้ไขหนี้ของทุกสถาบันการเงินในคราวเดียวกัน ด้วยแนวทางการแก้ไขหนี้ที่สอดคล้องกับศักยภาพที่แท้จริงของลูกหนี้ โดยลูกหนี้สามารถติดต่อเข้าร่วมโครงการผ่านเว็บไซต์ www.bot.or.th/app/drBiz ได้ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2564

นอกจากนี้ ธปท. ได้รวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลมาตรการช่วยเหลือด้านการเงิน ผ่านเว็บไซต์ BOT COVID-19 (www.bot.or.th/covid19) เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น



www.bot.or.th/covid19

ทางการเงินนั้น ๆ ทั้งนี้ รวมถึงยังสามารถเจรจาเพื่อขอปรับเปลี่ยนระดับการผ่อนชำระหนี้ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมตามความสามารถในการชำระหนี้ โดยลูกหนี้สามารถสมัครเข้าร่วมมาตรการกับผู้ให้บริการทางการเงินที่ใช้บริการอยู่ได้ ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2563 ถึง 31 ธันวาคม 2564

3.3.5 การจัดทำมาตรการทางการเงินเพื่อฟื้นฟูภาคธุรกิจ

สืบเนื่องจากผลกระทบที่รุนแรงของการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ซึ่งเดิมคาดการณ์ว่าจะคลี่คลายได้ในระยะสั้น แต่ปัจจุบันสถานการณ์ยืดเยื้อและยังมีความไม่แน่นอนสูง แม้ไทยจะมีระบบการควบคุมโรคที่เข้มแข็ง แต่ผลกระทบที่เกิดขึ้นเป็นวงกว้าง ทำให้ปัญหาหลุมจากผลกระทบของการขาดสภาพคล่องชั่วคราวไปสู่ปัญหาฐานะทางการเงินและความอยู่รอดของกิจการในบางกลุ่มธุรกิจ ธปท. จึงได้ติดตามประเมินผลกระทบและเตรียมพร้อมในการปรับปรุงมาตรการทางการเงินผ่านการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อกำหนดแนวนโยบายที่เหมาะสมและเท่าทันต่อสถานการณ์ในการดูแลระดับประคองภาคส่วนต่าง ๆ ในระบบเศรษฐกิจการเงินไทยให้สามารถก้าวข้ามวิกฤต พร้อมทั้งสนับสนุนให้ธุรกิจที่มีศักยภาพสามารถกลับมาฟื้นตัวและแข่งขันได้ในระยะต่อไป โดยการจัดทำมาตรการฟื้นฟูฯ ธปท. มุ่งเน้นวัตถุประสงค์หลัก 3 ข้อ ได้แก่

1. เพื่อสนับสนุนสภาพคล่องแก่ธุรกิจไทยที่มีศักยภาพ ให้สามารถ (1) ดูแลความต่อเนื่องของกิจการและการจ้างงาน และ (2) ยกระดับความสามารถในการแข่งขันผ่านการปรับรูปแบบธุรกิจ (business models) โดยอาศัยกลไกตลาดและระบบสถาบันการเงินเพื่อคัดกรองการให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมกับประเภทธุรกิจหรือกิจการที่ได้รับผลกระทบ และมีความพร้อมแตกต่างกัน

2. เพื่อดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพสถาบันการเงินและระบบการเงิน โดยเตรียมกลไกรองรับสินทรัพย์ด้อยคุณภาพที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และป้องกันการปรับลดอย่างรุนแรงของราคาสินทรัพย์และการเร่งขายทรัพย์สิน (fire sale) ตลอดจนดูแลการดำเนินงานของสถาบันการเงินซึ่งเป็นตัวกลางหลักในการจัดสรรแหล่งทุนให้สามารถช่วยเหลือลูกค้าได้ต่อเนื่องอย่างตรงจุดและทันการณ์ รวมทั้งมีความพร้อมรองรับความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น ไม่กระทบต่อความเชื่อมั่นของผู้ฝากเงินและนักลงทุน

3. เพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ภาครัฐมากเกินไป โดยมุ่งเน้นการส่งผ่านความช่วยเหลือและขับเคลื่อนเศรษฐกิจผ่านกลไกตลาดเป็นสำคัญ

ความคืบหน้าในการจัดทำมาตรการและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การปรับปรุงและต่อระยะเวลามาตรการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ ภายใต้พระราชกำหนดการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 (พ.ร.ก. soft loan) ซึ่ง ธปท. เริ่มอนุมัติ soft loan ตั้งแต่วันที่ 27 เมษายน 2563 เมื่อถึงสิ้นปี 2563 ธปท. อนุมัติ soft loan ไปแล้ว 123,106 ล้านบาท สามารถช่วยเหลือผู้ประกอบการ SMEs กว่า 73,817 ล้านราย เป็นวงเงินสินเชื่อเฉลี่ย 1.7 ล้านบาทต่อราย ซึ่งผู้ได้รับสินเชื่อกระจายตัวดี ทั้งผู้ประกอบการขนาดเล็กและขนาดกลาง กระจายทั่วประเทศทั้งในกรุงเทพฯ และปริมณฑลและในต่างจังหวัด และกระจายในหลายภาคธุรกิจ

อย่างไรก็ดี ด้วยสถานการณ์โควิด 19 ยังคงยืดเยื้อผู้ประกอบการ SMEs ยังมีความจำเป็นต้องได้รับสินเชื่อเพิ่มเติม ธปท. จึงได้ขยายเวลามาตรการ soft loan ออกไปอีก 6 เดือน ซึ่งจะครบกำหนดในวันที่ 18 เมษายน 2564 (ธปท. ยังมีอำนาจขยายเวลาเพิ่มได้อีก 6 เดือน) รวมทั้งได้ผ่อนคลายหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเพื่อให้ลูกหนี้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินได้มากขึ้น อาทิ การขยายคุณสมบัติของผู้ขอู้ให้ครอบคลุมถึงบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ MAI การแก้ไขคำจำกัดความของกลุ่มธุรกิจให้เข้าถึง soft loan ได้ง่ายขึ้น และการเปลี่ยนแปลงวิธีปฏิบัติให้ผู้ประกอบการ SMEs สามารถยื่นขอู้ได้ 2 ครั้ง

นอกจากนี้ ธปท. ได้ประสานงานกับกระทรวงการคลังและบริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.) จัดทำโครงการค้ำประกันสินเชื่อ Portfolio Guarantee Scheme ระยะพิเศษ soft loan plus โดย บสย. จะค้ำประกัน soft loan ตั้งแต่ปีที่ 3 เป็นต้นไป เพื่อให้สถาบันการเงินมั่นใจและสามารถให้สินเชื่อแก่ผู้ประกอบการ SMEs ได้นานกว่า 2 ปี โดยอาจให้สินเชื่อได้ถึง 10 ปี

นอกจากนี้ ธปท. ได้รับฟังความคิดเห็นจากผู้ประกอบการ

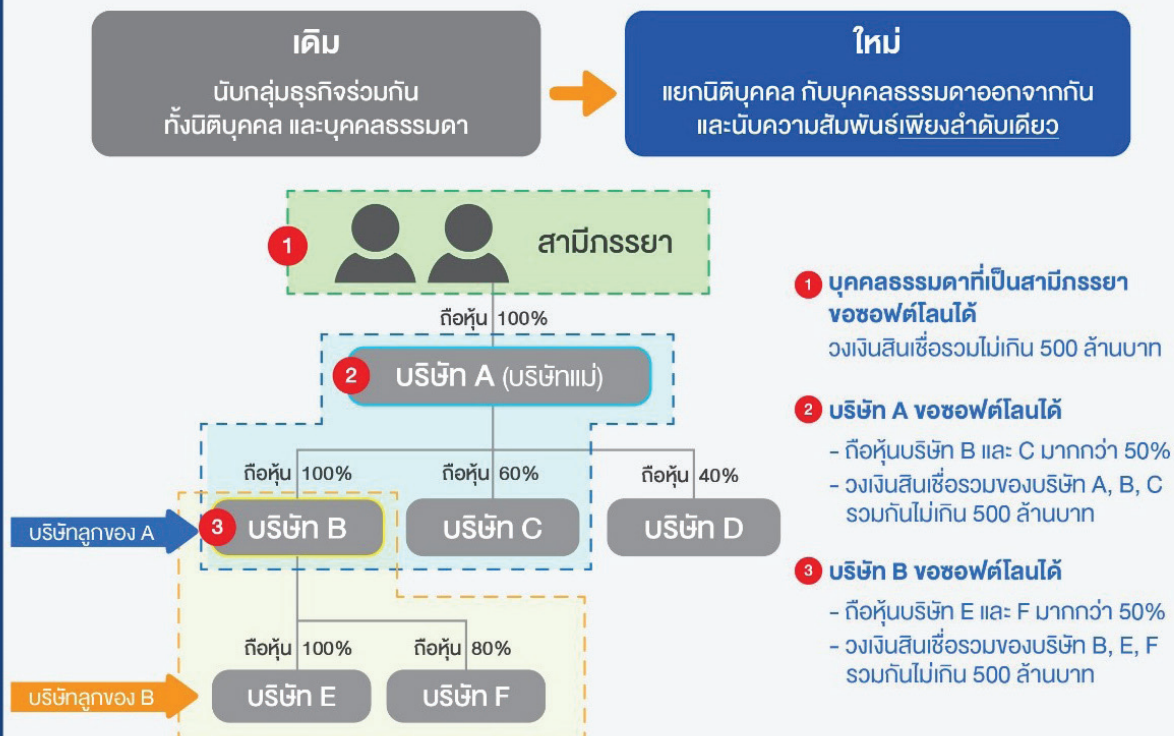
และสถาบันการเงินถึงประเด็นข้อจำกัดของ พ.ร.ก. soft loan เพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำมาตรการช่วยเหลือด้านสภาพคล่องในระยะต่อไป โดยจะมุ่งเน้นให้มีความยืดหยุ่นในการให้ความช่วยเหลือและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่มีความไม่แน่นอนสูง

การปรับปรุงกลไกค้ำประกันสินเชื่อ SMEs ของ บสย. เพื่อสนับสนุนการเข้าถึงสินเชื่อของผู้ประกอบการ SMEs ที่มีศักยภาพแต่หลักประกันไม่เพียงพอ หรือผู้ประกอบการ SMEs ที่มีปัญหาสภาพคล่องให้สามารถประกอบธุรกิจต่อไปได้ ในช่วงเศรษฐกิจชะลอตัวจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19

ซึ่งส่งผลให้ความเสี่ยงด้านเครดิตเพิ่มสูงขึ้น โดยเน้นสร้างความมั่นใจให้สถาบันการเงินในการให้พิจารณาปล่อยสินเชื่อผ่านโครงการค้ำประกันสินเชื่อ Portfolio Guarantee Scheme ระยะที่ 9 (PGS-9) วงเงิน 150,000 ล้านบาท และโครงการค้ำประกันสินเชื่อ Micro Entrepreneurs ระยะที่ 4 วงเงิน 25,000 ล้านบาท ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2563 ทั้งนี้ ธปท. ได้ร่วมกับกระทรวงการคลัง และ บสย. ในการกำหนดแนวทางการจัดสรรวงเงินค้ำประกัน โดยมุ่งเน้นให้สถาบันการเงินปล่อยสินเชื่อแก่ผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตโควิด 19 รวมทั้งให้สถาบันการเงินช่วยเหลือระดับประคองลูกหนี้ผ่านการปรับโครงสร้างหนี้

การแก้ไขค่านิยามกลุ่มธุรกิจ ในการขอสินเชื่อซอฟต์โลน

เพื่อให้ครอบคลุมกลุ่มลูกหนี้ที่ยังไม่ได้รับความช่วยเหลือมากนัก



การเตรียมความพร้อมในการปรับมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ รวมถึงการบริหารจัดการสินทรัพย์ด้อยคุณภาพ เพื่อรองรับสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้น ธปท. ได้ติดตามและประเมินโอกาสการกลับมาชำระหนี้ของลูกหนี้ทั้งที่อยู่ภายใต้มาตรการช่วยเหลือต่าง ๆ และความเปราะบางของลูกหนี้โดยรวมอย่างใกล้ชิด เพื่อพิจารณาความจำเป็นในการปรับปรุงมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ และประเมินแนวโน้มการด้อยคุณภาพสินทรัพย์ควบคู่กับความเพียงพอของเงินสำรองเงินกองทุน ตลอดจนวิเคราะห์ผลกระทบต่อฐานะของสถาบันการเงิน โดยประสานหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงการคลัง สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ และคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ในการ

เตรียมความพร้อมสนับสนุนการจัดตั้งกลไกฟ้องถ่ายหนี้เสียและสินทรัพย์ด้อยคุณภาพในรูปแบบต่าง ๆ ตามความเหมาะสม โดยจะมีการพิจารณาปรับปรุงหลักเกณฑ์ให้ยืดหยุ่นมากขึ้น เพื่อดูแลให้สถาบันการเงินยังคงสามารถให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ได้ตรงจุด ทันการณ์ และสอดคล้องกับศักยภาพลดโอกาสการปรับลดอย่างรุนแรงของราคาสินทรัพย์และการเร่งขายสินทรัพย์ (fire sale) ตลอดจนช่วยบรรเทาผลกระทบต่อลูกหนี้ที่อาจต้องหยุดดำเนินกิจการหรือลูกหนี้ที่เข้าสู่กระบวนการศาลให้สามารถฟื้นตัวกลับมาได้เร็ว ไม่เกิดภาระการคลังและต้นทุนจม (sunk cost) ที่จะเป็นอุปสรรคต่อการจัดสรรทรัพยากรและการพัฒนาประเทศในระยะยาว





การดำเนินงานสำคัญอื่น ๆ



	JPY : 100	Japan	39.29	40.50	42.00
	AUD	Australia	31.10	32.13	33.44
	CNY	China	4.02	-	5.27
	HKD	Hong Kong	3.94	3.97	4.18
	KRW : 1000	Korea	22.00	-	33.50

4.1 การรักษาเสถียรภาพระบบการเงิน

4.1.1 การรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงิน

1. การดำเนินงานในตลาดการเงิน

การดำเนินงานในตลาดการเงินของ ธปท. มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อดูแลสภาพคล่องในตลาดการเงินให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการของระบบธนาคารพาณิชย์ ทั้งเพื่อการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องในส่วนที่เป็นเงินฝากกระแสรายวันที่ ธปท. ตามอัตราที่กำหนด และการชำระดุลการหักบัญชี (demand for settlement balances) ทั้งนี้ เพื่อดูแลอัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินให้เคลื่อนไหวสอดคล้องกับทิศทางของอัตราดอกเบี้ยนโยบายตามที่ กนง. กำหนด

ในปี 2563 สภาพคล่องส่วนเกินในระบบการเงินไทยปรับเพิ่มขึ้นจากการดำเนินนโยบายของ ธปท. รวมถึงบริการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 (soft loan) ส่งผลให้ ธปท. ดูดซับสภาพคล่องส่วนเกินเพิ่มขึ้นสุทธิ 100,567 ล้านบาท จากสิ้นปี 2562 ทั้งนี้ ธปท. ดำเนินการผ่านเครื่องมือหลัก 4 ประเภท ได้แก่ 1) การออกพันธบัตร ธปท. 2) ธุรกิจรวมซื้อคืนพันธบัตรแบบทวิภาคี 3) ธุรกิจรวมสวอปเงินตราต่างประเทศ (swap) และ 4) ธุรกิจรวมซื้อขายตราสารหนี้ภาครัฐ มีรายละเอียด ดังนี้

1.1 การออกพันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย

การออกพันธบัตร ธปท. เป็นช่องทางหลักในการดูดซับสภาพคล่องส่วนเกินในระบบการเงิน และเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ให้มีสภาพคล่องและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดย ธปท. พิจารณาออกพันธบัตรให้เหมาะสมกับปริมาณสภาพคล่องและภาวะตลาดในแต่ละช่วง รวมทั้งคำนึงถึงแผนการออกตราสารหนี้ของภาครัฐ

ปี 2563 สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและตลาดการเงินเป็นวงกว้างทำให้ตลาดพันธบัตรมีความผันผวนสูง นอกจากนี้ การระดมทุนของภาครัฐที่เพิ่มขึ้นเพื่อรองรับมาตรการเยียวยาผลกระทบจากวิกฤตโควิด 19 ส่งผลให้อุปทานพันธบัตรภาครัฐโดยรวมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ธปท. จึงได้หารือกับสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ (สบน.) อย่างใกล้ชิดเพื่อร่วมกันวางแผนการออกพันธบัตรภาครัฐในภาพรวม กำหนดปริมาณการออกพันธบัตรรัฐบาล ตัวเงินคลังและพันธบัตร ธปท. ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกัน ในการนี้ ธปท. ได้ปรับลดยอดคงค้างพันธบัตร ธปท. สุทธิ 352,343 ล้านบาท ส่งผลให้ยอดคงค้างพันธบัตร ธปท. ณ สิ้นปี 2563 อยู่ที่ 3,365,405 ล้านบาท (ในจำนวนนี้เป็นส่วนที่ ธปท. ซื้อคืน 80,335 ล้านบาท) สัดส่วนยอดคงค้างพันธบัตร ธปท. ได้ลดลงร้อยละ 6 มาอยู่ที่ร้อยละ 49 ของยอดคงค้างเครื่องมือดูดซับสภาพคล่องรวม



สแกนเพื่อดูรายละเอียดแผนออกพันธบัตร ปี 2563
แก้ไขครั้งที่ 1
(มีผลบังคับใช้
เดือนพฤษภาคม
2563 เป็นต้นไป)

สำหรับการออกพันธบัตร ธปท. ปี 2564 ธปท. ให้ความสำคัญกับแผนการระดมทุนของภาครัฐที่ยังเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ภายใต้ภาวะที่ความต้องการลงทุนยังอาจผันผวนสูง ธปท. จึงวางแผนงดประมูลพันธบัตร ธปท. อายุ 6 เดือน และ 3 ปี ซึ่งเป็นรุ่นอายุที่กระทรวงการคลังวางแผนประมูลเพิ่มขึ้นอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ ธปท. จะเริ่มประมูลพันธบัตรประเภทอัตราดอกเบี้ยลอยตัว (Floating Rate Bond: FRB) รุ่นใหม่ที่อิงอัตราดอกเบี้ยธุรกรรมซื้อคืนระยะข้ามคืน (Thai Overnight Repurchase Rate: THOR) เพื่อส่งเสริมการใช้อัตราดอกเบี้ยอ้างอิง THOR ในธุรกรรมการเงิน และเพิ่มทางเลือกการลงทุนในตลาดตราสารหนี้ให้หลากหลายมากขึ้น

1.2 ธุรกรรมซื้อคืนพันธบัตรแบบทวิภาคี

ธปท. ทำธุรกรรมซื้อคืนพันธบัตรแบบทวิภาคี (Bilateral Repurchase: BRP) กับสถาบันการเงินที่ ธปท. แต่งตั้งเป็นคู่ค้า (BRP Primary Dealers: BRP PDs) เพื่อปรับสภาพคล่องในแต่ละวันให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม โดยเฉพาะการปรับสภาพคล่องระยะสั้นจากผลกระทบของการรับจ่ายเงินของภาครัฐ หรือจากปัจจัยด้านฤดูกาล อาทิ ความต้องการเงินสดหมุนเวียน โดย ธปท. ทำธุรกรรม BRP ระยะ 1 วัน ที่อัตราดอกเบี้ยนโยบาย (fixed-rate tender) เพื่อส่งสัญญาณนโยบายการเงินให้สอดคล้องกับที่ กนง. กำหนด และทำธุรกรรม BRP ระยะยาวกว่า 1 วัน (term BRP) ในลักษณะ variable-rate tender โดย BRP PDs เป็นผู้เสนอส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยเป็น spread อ้างอิงกับอัตราดอกเบี้ยนโยบาย (indexed BRP) ซึ่งทำให้อัตราผลตอบแทนรวมของธุรกรรม term BRP แปรผันตามการปรับเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่อาจเกิดขึ้นภายในช่วงอายุของธุรกรรมนั้น

ธปท. ทำธุรกรรม BRP ในช่วงเช้าของทุกวันทำการ⁴ กับ BRP PDs ที่ทำหน้าที่เป็นตัวกลางส่งผ่านสภาพคล่องระหว่าง ธปท. กับสถาบันการเงินอื่นหรือธุรกิจเอกชน ผ่านธุรกรรมซื้อคืนภาคเอกชน (Private Repo) และ/หรือตลาดกู้ยืมระหว่างธนาคารโดยไม่มีหลักประกัน (uncollateralized interbank market) กลไกดังกล่าวเป็นการช่วยสนับสนุนการพัฒนาตลาดการเงิน รวมทั้งเสริมสร้างให้แนวปฏิบัติมีความรัดกุมสอดคล้องกับมาตรฐานสากล

ปี 2563 ธปท. เพิ่มการดูดซับสภาพคล่องผ่านธุรกรรม BRP จำนวน 604,632 ล้านบาท ซึ่งเป็นผลจากการปรับลดยอดคงค้างการดูดซับสภาพคล่องผ่านการออกพันธบัตร ธปท. และธุรกรรมสวอปเงินตราต่างประเทศ ทั้งนี้ ยอดคงค้างธุรกรรม BRP ณ สิ้นปี 2563 อยู่ที่ 2,493,087 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 37 ของยอดคงค้างเครื่องมือดูดซับสภาพคล่องรวม

1.3 ธุรกรรมสวอปเงินตราต่างประเทศ

ธุรกรรมสวอปเงินตราต่างประเทศเป็นเครื่องมือที่ใช้เสริมเครื่องมืออื่น ๆ ในการดูดซับสภาพคล่องส่วนเกิน ซึ่งดำเนินการตามความเหมาะสมของภาวะตลาด ในปี 2563 ธปท. ได้ปรับลดยอดคงค้างธุรกรรมสวอปเงินตราต่างประเทศในรูปสกุลเงินบาทลงสุทธิ 166,155 ล้านบาท ส่งผลให้ยอดคงค้างธุรกรรมสวอปเงินตราต่างประเทศ ณ สิ้นปี 2563 อยู่ที่ 885,641 ล้านบาท หรือเทียบเท่ากับฐานะคงค้างการซื้อเงินดอลลาร์ สรอ. ล่วงหน้าสุทธิจำนวน 28,579 ล้านดอลลาร์ สรอ. คิดเป็นประมาณร้อยละ 13 ของยอดคงค้างเครื่องมือดูดซับสภาพคล่องรวม



สแกนเพื่อดู
รายละเอียด
แผนการออก
พันธบัตร ธปท.
ปี 2564

⁴ ยกเว้นในวันประชุม กนง. ที่ ธปท. จะทำธุรกรรม BRP ในช่วงบ่าย หลังการแถลงผลการประชุม กนง.

1.4 การทำธุรกรรมซื้อขาย/ขายขาดตราสารหนี้ภาครัฐ

ธปท. สามารถปรับสภาพคล่องในระบบการเงินแบบถาวร ผ่านการทำธุรกรรมซื้อขาย/ขายขาดตราสารหนี้ภาครัฐกับสถาบันการเงินที่ ธปท. แต่งตั้งเป็นคู่ค้า (e-outright counterparties) ในปี 2563 ธปท. ได้ซื้อตราสารหนี้ภาครัฐรวม 166,473 ล้านบาท ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการซื้อตราสารหนี้ภาครัฐในเดือนมีนาคมและเมษายนที่สภาพคล่องในตลาดตึงตัวและกลไกตลาดทำงานผิดปกติ (market dysfunction) จากความกังวลต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ขณะที่พันธบัตรภาครัฐที่ ธปท. ถือครองครบกำหนดจำนวน 109,825 ล้านบาท สุกธที่แล้ว ธปท. ถือครองพันธบัตรภาครัฐเพิ่มขึ้น 56,648 ล้านบาท

นอกจากการดำเนินงานในตลาดการเงินข้างต้น ธปท. ยังมีหน้าต่างปรับสภาพคล่องสิ้นวันที่มีลักษณะเป็นหน้าต่างตั้งรับ (standing facility) เปิดให้สถาบันการเงินที่ขาดสภาพคล่องหรือมีสภาพคล่องส่วนเกิน ณ สิ้นวันสามารถกู้ยืมหรือฝากเงินได้ในระยะข้ามคืน (overnight) ในอัตราดอกเบี้ยสูงหรือต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยนโยบายร้อยละ 0.50 ตามลำดับ หน้าต่างดังกล่าวเป็นกลไกหลักที่ช่วยจำกัดความผันผวนของอัตราดอกเบี้ยระยะสั้นในตลาดเงิน ในปี 2563 ธุรกรรมส่วนใหญ่เป็นธุรกรรมฝากเงินเฉลี่ยประมาณ 2,182 ล้านบาทต่อวัน ลดลงจากปีก่อนส่วนหนึ่งเนื่องจากอัตราดอกเบี้ยเงินฝากของหน้าต่างดังกล่าวปรับลดลงมาอยู่ที่ร้อยละ 0 ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2563 ตามการปรับลดของอัตราดอกเบี้ยนโยบาย

2. การพัฒนาตลาดการเงิน

ท่ามกลางพลวัตการเปลี่ยนแปลงและความผันผวนของเศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทยในปี 2563 ธปท. ได้มีส่วนร่วมเป็นอีกหนึ่งแรงผลักดันสำคัญในการสานต่อและริเริ่มการพัฒนาและยกระดับโครงสร้างตลาดการเงินไทย ดังนี้

2.1 การพัฒนาตลาดเงินตราต่างประเทศ

การให้ความรู้และส่งเสริมผู้ประกอบการในการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนยังคงเป็นบันไดสำคัญสู่การสร้างภูมิคุ้มกันต่อความผันผวนของตลาดการเงินให้กับผู้ประกอบการ SMEs ไทยอย่างยั่งยืน โดย ธปท. ร่วมกับองค์กรต่าง ๆ สานต่อการดำเนินโครงการส่งเสริมความรู้ด้านบริหารความเสี่ยงอัตราแลกเปลี่ยนและสนับสนุน SMEs ที่ทำการค้าระหว่างประเทศ ระยะที่ 3 อย่างต่อเนื่อง ผ่านการจัดอบรมให้ความรู้แก่ภาคธุรกิจ รวมถึงแนะนำเครื่องมือบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน ได้แก่ ประกันค่าเงิน หรือ FX options ให้ผู้ประกอบการได้ทดลองใช้โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายภายใต้วงเงินสนับสนุนที่สูงขึ้นเป็น 100,000 บาทต่อกิจการ นอกจากนี้ แม้จะเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 แต่โครงการยังสามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง และได้ปรับรูปแบบการอบรมให้เป็นช่องทางออนไลน์อย่างเต็มรูปแบบ ช่วยเพิ่มความสะดวกให้ผู้เข้าร่วมโครงการเลือกเวลาเข้ารับอบรมได้อย่างอิสระและเป็นการเว้นระยะห่างทางสังคม จากการดำเนินงานดังกล่าวนี้มีผู้ประกอบการให้ความสนใจเข้ารับการอบรมแล้ว 1,152 ราย และมีผู้ประกอบการที่ได้รับจัดสรรวงเงินจากโครงการ 666 ราย



โครงการส่งเสริมความรู้ด้านบริหารความเสี่ยงอัตราแลกเปลี่ยน และสนับสนุน SMEs ที่ทำการค้าระหว่างประเทศ

2.2 การพัฒนาอัตราดอกเบี้ยอ้างอิง

สืบเนื่องจากแนวโน้มการปฏิรูปอัตราดอกเบี้ยอ้างอิงในตลาดการเงินโลก ตลาดการเงินไทยจึงได้มีการยกระดับอัตราดอกเบี้ยอ้างอิงในประเทศเช่นกัน โดย ธปท. และผู้ร่วมตลาดเห็นพ้องร่วมกันที่จะยุติการเผยแพร่อัตราดอกเบี้ย THBFI (Thai Baht Interest Rate Fixing) ไปพร้อมกับการยุติการเผยแพร่อัตราดอกเบี้ย LIBOR (London Interbank Offered Rate) อย่างไรก็ดี เนื่องจากธุรกรรมทางการเงินที่อ้างอิงกับอัตราดอกเบี้ย THBFI มีจำนวนมากถึงกว่า 25,000 สัญญาและมีมูลค่ารวมกันประมาณ 15 ล้านล้านบาท ธปท. จึงร่วมกับผู้แทนจากธนาคารพาณิชย์จัดตั้ง “คณะกรรมการเตรียมความพร้อมของธนาคารพาณิชย์เพื่อรองรับการยุติการใช้ LIBOR” เพื่อเตรียมแนวทางดำเนินการสำหรับการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ให้ราบรื่นที่สุด ขณะเดียวกัน ธปท. ร่วมกับผู้ร่วมตลาดพัฒนาอัตราดอกเบี้ย THOR เพื่อใช้เป็นอัตราดอกเบี้ยอ้างอิงใหม่ (alternative reference rate) ในธุรกรรมการเงินแทนการใช้อัตราดอกเบี้ย THBFI เริ่มเผยแพร่ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2563 นับเป็นอีกหนึ่งก้าวสำคัญของตลาดการเงินไทยที่มีอัตราดอกเบี้ยอ้างอิงแบบไม่มีความเสี่ยง (risk-free rate) และเป็นแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องตามมาตรฐานสากลในต่างประเทศ โดยคำนวณจากธุรกรรมซื้อคืนพันธบัตรภาคเอกชนระยะข้ามคืน ทั้งนี้ ตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2563 เริ่มมีธุรกรรมอนุพันธ์อ้างอิงอัตราดอกเบี้ย THOR เป็นครั้งแรก และมีปริมาณธุรกรรมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งสิ้นปี 2563 มียอดรวมธุรกรรมทั้งสิ้นมูลค่า 23,000 ล้านบาท ซึ่ง ธปท. จะร่วมพัฒนาให้การทำธุรกรรมทางการเงินที่อ้างอิงกับอัตราดอกเบี้ย THOR มีสภาพคล่องและเป็นที่แพร่หลายมากขึ้นต่อไป

นอกจากนี้ เพื่อบรรเทาผลกระทบต่อผู้ร่วมตลาดที่มีธุรกรรมคงค้างอ้างอิง THBFI และเอื้อให้ช่วงการเปลี่ยนผ่านเป็นไปอย่างราบรื่น ธปท. ได้คำนวณและเผยแพร่อัตราดอกเบี้ยทดแทน หรือ fallback rate (THBFI) เพื่อใช้อ้างอิงแทนหลังจากการยุติการเผยแพร่อัตราดอกเบี้ย THBFI แต่จะเผยแพร่เป็นการชั่วคราวเพียงระยะหนึ่งเท่านั้น โดย ธปท. คาดหวังว่าผู้ร่วมตลาดจะทยอยลดปริมาณธุรกรรมคงค้างที่อ้างอิงอัตราดอกเบี้ย THBFI รวมถึงหลีกเลี่ยงการทำธุรกรรมใหม่อ้างอิงอัตราดอกเบี้ย THBFI เปลี่ยนมาเลือกอ้างอิงอัตราดอกเบี้ยใหม่อย่าง THOR แทนเป็นทางเลือกแรก

การเปลี่ยนผ่านอัตราดอกเบี้ยอ้างอิงครั้งนี้ นับเป็นการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างที่ส่งผลกระทบอย่างมากต่อผู้ร่วมตลาดที่เกี่ยวข้อง ธปท. จึงมุ่งเน้นเรื่องการสื่อสารเพื่อให้ทุกฝ่ายตระหนักถึงผลกระทบของการยุติการเผยแพร่อัตราดอกเบี้ย LIBOR และ THBFI ขณะเดียวกันก็เร่งสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการนำอัตราดอกเบี้ยอ้างอิง THOR ไปใช้ ตลอดจนสนับสนุนการเตรียมความพร้อมของผู้ร่วมตลาดทุกฝ่าย ทั้งสถาบันการเงินและภาคธุรกิจ ผ่านช่องทางต่าง ๆ ของ ธปท. ในรูปแบบวิดีโอ เอกสารเผยแพร่ และข้อมูลเชิงวิเคราะห์ อีกทั้งได้ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ อาทิ สภาวิชาชีพบัญชี และ International Swaps and Derivatives Association (ISDA) เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนผ่านในทุกด้าน

3. การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารเงินสำรองทางการ⁵

ธปท. บริหารเงินสำรองทางการโดยยึดหลักการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีความมั่นคง ปลอดภัย และมีสภาพคล่องสูง รวมทั้งได้รับผลตอบแทนที่ดีภายใต้กรอบความเสี่ยงและหลักเกณฑ์การลงทุนที่กำหนด ในปี 2563 ได้ติดตามวิเคราะห์สถานการณ์ความผันผวนสูงของเศรษฐกิจและตลาดการเงินโลกอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะทิศทางเศรษฐกิจการเงินของประเทศที่ลงทุนทั้งในระยะสั้นและการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างที่จะเกิดขึ้นในระยะยาว เพื่อคาดการณ์แนวโน้มอัตราแลกเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ย ราคาสินทรัพย์ รวมทั้งประเมินความเสี่ยงประเภทต่าง ๆ ในการลงทุน เพื่อช่วยสร้างโอกาสที่จะเพิ่มอัตราผลตอบแทนหรือลดความเสี่ยงทางการเงินโดยรวมอย่างมีประสิทธิภาพ

⁵ กองทุนเงินสำรองทางการที่สำคัญ ประกอบด้วย กองทุนสภาพคล่อง และกองทุนเพื่อการลงทุนระยะยาว

BOX

9

อัตราดอกเบี้ยธุรกรรมซื้อคืนระยะข้ามคืน (THOR): พัฒนาการสำคัญของตลาดการเงินไทย

เนื่องจากอัตราดอกเบี้ย THBFIX (Thai Baht Interest Rate Fixing) ซึ่งใช้เป็นอัตราดอกเบี้ยอ้างอิงในธุรกรรมต่าง ๆ อย่างแพร่หลายในตลาดการเงินไทย มาเป็นระยะเวลานานจะถูกยุติไปพร้อมกับการยุติอัตราดอกเบี้ย LIBOR (London Interbank Offered Rate) ซึ่งใช้ในการคำนวณอัตราดอกเบี้ย THBFIX ธปท. จึงร่วมกับผู้ร่วมตลาดพัฒนาอัตราดอกเบี้ยเพื่อใช้ในการอ้างอิง (reference rate) ขึ้นใหม่ เรียกว่าอัตราดอกเบี้ยอ้างอิงธุรกรรมซื้อคืนระยะข้ามคืน หรือ THOR (Thai Overnight Repurchase Rate) โดยคาดหวังว่า THOR จะเป็นอัตราดอกเบี้ยที่ใช้อย่างแพร่หลายในอนาคต

ด้วยจุดเด่นของอัตราดอกเบี้ย THOR ที่มีความเสี่ยงต่ำ เนื่องจากเป็นอัตราดอกเบี้ยระยะข้ามคืนที่คำนวณจากอัตราดอกเบี้ยธุรกรรมซื้อคืนพันธบัตร (bond repurchase transactions) ซึ่งเป็นธุรกรรมการกู้ยืมระหว่างธนาคารที่มีพันธบัตรเป็นหลักประกัน รวมถึงจะเคลื่อนไหวสอดคล้องไปกับภาวะตลาดเงินในประเทศและอัตราดอกเบี้ยนโยบาย โดยไม่ได้รับผลกระทบจากสภาพคล่องของเงินดอลลาร์ สรอ. (USD liquidity) อย่างที่เกิดขึ้นกับอัตราดอกเบี้ย THBFIX ทำให้อัตราดอกเบี้ย THOR สะท้อนภาวะตลาดเงินภายในประเทศได้ดีกว่า และสามารถใช้อ้างอิงในธุรกรรมทางการเงินโดยทั่วไป ทั้งสินเชื่อ ตราสารหนี้ หรือตราสารอนุพันธ์ เช่นเดียวกับอัตราดอกเบี้ย THBFIX ทว่าเนื่องจากอัตราดอกเบี้ย THOR เป็นอัตราดอกเบี้ยระยะข้ามคืน ดังนั้น หากนำไปใช้กับกรอบการชำระเงินที่ยาวกว่าระยะข้ามคืน จะต้องนำอัตราดอกเบี้ยข้ามคืนดังกล่าวมาคำนวณแบบทบต้น (compounded average) ทุกวันทำการตลอดระยะเวลาของงวด

ดอกเบี้ย จึงทำให้ผู้ทำธุรกรรมจะทราบอัตราดอกเบี้ยที่แน่นอนเมื่อปลายงวด (backward-looking term rate) ซึ่งแตกต่างจาก THBFIX ที่จะทราบอัตราดอกเบี้ยตั้งแต่ต้นงวด (forward-looking term rate) ดังนั้น การนำไปใช้อาจมีความซับซ้อนและไม่คล่องตัวอยู่บ้างในช่วงแรกที่ยังมีผู้ร่วมตลาดยังไม่คุ้นชิน

อย่างไรก็ดี อัตราดอกเบี้ย THOR คำนวณมาจากธุรกรรมซื้อคืนที่มีปริมาณธุรกรรมค่อนข้างมาก ช่วยลดความเสี่ยงของการถูกบิดเบือนอัตราดอกเบี้ยได้ในระยะต่อไป ธปท. ในฐานะผู้ดูแลการจัดทำอัตราดอกเบี้ย THOR และมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาตลาด มองว่าหัวใจสำคัญของการพัฒนาอัตราดอกเบี้ยอ้างอิงอยู่ที่การสร้างให้ตลาดมีสภาพคล่อง จำเป็นต้องอาศัยการพัฒนาให้มีผลิตภัณฑ์ทางการเงินหลาย ๆ ประเภทที่อ้างอิงกับอัตราดอกเบี้ย THOR ทั้งตราสารอนุพันธ์ ตราสารหนี้ สินเชื่อ จึงริเริ่มที่จะออกพันธบัตรของ ธปท. ประเภทอัตราดอกเบี้ยลอยตัวอ้างอิง THOR ในช่วงต้นปี 2564 รวมถึงจะเร่งให้ใช้ในธุรกรรมต่าง ๆ อย่างแพร่หลาย ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ร่วมตลาดทุกฝ่ายต่อไป



รายละเอียด
ของ THOR
ได้ที่นี่

ทั้งนี้ ธปท. ยังคงใช้แนวทางการลงทุนแบบกระจายความเสี่ยงเป็นหลัก และเพิ่มความหลากหลายของการลงทุนโดยพิจารณาเพิ่มจำนวนประเทศและประเภทของสินทรัพย์ที่สามารถลงทุนได้อยู่เป็นประจำ รวมทั้งการเลือกลงทุนในสินทรัพย์โดยคำนึงถึงความยั่งยืนทางสังคมเท่าที่ทำได้ในกรอบการลงทุนปัจจุบัน นอกจากนี้ ธปท. ใช้การวิเคราะห์จากแบบจำลองต่าง ๆ อาทิ แบบจำลองเชิงปริมาณและแบบจำลองเศรษฐกิจมหภาค ร่วมกับการใช้ระบบการทำธุรกรรมในตลาดการเงินและบริหารเงินสำรองทางการ (dealing room system) ที่ทันสมัย เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์และประเมินทิศทางการเปลี่ยนแปลงของราคาสินทรัพย์ที่ลงทุนอย่างเป็นระบบและทันการณ์ ตลอดจนพัฒนาแนวทางการบริหารและศึกษาเครื่องมือการลงทุนอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มโอกาสในการรับผลตอบแทน รวมถึงลดความเสี่ยง และลดค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ ตามที่คณะกรรมการ ธปท. ได้ให้แนวทางไว้

4. การควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน

ธปท. ได้ดำเนินการต่อเนื่องตามแนวทางปฏิรูปกฎเกณฑ์ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินและนโยบายเร่งผลักดันให้เกิดระบบนิเวศของตลาดอัตราแลกเปลี่ยน (FX ecosystem) ใหม่ ที่มุ่งพัฒนาให้ตลาดอัตราแลกเปลี่ยนมีประสิทธิภาพมากขึ้น เงินทุนเคลื่อนย้ายมีความสมดุลมากขึ้น ผู้ประกอบธุรกิจสามารถบริหารความเสี่ยงอัตราแลกเปลี่ยนได้อย่างคล่องตัว และปรับตัวต่อความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนได้ เพิ่มทางเลือกในการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศและการลงทุนให้แก่นักลงทุนไทย โดยได้ผ่อนคลายนโยบายระเบียบควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน ดังนี้

4.1 ขยายวงเงินรายได้ที่ไม่ต้องนำกลับประเทศ จากเดิมไม่เกิน 200,000 ดอลลาร์ สรอ. เป็น 1 ล้านดอลลาร์ สรอ. เพื่อเพิ่มความคล่องตัวให้กับภาคเอกชนในการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศ และช่วยลดภาระต้นทุนในการดำเนินธุรกิจ

4.2 ให้คนไทยฝากเงินตราต่างประเทศได้เสรี ในบัญชีเงินฝากเงินตราต่างประเทศ (Foreign Currency Deposit: FCD) และโอนเงินในประเทศระหว่างคนไทยผ่านบัญชี FCD ได้ ช่วยให้บริการจัดการเงินตราต่างประเทศและบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนได้คล่องตัวมากขึ้น ทำธุรกรรมผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ได้ ช่วยลดต้นทุนการโอนเงินและชำระเงินด้วย

4.3 ผ่อนคลายเกณฑ์การลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศ ทั้งในมิติของวงเงินและผลิตภัณฑ์การลงทุนเพื่อเพิ่มทางเลือกในการลงทุนที่หลากหลายและกระจายความเสี่ยงการลงทุนได้ดียิ่งขึ้น ได้แก่

(1) ขยายวงเงินลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศ โดยให้นักลงทุนรายย่อยลงทุนโดยตรง ไม่ผ่านตัวแทนการลงทุนในประเทศ จากปีละไม่เกิน 2 แสนดอลลาร์ สรอ. เป็น 5 ล้านดอลลาร์ สรอ. และไม่จำกัดวงเงินกรณีลงทุนผ่านตัวแทนการลงทุนในประเทศ อาทิ บริษัทหลักทรัพย์ โดยยกเลิกวงเงินที่ ธปท. อนุญาตให้แก่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) เพื่อนำไปจัดสรรในการลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศ

ลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศง่ายขึ้น



เพิ่มวงเงินลงทุนตรงของรายย่อยเป็น 5 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อปี
(เดิมไม่เกิน 200,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อปี)



ยกเลิกวงเงินลงทุนที่จัดสรรภายใต้ ก.อ.ต. (FIA)*
(เดิมยอดคงค้างไม่เกิน 150,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)



ขยายประเภทหลักทรัพย์ต่างประเทศที่ออกและขายในไทย เช่น ETF หรือ DR ที่อ้างอิงหลักทรัพย์ต่างประเทศ
(เดิมเฉพาะตราสารหนี้สกุล FX)

*ธปท. กำหนดวงเงินรวมให้ ก.อ.ต. จัดสรรสำหรับนักลงทุน ได้แก่ กองทุนรวม กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจหลักทรัพย์หรือธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้า และรายย่อยที่ลงทุนผ่านตัวแทนในไทย

BOX
10

การผลักดันระบบนิเวศของอัตราแลกเปลี่ยน (FX Ecosystem) ใหม่เพื่อแก้ปัญหาเชิงโครงสร้างของค่าเงินบาทอย่างยั่งยืน

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) มุ่งพัฒนาตลาดอัตราแลกเปลี่ยนของไทยให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเร่งผลักดันให้เกิดระบบนิเวศของตลาดอัตราแลกเปลี่ยน (FX ecosystem) ใหม่ เพื่อแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้างของตลาดฯ ให้เงินทุนเคลื่อนย้ายมีความสมดุลมากขึ้น ผู้ประกอบการสามารถป้องกันความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยนได้คล่องตัวขึ้น ต้นทุนการทำธุรกรรมต่ำลง ภาครัฐรู้เท่าทันและสามารถรับมือความเสี่ยงได้อย่างทันการณ์ ทั้งนี้ การผลักดันระบบนิเวศดังกล่าวจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในการขับเคลื่อนให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อช่วยให้เศรษฐกิจไทยสามารถรองรับความผันผวนของตลาดการเงินโลกที่สูงขึ้นได้อย่างยั่งยืนต่อไป

ปัญหาเชิงโครงสร้างตลาด FX ไทย

1. ไทยมีการลงทุนต่ำ

ทั้งการนำเข้าสินค้าทุน และการลงทุนสินทรัพย์ต่างประเทศ ส่งผลให้เงินทุนเคลื่อนย้ายขาดสมดุล

5 ปีที่ผ่านมา ไทยเกินดุลบัญชีเดินสะพัดสูงถึง 8% ของ GDP ขณะที่เงินไหลออกไปลงทุนเพียง 4% ของ GDP

2. ผู้ประกอบการไทยรองรับความผันผวนของค่าเงินได้น้อย

จากทั้งความไม่คุ้นเคยกับธุรกรรม และการเข้าถึงบริการที่ยังทำได้จำกัด

ปัจจุบันผู้ประกอบการป้องกันความเสี่ยงจากค่าเงินเพียงประมาณ 19% ของมูลค่าส่งออก และ 24% ของมูลค่านำเข้า

3. ต้นทุนการทำธุรกรรมด้านอัตราแลกเปลี่ยนสูง

ค่าธรรมเนียมการแลกเงินและโอนเงินของไทยอยู่ที่ 6.6% ของมูลค่าธุรกรรม ขณะที่ประเทศในภูมิภาคอยู่ที่ 2-4% ของมูลค่าธุรกรรม

4. ธุรกรรมเงินบาทในตลาดต่างประเทศมีผลต่อค่าเงินสูง

ตลาด offshore ที่มีขนาดใหญ่ ทำให้ความผันผวนของตลาดการเงินโลกส่งผลต่อค่าเงินบาทได้มากขึ้น

85% ของการเปลี่ยนแปลงค่าเงินบาทรายวัน จะเคลื่อนไหวตามทิศทางสกุลเงินต่างประเทศ

แนวทางการแก้ไข

คนไทย ลงทุนได้ง่าย → FX Investment Ecosystem

สนับสนุนให้เกิดสมดุลของเงินทุนเคลื่อนย้ายผ่านการลงทุนโดยตรง และลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศมากขึ้น

- ซื้อ FX ได้เสรี โดยผ่านบัญชีเงินฝากเงินตราต่างประเทศ (FCD)
- ลงทุนหลักทรัพย์ต่างประเทศได้ง่าย เหมือนในไทย
- ส่งเสริมการลงทุนต่างประเทศของภาคเอกชน ทั้งการลงทุนโดยตรงของผู้ประกอบการ และการลงทุนหลักทรัพย์ของผู้ลงทุนสถาบัน

ผู้ประกอบการบริหาร FX คล่องตัว → FX Regulatory Framework

ปรับเกณฑ์เงินทุนเคลื่อนย้ายให้สมดุลมากขึ้น และเอื้อให้การทำธุรกรรมง่ายขึ้น

- โอนเงินออกได้เสรีมากขึ้น
- สามารถบริหารความเสี่ยง FX ได้เสรี
- ลดภาระเอกสารที่ต้องใช้ในการทำธุรกรรม

ผู้ให้บริการแข่งขันเพิ่มขึ้น → Service Provider Landscape

สนับสนุนการแข่งขันของผู้ให้บริการ FX ที่จะช่วยลดต้นทุน เพิ่มความหลากหลายผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการเข้าถึงของรายย่อย

- ขยายขอบเขตการทำธุรกรรมและสนับสนุนให้ผู้เสนอรายใหม่ โดยเฉพาะกลุ่ม non-bank
- ปรับเกณฑ์ให้รองรับบริการรูปแบบใหม่ เช่น ธุรกรรมออนไลน์ และ digital platform

ภาครัฐรู้เท่าทันความเสี่ยง → Surveillance & Management

ยกระดับการติดตามข้อมูล เพื่อเอื้อต่อการดำเนินมาตรการรักษาเสถียรภาพค่าเงินที่ตรงจุด

- สนับสนุนให้ NR มาทำธุรกรรมในประเทศ (onshore) เช่น โครงการ Non-Resident Qualified Company (NRQC)
- พัฒนาระบบติดตามพฤติกรรมของนักลงทุนที่อาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพเงินบาท เช่น การลงทะเบียนเพื่อซื้อขายตราสารหนี้ (Bond Investor Registration)

หมายเหตุ: รายละเอียดเพิ่มเติมตามรายงานนโยบายการเงิน เดือนธันวาคม 2563

(2) ขยายประเภทหลักทรัพย์ต่างประเทศที่ออกและขายในไทย อาทิ กองทุนรวมดัชนี (Exchange Trade Fund: ETF) หรือ Depository Receipt (DR) ที่อ้างอิงหลักทรัพย์ต่างประเทศ

4.4 เปิดให้ผู้ประกอบธุรกิจที่มีใช่สถาบันการเงิน (non-bank) ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์สกุลเงินตราต่างประเทศ (FX e-money) ได้ เพื่อเพิ่มทางเลือกให้แก่ประชาชน ช่วยตอบสนองความต้องการใช้เงินอิเล็กทรอนิกส์สำหรับการเดินทางเพื่อนำไปใช้ชำระค่าสินค้าและบริการในต่างประเทศ และอำนวยความสะดวกในการซื้อสินค้าและบริการบนแพลตฟอร์มต่างประเทศในลักษณะ e-commerce เพื่อก้าวสู่สังคมดิจิทัล



นอกจากนี้ ยังปรับกฎหมายให้ผู้ประกอบธุรกิจตัวแทนโอนเงินระหว่างประเทศสามารถยื่นขออนุญาตให้บริการจากบุคคลภายนอก (outsourcing) การรับจ้างช่วงงานต่อ (subcontract) หรือแต่งตั้งตัวแทน (agent) ได้ ช่วยให้ประชาชนเข้าถึงบริการทางการเงินในระบบได้มากขึ้น

4.1.2 การรักษาเสถียรภาพระบบสถาบันการเงิน

1. การออกหลักเกณฑ์และแนวโน้บายกำกับดูแลสถาบันการเงิน

ธปท. ออกและปรับปรุงหลักเกณฑ์การกำกับดูแลสถาบันการเงิน เพื่อให้สถาบันการเงินมีความมั่นคงและมีการบริหารความเสี่ยงที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล ระบบการเงินและระบบเศรษฐกิจโดยรวมมีเสถียรภาพ รวมถึงส่งเสริมประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจของสถาบันการเงินให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป และส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางการเงินของประชาชน โดยมีการติดตามประสิทธิภาพของนโยบายดังกล่าวเพื่อกำหนดทิศทางและแนวทางการปรับปรุงที่เหมาะสม

1.1 การกำกับดูแลความมั่นคงและการบริหารความเสี่ยงที่ดีของสถาบันการเงิน

(1) การปรับปรุงคุณสมบัติตราสารเงินกองทุน

ธปท. ปรับปรุงหลักเกณฑ์คุณสมบัติตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 (Additional Tier 1: AT1) และตราสารทางการเงินที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 (Tier 2: T2) ของธนาคารพาณิชย์ เพื่อสนับสนุนให้ธนาคารพาณิชย์สามารถเพิ่มความเข้มแข็งของเงินกองทุนได้งายขึ้นและมีต้นทุนต่ำลง โดยเฉพาะภายใต้สถานการณ์ที่มีความไม่

แน่นอนสูงจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 รวมถึงเพื่อให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์สากลมากยิ่งขึ้น โดยได้ปรับคุณสมบัติตราสาร AT1 ให้ธนาคารพาณิชย์สามารถจ่ายผลตอบแทนได้โดยไม่ต้องขออนุญาตจาก ธปท. หากมีระดับเงินกองทุนสูงกว่าที่ ธปท. กำหนด และปรับคุณสมบัติตราสาร T2 โดยยกเลิกข้อกำหนดสิทธิให้ธนาคารพาณิชย์เลื่อนเวลาการชำระดอกเบี้ย

(2) การกำกับดูแลด้านธรรมาภิบาล

ธปท. ปรับปรุงหลักเกณฑ์ด้านธรรมาภิบาลของผู้ประกอบธุรกิจที่มีใช้สถาบันการเงิน ได้แก่ ธุรกิจบัตรเครดิต ธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลและสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ และธุรกิจระบบหรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์สำหรับธุรกรรมสินเชื่อระหว่างบุคคลกับบุคคล (peer-to-peer lending platform) รวมทั้งบริษัทบริหารสินทรัพย์ (บปส.) เพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบธุรกิจดำเนินธุรกิจภายใต้หลักธรรมาภิบาลที่ดี โดยกำหนดให้ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ กรรมการ และผู้มีอำนาจในการจัดการ หุ้นส่วน ผู้จัดการและผู้มีอำนาจในการจัดการของบริษัทแม่ ต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสม ทั้งด้านจริยธรรมและความซื่อสัตย์ และให้ผู้ประกอบธุรกิจต้องคำนึงถึงความเสี่ยงและ ผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่ม สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็ง และดำเนินธุรกิจที่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ดังกล่าว มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 31 กรกฎาคม 2563 และเฉพาะ บปส. มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2563

(3) การสอบทานธุรกรรมด้านสินเชื่อ

ธปท. ปรับปรุงแนวนโยบายการสอบทานธุรกรรมด้านสินเชื่อของสถาบันการเงินให้เป็นลักษณะ หลักการ (principle-based) มากขึ้น เพื่อให้สถาบันการเงินนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและการดำเนินธุรกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงไป โดยสถาบันการเงินสามารถกำหนดปริมาณและลักษณะสินเชื่อที่จะสอบทานให้สอดคล้องกับลักษณะ และระดับความเสี่ยงของพอร์ตสินเชื่อตามผลการประเมินความเสี่ยงภายในของสถาบันการเงินได้ นอกจากนี้ สถาบันการเงิน ต้องจัดให้หน่วยงานสอบทานสินเชื่อมีความเป็นอิสระ เพื่อส่งเสริมให้มีกลไกการตรวจสอบและถ่วงดุลที่เหมาะสม

1.2 การกำกับดูแลเพื่อรักษาเสถียรภาพของระบบการเงินและเศรษฐกิจโดยรวม

(1) การเตรียมกลไกรองรับการแก้ไขปัญหาสถาบันการเงิน

ธปท. ได้เตรียมความพร้อมรองรับการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในระบบสถาบันการเงินอย่างต่อเนื่อง โดยครอบคลุมถึงการดูแลให้สถาบันการเงินมีแนวทางในการเสริมสร้างความมั่นคงด้วยตนเอง และการประสานกับหน่วยงานกำกับดูแลอื่นในภาคการเงิน เพื่อดูแลเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจและระบบการเงินและเตรียมความพร้อมในการแก้ไขปัญหา นอกจากนี้ ธปท. และหน่วยงานกำกับดูแลในภาคการเงินของไทยและต่างประเทศอยู่ระหว่างเตรียมทดสอบ กระบวนการแก้ไขปัญหาและการประสานงาน (crisis simulation) เพื่อเชื่อมโยงแนวทางการแก้ไขปัญหาของแต่ละหน่วยงาน เข้าด้วยกัน ซึ่งจะช่วยลดผลกระทบและเสริมสร้างเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจและระบบการเงินโดยรวม

(2) การกำกับดูแลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย (Loan-to-Value: LTV)

ธปท. ได้มีการติดตามประสิทธิผลของการบังคับใช้มาตรการ LTV ที่ได้ออกไปเมื่อเดือนเมษายน 2562 เพื่อลดการเก็งกำไรในตลาดอสังหาริมทรัพย์ และยกระดับมาตรฐานการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ โดยไม่ให้กระทบ ผู้ที่ต้องการอยู่อาศัยจริง ซึ่ง ธปท. ได้มีการปรับปรุงมาตรการเพิ่มเติมเมื่อต้นปี 2563 เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเป็น เจ้าของบ้านหลังแรกได้ง่ายขึ้น และช่วยบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการอยู่อาศัย โดยสามารถขอสินเชื่ออื่นที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยได้เพิ่มเติมอีกไม่เกินร้อยละ 10 ของมูลค่าขาย รวมถึงผ่อนคลายกฎเกณฑ์ในส่วนของผู้ที่ซื้อบ้านหลังแรกที่มีวินัยและผ่อนชำระไปแล้วเกิน 2 ปีขึ้นไปให้สามารถวงเงินค่างวดเพียงร้อยละ 10 เพื่อให้สอดคล้องกับรูปแบบ การดำเนินชีวิตของลูกค้ายที่เปลี่ยนไป

(3) การกำกับดูแลโครงการแก้ไขปัญหานี้

ธปท. ปรับปรุงหลักเกณฑ์การกำกับดูแลโครงการแก้ไขปัญหานี้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและครอบคลุมมากขึ้นในวงกว้างมากขึ้น โดยให้โครงการครอบคลุมถึงลูกหนี้ที่มีเจ้าหนี้ตั้งแต่ 1 รายขึ้นไป และขยายประเภทเจ้าหนี้ให้รวมถึงผู้ประกอบการธุรกิจบัตรเครดิต ผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ ผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ และ บบส. อีกทั้งขยายให้ผู้ประกอบธุรกิจสามารถดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างหนี้เองตามหลักการและหลักเกณฑ์การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ เจื่อนไซ และแนวทางการปฏิบัติงานตามโครงการที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการกำกับดูแลโครงการคลินิกแก้หนี้ที่ ธปท. จัดตั้งขึ้น โดยไม่จำเป็นต้องผ่านหน่วยงานกลาง

1.3 การสนับสนุนประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจของสถาบันการเงิน

(1) การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจให้บริการอื่น (Other Services) และอนุญาตให้กลุ่มธุรกิจทางการเงินประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุน Digital Banking (IT Related Services)

ธปท. ปรับปรุงหลักเกณฑ์การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจให้บริการอื่น เพื่อให้มีความคล่องตัวในการให้บริการ ตอบสนองกับความต้องการของประชาชน สนับสนุนพัฒนาการในการให้บริการทางการเงิน และช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะที่ยังให้ความสำคัญกับการรักษาเสถียรภาพของระบบการเงิน โดยธนาคารพาณิชย์ต้องกำหนดและติดตามอัตราส่วนรายได้จากการประกอบธุรกิจอื่นไม่ให้สูงกว่ารายได้จากธุรกิจหลัก ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 26 มิถุนายน 2563 นอกจากนี้ ธปท. ออกหลักเกณฑ์การอนุญาตให้กลุ่มธุรกิจทางการเงินประกอบธุรกิจ IT Related Services โดยให้สอดคล้องกับขอบเขตการประกอบธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ พร้อมทั้งขยายให้บริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินสามารถเป็นตัวแทนให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการไทยเพื่อขยายตลาดไปยังต่างประเทศทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ โดยกลุ่มธุรกิจทางการเงินยังต้องมุ่งเน้นการให้บริการทางการเงินเป็นหลัก และมีการควบคุมดูแลติดตามการให้บริการสนับสนุนของกลุ่มโดยหลักเกณฑ์ดังกล่าวมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 16 กรกฎาคม 2563

(2) การกำกับดูแลช่องทางการให้บริการและพันธมิตรทางธุรกิจ

ธปท. ปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับช่องทางให้บริการของธนาคารพาณิชย์ (banking channel) หลักเกณฑ์การใช้บริการจากพันธมิตรทางธุรกิจ (business partner) ของสถาบันการเงิน และหลักเกณฑ์จำนวนและการนับจุดให้บริการของธนาคารพาณิชย์ที่เป็นบริษัทลูกของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ และสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ เพื่อให้มีความคล่องตัวในการประกอบธุรกิจมากขึ้น สามารถตอบสนองความต้องการในการใช้บริการทางการเงินของลูกค้าได้มากขึ้นผ่านช่องทางการให้บริการต่าง ๆ อาทิ ช่องทางสาขา เครื่องอิเล็กทรอนิกส์ และช่องทางดิจิทัล ซึ่งทำให้ลูกค้าสามารถเข้าถึงบริการทางการเงินที่จำเป็นได้อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในช่วงโควิด 19 โดยธนาคารพาณิชย์ต้องมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม เพื่อให้ลูกค้าได้รับบริการที่ปลอดภัยและเป็นธรรม ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 4 กันยายน 2563

1.4 การพัฒนาระบบสถาบันการเงิน

ธปท. จัดทำแผนพัฒนาระบบสถาบันการเงิน ระยะที่ 3 พ.ศ. 2559 - 2563 และได้ดำเนินงานสำคัญตามกรอบนโยบาย ดังนี้

(1) การส่งเสริมการใช้บริการทางการเงินและการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์และเพิ่มประสิทธิภาพของระบบอย่างต่อเนื่อง

ธปท. ผลักดันให้ภาครัฐ ประชาชน และนิติบุคคล โอนเงินผ่านระบบพร้อมเพย์อย่างต่อเนื่อง

รวมทั้งสนับสนุนการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ และบริการ QR code เช่น โครงการ MyPromptQR เพื่อให้ร้านค้าสามารถรับชำระเงินด้วยการสแกน QR code นอกจากนี้ ธปท. ได้จัดทำแนวปฏิบัติการใช้เทคโนโลยีชีวมิติ (biometrics) ในการให้บริการทางการเงิน เพื่อให้ผู้ให้บริการทางการเงินภายใต้การกำกับดูแลของ ธปท. ใช้เทคโนโลยีนี้ในการให้บริการอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล รวมทั้งปรับปรุงแนวปฏิบัติในการให้บริการพร้อมเพย์สำหรับผู้ประกอบธุรกิจ e-money เพื่อให้บริการได้อย่างรัดกุม ปลอดภัย และสามารถนำเทคโนโลยีที่มีความน่าเชื่อถือมาใช้ในการพิสูจน์ตัวตนได้ตามแนวทางที่กำหนด

(2) การส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางการเงิน

ธปท. ออกหนังสือเวียน เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลดิจิทัลเมื่อเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2563 เพื่อช่วยให้ผู้ใช้บริการที่ไม่มีรายได้ประจำ สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบได้ง่าย ทั่วถึง และรวดเร็ว โดยผู้ประกอบการต้องใช้ข้อมูลทางเลือก (alternative data) ในการประเมินความสามารถหรือความเต็มใจในการชำระหนี้ของผู้ใช้บริการและนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ให้บริการ อาทิ การเบิกจ่ายและรับชำระค่านสินค้าเชื่อ ทั้งนี้ ผู้ประกอบธุรกิจสามารถให้สินเชื่อแก่ผู้ใช้บริการแต่ละรายรวมกันไม่เกิน 20,000 บาท ระยะเวลาไม่เกิน 6 เดือน โดยไม่จำกัดวัตถุประสงค์ในการกู้ยืม และคิดอัตราดอกเบี้ยรวมค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ไม่เกินร้อยละ 25 ต่อปี ซึ่งนอกจากสินเชื่อส่วนบุคคลดิจิทัลจะช่วยให้ผู้ใช้บริการเข้าถึงแหล่งเงินทุนแล้ว ยังช่วยสร้างข้อมูล digital footprint ในระบบการเงินให้กับประชาชน อันจะเป็นประโยชน์ในการใช้บริการทางการเงินอื่น ๆ ในอนาคตได้อีกด้วย

(3) การสนับสนุนการเชื่อมต่อการค้าการลงทุนในภูมิภาค

ธปท. ผลักดันการพัฒนาบริการชำระเงินและโอนเงินระหว่างไทยและประเทศต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกภูมิภาคอาเซียน ด้วยเทคโนโลยีและช่องทางใหม่ โดยเริ่มให้บริการโอนเงินระหว่างไทยกับ สปป. ลาว และบริการชำระเงินขาเข้า (inbound) จากกัมพูชามาไทย ตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ของปี 2563 และ ธปท. อยู่ระหว่างดำเนินการเพื่อเชื่อมโยงบริการชำระเงินกับมาเลเซีย เวียดนาม อินโดนีเซีย และญี่ปุ่น ตลอดจนอยู่ระหว่างพัฒนาและเตรียมทดสอบการเชื่อมโยงระบบ PromptPay - PayNow ระหว่างไทยและสิงคโปร์ โดยคาดว่าจะให้บริการได้ในไตรมาสที่ 1 ของปี 2564 นอกจากนี้ ธปท. เข้าร่วมการเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินอย่างต่อเนื่องโดยคำนึงถึงการเพิ่มโอกาสทางธุรกิจให้แก่ธนาคารพาณิชย์ไทย และการสนับสนุนการค้าและการลงทุนของธุรกิจไทย โดยเฉพาะการเจรจาจัดตั้ง Qualified ASEAN Banks (QABs) กับประเทศสมาชิกต่าง ๆ ซึ่งล่าสุดอยู่ระหว่างจัดทำหลักเกณฑ์เพื่อรองรับการจัดตั้งและการใช้สิทธิประโยชน์ภายใต้กรอบ QABs ไทย - มาเลเซีย โดยคาดว่าจะสามารถเปิดรับคำขอจัดตั้งและใช้สิทธิประโยชน์ได้ในปี 2564



media briefing เรื่อง การทดสอบการยืนยันตัวตนทางดิจิทัลข้ามธนาคารผ่านแพลตฟอร์ม National Digital Identity (NDID) เพื่อเปิดบัญชีเงินฝากภายใต้ Regulatory Sandbox

(4) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเงิน

ธปท. ผลักดันการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของการพิสูจน์ตัวตนทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-KYC) ผ่านโครงการ National Digital Identity (NDID) ซึ่ง ธปท. ได้อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทดสอบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนข้ามธนาคารสำหรับการเปิดบัญชีเงินฝากผ่านช่องทางดิจิทัลเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2563 และขยายการใช้ NDID ไปยังกลุ่มนอกภาคธนาคาร อาทิ บริษัทหลักทรัพย์ บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน บริษัทประกัน และบริษัทที่ให้สินเชื่อภายใต้การกำกับเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2563

1.5 การส่งเสริมการธนาคารเพื่อความยั่งยืน (Sustainable Banking)

ธปท. ผลักดันให้สถาบันการเงินให้ความสำคัญกับการประกอบธุรกิจอย่างยั่งยืนมากขึ้น มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และมีธรรมาภิบาลที่ดี โดยในปี 2563 ธปท. ได้ให้ธนาคารพาณิชย์ทำแบบประเมินตนเอง (self-assessment framework) เพื่อประเมินความคืบหน้าการปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกำหนดแนวทางการดำเนินกิจการธนาคารอย่างยั่งยืนในด้านการให้สินเชื่ออย่างรับผิดชอบ (sustainable banking guidelines – responsible lending) ในขณะเดียวกัน คณะทำงานด้านความยั่งยืนในภาคการเงิน ได้แก่ ธปท. สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย กระทรวงการคลัง และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้ร่วมกับ International Finance Corporation ศึกษาทิศทางและปัจจัยที่ส่งเสริมการดำเนินงานด้านความยั่งยืนของภาคการเงิน (sustainable finance) เพื่อสนับสนุนให้ภาคการเงินมีแผนงานและนโยบายสนับสนุน sustainable finance ที่สอดคล้องกัน นอกจากนี้ ธปท. ได้เริ่มศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำนิยามเพื่อกำหนดหมวดหมู่โครงการหรือกิจกรรมในภาคเศรษฐกิจจริงที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม (taxonomy) เพื่อเป็นมาตรฐานกลางที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศ ซึ่งจะช่วยให้ผู้กำกับดูแลในภาคการเงินสามารถนำไปใช้อ้างอิงในการออกนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมที่สอดคล้องกัน และช่วยให้สถาบันการเงินสามารถระบุกิจกรรมสีเขียวในการดำเนินธุรกิจทางการเงิน เพื่อนำไปพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการที่สามารถดึงดูดเงินลงทุนให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศต่อไป



การลงนามในบันทึกข้อตกลง Sustainable Banking Guidelines ในเรื่อง Responsible Lending ของสมาชิกสมาคมธนาคารนานาชาติ

2. การกำกับตรวจสอบและวิเคราะห์สถาบันการเงิน

ธปท. ให้ความสำคัญต่อศักยภาพการกำกับและตรวจสอบสถาบันการเงินอย่างต่อเนื่อง (ongoing supervision) โดยยกระดับความสามารถในการนำข้อมูลมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากขึ้นจากการสร้างระบบนิเวศข้อมูล (data ecosystem) ภายใต้เทคโนโลยีที่ทันสมัย พัฒนาระบบงานและเครื่องมือรองรับการกำกับตรวจสอบให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อติดตามประเด็นสำคัญและความเสี่ยงของสถาบันการเงินได้อย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ ธปท. ให้ความสำคัญต่อการเข้าใจในพฤติกรรมและวัฒนธรรมองค์กรของสถาบันการเงิน การกำกับดูแลการบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีและความมั่นคงปลอดภัยด้านไซเบอร์ (IT risk management and cyber resilience) และการกำกับดูแลการให้บริการแก่ลูกค้าอย่างเป็นธรรม (market conduct) รายละเอียดของการดำเนินงานมีดังนี้

2.1 การจัดทำ Supervisory Stress Test ของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย

ธปท. ขอให้ธนาคารพาณิชย์ไทยประเมินผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ที่จะส่งผลต่อฐานะการดำเนินงาน ความมั่นคง และสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ไทย ในช่วงระยะเวลา 3 ปี (2563 – 2565) ตามสถานการณ์จำลองทางเศรษฐกิจที่ ธปท. กำหนด (baseline scenario และ severe scenario) สรุปได้ว่า ธนาคารพาณิชย์ไทยมีเงินกองทุนเพียงพอรองรับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด 19 ได้ อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ในอนาคตยังมีความไม่แน่นอนสูง ธนาคารพาณิชย์ไทยและ ธปท. ยังต้องเตรียมพร้อม ติดตาม และประเมินสถานการณ์อย่างใกล้ชิด เพื่อให้มั่นใจได้ว่าฐานะของธนาคารพาณิชย์ไทยมีความมั่นคงแข็งแรง สามารถเป็นแหล่งเงินทุนและสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างราบรื่น

2.2 การประเมินและติดตามการกันเงินสำรองตาม TFRS 9

ธปท. ได้ติดตามความเสี่ยงของพอร์ตสินเชื่อบริษัทและธนาคาพาณิชย์ไทยจากรายงานการจัดชั้นและกันสำรองตามมาตรฐานการบัญชี TFRS 9 ทั้งในระดับธนาคาร และกลุ่มธุรกิจทางการเงิน โดยพิจารณาจากการจัดชั้น ค่า PD LGD และเงินสำรอง รวมทั้งตรวจสอบเชิงลึกเพิ่มเติม เพื่อแจ้งประเด็นในเชิงพัฒนาและติดตามการปรับปรุงแบบจำลองของธนาคารพาณิชย์ไทยที่มีข้อสังเกต ให้มั่นใจได้ว่าธนาคารพาณิชย์ไทยมีกระบวนการและแบบจำลองที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงมีการกันเงินสำรองอยู่ในระดับที่เหมาะสมกับความเสี่ยง

2.3 การพัฒนาเครื่องมือรองรับการกำกับตรวจสอบแบบต่อเนื่อง (Ongoing Supervision)

ธปท. นำเครื่องมือ risk and impact bucketing framework มาใช้วางแผนและจัดสรรกำลังคนในการกำกับตรวจสอบสถาบันการเงินแต่ละแห่งเพื่อให้สอดคล้องกับระดับความเสี่ยงและความมีนัยสำคัญต่อระบบ โดยพัฒนาระบบงานติดตามความเสี่ยงด้านต่าง ๆ ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ได้แก่ ระบบงานติดตามความเสี่ยงด้านความสามารถในการทำกำไร (profitability dashboard) ระบบงานติดตามความเสี่ยงด้านเงินกองทุน (solvency dashboard) ระบบงานติดตามภาวะเศรษฐกิจ (macroeconomic dashboard) ระบบงานติดตามความเสี่ยงระบบการชำระเงิน (payment dashboard) ระบบงานติดตามความเสี่ยงด้าน IT & cyber ระบบงานติดตามมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ soft loan ระบบงานการติดตามความเสี่ยงด้านตลาด (market dashboard) ระบบงานติดตามความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (ALM dashboard) ระบบงานติดตามความเสี่ยงด้านเครดิต (credit dashboard phase III) ระบบ early warning system และระบบงานติดตามการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

2.4 การยกระดับวัฒนธรรมด้านความเสี่ยง (Risk Culture) ของสถาบันการเงิน

ธปท. ได้จัดทำร่างแนวนโยบาย เรื่อง วัฒนธรรมด้านความเสี่ยง (risk culture) ของสถาบันการเงิน เพื่อให้สถาบันการเงินใช้เป็นแนวทางเสริมสร้างวัฒนธรรมด้านความเสี่ยงที่เข้มแข็ง (sound risk culture) ซึ่งเป็นปัจจัย

สำคัญช่วยเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้กับสถาบันการเงิน เพื่อดำเนินธุรกิจให้เท่าทันกับความเสี่ยงและสภาพแวดล้อมทางการเงินที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และคาดว่าจะประกาศใช้ภายในไตรมาสแรกของปี 2564 สำหรับแผนงานระยะต่อไป ธปท. จะพัฒนาแนวทางการประเมินช่องว่างของวัฒนธรรมด้านความเสี่ยงของสถาบันการเงิน เพื่อส่งเสริมให้คณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูงของสถาบันการเงินมีความเข้าใจมากขึ้นในวัฒนธรรมด้านความเสี่ยง รวมถึงจุดแข็งและจุดที่สามารถปรับปรุงได้ของสถาบันการเงิน

ตารางจำนวนสถาบันการเงินที่ ธปท. ตรวจสอบ ในปี 2563

สถาบันการเงิน	จำนวน (แห่ง)
ธนาคารพาณิชย์ไทย / ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย	14
บริษัทเงินทุน / บริษัทเครดิตฟองซิเอร์	2
สถาบันการเงินเฉพาะกิจ	7
สาขานาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ	2
บริษัทบริหารสินทรัพย์	2
บริษัทที่ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตและ/หรือสินเชื่อส่วนบุคคลที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน	2
รวม	29

2.5 การตรวจสอบและวิเคราะห์ฐานะการดำเนินงานและการบริหารความเสี่ยงของสถาบันการเงิน

ตามมาตรการเฝ้าระวังและป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ธปท. ได้ตรวจสอบและติดตามการดำเนินงานของสถาบันการเงิน (รวม SFIs) แบบ ongoing supervision โดยตรวจสอบ ณ ที่ทำการ ธปท. เป็นหลัก และไปตรวจสอบ ณ ที่ทำการของสถาบันการเงินตามความจำเป็น ได้แก่ การติดตามการแก้ไขตามคำสั่งการ มาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด 19 บทบาทหน้าที่ของการกำกับดูแล (oversight function) คุณภาพการบริหารความเสี่ยงของธุรกรรมที่สำคัญ การบริหารจัดการด้าน market conduct และการส่งผ่านผลประโยชน์ที่ได้รับจากการปรับลดอัตราเงินนำส่ง FIDF ไปยังลูกหนี้ และการดำเนินการตามแผนรองรับการดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่อง (business continuity plan: BCP) ของ SFIs รวมทั้งประเมินความเหมาะสมของแบบจำลองที่ใช้ในการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงและเงินกองทุนของสถาบันการเงิน การติดตามสภาพคล่อง รวมถึงฐานะการดำเนินงานของสถาบันการเงิน

จากการตรวจสอบพบว่า ผลการดำเนินงานของระบบธนาคารพาณิชย์ยังมีความมั่นคง ฐานะเงินกองทุน เงินสำรอง และสภาพคล่องอยู่ในระดับสูง ขณะที่มาตรการช่วยเหลือลูกหนี้และการผ่อนปรนการจัดชั้นลูกหนี้ช่วยสนับสนุนการเติบโตของสินเชื่อและชะลอการด้อยลงของคุณภาพสินเชื่อระบบธนาคารพาณิชย์ อย่างไรก็ตาม ผลประกอบการของระบบธนาคารพาณิชย์ได้ปรับลดลง ซึ่งเป็นผลจากการกันสำรองในระดับสูงอย่างต่อเนื่องเพื่อเตรียมรองรับคุณภาพสินเชื่อที่อาจด้อยลงจากผลกระทบของวิกฤตโควิด 19

2.6 การกำกับสถาบันการเงินเฉพาะกิจ

2.6.1 ธปท. ได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์การกำกับดูแลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่ออื่นที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยของ SFIs ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเป็นเจ้าของบ้านหลังแรก (สัญญาที่ 1) ได้ง่ายขึ้น

และขอสินเชื่ออื่นที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยเพิ่มเติมได้อีกไม่เกินร้อยละ 10 ของมูลค่าขาย อีกทั้งผ่อนคลายกฎเกณฑ์กรณีผู้ที่ซื้อบ้านหลังแรกที่มีวินัยและผ่อนชำระไปแล้วเกิน 2 ปี ให้สามารถวงเงินค่างวดร้อยละ 10

2.6.2 ธปท. อยู่ระหว่างเรียนเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังพิจารณาให้ความเห็นชอบหลักเกณฑ์การกำกับดูแล SFIs ระยะที่ 3 เพื่อให้มีผลบังคับใช้ในปี 2564 จำนวน 5 ฉบับ ได้แก่ 1) แนวปฏิบัติเรื่องการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ 2) แนวปฏิบัติเรื่องการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ (Business Continuity Management: BCM) และการจัดทำแผนรองรับการดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่อง (Business Continuity Plan: BCP) 3) แนวปฏิบัติเรื่องการกำกับการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ (compliance) 4) แนวปฏิบัติเรื่องการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (internal audit) และ 5) ประกาศเรื่องหลักเกณฑ์การให้บริการผ่านช่องทางโทรศัพท์และช่องทางดิจิทัล

2.6.3 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังให้ความเห็นชอบการขยายระยะเวลาการปฏิบัติตาม TFRS 9 ของ SFIs ออกไปอีก 5 ปี จนถึงวันที่ 1 มกราคม 2568 ทั้งนี้ หาก SFIs แห่งใดสามารถปฏิบัติตาม TFRS 9 ได้ก่อนกำหนด ให้หารือรูปแบบงบการเงินกับ ธปท. เป็นรายกรณี

2.7 การประสานงานกับหน่วยงานภายในและภายนอกประเทศ และการจัดประชุมชี้แจง

2.7.1 การประสานความร่วมมือกับสมาคมธนาคารไทยจัดทำแนวปฏิบัติจรรยาบรรณธุรกิจธนาคารพาณิชย์ (banking industry code of conduct guideline) ประกอบด้วย 9 หัวข้อ ได้แก่ 1) จรรยาบรรณด้านการประกอบธุรกิจ 2) บทบาทของกรรมการและผู้บริหาร 3) มาตรฐานการให้บริการ 4) พนักงานและสภาพแวดล้อมในการทำงาน 5) ความรับผิดชอบต่อลูกค้า 6) ความขัดแย้งทางผลประโยชน์ 7) การกำกับดูแลโดยรวม 8) การจัดการข้อมูล และ 9) การแข่งขันทางการค้าและการระงับข้อพิพาท โดยธนาคารสมาชิกจะนำไปกำหนดแนวทางการดำเนินการภายในให้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติดังกล่าวต่อไป



2.7.2 การสนับสนุนและให้ความร่วมมือในการกำกับดูแลสหกรณ์ออมทรัพย์ โดย ธปท. ร่วมจัดทำและให้ความเห็นร่างกฎกระทรวง ตามมาตรา 89/2 แห่ง พ.ร.บ. สหกรณ์ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวม 12 ฉบับ ซึ่ง 7 ฉบับอยู่ระหว่างรอลงประกาศราชกิจจานุเบกษา ส่วนอีก 5 ฉบับอยู่ระหว่างการตรวจร่างกฎกระทรวงของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และประชุมร่วมกับกรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง พิจารณาเกณฑ์การกำกับดูแลสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน รวมทั้งให้ความเห็นและข้อเสนอแนะแก่กรมส่งเสริมสหกรณ์เกี่ยวกับโครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูล เป็นวิทยากรและจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมด้านกำกับและตรวจสอบสหกรณ์

2.7.3 ณ สิ้นปี 2563 ธปท. มีประเทศที่ร่วมลงนามในบันทึกข้อตกลงเพื่อความร่วมมือในการกำกับดูแลสถาบันการเงินกับหน่วยงานกำกับดูแลในต่างประเทศรวมทั้งสิ้น 11 ประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐอินเดีย มาเลเซีย สาธารณรัฐสิงคโปร์ สาธารณรัฐประชาชนจีน ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ญี่ปุ่น สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และสาธารณรัฐเกาหลี เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือในการกำกับดูแลสถาบันการเงินระหว่างธนาคารกลางในภูมิภาค รวมถึงพัฒนาระบบการกำกับดูแลสถาบันการเงินให้มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามมาตรฐานสากล นอกจากนี้ ธปท. ยังมีความร่วมมือกับหน่วยงานกำกับดูแลด้านการเงินของไต้หวัน โดยได้จัดทำบันทึกความเข้าใจระหว่างสำนักงานเศรษฐกิจและวัฒนธรรมไทเปประจำประเทศไทย และสำนักงานการค้าและเศรษฐกิจไทย (ไทเป) สำหรับความร่วมมือในการกำกับดูแลธนาคารพาณิชย์

2.7.4 ธปท. จัดประชุมและชี้แจง เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลด้านการตรวจสอบระหว่าง ธปท. กับสถาบันการเงิน (รวม SFIs) และหน่วยงานอื่น ๆ ได้แก่ 1) ผู้บริหารระดับสูงของสถาบันการเงิน เพื่อสรุปภาพรวมและประเด็นสำคัญจากการตรวจสอบในปี 2562 แนวทางการตรวจสอบในปี 2563 การรับฟังแผนกลยุทธ์ เป้าหมาย ทิศทางการดำเนินธุรกิจประจำปี 2563 รวมทั้งปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจ มาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากโควิด 19 การขอความร่วมมือเตรียมความพร้อมรองรับการยุติการเผยแพร่อัตราดอกเบี้ย LIBOR 2) ผู้สอบบัญชี ผู้แทนสภาวิชาชีพบัญชี กระทรวงพาณิชย์ และสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เพื่อหารือแนวทางการให้ความเห็นต่อการเงิน สำหรับมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ของ ธปท. 3) นักลงทุนและสื่อมวลชนเพื่อสื่อสารแนวนโยบายและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ตอบข้อซักถาม เกี่ยวกับมาตรการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากโควิด 19 ประสิทธิภาพของมาตรการช่วยเหลือต่าง ๆ และแนวทางการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ในระยะต่อไป พัฒนาการด้าน digital banking ของระบบสถาบันการเงินไทย การดูแลให้ลูกค้าได้รับบริการและคิดค่าใช้จ่ายบริการอย่างเป็นธรรม ผลการดำเนินงานของระบบธนาคารพาณิชย์ ตลอดจนแนวนโยบายของ ธปท. เรื่องการจ่ายเงินปันผล 4) สำนักงานการbinพลเรือนแห่งประเทศไทย มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง และสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย ศึกษาดูงานรูปแบบการทำงาน การออกกฎเกณฑ์ แนวทางการกำกับดูแล กรอบและกระบวนการการตรวจสอบ และการดำเนินการทางกฎหมายกับสถาบันการเงิน เพื่อนำไปประยุกต์ใช้สำหรับกิจการที่กำกับดูแล

4.1.3 การรักษาเสถียรภาพระบบการชำระเงิน

1. การเพิ่มประสิทธิภาพและการยกระดับมาตรฐานของระบบการชำระเงิน

ธปท. ดำเนินนโยบายระบบการชำระเงินของประเทศไทย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ลดความเสี่ยง และการคุ้มครองผู้ใช้บริการ รวมทั้งเพื่อยกระดับการกำกับดูแลระบบการชำระเงินของประเทศไทยให้สอดคล้องตามมาตรฐานสากล ได้ดำเนินการสำคัญในปี 2563 ดังนี้

1.1 การยกระดับโครงสร้างพื้นฐานชำระเงินรองรับธุรกิจแบบดิจิทัล

ธปท. ผลักดันการใช้มาตรฐาน ISO 20022 ซึ่งเป็นมาตรฐานข้อความการรับส่งข้อมูลทางธุรกิจ ที่ช่วย

BOX
11

สินเชื่อบุคคลดิจิทัล บริการทางการเงินดิจิทัล เพื่อผู้ใช้บริการรายย่อย



ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและความหลากหลายของข้อมูลได้เปลี่ยนโลกการเงินและก่อให้เกิดนวัตกรรมทางการเงินที่หลากหลายเพื่อตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภค อย่างไรก็ตาม ยังคงมีประชาชนบางกลุ่มที่ไม่สามารถเข้าถึงสินเชื่อ โดยเฉพาะกลุ่มที่ไม่มีรายได้ประจำ กลุ่มที่ไม่สามารถพิสูจน์รายได้ และกลุ่มที่ไม่มีหลักประกัน ดังนั้น เพื่อส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางการเงินในระบบของประชาชนและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในภาคการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) จึงสนับสนุนให้มีผู้ประกอบการสินเชื่อส่วนบุคคลดิจิทัล (digital personal loan) โดยออกหนังสือเวียนเรื่องหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลดิจิทัล เมื่อเดือนกันยายน 2563

สินเชื่อบุคคลดิจิทัลเป็นสินเชื่อบุคคลภายใต้การกำกับรูปแบบใหม่ที่เอื้อให้ผู้ประกอบการธุรกิจสามารถดำเนินการได้ดังนี้

1. ใช้ข้อมูลทางเลือก (alternative data) เช่น ข้อมูลการชำระเงิน การซื้อขายสินค้าและบริการผ่าน e-commerce platform ในการประเมินความ

สามารถหรือความเต็มใจในการชำระหนี้ของผู้บริโภค แทนการพิจารณาฐานะการเงินจากรายได้ เช่น สลิปเงินเดือน หรือกระแสเงินสดหมุนเวียนในบัญชีเงินฝาก

2. ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเบิกจ่ายและรับชำระหนี้ เช่น เบิกจ่ายและรับชำระหนี้ผ่านการโอนเงิน รวมถึงชำระหนี้ผ่านการตัดบัญชีโดยใช้บัญชีสถาบันการเงิน หรือเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-money)

3. เปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการ เช่น อัตราดอกเบี้ย เบี้ยปรับ ค่าธรรมเนียม และการแสดงภาระหนี้ เพื่อสร้างความโปร่งใสและให้ผู้กู้มีข้อมูลที่ชัดเจนในการตัดสินใจ

ทั้งนี้ ผู้ประกอบธุรกิจสามารถให้สินเชื่อส่วนบุคคลดิจิทัลแก่ผู้บริโภคแต่ละรายรวมไม่เกิน 20,000 บาท และมีกำหนดระยะเวลาการชำระคืนสินเชื่อแต่ละสัญญาไม่เกิน 6 เดือน โดยไม่จำกัดวัตถุประสงค์ในการกู้ยืม และกำหนดอัตราดอกเบี้ย เบี้ยปรับ ค่าปรับ ค่าบริการ และค่าธรรมเนียมใด ๆ รวมกันไม่เกินร้อยละ 25 ต่อปี

สินเชื่อบุคคลดิจิทัลที่มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลและข้อมูลทางเลือกต่าง ๆ มาใช้ในการให้บริการ จะช่วยให้ผู้ประกอบการธุรกิจสามารถประเมินความสามารถหรือความเต็มใจในการชำระหนี้ของผู้กู้ได้ดีขึ้น

นอกจากนี้จะทำให้ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงสินเชื่อมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มที่ไม่มีรายได้ประจำ กลุ่มที่ไม่สามารถพิสูจน์รายได้ และกลุ่มที่ไม่มีหลักประกัน รวมถึงช่วยสร้าง digital footprint ในระบบการเงินให้กับประชาชน ซึ่งจะเป็ประโยชน์ในการใช้บริการทางการเงินอื่น ๆ ในอนาคต

เพิ่มขีดความสามารถการรับส่งข้อมูลทางธุรกิจพร้อมกับการชำระเงิน ทำให้ลดต้นทุนการพัฒนา ส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพ และเพิ่มความมั่นคงปลอดภัยในระบบการชำระเงิน รวมถึงรองรับการต่อยอดนวัตกรรมบริการใหม่ ๆ และการเชื่อมโยงกับต่างประเทศ

ธปท. ได้ใช้มาตรฐาน ISO 20022 กับระบบการชำระเงินที่สำคัญ ได้แก่ บริการ MyPromptQR⁶ ตั้งแต่ปลายปี 2562 ระบบโอนเงินรายย่อยครั้งละหลายรายการ (new bulk payment) สำหรับภาคธุรกิจจะเริ่มให้บริการในไตรมาสที่ 1 ของปี 2564 และระบบ BAHTNET ที่จะให้บริการในปี 2565 นอกจากนี้ ธปท. ร่วมกับสถาบันการเงินและภาคธุรกิจ ต่อยอดการใช้มาตรฐาน ISO 20022 ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินดิจิทัลสำหรับภาคธุรกิจ (smart financial infrastructure for business) ที่เป็นการเชื่อมโยง digital payment กับธุรกรรมทางธุรกิจแบบครบวงจร รองรับ การเชื่อมต่อกับ business-to-business digital platform (B2B platform) อาทิ ข้อมูลใบแจ้งหนี้ที่ช่วยให้สามารถทำการ กระทบยอดบัญชี (reconcile) ได้ทันที ลดขั้นตอนและเวลาในการดำเนินธุรกิจ มีการรับ - จ่ายเงินที่สะดวก รวดเร็ว ถูกต้อง แม่นยำ รวมถึงสามารถเชื่อมโยงกับเอกสารทางธุรกิจแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง อาทิ การออกไปกำกับภาษี/ใบเสร็จ รับเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-tax invoice/e-receipt) ได้ ซึ่งจะเพิ่มประสิทธิภาพและสภาพคล่องให้ภาคธุรกิจได้เป็นอย่างดี โดย ขณะนี้อยู่ระหว่างการทำงานร่วมกันและหารือกับองค์กรที่เกี่ยวข้อง

Smart Financial Infrastructure : ประโยชน์ที่ภาคธุรกิจจะได้รับ



Profit เพิ่มกำไร

จากค่าใช้จ่ายที่ลดลง
รวมถึงเวลาในการ
ติดตามเอกสารกระดาษ



Efficiency เพิ่มประสิทธิภาพ

ลด เวลา ขั้นตอน
และความผิดพลาด
ในการรับ-จ่ายเงิน



Liquidity เพิ่มสภาพคล่อง

ได้รับเงินรวดเร็ว



Tax ภาษี

ส่งเสริมการใช้
e-Tax invoice
/e-Receipt

1.2 การออกประกาศหลักเกณฑ์ที่รองรับการต่อยอดนวัตกรรมทางการเงิน

ธปท. ออกหลักเกณฑ์กำกับดูแลระบบชำระเงิน ภายใต้พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 ที่สำคัญ ได้แก่ หลักเกณฑ์การรู้จักลูกค้า (Know Your Customer: KYC) สำหรับการเปิดใช้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้การใช้งานของลูกค้ามีความปลอดภัยน่าเชื่อถือตามระดับความเสี่ยงของผลิตภัณฑ์และช่องทางการเปิดให้บริการ e-money แนวนโยบายการรู้จักร้านค้าและการบริหารจัดการตามความเสี่ยงร้านค้าสำหรับการรับชำระเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (Know Your Merchant: KYM) เพื่อยกระดับมาตรฐานของผู้ประกอบธุรกิจให้มีกระบวนการทำความรู้จักร้านค้าและบริหารจัดการความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง ให้สอดคล้องกับระดับความเสี่ยงของร้านค้า และการปรับปรุงแนวนโยบายการใช้มาตรฐาน QR code สำหรับธุรกรรมชำระเงินรูปแบบใหม่ อาทิ MyPromptQR และรองรับการต่อยอดการเชื่อมโยงบริการการชำระเงินด้วย QR payment ระหว่างประเทศ นอกจากนี้ ธปท. ได้เตรียมความพร้อมผู้ประกอบธุรกิจการชำระเงินภายใต้การกำกับ เพื่อรองรับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 โดยดูแลให้ภาคธุรกิจมีแนวปฏิบัติการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อให้มั่นใจในการปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว รวมทั้งได้ออกแนวปฏิบัติการใช้เทคโนโลยีชีวมิติ (biometric technology) ในการให้บริการทางการเงิน เพื่อให้ผู้บริการมั่นใจได้ว่าการให้บริการที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดังกล่าวมีความมั่นคง ปลอดภัย สอดคล้องกับกฎหมายและมาตรฐานสากล

⁶ บริการ MyPromptQR เป็นการชำระเงินผ่าน QR payment บน mobile banking application ที่ลูกค้าสร้าง QR ด้วยบัญชีของตนเอง และแสดงให้ร้านค้าสแกน QR เพื่อตัดเงินจากบัญชี



งานเปิดตัวนวัตกรรมด้านบริการชำระเงินผ่าน QR Code ระหว่างกัมพูชาและไทย

1.3 การผลักดันการเชื่อมโยงบริการชำระเงินและโอนเงินระหว่างประเทศ

ธปท. ผลักดันการพัฒนาบริการชำระเงินและโอนเงินระหว่างประเทศเพื่ออำนวยความสะดวกในการชำระเงินระหว่างประเทศให้แก่ประชาชน ส่งเสริมการค้าและการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ รองรับบริการโอนหรือรับเงินข้ามประเทศได้อย่างสะดวก ปลอดภัย รวดเร็ว ภายใต้ค่าธรรมเนียมที่ถูกลง เพื่อประโยชน์ต่อการดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศ การท่องเที่ยว และการส่งเงินกลับประเทศของผู้ใช้แรงงาน ผ่านการใช้เทคโนโลยีและช่องทางใหม่ อาทิ interoperable QR payment และการเชื่อมโยงระบบโอนเงินรายย่อยระหว่าง

ประเทศ ในปี 2563 การเชื่อมโยงบริการชำระเงินด้วย QR payment ระหว่างไทยและกัมพูชา เพื่อรองรับให้นักท่องเที่ยวกัมพูชาสามารถชำระค่าสินค้าและบริการที่ร้านค้าในประเทศไทยได้ เริ่มให้บริการตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ของปี 2563 และการเชื่อมโยงบริการชำระเงินด้วย QR payment ระหว่างไทยและญี่ปุ่น เพื่อรองรับการชำระค่าสินค้าและบริการของนักท่องเที่ยวไทยที่ร้านค้าในประเทศญี่ปุ่น เริ่มให้บริการในไตรมาสที่ 4 ของปี 2563 ถัดไปในปี 2564 การเชื่อมโยงบริการชำระเงินและโอนเงินกับประเทศอื่นจะมีเพิ่มเติมอีก ได้แก่ สิงคโปร์ เวียดนาม อินโดนีเซีย และมาเลเซีย

1.4 การกำกับและตรวจสอบผู้ประกอบการธุรกิจการชำระเงินภายใต้การกำกับ

ธปท. กำกับดูแลและตรวจสอบผู้ประกอบการธุรกิจที่ได้รับอนุญาตหรือขึ้นทะเบียนตามพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มั่นใจว่าผู้ประกอบการมีความมั่นคงปลอดภัยและน่าเชื่อถือ และมีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล สามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่องทั้งในภาวะปกติและภาวะฉุกเฉิน รวมทั้งมีการคุ้มครองผู้ใช้บริการอย่างเหมาะสม ในปี 2563 มีผู้ประกอบการที่ได้รับการอนุญาต/ขึ้นทะเบียนจำนวน 20 ราย รวมใบอนุญาต/ใบขึ้นทะเบียนจำนวน 35 ฉบับ เมื่อถึงสิ้นปี 2563 มีผู้ประกอบการที่ได้รับการอนุญาตทั้งสิ้น 123 ราย และขึ้นทะเบียน 4 ราย รวม 126 ราย รวมใบอนุญาต 281 ฉบับ และใบขึ้นทะเบียนจำนวน 4 ฉบับ

นอกจากนี้ ธปท. ได้ยกระดับการกำกับตรวจสอบให้ครอบคลุมและเท่าทันต่อความเสี่ยงใหม่ ๆ โดยใช้แนวทางการกำกับตรวจสอบแบบต่อเนื่อง (ongoing supervision) การพัฒนาเครื่องมือติดตามความเสี่ยง ที่สำคัญ คือ การติดตามฐานะการดำเนินงานและการเก็บรักษาเงินรับล่วงหน้าของผู้ให้บริการ (float) และการเตรียมแผนรองรับการให้บริการภายใต้สถานการณ์โควิด 19 เพื่อให้มั่นใจว่าผู้ประกอบการมีฐานะทางการเงินที่มั่นคง สามารถดำเนินธุรกิจได้ต่อเนื่อง ไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ

1.5 การพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบการชำระเงินที่สำคัญ

ธปท. ได้จัดทำแผนพัฒนาระบบบาทเน็ต (Next-Generation BAHTNET) ในระยะ 3 ถึง 5 ปี ภายใต้กรอบการพัฒนา 3 ด้าน ได้แก่ การยกระดับศักยภาพระบบงาน (functionality) การเพิ่มความสามารถการเชื่อมโยง (interoperability) และการก้าวทันเทคโนโลยี (new technology)

ในปี 2563 ธปท. ได้นำมาตรฐานข้อความสากล ISO 20022 มาประยุกต์ใช้กับระบบบาทเน็ตเพื่อรองรับการเชื่อมโยงกับโครงสร้างพื้นฐานการเงินที่สำคัญ (interoperable infrastructure) รวมทั้งส่งเสริมการทำธุรกรรมการชำระเงินทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ การมีมาตรฐานข้อความระบบการชำระเงินมูลค่าสูงที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลข้างต้นมีประโยชน์ดังนี้

- (1) ส่งเสริมให้เกิดการเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานการเงินและธุรกรรมการชำระเงินทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ (interoperability)
- (2) มีข้อมูลประกอบการชำระเงินเพิ่มมากขึ้น (richer payment data)
- (3) สนับสนุนการทำงานแบบอัตโนมัติ (straight through processing: STP)
- (4) สนับสนุนการต่อยอดผลิตภัณฑ์ทางการเงินและระบบการชำระเงินโดยรวม (innovation)

โดย ธปท. อยู่ระหว่างพัฒนาระบบงานบาทเน็ตและระบบงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องให้รองรับมาตรฐานสากลดังกล่าว ทั้งนี้ ธปท. และสถาบันผู้ให้บริการระบบบาทเน็ตทุกรายคาดว่าจะพร้อมใช้ระบบบาทเน็ตด้วยมาตรฐานข้อความ ISO 20022 ภายในปี 2565 เป็นต้นไป

นอกจากนี้ ธปท. ได้พัฒนาฟังก์ชัน BAHTNET API - status tracking สำหรับธุรกรรมการโอนเงินผ่านระบบบาทเน็ต ซึ่งเป็นการเชื่อมต่อบทบาทเน็ตระหว่าง ธปท. กับสถาบันผู้ให้บริการระบบบาทเน็ตด้วยเทคโนโลยี API เพื่อให้สถาบันผู้ให้บริการสามารถรับ-ส่งข้อมูลการแจ้งผลและทราบผลการนำเงินเข้าบัญชีลูกค้าผู้รับโอนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ช่วยลดภาระงานของสถาบันผู้ให้บริการในการติดตามผลการโอนเงินระหว่างกัน ธปท. จะขยายผลต่อยอดการใช้เทคโนโลยี API ในการพัฒนาช่องทางเชื่อมต่อที่เป็นทางเลือกในการรับส่งข้อความการโอนเงินแบบ Straight Through Processing (STP) ต่อไปในอนาคต

1.6 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานตลาดตราสารหนี้

(1) โครงการ DLT Scripless Bond

ธปท. ได้เริ่มให้บริการระบบงานจำหน่ายพันธบัตรผ่าน DLT Bond Platform ซึ่งนำเทคโนโลยีบล็อกเชนมาใช้เพื่อรองรับการจำหน่ายพันธบัตรออมทรัพย์รัฐบาลรุ่นวอลเล็ต สมบ. 1 และ 2 และรุ่นก้าวไปด้วยกัน รวมวงเงิน 5.02 หมื่นล้านบาท ทำให้ผู้ลงทุนได้รับพันธบัตรรวดเร็วขึ้นจากเดิมที่ต้องใช้ระยะเวลา 15 วัน เหลือเพียง 2 วันทำการ รวมทั้งยังสามารถซื้อพันธบัตรได้เต็มสิทธิ์ที่ธนาคารเดียว ระบบนี้ช่วยให้ธนาคารตัวแทนจำหน่าย สามารถลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพ และยกระดับการให้บริการเพื่อสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้าได้ดียิ่งขึ้น และในส่วนผู้ออกตราสารหนี้ก็สามารถบริหารจัดการโควตาในการจำหน่าย และตรวจสอบข้อมูลการจำหน่ายได้อย่างเป็นปัจจุบัน (real-time) มากขึ้น

ในระยะต่อไป โครงสร้างพื้นฐานดังกล่าวจะขยายผลเพื่อรองรับพันธบัตรออมทรัพย์รัฐบาลทุกรุ่น และตราสารหนี้ภาครัฐทุกประเภท เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ลงทุน ผู้ออกตราสารหนี้ และทุกภาคส่วนอย่างครบวงจรต่อไป

(2) แผนงานปรับปรุงระบบงานด้านตราสารหนี้และระบบงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับพันธบัตรประเภททยอยคืนเงินต้น (Amortized Bond)

ธปท. อยู่ระหว่างปรับปรุงระบบงานด้านตราสารหนี้และระบบงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ระบบบาทเน็ตและระบบงานด้านตลาดการเงิน เพื่อรองรับการให้บริการพันธบัตรประเภททยอยคืนเงินต้น ซึ่งคาดว่าจะพร้อมใช้งานในเดือนพฤษภาคม 2564 ทั้งนี้ ในช่วงที่ผ่านมา สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะได้ออกพันธบัตรประเภททยอยคืนเงินต้น

จำนวน 2 รุ่น ได้แก่ (1) พันธบัตรรัฐบาลประเภททยอยชำระคืนเงินต้น ในปีงบประมาณ 2556 มีวงเงินจำหน่ายและยอดคงค้าง 211,379 ล้านบาท และ (2) พันธบัตรออมทรัพย์พิเศษของกระทรวงการคลังประเภททยอยชำระคืนเงินต้น ในปีงบประมาณ 2563 มีวงเงินจำหน่ายและยอดคงค้าง 5,000 ล้านบาท โดยพันธบัตรรุ่นปีงบประมาณ 2563 อายุ 5 ปี จะมีกำหนดจ่ายคืนเงินต้นงวดแรกในวันที่ 23 มิถุนายน 2564

2. การลดความเสี่ยงในระบบการชำระเงิน

2.1 การดำเนินงานและติดตามผลการประเมิน FSAP ด้านระบบการชำระเงิน

ภายหลังจากที่ ธปท. ได้รับการตรวจประเมินตามโครงการ Financial Sector Assessment Program (FSAP) ในปี 2561 รวมทั้งมีการประเมินตนเอง (self-assessment) ตามแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงและกำกับดูแลระบบการชำระเงินตามมาตรฐานสากล (Principles for Financial Market Infrastructures: PFMI) ในปี 2563 นั้น ธปท. ได้นำข้อเสนอแนะของผู้ประเมินในเรื่องการกระจุกตัวของหลักทรัพย์ (concentration risk) และการป้องกันไม่ให้สมาชิกวางหลักประกันที่ตนเองเป็นผู้ออก (wrong-way risk) มาดำเนินการปรับปรุง โดย ธปท. ได้มีการออกประกาศและพัฒนาระบบเพิ่มเติมแล้วเสร็จในปี 2562 รวมทั้งอยู่ระหว่างการพิจารณาปรับปรุงการบริหารความเสี่ยงด้านหลักประกันเพิ่มเติมในปี 2563

2.2 การป้องกันความเสี่ยงด้านการฉ้อโกง (Fraud Prevention) ในระบบการโอนเงินมูลค่าสูง

ธปท. อยู่ระหว่างดำเนินการเพื่อยกระดับการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เกิดจากการฉ้อโกง (fraud prevention) ในระบบบาทเน็ต ให้สอดคล้องตามหลักการของ BIS-CPMI Wholesale Payments Endpoint Security โดยได้ปรับปรุงแนวปฏิบัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยคอมพิวเตอร์ลูกค้าของสถาบันผู้ให้บริการระบบบาทเน็ต เพื่อให้ ธปท. และสถาบันผู้ให้บริการระบบบาทเน็ต ใช้เป็นแนวปฏิบัติในการจัดการความเสี่ยงด้านการฉ้อโกงอย่างเหมาะสมและทันทั่วถึง รวมทั้งมีข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์เพื่อสนับสนุนการปิดความเสี่ยงด้านการฉ้อโกงในอนาคต โดยแนวปฏิบัติดังกล่าวจะเริ่มมีผลให้สถาบันผู้ให้บริการระบบบาทเน็ตถือปฏิบัติตั้งแต่นั้นปี 2564 เป็นต้นไป

3. การจัดการระบบการชำระเงิน

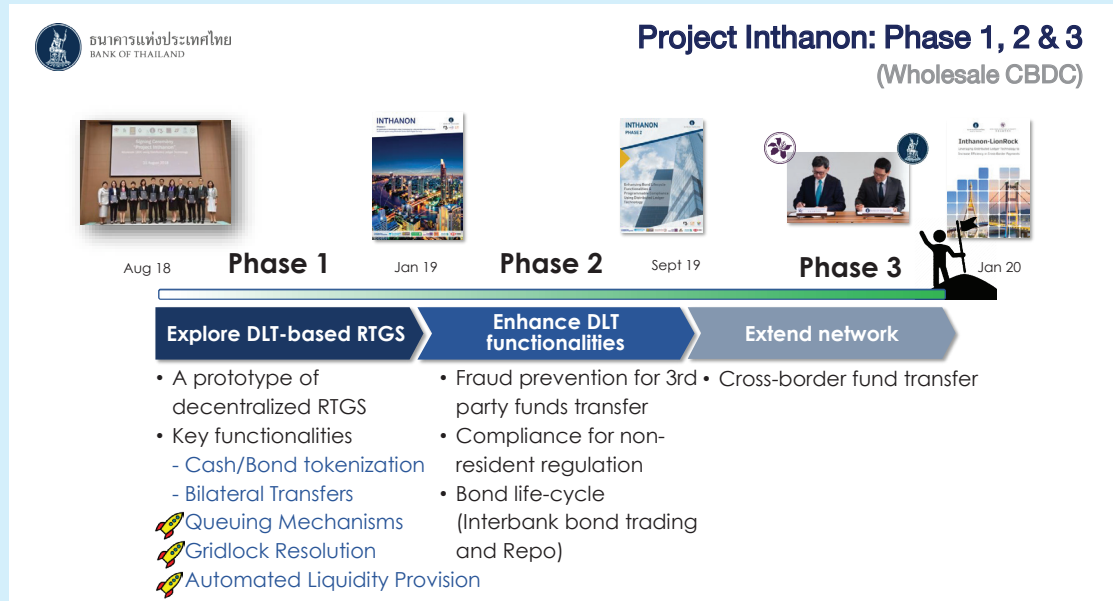
เพื่อให้การให้บริการด้านการชำระเงินมีความต่อเนื่อง สามารถรองรับความต้องการของประชาชนและภาคธุรกิจได้ รวมทั้งสร้างความเชื่อมั่นในระบบการชำระเงินของประเทศในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ธปท. จึงได้จัดทำแนวทางการดำเนินงานระบบบาทเน็ตและระบบการหักบัญชีระหว่างธนาคารด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค (ICAS) เพื่อให้ ธปท. สถาบันผู้ให้บริการระบบบาทเน็ต และสมาชิกระบบ ICAS ถือเป็นแนวทางในการดำเนินงานในภาวะฉุกเฉินและเตรียมความพร้อมในทุกสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้น ทั้งในส่วนของ การเตรียมสถานที่ปฏิบัติงานปลอดเชื้อ (clean site) สำรองไว้เป็นแห่งที่ 3 และการจัดเตรียมผู้ปฏิบัติงานสำรองชุดที่ 3 ผลการจัดการระบบชำระเงินประจำปี 2563 สรุปได้ดังนี้

3.1 ระบบบาทเน็ต (Bank of Thailand Automated High-value Transfer Network: BAHTNET)

เมื่อถึงสิ้นปี 2563 ระบบบาทเน็ตมีผู้ให้บริการ 61 ราย ประกอบด้วยธนาคารพาณิชย์ไทย 19 สถาบัน สาขาธนาคารต่างประเทศ 11 สถาบัน บริษัทเงินทุนและบริษัทหลักทรัพย์ 7 สถาบัน สถาบันการเงินพิเศษของรัฐ ส่วนราชการ สถาบันอื่น ๆ 16 สถาบัน และส่วนงานภายใน ธปท. 8 ส่วนงาน ทั้งนี้ มีผู้ให้บริการ 1 สถาบัน ได้แก่ บริษัทตลาดรองสินเชื่อที่อยู่อาศัย ขอยกเลิกการใช้บริการบาทเน็ต เนื่องจากมีการยุบเลิกสถาบันตามพระราชบัญญัติยุบเลิกบริษัทตลาดรองสินเชื่อที่อยู่อาศัย สำหรับสถิติการโอนเงินในระบบบาทเน็ตปี 2563 มีปริมาณการโอนเงินผ่านระบบบาทเน็ตรวม 4.6 ล้านรายการ ในขณะที่มีมูลค่าโอนเงินรวม 947.9 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 15.5 โดยมูลค่าที่เพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่เป็นธุรกรรมซื้อคืนพันธบัตรแบบทวิภาคีของ ธปท. (Bilateral Repurchase Transactions: BRP)

BOX
12

การพัฒนาต้นแบบการชำระเงินสกุลเงินดิจิทัลที่ออกโดยธนาคารกลาง (CBDC) เพื่อต่อยอดโครงการอินทนนท์



จุดเริ่มต้นความสำคัญของโครงการอินทนนท์ในโลกอนาคต

สกุลเงินดิจิทัลถือเป็นนวัตกรรมหนึ่งที่จะเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อกิจกรรมทางการเงิน และจะถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลาย เนื่องจากต้นทุนที่ลดลง เพราะไม่พึ่งพาตัวกลาง และเปิดกว้างให้สามารถพัฒนานวัตกรรมต่าง ๆ ได้อย่างอิสระ สกุลเงินดิจิทัลจึงสะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพในการเข้ามาเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ของโลกการเงินและอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพระบบการเงินในอนาคต

เพื่อสอดรับกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ธปท. จึงพัฒนาสกุลเงินดิจิทัลที่ออกโดยธนาคารกลาง (Central Bank Digital Currency: CBDC) และจัดตั้ง “โครงการอินทนนท์” ขึ้นในปี 2561 เพื่อเริ่มศึกษาและลงมือพัฒนา CBDC ร่วมกับธนาคารพาณิชย์ 8 แห่ง

การทดสอบนี้จะใช้ CBDC ในการทำธุรกรรมระหว่างสถาบันการเงิน ผลการทดสอบพบว่า สามารถเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนในการทำธุรกรรมได้

ผลของโครงการอินทนนท์ทำให้เกิดการเตรียมพร้อมด้านต่าง ๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงด้านนโยบาย และการปรับตัวของภาคธุรกิจการเงิน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะนำมาสู่การต่อยอดพัฒนาและการกำหนดทิศทางต่าง ๆ ในอนาคต

แนวทางการพัฒนาและความคืบหน้าโครงการที่ผ่านมา

ธปท. เล็งเห็นถึงศักยภาพของ CBDC ที่จะเป็นประโยชน์ต่อภาคธุรกิจ จึงขยายขอบเขตการพัฒนาและทดสอบ CBDC ระดับภาคธุรกิจ (CBDC for corporate) ครั้งแรกในปี 2563 ร่วมกับบริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) และบริษัท ดิจิทัลเวนเจอร์ส จำกัด ในการนำ CBDC มาเชื่อมต่อกับระบบ

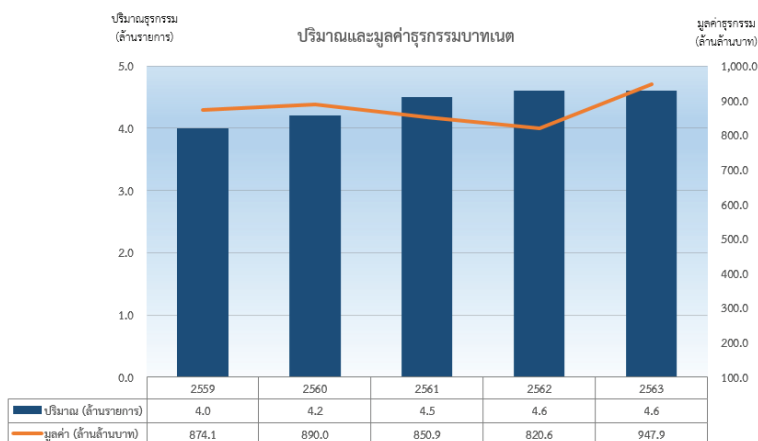
การบริหารการจัดซื้อและการชำระเงินระหว่างคู่ค้า ซึ่งการทดสอบนี้สามารถกำหนดเงื่อนไขการชำระเงินต่าง ๆ ของ CBDC ตามที่ผู้ประกอบการต้องการ โดยคาดว่าจะสรุปผลการทดสอบในเดือนกุมภาพันธ์ ปี 2564

นอกจากแผนการพัฒนา CBDC ในภาคธุรกิจแล้ว ธปท. ยังคงเดินหน้าต่อยอดการพัฒนาระบบการโอนเงินระหว่างประเทศ (CBDC for cross border funds transfer) ร่วมกับธนาคารกลางฮ่องกงในโครงการอินทนนท์ - โลออนร็อก ที่ได้ขยายขอบเขตการรองรับสกุลเงินดิจิทัลของธนาคารกลางอื่น ๆ การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการ และการทดสอบด้านเทคนิคที่มีความสมจริง โดยผลการทดสอบคาดว่าจะเสร็จสิ้นในเดือนพฤศจิกายน ปี 2564

การดำเนินงานในระยะต่อไป

ก้าวต่อไปของการพัฒนา CBDC ไทย คือ การศึกษาถึงผลกระทบในการนำ CBDC มาใช้งานในภาคประชาชน (retail CBDC) ทั้งการดำเนินนโยบายทางการเงิน เสถียรภาพระบบการเงิน และบทบาทของสถาบันการเงินและ ธปท. รวมถึงการเตรียมความพร้อมระบบเพื่อเป็นหนึ่งในช่องทางที่สามารถรองรับหากสกุลเงินดิจิทัลจะเข้ามามีบทบาทสำคัญในกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ซึ่งการออก CBDC จะต้องสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ภาคประชาชน และพึงรักษาเสถียรภาพระบบการเงินของประเทศ

ในปี 2563 ธุรกิจการชำระเงินเพื่อการทำธุรกรรม FX ที่มีการส่งมอบเงินสกุลบาทและดอลลาร์ สรอ. ในเวลาเดียวกัน (Payment versus Payment: PvP) ผ่านระบบ PvP USD CHATS มีปริมาณธุรกรรมรวมทั้งสิ้น 1,706 รายการ ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 23.39 และมีมูลค่ารวม 4,061,510 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 22.03

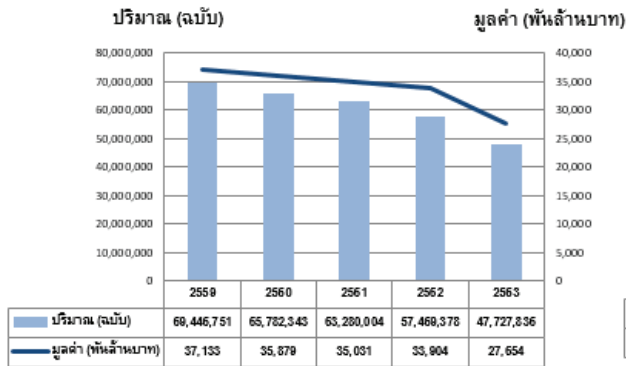


ที่มา: ฝ่ายการชำระเงินและพันธบัตร ธปท.

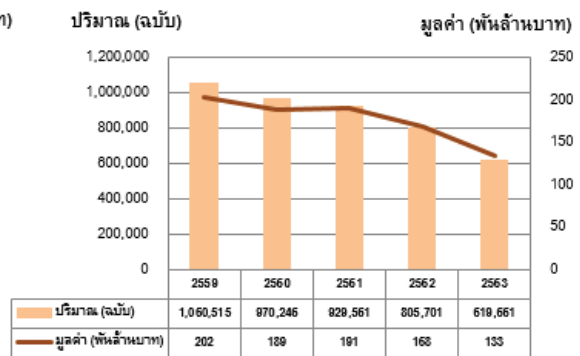
3.2 ระบบการหักบัญชีเช็คระหว่างธนาคารด้วยภาพเช็ค (Imaged Cheque Clearing and Archive System: ICAS) เมื่อถึงสิ้นปี 2563 ธนาคารสมาชิกระบบ ICAS มีจำนวนรวม 36 แห่ง ประกอบด้วยธนาคารพาณิชย์ไทย 19 แห่ง สาขาธนาคารต่างประเทศ 11 แห่ง และธนาคารของรัฐที่มีกฎหมายเฉพาะในการจัดตั้ง 6 แห่ง ในส่วนของสาขาธนาคารมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 9,494 สาขา (รวมสาขาย่อย)

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ธุรกิจการหักบัญชีเช็คระหว่างธนาคารด้วยภาพเช็คมีปริมาณและมูลค่าลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2563 มีปริมาณเช็คเรียกเก็บรวมทั้งสิ้น 47.72 ล้านฉบับ คิดเป็นมูลค่า 27,653,600 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 16.95 และ 18.44 ตามลำดับ โดยสัดส่วนมูลค่าเช็คคืนและเช็คคืนไม่มีเงินต่อเช็คเรียกเก็บในปีนั้นลดลงเล็กน้อยจากร้อยละ 0.50 และ 0.28 เป็นร้อยละ 0.48 และ 0.26 ตามลำดับ

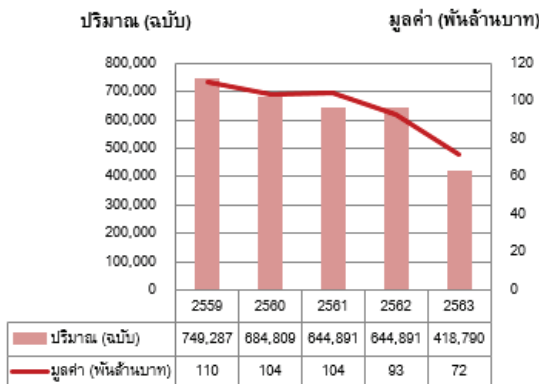
ปริมาณและมูลค่าเช็คเรียกเก็บ



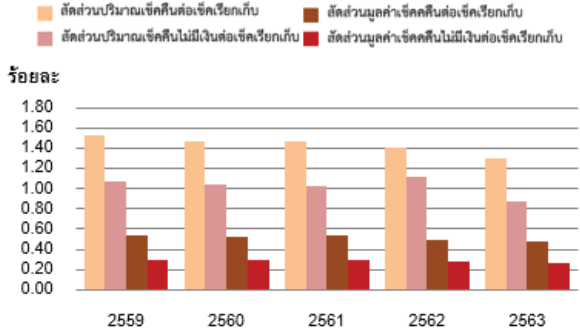
ปริมาณและมูลค่าเช็คคืน



ปริมาณและมูลค่าเช็คคืนไม่มีเงิน



สัดส่วนเช็คคืนต่อเช็คเรียกเก็บ



ที่มา: ฝ่ายการชำระเงินและพันธบัตร ธปท.

4. การเตรียมความพร้อมด้าน Cybersecurity ของภาคการเงินไทย

ปัจจุบันความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีและภัยคุกคามทางไซเบอร์เป็นความเสี่ยงสำคัญต่อระบบสถาบันการเงินและระบบชำระเงิน มีรูปแบบที่หลากหลาย คาดเดาได้ยาก และจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น ตามการขยายตัวและการใช้ประโยชน์จากบริการทางการเงินที่มีการนำเทคโนโลยีมาพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการให้บริการ โดย ธปท. ได้ดำเนินงานที่สำคัญเพื่อยกระดับการกำกับดูแลความเสี่ยงดังกล่าว ให้สอดคล้องกับพัฒนาการด้านเทคโนโลยีและการเงิน เพื่อให้การใช้บริการทางการเงินมีความมั่นคงปลอดภัย ดังนี้

4.1 การยกระดับความพร้อมของสถาบันการเงินในการรับมือภัยไซเบอร์ และการบริหารจัดการความเสี่ยงด้าน

เทคโนโลยีสารสนเทศ ผ่านการประเมินความพร้อมด้าน system resilience และ cyber resilience ของสถาบันการเงิน และผู้ให้บริการระบบชำระเงินที่สำคัญ กำกับดูแลให้มีการเตรียมความพร้อมด้านระบบและความปลอดภัยที่เข้มแข็งขึ้น มีการยกระดับการบริหารจัดการและเพิ่มศักยภาพระบบ IT ให้รองรับปริมาณธุรกรรมที่ขยายตัวรวดเร็ว เพื่อให้มั่นใจว่าระบบสถาบันการเงินมีความยืดหยุ่นและสามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง และจัดเตรียมศูนย์ประสานงานภัยไซเบอร์ให้พร้อมรับมือภัยไซเบอร์ที่มีความรุนแรงและซับซ้อนได้รวดเร็วและทันการณ์

4.2 การยกระดับการกำกับดูแลอย่างต่อเนื่อง โดยพัฒนาเครื่องมือติดตามความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ เพื่อบ่งชี้ความเสี่ยงเชิงระบบได้อย่างทันการณ์ ติดตามปัญหา และป้องกันการลุกลามเป็นวงกว้าง ผลักดันให้สถาบันการเงินและผู้ให้บริการระบบชำระเงินที่สำคัญประเมินความพร้อมรับมือด้านไซเบอร์ด้วยตนเอง มีการทบทวนระดับความเสี่ยง และบริหารจัดการความเสี่ยงที่เผชิญอย่างเหมาะสม รวมทั้งการออกหลักเกณฑ์ IT risk management เพื่อยกระดับผู้ให้บริการ e-payment ให้มีกลไกในการบริหารจัดการความเสี่ยงตามมาตรฐานสากล

4.3 การพัฒนาและสร้างบุคลากรด้านไซเบอร์ สร้างความตระหนักรู้ด้านความเสี่ยงไซเบอร์ให้แก่คณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูงของสถาบันการเงินต่อเนื่อง โดยได้ดำเนินการร่วมกับหน่วยงานกำกับดูแลการเงิน ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) และสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) รวมทั้งผลักดันการพัฒนาและสร้างบุคลากรด้านไซเบอร์เข้าสู่ภาคการเงินผ่านการจัดงาน Financial Cybersecurity Boot Camp และ Tech Career Coaching

4.4 การสร้างความร่วมมือด้าน Cybersecurity ในภาคการเงิน การแลกเปลี่ยนข้อมูลภัยคุกคามไซเบอร์เพิ่มความเข้มแข็งด้าน response & recovery อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ผลักดันให้จัดตั้งศูนย์ประสานงานรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางคอมพิวเตอร์ด้านโทรคมนาคม (TTC-CERT) และส่งเสริมให้แลกเปลี่ยนข้อมูลด้านไซเบอร์กับศูนย์ประสานงานด้านความมั่นคงปลอดภัยเทคโนโลยีสารสนเทศภาคการธนาคาร (TB-CERT) เพื่อรับมือกับวิกฤตการณ์ได้อย่างทันทั่วทั้งการให้ความรู้ด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ให้กับหน่วยงานผู้กำกับดูแล sector อื่น นอกจากนี้ ยังร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ (สมช.) ในการจัดทำประมวลแนวทางปฏิบัติและกรอบมาตรฐานไซเบอร์ สำหรับใช้เป็นกรอบแนวทางให้หน่วยงานของรัฐและหน่วยงานโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศถือปฏิบัติ ตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562

4.2 ความเชื่อมั่นของสาธารณชน

4.2.1 การดูแลภาคประชาชน

1. การคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน

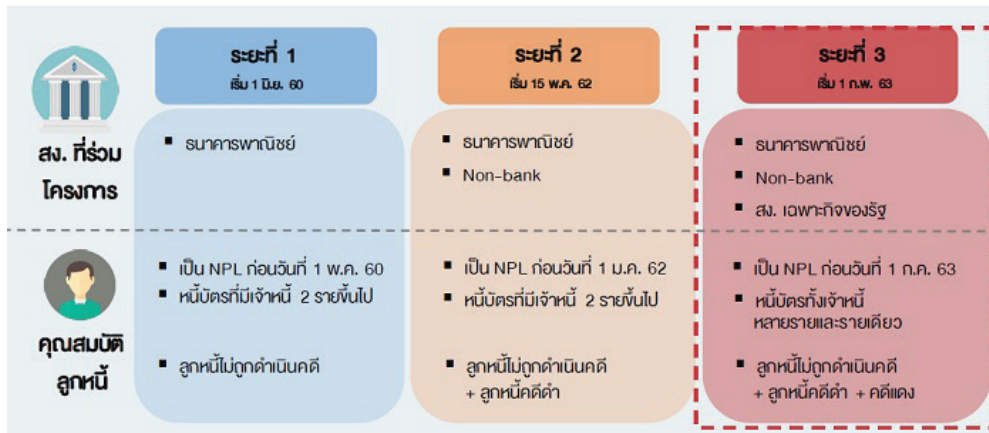
ผลกระทบจากวิกฤตโควิด 19 จะส่งผลให้จำนวนลูกหนี้บัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคล (หนี้บัตร) มีแนวโน้มกลายเป็นหนี้เสียสูงขึ้น ดังนั้น การที่เจ้าหนี้และลูกหนี้สามารถตกลงปรับปรุงโครงสร้างหนี้ร่วมกันจะเป็นวาระทางเศรษฐกิจที่สำคัญมาก โดยเฉพาะหนี้บัตรซึ่งเป็นหนี้ที่มีจำนวนบัญชีลูกหนี้มากที่สุดในบรรดาหนี้รายย่อยทั้งหมด เพราะเป็นสินเชื่อที่ประชาชนเข้าถึงได้ง่าย แต่มีระยะเวลาผ่อนสั้นและมีอัตราดอกเบี้ยแพง

การมีแนวทางการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่เป็นมาตรฐานกลางของโครงการคลินิกแก้หนี้จึงเป็นหนึ่งแนวทางออกสำคัญที่จะช่วยป้องกันไม่ให้เกิดปัญหานี้บ่อยครั้งของลูกหนี้รายย่อยจำนวนมาก ลูกกลามกลายเป็นวิกฤตหนี้รายย่อยที่อาจจะมีการฟ้องร้องดำเนินคดียึดทรัพย์ในวงกว้าง ซึ่งผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่จะเกิดขึ้นไม่สามารถประเมินเป็นตัวเงินได้

โครงการคลินิกแก้หนี้ในระยะที่ 3 ขยายขอบเขตให้สามารถแก้ไขปัญหาหนี้บัตรให้ประชาชนได้แทบทุกกลุ่ม ทั้งหนี้บัตรเสียที่มีเจ้าหนี้รายเดียว และหนี้บัตรที่มีคำพิพากษาแล้ว รวมทั้งผู้เข้าร่วมโครงการจะต้องเป็นหนี้เสียก่อนวันที่ 1 กรกฎาคม 2563 และหากสามารถผ่อนชำระเงินต้นได้น้อยกว่าร้อยละ 50 ก็สามารถขอลินเชื่อใหม่ได้

วิวัฒนาการของโครงการคลินิกแก้หนี้

เพื่อแก้ปัญหาหนี้บัตรเครดิต บัตรกดเงินสด และสินเชื่อส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักประกัน



นอกจากนี้ โครงการคลินิกแก้หนี้ยังปรับปรุงขั้นตอนการทำงานให้รวดเร็วขึ้น และทำงานเชิงรุกด้วยการเปิดจุดให้บริการในวันเสาร์และวันอาทิตย์ ตลอดจนลงพื้นที่พบลูกค้าตามสถานประกอบการทั่วประเทศมากขึ้น อีกทั้งการประสานความร่วมมือกับศาลและกรมบังคับคดีเพื่อหาข้อสรุปในขั้นตอนไกล่เกลี่ย ยังช่วยเพิ่มการเข้าถึงประชาชนผู้เดือดร้อนได้อีกทางหนึ่ง

นอกจากนี้ คลินิกแก้หนี้ยังช่วยสร้างภูมิคุ้มกันและบรรเทาผลกระทบทางเศรษฐกิจจากวิกฤตโควิด 19 ด้วยยา 2 สูตรที่ช่วยเหลือประชาชนที่เข้าร่วมโครงการในเชิงรุกอย่างเร่งด่วน ประกอบด้วย

1.1 มาตรการระยะที่ 1 ประกอบด้วย ยาสูตรที่ 1 เลื่อนระยะเวลาชำระค่างวดอัตโนมัติเป็นเวลา 6 เดือน (เมษายน - กันยายน 2563) โดยไม่ถือว่าเป็นการผิดนัดชำระหนี้และไม่เสียประวัติ และยาสูตรที่ 2 ปรับลดอัตราดอกเบี้ยลงอัตโนมัติร้อยละ 2 สำหรับลูกหนี้ที่ยังชำระหนี้

ผลของยา 2 สูตรของคลินิกแก้หนี้



ผลของยา 2 สูตรปรากฏว่าลูกหนี้ร้อยละ 6 ของโครงการเลือกใช้ยาสูตรที่ 1 คือพักชำระ ในขณะที่ลูกหนี้ร้อยละ 94 ของโครงการเลือกใช้ยาสูตรที่ 2 ในจำนวนนี้มีลูกหนี้ร้อยละ 74 ชำระค่างวดได้เต็มจำนวนตามเงื่อนไขสัญญาปรับโครงสร้างหนี้ และลูกหนี้ร้อยละ 20 ชำระได้บางส่วน

1.2 มาตรการระยะที่ 2 ประกอบด้วย ยาสูตรที่ 1 เลื่อนระยะเวลาชำระค่างวดเป็นเวลา 9 เดือน (ตุลาคม 2563 - มิถุนายน 2564) และยาสูตรที่ 2 ปรับลดอัตราดอกเบี้ยลงร้อยละ 1 ถึง 2 ตามสัดส่วนเงินที่ชำระหนี้เข้ามาเทียบกับค่างวดตามสัญญาตลอดระยะเวลามาตรการ โดยที่ผู้ลงทะเบียนเลือกสูตรที่เหมาะสมกับความสามารถชำระหนี้ได้

2. งานส่งเสริมความรู้ทางการเงินในวงกว้าง สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ทำให้ประชาชนจำนวนมากได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจที่หดตัว ส่งผลให้มีรายได้น้อยลงหรือขาดรายได้ ขณะที่หนี้สินและค่าใช้จ่ายไม่ได้ลดลงตามไปด้วย ความรู้ทางการเงินโดยเฉพาะการวางแผนการเงินจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ประชาชนรอดพ้นจากวิกฤตครั้งนี้ไปได้ในปี 2563 ธปท. จึงได้ดำเนินงานส่งเสริมความรู้ทางการเงินในวงกว้าง ดังนี้

เริ่มจากการจัดทำคู่มือ **“รู้รอบเรื่องเงิน พร้อมเผชิญทุกวิกฤต”** เผยแพร่บนเว็บไซต์ ศคช. 1213 ซึ่งมีเนื้อหาการบริหารจัดการหนี้เมื่อรายรับลดลง และเครื่องมือที่ใช้งานได้ง่ายเพื่อช่วยจัดการเงิน อาทิ ตารางแผนใช้เงิน ตารางออมเงิน และปฏิทินจัดการใบแจ้งหนี้ เพื่อให้ประชาชนวางแผนและลงมือบริหารจัดการเงินได้อย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ในภาวะที่รายได้น้อยลงในช่วงวิกฤตโควิด 19 หรือเมื่อมีความผันผวนทางการเงินอื่น ๆ อย่างไม่ทันตั้งตัว การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ยังส่งผลให้คนไทยถูกเลิกจ้างจำนวนมาก ธปท. จึงได้ร่วมมือกับกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน ในการเผยแพร่หลักสูตร **“จัดการเงินดี Happy นานอน”** บนเว็บไซต์ www.ไทยมีงานทำ.com ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มของกรมการจัดหางานที่รวบรวมข้อมูลการจ้างงานและหลักสูตรฝึกอบรมที่จะนำไปสู่การจับคู่ตำแหน่งงานได้ดีขึ้น เนื้อหาของหลักสูตรประกอบด้วย การจัดการรายรับรายจ่ายอย่างเหมาะสม การออมเงินให้ได้ตามเป้าหมาย และเทคนิคการบริหารจัดการหนี้ เพื่อให้ผู้เข้าอบรมรู้วิธีการจัดการรายรับรายจ่ายของตนเอง สามารถบรรลุเป้าหมายทางการเงินได้อย่างที่ตั้งใจ และมีความเข้าใจในการบริหารจัดการหนี้

ธปท. ได้ยกระดับความร่วมมือกับเครือข่ายพันธมิตรเพื่อขยายผลการส่งเสริมความรู้ทางการเงินออกไปในวงกว้างมากขึ้น อาทิ กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขของกรุงเทพมหานคร (อสส.) กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กลุ่มเกษตรกร และผู้พิการ ซึ่งในระยะเริ่มต้นมุ่งเน้นการสร้างความรู้ความตระหนักเกี่ยวกับความรู้ทางการเงินด้วยอินโฟกราฟิกที่ ธปท. จัดทำขึ้นเพื่อสื่อสารในหัวข้อ **“ภัยทางการเงิน”** ช่องทางร้องเรียนบริการทางการเงินและการแก้ไขปัญหา อาทิ บริการพร้อมเพย์ การใช้ mobile banking การโอนเงินผิดบัญชี เรื่องที่ ศคช. 1213 สามารถให้คำปรึกษาได้โดยส่งข้อมูลผ่านช่องทางแอปพลิเคชัน และ LINE group ของเครือข่ายพันธมิตร

นอกจากนี้ ธปท. ได้มุ่งเป้าการให้ความรู้ทางการเงินไปยังกลุ่มเฉพาะ คือ **แรงงานกลุ่มเสี่ยงที่อาจได้รับผลกระทบจากวิกฤตโควิด 19** ที่จะถูกเลิกจ้างหรือลดเงินเดือน อาทิ กลุ่มธุรกิจค้าปลีกค้าส่งขนส่งผู้โดยสารหรือสินค้า ร้านอาหาร โรงแรม ผลิตรายานยนต์และชิ้นส่วน กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว สถาบันบันเทิง และการผลิตและขายเครื่องประดับอัญมณี ซึ่งมีจำนวนประมาณ 8 ล้านคน นอกเหนือจากการเสริมสร้างความตระหนักในเรื่องการวางแผนทางการเงินขั้นพื้นฐานแล้ว ธปท. ยังได้เน้นการสื่อสารในหัวข้อการบริหารจัดการหนี้ อาทิ การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ วิธีเตรียมตัวเจรจากับเจ้าหนี้ รวมถึงชี้ช่องทางการเข้าถึงมาตรการปรับโครงสร้างหนี้ ด้วยการส่งผ่านความรู้ไปยังองค์กรพันธมิตรของสมาคมภาคธุรกิจเอกชนต่าง ๆ ในรูปแบบของอินโฟกราฟิก คลิปวิดีโอ หลักสูตรอบรมออนไลน์ บทความ เพื่อช่วยให้ประชาชนรอดพ้นจากภาวะวิกฤต รู้ช่องทางการติดต่อขอเจรจาปรับโครงสร้างหนี้ให้เกิดการแก้ไขปัญหาหนี้ครัวเรือนได้อย่างยั่งยืนต่อไป

เช่นเดียวกับที่ได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง ธปท. เผยแพร่ความรู้ทางการเงินผ่านช่องทางต่าง ๆ สู่สาธารณชน ทั้งโซเชียลมีเดีย อาทิ Facebook ของ ศคช. 1213 Youtube ของ ศคช. 1213 สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง รวมถึงการสื่อสารผ่านสื่อท้องถิ่นพร้อมกับปรับเนื้อหาให้เข้ากับบริบทและภาษาท้องถิ่น โดยเน้นการให้ความรู้ด้านการบริหารจัดการการเงินส่วนบุคคล อาทิ การวางแผนการเงิน การบริหารจัดการหนี้ และภัยการเงิน รวมถึงการออมเพื่อฉุกเฉิน และการบริหารจัดการหนี้ในช่วงวิกฤตโควิด 19 และเตรียมพร้อมที่จะรับมือกับวิกฤตอื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ในปี 2563 ได้เน้นการสื่อความรู้ทางการเงินผ่านช่องทางโซเชียลมีเดียมากขึ้นเพื่อตอบสนอง digital lifestyle ของกลุ่มเป้าหมาย และมียอดการเข้าชมรวมกว่า 12.42 ล้านครั้ง



3. งานส่งเสริมความรู้ทางการเงินแก่กลุ่มคนรุ่นใหม่

ธปท. ยังสานต่อนโยบายในเชิงป้องกันกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักศึกษาอาชีวศึกษา และกลุ่มวัยทำงาน ในส่วนของการส่งเสริมความรู้ทางการเงินให้แก่กลุ่มอาชีวศึกษา ธปท. ได้ดำเนินโครงการประกวดผลงานส่งเสริมความรู้ทางการเงิน Fin. ดี We Can Do!!! Season 2 ในปี 2563 รูปแบบกิจกรรมได้ถูกปรับให้สอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ซึ่งส่งผลให้สถาบันอาชีวศึกษาต้องจัดการเรียนการสอนผ่านช่องทางออนไลน์เป็นหลัก และปรับรูปแบบการประกวดผ่าน video conference เพื่อคัดเลือกผลงาน 10 ชิ้นที่ได้รับรางวัล รวมทั้งได้มอบตำแหน่งสถานศึกษาต้นแบบแก่สถาบันอาชีวศึกษาจำนวน 6 แห่งที่ได้พัฒนาต่อยอดผลงานจากการประกวดในปี 2561 ผ่านการดำเนินงานขยายเครือข่ายการส่งเสริมความรู้ทางการเงินในสถานศึกษาของตนเอง สถาบันอาชีวศึกษาอื่น ๆ และชุมชนรอบข้าง

ผลลัพธ์จากโครงการดังกล่าวได้สร้างนักศึกษาและครูรุ่นใหม่ที่สามารถส่งต่อความรู้ และสร้างพฤติกรรมทางการเงินที่ดีไปสู่ นักศึกษาอาชีวศึกษาประมาณ 22,000 คนทั่วประเทศ นอกจากนี้ ธปท. ได้จัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ทางการเงินผ่านช่องทาง LINE OpenChat เพื่อกระตุ้นความคิดเรื่องการเงินในหัวข้อที่หลากหลาย อาทิ การออมเงิน การลดรายจ่าย การหารายได้เสริม เพื่อสนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดและสร้างแรงบันดาลใจในเครือข่ายนักศึกษาอาชีวศึกษา รวมทั้งได้พัฒนาคู่มือการสอนความรู้ทางการเงินสำหรับนักศึกษาอาชีวศึกษา ประกอบไปด้วยสื่อความรู้ทางการเงิน บอร์ดเกม แอปพลิเคชัน เพื่อเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้ครู นักศึกษา และผู้ที่สนใจ สามารถศึกษาและเผยแพร่ความรู้ทางการเงินไปสู่วงกว้างยิ่งขึ้น โดยได้นำชุดคู่มือไปทดสอบการใช้งานกับสถาบันอาชีวศึกษาจำนวน 10 แห่ง และได้เผยแพร่สำหรับผู้สนใจผ่านเว็บไซต์ www.1213.or.th

ในส่วนของกลุ่มวัยทำงานซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ มีศักยภาพในการหารายได้ เข้าถึงสินเชื่อได้ง่าย กอปรกับบางส่วนมีพฤติกรรมการใช้เงินก่อน เก็บทีหลัง และยึดติดกับวลีว่า “ของมันต้องมี” จนใช้จ่ายอย่างสิ้นเปลืองและมีแนวโน้มที่จะก่อหนี้เกินความสามารถในการชำระหนี้ ซึ่งอาจทำให้ปัญหาหนี้ครัวเรือนรุนแรงได้ในอนาคต ธปท. จึงได้ดำเนินโครงการ Fin. ดี Happy Life!!! อย่างต่อเนื่องในลักษณะ train the trainer โดยจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่ตัวแทนของหน่วยงาน เพื่อสร้างวิทยากรการเงินประจำหน่วยงาน (Fin. Trainer) ทำหน้าที่สร้างทักษะทางการเงินให้แก่พนักงานในหน่วยงานของตนเอง ในปี 2563 ธปท. ได้อบรม Fin. Trainer ทั้งสิ้น 125 คน จากหน่วยงาน 46 แห่งทั้งภาครัฐและภาคเอกชนทั่วประเทศ

การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ได้ส่งผลกระทบกับรูปแบบการดำเนินงานของโครงการในบางหน่วยงาน ธปท. จึงได้ออกแบบหลักสูตรการอบรมจำนวน 6 ตอน จัดทำเป็นคลิปวิดีโอ รวมถึงการติดตามผลและรายงานผลในรูปแบบออนไลน์เพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อสนับสนุนให้หน่วยงานยังดำเนินโครงการได้อย่างต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงรูปแบบที่สามารถขยายผลและยืดหยุ่นตามบริบทของหน่วยงานแต่ละแห่งด้วยการเผยแพร่หลักสูตรออนไลน์ดังกล่าวผ่านช่องทาง Youtube ของ ศคส. 1213 เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการเข้ามาเรียนรู้ด้วยเนื้อหาในสื่อและกิจกรรมหลักของโครงการเน้นให้ความรู้ทางการเงินใน 2 หัวข้อ ได้แก่ การวางแผนการเงิน และการบริหารจัดการหนี้ ร่วมกับการกระตุ้นพฤติกรรมและติดตามผลอย่างต่อเนื่อง โดยจัดเจ้าหน้าที่ ธปท. ให้คำปรึกษาตลอดระยะเวลาของโครงการ

ผลสำเร็จของโครงการแสดงให้เห็นว่าผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมทางการเงินที่ถูกต้องเหมาะสม อาทิ การตระหนักถึงการวางแผนทางการเงินเพื่อรองรับเหตุการณ์ฉุกเฉิน การออมเงินสำหรับเป้าหมายต่าง ๆ ในชีวิต และการบริหารจัดการหนี้เพื่อไม่ให้หนี้เกินตัว และมีสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนพฤติกรรมทางการเงินที่ดี เห็นได้จากการที่หน่วยงานหลายแห่งได้จัดกิจกรรมส่งเสริมการออมอย่างต่อเนื่อง ซึ่ง ธปท. ได้ประสานงานกับ Fin. Trainer ของหน่วยงานแต่ละแห่งอย่างสม่ำเสมอ โดยมุ่งหวังให้ทักษะทางการเงินเป็นคุณสมบัติประจำตัวของพนักงาน และสามารถขยายผลเป็นวัฒนธรรมองค์กรอย่างยั่งยืนต่อไป



การจัดกิจกรรมโครงการ Fin. ดี Happy Life!!!



ที่มา : กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF)

4.2.2 การดำเนินงานด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ

ธปท. ได้ดำเนินงานด้านความร่วมมือระหว่างประเทศที่สำคัญ เพื่อสนับสนุนการดูแลเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงินไทยและภูมิภาค และสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การเป็นตัวแทนของประเทศไทยในองค์กรและเวทีความร่วมมือระหว่างประเทศ

ธปท. มีส่วนร่วมในการแสดงความเห็นในเวทีระหว่างประเทศอย่างสม่ำเสมอ บทบาทที่สำคัญในปีนี้ได้แก่ การเป็นตัวแทนของกลุ่มออกเสียงเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (South East Asia Voting Group) ใน International Monetary and Financial Committee (IMFC) ของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund : IMF) ซึ่งผู้ว่าฯ ธปท. ได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการดำเนินนโยบายแบบผสมผสาน (monetary policy, macroprudential measures, FX intervention, and capital flow management) โดยพิจารณาเสถียรภาพการเงินแบบองค์รวม และใช้เครื่องมือต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ซึ่งต่างจากความเชื่อตามทฤษฎีดั้งเดิมที่อาศัยเครื่องมือใดเครื่องมือหนึ่งเพื่อเป้าหมายใดเป้าหมายหนึ่ง แนวคิดนี้ได้รับการตอบรับจากกลุ่มประเทศตลาดเกิดใหม่ที่เผชิญความท้าทายในการดูแลเสถียรภาพระบบเศรษฐกิจการเงินปัจจุบัน และร่วมผลักดันให้ IMF เพิ่มความยืดหยุ่นในการให้คำแนะนำสมาชิกในการดำเนินนโยบายในขณะเดียวกัน ธนาคารเพื่อการชำระหนี้ระหว่างประเทศ (Bank for International Settlements: BIS) ก็สะท้อนแนวคิดนี้ผ่านบทความวิชาการสนับสนุนการดำเนินนโยบายการเงินสำหรับกลุ่มประเทศตลาดเกิดใหม่ ที่ให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพของนโยบายในทางปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี (practice ahead of theory)

2. การพัฒนากรอบการให้ความช่วยเหลือทางการเงินในภูมิภาค (Regional Financial Safety Net) ธปท. เป็นตัวแทนของประเทศไทยในฐานะประเทศสมาชิกอาเซียน+3 (กลุ่มประเทศในอาเซียน จีน ญี่ปุ่น และเกาหลี) ร่วมผลักดันการพัฒนากรอบมาตรการริเริ่มเชียงใหม่ไปสู่การเป็นพหุภาคี (Chiang Mai Initiative Multilateralisation: CMIM) ซึ่งในปีนี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและผู้ว่าการธนาคารกลางของประเทศในอาเซียน+3 ลงมติในที่ประชุมเห็นชอบต่อการเพิ่มประสิทธิภาพของความตกลง CMIM⁷ ดังกล่าว มีสาระสำคัญดังนี้

2.1 การเพิ่มสัดส่วนเงินช่วยเหลือในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับ IMF (IMF de-linked portion: IDLP) จากเดิม ร้อยละ 30 เป็นร้อยละ 40 ของวงเงินขอรับความช่วยเหลือสูงสุด 240,000 ล้านดอลลาร์ สรอ.

2.2 การใช้เงินสกุลท้องถิ่นของประเทศสมาชิกเพื่อสมทบหรือขอรับความช่วยเหลือภายใต้กลไก CMIM เพื่อลดการพึ่งพาเงินสกุลดอลลาร์ สรอ. ที่มีความผันผวนค่อนข้างสูง

3. การส่งเสริมการใช้เงินสกุลท้องถิ่น เพื่อให้ผู้ประกอบการมีทางเลือกการใช้เงินสกุลท้องถิ่นในการชำระธุรกรรม การค้าและการลงทุนระหว่างประเทศแทนเงินสกุลหลัก และสามารถบริหารความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ในปี 2563 ธปท. ได้ดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

3.1 การขยายความร่วมมือในกลไกการชำระเงินสกุลบาท-รูเปียเพิ่มเติม⁸ โดย ธปท. และธนาคารกลาง อินโดนีเซียตกลงที่จะเพิ่มจำนวนธนาคารพาณิชย์ที่เป็นตัวกลางในการทำธุรกรรมแลกเปลี่ยนเงิน (Appointed Cross Currency Dealer: ACCD) เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงกลไกดังกล่าวสะดวกยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังขยายขอบเขตของธุรกรรมให้ครอบคลุมการลงทุนโดยตรง จากเดิมที่อนุญาตเฉพาะธุรกรรมการค้า รวมถึงผ่อนคลายกฎเกณฑ์การแลกเปลี่ยนเงินเพิ่มเติม เช่น เกณฑ์การเรียกเอกสาร ทั้งนี้ การขยายกลไกการชำระเงินสกุลบาท - รูเปีย ดังกล่าวมีผลในทางปฏิบัติตั้งแต่วันที่ 21 ธันวาคม 2563

3.2 ต่ออายุความตกลงทวิภาคีว่าด้วยการแลกเปลี่ยนเงินตราสกุลหยวนและบาท (RMB-THB Bilateral Swap Arrangement) เพื่อสนับสนุนการค้าระหว่างไทย - จีน สร้างความมั่นใจต่อผู้ประกอบการและสถาบันการเงินว่า จะมีสภาพคล่องเงินบาทและเงินหยวนเพียงพอรองรับการทำธุรกรรมระหว่างประเทศ ซึ่ง ธปท. และธนาคารกลางจีนได้ต่ออายุความตกลงทวิภาคีดังกล่าว เป็นครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2563 โดยมีวงเงิน 70,000 ล้านหยวนหรือ 370,000 ล้านบาท

3.3 ลงนามความตกลงทวิภาคีว่าด้วยการแลกเปลี่ยนเงินตราสกุลท้องถิ่นสกุลเยนและบาท เพื่อเป็นกลไกเสริมสภาพคล่องเงินสกุลบาทและเยนให้กับธนาคารพาณิชย์ของทั้งสองประเทศ โดยมีวงเงิน 240,000 ล้านบาท หรือ 800,000 ล้านเยน ซึ่ง ธปท. ได้ลงนามความตกลงดังกล่าวกับธนาคารกลางญี่ปุ่นเมื่อเดือนมีนาคม 2563

4. ความเชื่อมโยงทางการเงิน (Financial Connectivity)

4.1 การเชื่อมโยงบริการชำระเงินรายย่อยระหว่างไทยกับกัมพูชา โดย ธปท. ธนาคารกลางกัมพูชา และธนาคารพาณิชย์ของทั้งสองประเทศ ร่วมกันพัฒนาบริการชำระเงินด้วย Interoperable QR code เพื่อรองรับการชำระเงินรายย่อยระหว่างลูกค้าและร้านค้าของทั้งสองประเทศ ทำให้ปัจจุบันนักท่องเที่ยวไทยสามารถใช้ mobile banking application ของธนาคารพาณิชย์ไทยสแกน QR code เพื่อชำระค่าสินค้าและบริการให้กับร้านค้าในกัมพูชาที่ร่วมให้บริการได้ ทั้งนี้ ธปท. ยังให้ความสำคัญและผลักดันการเชื่อมโยงระบบชำระเงินกับประเทศในภูมิภาคอาเซียน (ASEAN payment connectivity) อย่างต่อเนื่อง

⁷ ความตกลง CMIM ฉบับปรับปรุงนี้จะมีผลบังคับใช้เมื่อทุกประเทศลงนามเสร็จสิ้น คาดว่าจะแล้วเสร็จภายในปี 2564

⁸ หลังจากเริ่มดำเนินการระยะแรกในปี 2560

4.2 การมีส่วนร่วมในความตกลงการค้าเสรี (Free Trade Agreement: FTA) ธปท. ได้เข้าร่วมเจรจาความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP)⁹ ในส่วนที่เกี่ยวกับการค้าบริการและการลงทุน และประเทศสมาชิกได้ลงนามร่วมกันเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2563 ความตกลงนี้จะช่วยสนับสนุนการขยายตัวของการค้าการลงทุนในภูมิภาค สร้างความเติบโตและการพัฒนาสู่เศรษฐกิจโลก และสร้างโอกาสในการเข้าสู่ตลาดและการจ้างงานของภาคธุรกิจและประชาชนในภูมิภาค อีกทั้ง ธปท. ยังได้เข้าร่วมให้ความเห็นต่อคณะกรรมการการวิสามัญในการพิจารณาศึกษาผลกระทบการเข้าร่วมความตกลงที่ครอบคลุมและก้าวหน้าสำหรับหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (Comprehensive and Progressive Agreement of Trans-Pacific Partnership: CPTPP) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาคการเงิน เพื่อประเมินความเหมาะสมในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกในความตกลงดังกล่าวต่อไป

นอกจากนี้ ในปี 2563 เวทีความร่วมมือระหว่างประเทศมีส่วนสำคัญให้ผู้แทนธนาคารกลางและองค์การระหว่างประเทศ มาร่วมแบ่งปันประสบการณ์และแลกเปลี่ยนมุมมองเชิงนโยบายจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการออกแบบนโยบายและมาตรการในส่วนที่เกี่ยวข้องของ ธปท.

4.2.3 การธนาคารเพื่อความยั่งยืน

ระบบเศรษฐกิจที่เน้นเติบโตในเชิงปริมาณอย่างรวดเร็วในระยะสั้น อาจก่อให้เกิดผลกระทบเชิงลบต่อมิติสำคัญ 3 ด้าน ได้แก่ 1) สิ่งแวดล้อม (Environment) อาทิ ฝุ่น PM2.5 ภัยแล้ง และอุทกภัย 2) สังคม (Social) อาทิ หนี้ครัวเรือน และความเหลื่อมล้ำ 3) ธรรมาภิบาล (Governance) อาทิ การบังคับใช้กฎหมายโดยไม่คำนึงถึงหลักนิติธรรม และการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งสาเหตุสำคัญของปัญหาเกิดจากการตักตวงทรัพยากรส่วนรวมเพื่อผลประโยชน์ส่วนตนโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบในระยะยาว ที่ผ่านมามองค์การสหประชาชาติ ได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) จำนวน 17 ประการ¹⁰ เพื่อเป็นกรอบให้ประชาคมโลกนำไปปฏิบัติให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกสหประชาชาติที่ได้รับรองวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ปี 2573 (2030 Agenda for Sustainable Development)

ธปท. ในฐานะผู้กำกับดูแลสถาบันการเงินและเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจ ตระหนักถึงศักยภาพของสถาบันการเงินในการจัดสรรทรัพยากรทางเศรษฐกิจเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่ความยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคธนาคาร ซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนหลักในระบบการเงินไทย ปัจจุบัน ธปท. ผลักดันให้ภาคธนาคารดำเนินธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (ESG) ผ่านวัฒนธรรมองค์กรที่คำนึงถึงการสร้างมูลค่าแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในระยะยาวมากกว่าการมุ่งเน้นผลประโยชน์ในระยะสั้น และระบบบริหารจัดการความเสี่ยงที่ครอบคลุมประเด็น ESG ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นจากสาธารณชน

ในปี 2563 ธปท. ได้ดำเนินงานสำคัญเพื่อผลักดันการธนาคารเพื่อความยั่งยืน (sustainable banking) ดังนี้

1. ธปท. จัดทำแบบประเมินตนเองสำหรับธนาคารพาณิชย์เกี่ยวกับการให้สินเชื่ออย่างรับผิดชอบ (self-assessment framework) เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์ประเมินความคืบหน้าการปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกำหนดแนวทางการดำเนินกิจการธนาคารอย่างยั่งยืนในด้านการให้สินเชื่ออย่างรับผิดชอบ (sustainable banking guidelines – responsible lending) ที่สมาคมธนาคารและ ธปท. ได้ร่วมลงนามเสร็จสิ้นเมื่อต้นปี 2563 ภายใต้หลักการ 4 ข้อ ได้แก่ 1) การให้คำมั่น (leadership and responsible lending commitment) 2) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholder engagement) 3) การปรับและเปลี่ยนแปลงกระบวนการภายในองค์กร (internal implementation mechanisms) และ 4) การสร้างความโปร่งใส (transparency) การประเมินตนเองนี้เป็นการ

⁹ ความตกลง RCEP เป็นความตกลงการค้าเสรีขนาดใหญ่ที่มีขนาดเศรษฐกิจ (GDP) ของประเทศสมาชิกรวมกันประมาณร้อยละ 30 ของ GDP โลก ครอบคลุมประชากรประมาณหนึ่งในสามของโลก และไทยมีมูลค่าการค้ากับประเทศสมาชิกถึงร้อยละ 60 ของมูลค่าการค้าไทยทั้งหมด

¹⁰ รายละเอียดเพิ่มเติม www.sdgmove.com/sdg-101/

เน้นย้ำให้ธนาคารพาณิชย์ดำเนินธุรกิจบนพื้นฐานการธนาคารเพื่อความยั่งยืน ไม่ใช่เพียงการทำกิจกรรมการกุศลของผู้ประกอบการ (corporate social responsibility: CSR) แต่เป็นการผนวกมิติความยั่งยืนทั้ง 3 ด้าน เข้าไปในทุก ๆ กระบวนการดำเนินธุรกิจอย่างเป็นรูปธรรม (internalization) ทั้งนี้ ธปท. อยู่ระหว่างรวบรวมผลประเมินข้างต้นเพื่อสรุปภาพรวมการดำเนินงานตาม guideline ของระบบธนาคารพาณิชย์ให้ธนาคารพาณิชย์แต่ละแห่งทราบ

2. คณะทำงานด้านความยั่งยืนในภาคการเงิน ได้แก่ ธปท. สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย กระทรวงการคลัง และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ร่วมมือกับ International Finance Corporation ศึกษาทิศทางและปัจจัยที่ส่งเสริมการดำเนินงานด้านความยั่งยืนของภาคการเงิน (sustainable finance) เพื่อจัดทำบทศึกษาด้าน sustainable finance ภายในปี 2564 ซึ่งจะช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานกำกับในภาคการเงินมีแผนงานและนโยบายสนับสนุน sustainable finance ที่สอดคล้องกัน อีกทั้งเริ่มศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำนิยามเพื่อกำหนดหมวดหมู่โครงการ หรือกิจกรรมในภาคเศรษฐกิจจริงที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม (taxonomy) เพื่อเป็นมาตรฐานกลางที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศ ซึ่งจะช่วยให้ผู้กำกับดูแลในภาคการเงินสามารถนำไปใช้อ้างอิงในการออกนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมที่สอดคล้องกัน และช่วยให้สถาบันการเงินสามารถระบุกิจกรรมสีเขียวในการดำเนินธุรกิจทางการเงิน เพื่อนำไปพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการที่สามารถดึงดูดเงินลงทุนให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศต่อไป

3. ธปท. ประสานงานกับหน่วยงานพันธมิตร เพื่อร่วมมือกันในการสนับสนุนการดำเนินธุรกิจที่ยั่งยืนอย่างเป็นรูปธรรม อาทิ ร่วมกับองค์การกองทุนสัตว์ป่าสากล (World Wide Fund for Nature) รัฐบาลสหราชอาณาจักร (UK Government - ASEAN Low Carbon Energy Programme) เพื่อสร้างความตระหนักและองค์ความรู้ด้านความยั่งยืนแก่ภาคการเงินผ่านการจัดงานสัมมนา Capacity Building Workshop เพื่อพัฒนาองค์ความรู้เชิงเทคนิคในการผนวกปัจจัย ESG ในกระบวนการดำเนินธุรกิจของสถาบันการเงิน อาทิ Climate Risk Management for Financial Institutions โดยเน้นให้ภาคการเงินไทยแลกเปลี่ยนความเห็นกับภาคการเงินต่างชาติที่ได้ลงมือปฏิบัติการด้านความยั่งยืนอย่างจริงจัง อีกทั้งยังร่วมกับภาคประชาสังคม อาทิ แนวร่วมการเงินที่เป็นธรรมประเทศไทย (Fair Finance Thailand) เครือข่ายประชาชน 8 จังหวัดลุ่มแม่น้ำโขง จัดเวทีหารือเพื่อรับฟังความเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและสังคม จากการปล่อยกู้โครงการเขื่อนหลวงพระบางของธนาคารพาณิชย์ เป็นการสร้างความเชื่อมั่นต่อสาธารณชนว่ากระบวนการพิจารณาการปล่อยสินเชื่อแก่โครงการดังกล่าวเป็นไปตามหลักการธนาคารเพื่อความยั่งยืน

นอกจากนี้ ธปท. มุ่งมั่นส่งเสริมกระบวนการดำเนินงานด้านความยั่งยืนภายในองค์กร อาทิ การผลิตธนบัตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การจัดตั้งโครงการศูนย์การเรียนรู้ ธปท. เพื่อเป็นแหล่งสร้างเสริมความรู้ด้านเศรษฐกิจและการเงินแก่สาธารณชน และการจัดตั้งคณะกรรมการธรรมาภิบาล เพื่อมุ่งเน้นให้ ธปท. มีระบบและการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลที่เหมาะสมของธนาคารกลาง ทั้งนี้ ธปท. ได้เริ่มต้นทำรายงานความยั่งยืนประจำปีฉบับแรกในปี 2562 ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้สถาบันการเงิน ภาคธุรกิจ และสาธารณชนเห็นตัวอย่างการดำเนินงานด้านความยั่งยืนที่เป็นรูปธรรม



4.2.4 การบริหารจัดการธนบัตร

1. ธนบัตร

การบริหารจัดการให้มีธนบัตรใช้หมุนเวียนในระบบอย่างเพียงพอ ในปี 2563 ธนบัตรหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจมีมูลค่า 2,094,452 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 234,911 ล้านบาท มูลค่าหลักทรัพย์ที่เข้าบัญชีทุนสำรองเงินตรา เมื่อถึงสิ้นปี 2563 หลักทรัพย์ที่เป็นทุนสำรองเงินตรามีมูลค่าทั้งสิ้น 2,189,485 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากสิ้นปีก่อนร้อยละ 14.7

บัญชีทุนสำรองเงินตรา ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563

รายการ	มูลค่า (ล้านบาท)	สัดส่วน (ร้อยละ)
1. เงินตราต่างประเทศ	382,996	17.5
2. หลักทรัพย์ต่างประเทศ	1,806,489	82.5
รวม	2,189,485	100.0

การผลิตธนบัตร รวมทุกชนิดราคา มีจำนวน 1,900 ล้านฉบับ ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 8.2

การผลิตธนบัตร ปี 2563

ชนิดราคา	1000 บาท	500 บาท	100 บาท	50 บาท	20 บาท	รวม
จำนวน (ล้านฉบับ)	553	126	585	140	495	1,900

หมายเหตุ: รวมธนบัตรที่ระลึก เนื่องในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช 2562 ชนิดราคา 1000 บาท จำนวน 10 ล้านฉบับ และชนิดราคา 100 บาท จำนวน 20 ล้านฉบับ

ธนบัตรที่ระลึก มีการออกใช้ธนบัตรที่ระลึก เนื่องในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช 2562 ชนิดราคา 1000 บาท และ 100 บาท เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2563

ธนบัตรปลอม ที่ตรวจพบและจับกุมได้ในปี 2563 มีจำนวนทั้งสิ้น 6,680 ฉบับ หรือประมาณ 1.1 ฉบับต่อธนบัตรหมุนเวียนล้านฉบับ

2. การสนับสนุนงานออกและจัดการธนบัตร

2.1 การพัฒนาประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการธนบัตร พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการธนบัตรระหว่าง ธปท. และสถาบันการเงิน โดยจัดตั้งศูนย์เงินสดกลางในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต และอยู่ระหว่างดำเนินการอีกแห่งในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น รวมทั้งนำระบบอัตโนมัติมาใช้ในการกระบวนการผลิต และจัดการธนบัตร รวมถึงได้นำเทคโนโลยี RPA (Robotic Process Automation) ผสมรวมกับระบบ AI (Artificial Intelligence) เข้ามาช่วยในการปรับกระบวนการ และการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ลดกระบวนการทำงาน และลดค่าใช้จ่าย ซึ่งได้ทำควบคู่กับการพัฒนาโครงสร้างองค์กรและศักยภาพของพนักงานให้มีความคล่องตัว มีทักษะ และความสามารถหลากหลายขึ้น เพื่อรองรับการทำงานในโลกอนาคตได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

2.2 การพัฒนาสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม (Sustainability) โดยมุ่งเน้นให้สายออกบัตรธนาคารเป็นแบบอย่างที่ดีของการดำเนินงานเพื่อความยั่งยืน ทั้งในด้านพลังงาน ทรัพยากร สิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล ผ่านการปรับปรุงกระบวนการทำงานเพื่อลดการใช้วัสดุสิ้นเปลือง มีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพและคุ้มค่า อาทิ การติดตั้งระบบห่อบรรจุธนบัตรอัตโนมัติ (auto packaging) ทำให้สามารถยกเลิกการใช้สายรัดพลาสติกธนบัตร การติดตั้งแผงโซลาร์เซลล์ (solar cell) ช่วยลดการใช้พลังงานไฟฟ้าได้ 400,000 กิโลวัตต์ชั่วโมงต่อปี การลดขยะและการสร้างมูลค่าจากของเสียในกระบวนการ อาทิ การนำเศษธนบัตรไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ ตลอดจนการให้ความรู้ด้านธนบัตรแก่ประชาชน และการสนับสนุนชุมชนรอบพื้นที่

2.3 การบริหารความเสี่ยงและความต่อเนื่องทางธุรกิจ ทบทวนและจัดทำแผนเพื่อรองรับกรณีประสบเหตุการณ์ไม่ปกติ จึงมีการเตรียมกระบวนการและทรัพยากรขั้นต่ำที่เพียงพอรองรับการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉิน รวมถึงได้รับการรับรองระบบมาตรฐานสากลสำหรับการบริหารจัดการความต่อเนื่องในการดำเนินธุรกิจ ISO 22301

4.2.5 การสื่อสารและการมีส่วนร่วมกับผู้เกี่ยวข้อง

ธปท. ปรับปรุงการสื่อสารให้เข้าใจง่าย โดยยึดหลัก CSR (customer-centric, simple และ rationale) เพื่อสื่อสารและชี้แจงประเด็นความสงสัยต่าง ๆ ให้สาธารณชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องและมีความเชื่อมั่นต่อการดำเนินงานของ ธปท.

ปี 2563 การดำเนินงานของ ธปท. มีความท้าทายมากขึ้นทำให้การสื่อสารต้องปรับปรุงให้สอดคล้องกับพฤติกรรม การรับสารที่เปลี่ยนไปในปัจจุบัน ทั้งผ่านสื่อกระแสหลักอย่างสื่อมวลชน และสื่อกระแสใหม่อย่างโซเชียลมีเดียของ ธปท. ที่ครอบคลุมทั้ง Facebook, Youtube, Twitter และ Instagram ซึ่งพบว่าผู้สนใจติดตามเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ นอกจากนี้ ธปท. ยังคงให้ความสำคัญในการรักษาความสัมพันธ์กับประชาชนกลุ่มต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อประสานนโยบายและแลกเปลี่ยนความรู้ รับฟังและร่วมแก้ไขปัญหากับภาคประชาชนและภาคธุรกิจ ตลอดจนสื่อสารข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องผ่านสื่อมวลชนและนำความเห็นต่าง ๆ มาปรับปรุงกระบวนการสื่อสารของ ธปท. ให้ตอบโจทย์ที่มีความคาดหวังสูงขึ้นได้

BOX
13

สUn. กับรางวัล Initiative of the Year Award 2020



เมื่อพูดถึง “การสื่อสารของธนาคารกลาง” หลายคนอาจมองว่าเป็นการประกาศนโยบายและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ให้สาธารณชนทราบ แต่สำหรับธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) “การสื่อสาร” ยังหมายรวมถึง “การเปิดใจรับฟัง” และ “การมีส่วนร่วม” กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

แนวคิดในการทำงานอย่างเปิดใจรับฟังและให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมนี้ เป็นที่ยอมรับในระดับสากล ทำให้ ธปท. ได้รับรางวัลธนาคารกลางที่มีผลงานโดดเด่น ประจำปี 2563 ด้านการริเริ่มผลักดันโครงการที่สร้างประโยชน์ต่อสังคมและประชาชน (Initiative of the Year Award 2020) จากวารสารธนาคารกลาง (Central Banking Journal) สหราชอาณาจักร โดยคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิได้ชื่นชมการดำเนินงานของ ธปท. ใน 3 ด้าน คือ การเปิดใจรับฟังผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างจริงจัง การสื่อสารสองทางแบบโปร่งใสและทันสมัย และการร่วมมือกับภาคเอกชนเพื่อผลักดันโครงการที่สร้างประโยชน์ต่อทั้งธุรกิจเองและสังคม ซึ่งได้ส่งเสริมให้ ธปท. สามารถผลักดันโครงการสำคัญอย่างน้อย 4 โครงการให้เกิดขึ้นได้แก่

1. การใช้เทคโนโลยีให้การผลิตธนบัตรให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนและการให้ความรู้เรื่องธนบัตรไทยผ่านแอปพลิเคชัน “Thai Banknotes” เพื่อให้ประชาชนมีความคุ้นเคยกับวิธีการสังเกตธนบัตรปลอมแปลงด้วยวิธีสัมผัส - ยกส่อง - พลิกเอียง

2. การเปลี่ยนพื้นที่ของโรงพิมพ์ธนบัตรที่ครั้งหนึ่งเคยเป็นพื้นที่หวงห้าม มาเป็น “ศูนย์การเรียนรู้ธปท.” เพื่อเป็นพื้นที่สาธารณะให้ประชาชนทุกเพศทุกวัยสามารถมีส่วนร่วมกับกิจกรรมที่หลากหลายไม่ว่าจะเป็นห้องสมุดด้านเศรษฐกิจ พิพิธภัณฑ์เงินตราหรือนิทรรศการศิลปะระดับโลก เป็นการสะท้อนการยินยอมและเปิดใจให้ประชาชนเข้าถึงธนาคารกลางได้มากขึ้น

3. ระบบการชำระเงินรายย่อยที่มีค่าธรรมเนียมต่ำที่สุดแห่งหนึ่งของโลก อย่าง “พร้อมเพย์” ที่เอื้อให้ประชาชนรายย่อยสามารถโอนเงินได้ด้วยความสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย เป็นรากฐานสำคัญเพื่อการขับเคลื่อนไปสู่เศรษฐกิจดิจิทัล รวมถึงการเชื่อมโยงระบบการชำระเงินสู่ภูมิภาคได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. การจัดตั้งโครงการ “คลินิกแก้หนี้” เพื่อช่วยปลดหนี้ให้กับลูกหนี้รายย่อยที่มีเจ้าหนี้หลายราย ซึ่งปกติการเจรจาประนอมหนี้ยากที่จะสำเร็จ ปัจจุบันมีสถาบันการเงินเข้าเป็นสมาชิกถึง 35 แห่ง ทำให้โครงการนี้เป็นเครือข่ายช่วยเหลือประชาชนแก้หนี้บัตรและสินเชื่อส่วนบุคคลที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ

ธปท. เชื่อมั่นว่า การสื่อสารอย่างรับฟัง และมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพจะเป็นกลไกสำคัญในการผลักดันและสานต่อนโยบายและโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนอย่าง “ธุรกิจก็ชนะ สังคมก็พัฒนา” ต่อไป

4.3 ประสิทธิภาพการดำเนินงาน

4.3.1 ศูนย์ประสานงาน COVID-19

จากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ตั้งแต่ต้นปี 2563 ธปท. ตระหนักถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น จึงได้มีการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือ โดยได้จัดตั้ง **ศูนย์ประสานงาน COVID-19** เพื่อติดตามสถานการณ์ นำเสนอมาตรการลดความเสี่ยงและประสานงานกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนฉุกเฉินให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล โดยฝ่ายบริหารความเสี่ยงภาพรวมเป็นผู้รับผิดชอบหลัก ทั้งนี้ เป้าหมายหลักคือ **ความปลอดภัยและสวัสดิภาพของพนักงาน และการดูแลให้การดำเนินงานตามพันธกิจ ธปท. ปฏิบัติได้อย่างต่อเนื่อง**

ธปท. จัดตั้งศูนย์ประสานงาน COVID-19 ช่วงต้นเดือนมกราคมเพื่อติดตามสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ภายในประเทศอย่างใกล้ชิด โดยหารือร่วมกับแพทย์ผู้เชี่ยวชาญจากกระทรวงสาธารณสุขอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกับธนาคารกลางในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEACEN) เพื่อให้การกำหนดมาตรการป้องกันความเสี่ยงและมาตรการตอบสนองต่าง ๆ เป็นไปอย่างเหมาะสม ในระยะแรก ธปท. เน้นมาตรการเชิงป้องกัน อาทิ ห้ามเดินทางไปต่างประเทศ คัดกรองโดยตรวจวัดอุณหภูมิพนักงาน จัดวางแอลกอฮอล์เจล และเพิ่มความรู้ในการทำความสะอาดจุดสัมผัสร่วมต่าง ๆ และจัดให้มีระยะห่างในการใช้ลิฟท์และห้องประชุม ควบคู่กับการเตรียมความพร้อมด้านความต่อเนื่องทางธุรกิจ อาทิ จัดหาทรัพยากรด้านเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานจากบ้าน จัดให้มีทีมสำรองสำหรับงานสำคัญและการจัดตั้งสถานที่ปฏิบัติงานสำรองเพิ่มเพื่อทำงานคู่ขนาน (split operation) รวมถึงกำหนดให้ทุกส่วนงานปรับปรุงแผนฉุกเฉิน ทบทวนความจำเป็นเร่งด่วนของงาน จำแนกได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) งานจำเป็นที่ต้องปฏิบัติในพื้นที่ ธปท. ต่อเนื่อง 2) งานที่ปฏิบัติจากบ้านได้ต่อเนื่อง และ 3) งานที่ปฏิบัติจากบ้านได้แต่ต้องเข้าพื้นที่ ธปท. เป็นครั้งคราว โดยกำหนดให้ส่วนงานต่าง ๆ จัดพนักงานเข้ามาในพื้นที่ ธปท. น้อยที่สุด

ทั้งนี้ ในช่วงที่รัฐบาลประกาศปิดเมือง ธปท. ได้เพิ่มมาตรการป้องกันความเสี่ยงสำหรับพนักงานที่ต้องเข้ามาปฏิบัติงานสำคัญเพื่อป้องกันและลดโอกาสที่จะติดเชื้อ อาทิ จัดบริการรถรับ - ส่งสำหรับพนักงานที่ต้องเดินทางโดยสารสาธารณะ ปรับปรุงสถานที่ทำงานและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้เป็นไปตามหลักการเว้นระยะห่างทางสังคม และจัดอาหารกลางวันและเครื่องดื่ม

เมื่อรัฐบาลเริ่มผ่อนคลายมาตรการ ธปท. ได้วางแผนกลับเข้าสู่ภาวะปกติโดยคำนึงถึงการเว้นระยะห่างทางสังคมและความปลอดภัยของพนักงานที่ทยอยกลับเข้ามาทำงานในพื้นที่ ธปท. โดยได้ปรับปรุงสถานที่ทำงานและพื้นที่ส่วนกลาง กำหนดแนวปฏิบัติต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับมาตรการผ่อนปรนกิจการและกิจกรรมของรัฐ อาทิ แนวทางการใช้ห้องออกกำลังกายและสโมสรพนักงาน รวมถึงพิจารณากำหนดมาตรการในการจัดกิจกรรมภายในต่าง ๆ ให้เป็นไปตามข้อกำหนดภาครัฐ

4.3.2 โครงสร้างองค์กร ระบบงาน และกระบวนการทำงาน

ธปท. ได้ปรับโครงสร้างองค์กร และระบบงาน กระบวนการทำงานของสายงานสำคัญ เพื่อผลักดันการทำภารกิจสำคัญเร่งด่วนจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความคล่องตัวในกระบวนการทำงาน ดังนี้

1. ด้านเสถียรภาพการเงิน

1.1 สายนโยบายการเงิน เพื่อรองรับงานนโยบายการเงิน งานเศรษฐกิจมหภาค และเสถียรภาพระบบการเงินที่มีความซับซ้อนและขยายตัวเพิ่มขึ้น

1.2 สายตลาดการเงิน เพื่อรองรับภารกิจด้านตลาดการเงินภายใต้ภาวะวิกฤตและความผันผวนทางเศรษฐกิจ การเงิน ได้แก่ การรองรับการทำธุรกรรม Open Market Operations ในภาวะวิกฤต และการช่วยเหลือด้านสภาพคล่องแก่สถาบันการเงิน (Emergency Liquidity Assistant: ELA) และรองรับการดำเนินงานตาม พ.ร.ก. BSF รวมทั้งเพื่อรองรับงานกำกับและวิเคราะห์การแลกเปลี่ยนเงิน (exchange control) ตลอดจนภารกิจการบริหารและสนับสนุนการใช้งานระบบห้องค้าเงินใหม่ (dealing room system)

2. ด้านเสถียรภาพสถาบันการเงิน

2.1 สายนโยบายสถาบันการเงิน เพื่อรองรับภารกิจที่เพิ่มขึ้นในด้านกลยุทธ์สถาบันการเงิน ได้แก่ งานด้าน sustainable banking และ international policy งานด้าน collaboration และ FIs development รวมถึงภารกิจงานจัดการกองทุนในการบริหารหนี้และแก้ไขปัญหาสถาบันการเงิน

2.2 สายนโยบายระบบการชำระเงินและเทคโนโลยีทางการเงิน เพื่อรองรับงานนโยบายระบบการชำระเงิน และงานกำกับตรวจสอบระบบ e-payment ที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นของฝ่ายนโยบายระบบการชำระเงิน และงานกำกับและตรวจสอบด้าน cybersecurity และเทคนิคเชิงลึกของฝ่ายกำกับและตรวจสอบความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

2.3 สายกำกับสถาบันการเงิน 2 เพื่อรองรับภารกิจด้านการปรับโครงสร้างหนี้ของลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบ ได้แก่ งานช่วยแก้ปัญหาหนี้สินของประชาชน กำหนดมาตรการเฉพาะกิจเพื่อช่วยเหลือลูกหนี้รายย่อยและลูกหนี้ธุรกิจ การวิเคราะห์และประเมินประสิทธิภาพของมาตรการ การสร้าง engagement กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน และรองรับภารกิจกำกับตรวจสอบสถาบันการเงินเฉพาะกิจ

3 ด้านบริหาร

3.1 สายระบบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อรองรับงาน digital transformation และเพิ่มประสิทธิภาพการดูแลและเฝ้าระวังระบบวิศวกรรมระบบคอมพิวเตอร์ และระบบงานภายในศูนย์คอมพิวเตอร์ ตลอดจนเพิ่มศักยภาพการทำงานรองรับยุทธศาสตร์ ธปท. ด้าน data-driven organization

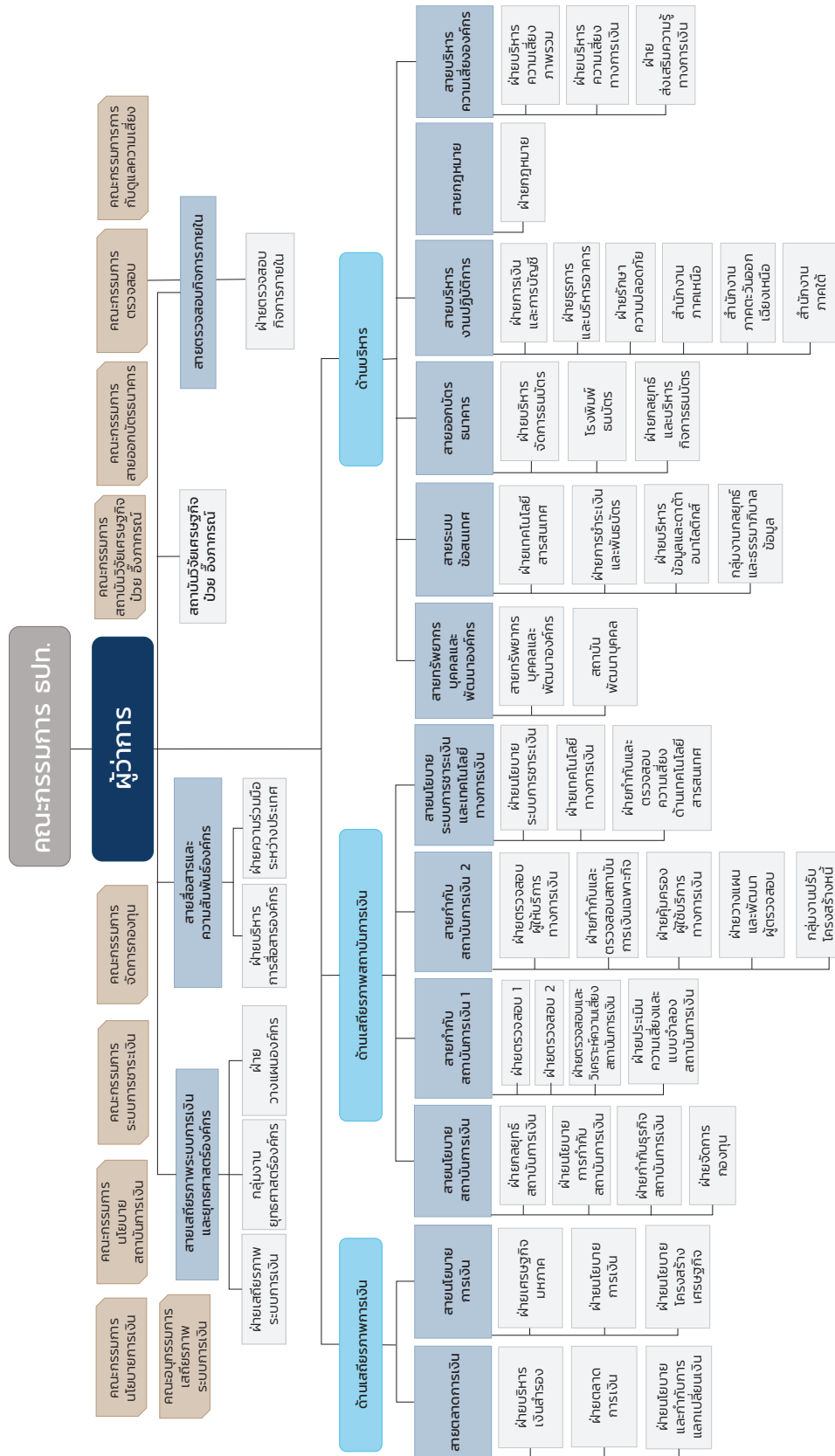
3.2 สายบริหารความเสี่ยงองค์กร เพื่อรองรับงานด้านบริหารความเสี่ยงภาพรวมและงานความเสี่ยงทางการเงินที่ขยายตัว และเพิ่มประสิทธิภาพของงานส่งเสริมความรู้ทางการเงิน

4. การปรับปรุงระบบงานและกระบวนการ

ตามที่ ธปท. มีแผนยุทธศาสตร์ในการปรับเปลี่ยนสู่องค์กรดิจิทัล (digital transformation) เพื่อนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาสนับสนุนและปรับปรุงกระบวนการทำงานของแต่ละส่วนงานโดยใช้หลักการ design thinking กับงานโครงการใหม่ ๆ ของ ธปท. 13 โครงการ อาทิ e-factoring และ SupTech (supervisory technology) ทำให้เข้าใจปัญหาจากมุมมองของ stakeholders ที่ครบถ้วน สามารถลด ละ เลิก งานที่ซ้ำจำเป็นและสามารถปรับกระบวนการโดยใช้ robot เข้ามาทำงานที่เหมาะสมได้โดยอัตโนมัติ (Robotic Process Automation: RPA) จำนวน 11 โครงการ เสริมสร้างทัศนคติด้านดิจิทัลให้แก่พนักงาน ทำให้สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัยมากยิ่งขึ้น รวมถึงการปรับปรุงระบบบริหารงานบุคคลโดยเริ่มจัดทำ new HR model เพื่อจัดหาระบบ HR platform ที่เหมาะสมต่อไป

นอกจากนี้ ธปท. ยังคงส่งเสริมรูปแบบการทำงานร่วมกันในลักษณะ squad ซึ่งเป็นการทำงานแบบ cross-function ที่รวบรวมพนักงานจากหลายสายงานมาทำภารกิจร่วมกัน ช่วยเสริมสร้างการทำงานในลักษณะ collaborative และทำให้พนักงานรู้จักงานนอกเหนือจากงานตนเอง รวมทั้งลดลำดับขั้นในการทำงานและตัดสินใจ

ผังโครงสร้างองค์กร ธนาคารแห่งประเทศไทย



31 ธันวาคม 2563

BOX
14

เพราะโลกเปลี่ยนไว แบงก์ชาติจึงต้องเข้าถึง และเข้าใจมากกว่าเดิม



โครงการ “เข้าถึง เข้าใจ วิถีชนบทไทย”

เศรษฐกิจการเงินไทยกำลังเผชิญกับความท้าทายหลายประการ ทั้งกระแสการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของโลก (mega trends) อาทิ สังคมสูงวัย การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ และการพัฒนาการอย่างก้าวกระโดดของเทคโนโลยี รวมถึงปัญหาเชิงโครงสร้างภายในประเทศ อาทิ ความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ระหว่างเมืองและชนบท และหนี้ภาคครัวเรือนที่อยู่ในระดับสูง ซึ่งการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 มีส่วนเร่งให้ปัจจัยเชิงโครงสร้างเหล่านี้เกิดขึ้นเร็วขึ้น ธปท. ในฐานะผู้ดูแลเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงิน ตระหนักดีถึงการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว และเห็นว่าการประเมินภาพเศรษฐกิจการเงินโดยอาศัยเฉพาะข้อมูลสถิติหรือตัวเลขนั้นไม่เพียงพออีกต่อไป ต้องอาศัย**ความรู้ความเข้าใจข้อเท็จจริงเชิงพื้นที่และความร่วมมือจากทุกภาคส่วน** เพื่อให้การออกแบบและดำเนินนโยบายทางการเงินมีความเหมาะสม ตรงจุด และใช้ได้จริง โครงการแลกเปลี่ยนข้อมูลเศรษฐกิจและธุรกิจระหว่าง ธปท. กับภาคธุรกิจ (Business Liaison Program : BLP) ที่เริ่มต้นเมื่อปี 2547 นับเป็นส่วนหนึ่งของการรับฟังเสียงสะท้อน

ของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งผู้ประกอบการและหน่วยงานภาครัฐ เพื่อจับชีพจรเศรษฐกิจการเงินร่วมกับข้อมูลตัวเลขและนำเสนอต่อคณะกรรมการต่าง ๆ ของ ธปท.

นอกจากนี้ ธปท. ได้ริเริ่มการลงพื้นที่ในโครงการ “เข้าถึง เข้าใจ วิถีชนบทไทย” ในปี 2562 ต่อเนื่องในปี 2563 เพื่อเปิดโอกาสให้พนักงาน ธปท. ได้ “ติดดิน” หรือเข้าถึงข้อเท็จจริงในพื้นที่ด้วยตัวเอง ช่วยในการออกแบบและกำหนดนโยบายด้านต่าง ๆ ของ ธปท. ทั้งนโยบายเศรษฐกิจ นโยบายการเงิน นโยบายสถาบันการเงิน และนโยบายการชำระเงิน ให้มองได้รอบและคิดได้ครบ ตลอดจนสามารถดำเนินนโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่วางไว้

โครงการ “เข้าถึง เข้าใจ วิถีชนบทไทย” เป็นโครงการลงพื้นที่ร่วมกับทีมงานของมูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ เปิดโอกาสให้ พนักงาน ธปท. ทั้งพนักงานใหม่จนถึงผู้บริหารระดับกลางซึ่ง

เป็นกลุ่มเป้าหมายของโครงการ ผู้มีส่วนในการกำหนดนโยบายได้เข้าถึงข้อเท็จจริงในพื้นที่และเข้าใจวิถีคนชนบทที่เป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศและเป็นรากฐานของเศรษฐกิจไทย และได้เรียนรู้ตัวอย่างการพัฒนาเชิงพื้นที่แบบองค์รวมที่ใช้ในการแก้ปัญหาและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ ตลอดจนได้เรียนรู้และฝึกทักษะที่จำเป็นในการรวบรวมข้อเท็จจริงเชิงพื้นที่เพื่อสังเคราะห์เป็นนโยบายด้านที่รับผิดชอบ โครงการดังกล่าวได้จัดมาแล้ว 3 รุ่น ลงพื้นที่ในจังหวัดอุทัยธานี กาฬสินธุ์ และน่าน ตามลำดับ มีพนักงาน ธปท. เข้าร่วมโครงการฯ แล้วมากกว่า 100 คน

การลงพื้นที่ในแต่ละครั้ง พนักงาน ธปท. ได้ใช้เวลาอยู่กับชาวบ้านนาน 3 วัน เริ่มต้นตั้งแต่เรียนรู้ปัญหาเชิงโครงสร้างในพื้นที่ ซึ่งส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับน้ำ เนื่องจากชาวบ้านจำนวนมากประกอบอาชีพทำการเกษตร น้ำจึงเป็นสิ่งสำคัญในการทำมาหาเลี้ยงชีพ และได้เข้าใจแนวคิดของการสร้างอ่างเก็บน้ำหรือฝายเพื่อช่วยบริหารจัดการน้ำให้ได้ใช้กันอย่างทั่วถึง อีกทั้งได้ลองสวมบทบาทเป็นเกษตรกร อาทิ เกี่ยวข้าว เตรียมดิน และสร้างฝาย ซึ่งทำให้เข้าใจความรู้สึกของชาวบ้านอย่างแท้จริง ตลอดจนได้พูดคุยกับชาวบ้าน ทำให้เห็นพฤติกรรมการใช้ชีวิตและการใช้จ่ายเงิน และในช่วงสุดท้าย พนักงาน ธปท. ได้ถอดบทเรียนและสะท้อนสิ่งที่เรียนรู้ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับการออกแบบและกำหนดนโยบายในด้านที่รับผิดชอบ โดยเฉพาะภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

การถอดบทเรียนหลังจากลงพื้นที่รับฟังและเข้าใจปัญหาของชาวบ้านที่เป็นผู้ได้รับผลกระทบจากนโยบายโดยตรง พบข้อเท็จจริงสำคัญ 3 ประการ ที่

ควรนำมาประยุกต์ใช้กับการออกแบบและกำหนดนโยบายของ ธปท. ได้แก่ 1) การออกแบบนโยบายอยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริงและไม่ทำนโยบายแบบปูพรม หรือ one policy fits all เพราะแต่ละพื้นที่มีบริบทที่แตกต่างกัน การออกแบบนโยบายต้องคำนึงถึงความต่างและทำให้เหมาะสมและตรงจุด 2) การดำเนินนโยบายช่วยเหลือต่าง ๆ ควรทำแบบมีเงื่อนไข เพราะเงื่อนไขจะช่วยกระตุ้นให้คนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ สร้างแรงจูงใจให้คนปรับตัว และใช้ประโยชน์จากความช่วยเหลืออย่างคุ้มค่า และ 3) นโยบายจะมีประสิทธิภาพสูงสุดเมื่อบูรณาการทุกภาคส่วน เพราะความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะช่วยให้การผลักดันนโยบายเป็นไปในทิศทางเดียวกันและทำให้นโยบายมีประสิทธิภาพจนถึงระดับปฏิบัติ พร้อมดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ได้ หากคำนึงถึงข้อเท็จจริงเหล่านี้จะช่วยบรรลุเป้าหมายของ ธปท. ในการสนับสนุนการเติบโต (growth) และการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจการเงินให้มีเสถียรภาพ มีการพัฒนาที่ยั่งยืน (sustainability) และทั่วถึง (inclusion)



โครงการ “เข้าถึง เข้าใจ วิถีชนบทไทย”

BOX
15

โครงการแลกเปลี่ยนข้อมูลเศรษฐกิจและธุรกิจระหว่าง รพท. กับภาคธุรกิจ (Business Liaison Program: BLP)



โครงการผู้บริหาร รพท. พบผู้ประกอบการในภูมิภาค

โครงการแลกเปลี่ยนข้อมูลเศรษฐกิจและธุรกิจระหว่าง รพท. กับภาคธุรกิจนั้น เป็นโครงการที่เริ่มมาตั้งแต่ปี 2547 เพื่อให้เข้าใจถึงภาวะเศรษฐกิจจริงในเชิงลึกทั้งในระดับมหภาคและระดับจุลภาคที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และทันต่อสถานการณ์ รับทราบข้อเท็จจริง ปัญหาและอุปสรรค ช่วยในการมองไปข้างหน้า รวมถึงสร้างความเข้าใจต่อพฤติกรรมและบทบาทของผู้เล่นในระบบเศรษฐกิจระดับจุลภาคที่อาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของเศรษฐกิจ สำหรับใช้ประกอบในการพิจารณาเพื่ดำเนินนโยบายการเงินของคณะกรรมการนโยบายการเงิน ผ่านการสัมภาษณ์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ประกอบธุรกิจในสาขาต่างๆ สมาคมและองค์กรภาคเอกชน หน่วยงานของรัฐ

รวมถึงครัวเรือนฐานราก แนวทางการทำงานในลักษณะนี้ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมจากหน่วยเศรษฐกิจต่าง ๆ และช่วยให้ รพท. สามารถประเมินภาวะเศรษฐกิจได้อย่างรอบด้านมากขึ้น

รูปแบบหลักในการทำงานของ BLP จำแนกได้เป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

1. การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ผู้แทน รพท. จากสำนักงานใหญ่และสำนักงานภาค โดยส่วนเศรษฐกิจภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้จะติดต่อสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ประกอบการประมาณ 200 รายต่อไตรมาส หรือ 800 รายต่อปี มีทั้งกลุ่มที่สัมภาษณ์เป็นประจำทุกปีเพื่อติดตามภาวะธุรกิจอย่างต่อเนื่อง และกลุ่มใหม่ ๆ เพื่อกระจายกลุ่มตัวอย่างให้หลากหลาย ทั้งในมิติของขนาดและประเภทของธุรกิจ รวมถึงมิติของพื้นที่ โดยกลุ่มตัวอย่างจะครอบคลุมทั้งบริษัทขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ และกลุ่มธุรกิจในภาคอุตสาหกรรม การบริการการค้าก่อสร้างและเกษตรกรรมที่กระจายอยู่ทั่วประเทศ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์หรือการเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรมอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้ หากเกิดเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญจะติดต่อสัมภาษณ์ผู้ประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทันที รวมถึงลงพื้นที่จริงเพื่อให้สามารถประเมินสถานการณ์ได้อย่างรวดเร็วและรอบด้าน

2. จัดประชุมหารือเพื่อแลกเปลี่ยนความเห็น (roundtable) ในประเด็นที่มีนัยต่อเศรษฐกิจ จะระดมความคิดเห็นจากตัวแทนบริษัท หน่วยงาน หรือสมาคม สมาคม สภาต่าง ๆ ทั้งในประเทศ

อาทิจ สภาหอการค้า สมาอุตสาหกรรม สภาผู้ส่งสินค้าทางเรือแห่งประเทศไทย สมาพันธ์ SMEs สมาคมผู้ค้าปลีก สมาคมโชห่วย สมาคมกิจการลูกจ้าง สหภาพแรงงาน สมาคมผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์รับจ้าง สมาคมแท็กซี่ รวมถึงองค์กรระหว่างประเทศ อาทิ JETRO และสถานทูต หรือหอการค้าของประเทศคู่ค้าหลักของไทย

3. โครงการผู้บริหาร ธปท. พบผู้ประกอบการในภูมิภาค เป็นการหารือกับผู้ประกอบการเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารระดับสูงของ ธปท. กับผู้ประกอบการภาคเอกชนและหน่วยงานภาครัฐเกี่ยวกับภาวะและกิจกรรมทางเศรษฐกิจในแต่ละภูมิภาค รวมถึงการเยี่ยมชมบริษัทหรือลงพื้นที่ เพื่อให้เห็นการทำงานและกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจริง โดยในแต่ละปี ธปท. จะลงพื้นที่ในสี่ภูมิภาคหลัก ครอบคลุมหน่วยเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ

ทั้งนี้ รูปแบบการทำงานในโครงการ BLP มีความหลากหลาย เอื้อให้เกิดการสร้างเครือข่ายผ่านความสัมพันธ์ที่ดีกับทุกภาคส่วน เพื่อให้ได้รับข้อมูลในภาคเศรษฐกิจจริง ธปท. ได้ดำเนินการด้านธรรมาภิบาลข้อมูลอย่างเข้มงวด ข้อมูลที่ได้รับถือเป็นความลับ และ ธปท. จะสรุปข้อมูลเป็นภาพรวมเพื่อเผยแพร่ในรายงานแนวโน้มธุรกิจเป็นประจำทุกไตรมาส และจะใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพประกอบการประมาณภาวะเศรษฐกิจรายเดือน และการประชุม กนง. อย่างต่อเนื่อง

นอกจากการติดตามภาวะเศรษฐกิจผ่าน BLP แล้ว ธปท. ยังได้พัฒนาดัชนีชี้วัดความเชื่อมั่นที่ครอบคลุมทั้งภาคธุรกิจและครัวเรือนฐานราก ทั้งในมิติเชิงอุตสาหกรรมและเชิงพื้นที่ เพื่อใช้ประเมินสภาพความเป็นอยู่ของทั้งภาคธุรกิจและครัวเรือนเป็นประจำทุกเดือน ดังนี้

1) ดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจ (Business Sentiment Index: BSI) จากการตอบแบบสอบถามของผู้ประกอบการประมาณ 800 รายต่อเดือน นอกจากนี้ ในช่วงที่เศรษฐกิจได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด อาทิ การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ธปท. ได้ดำเนินการสำรวจผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ผ่านแบบสอบถามไปยังผู้ประกอบการเป็นกรณีพิเศษ เพื่อช่วยให้สามารถติดตามภาวะและพัฒนาการของเศรษฐกิจในช่วงวิกฤตได้อย่างรวดเร็ว

2) ดัชนีความเชื่อมั่นครัวเรือนฐานราก (Relationship Manager Sentiment Index: RMSI) ที่จัดทำร่วมกับสถาบันการเงินเฉพาะกิจผ่านการสำรวจความเชื่อมั่นของผู้จัดการสาขาของธนาคารทั่วประเทศ เพื่อประเมินความเชื่อมั่นครัวเรือนฐานราก ทั้งในเขตชนบทและเขตเมือง (rural and urban areas) โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามรวมกว่า 2,200 รายต่อเดือน

3) ดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการค้าปลีก (Retail Sentiment Index: RSI) ร่วมกับสมาคมผู้ค้าปลีกไทยและร้านค้าตามหัวเมืองใหญ่ เพื่อติดตามความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการค้าปลีกครอบคลุมกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคเป็นสำคัญ

4.3.3 การสร้างองค์ความรู้และเครือข่ายนักวิชาการ

รพท. ให้ความสำคัญต่อการสร้างองค์ความรู้และเครือข่ายนักวิชาการ เพื่อสนับสนุนการดำเนินนโยบายของ รพท. รวมถึงการเป็นผู้นำทางความคิดให้กับสังคมในประเด็นทางเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศที่สำคัญ ในปี 2563 สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์ และสายงานต่าง ๆ ใน รพท. ร่วมกับพันธมิตรทางวิชาการภายนอกดำเนินงาน ดังนี้

1. การสร้างและเผยแพร่องค์ความรู้

เผยแพร่ผลงานวิจัยของนักวิจัยทั้งภายในและภายนอก รพท. ผ่านช่องทางต่าง ๆ กว่า 180 บทความ ทั้งในรูปแบบบทความ Focused and Quick (FAQ) บทความวิจัยฉบับเต็ม (PIER Discussion Paper) บทความวิจัยฉบับย่อ (aBRIDGEd) และบทความขนาดสั้นผ่านคอลัมน์เศรษฐศาสตร์เข้า “ท่า” ของสำนักข่าวออนไลน์ไทยพับลิก้า รวมถึงบทความที่ตีพิมพ์ในคอลัมน์แง่สี่เบี้ยและบางขุนพรหมชวนคิด และยังเปิดโอกาสให้นักวิจัยได้นำเสนอผลการศึกษาต่อสื่อมวลชนโดยตรง (press briefing) เพื่อเพิ่มช่องทางในการสื่อสารผลการวิจัยสู่สาธารณะ และนำไปสู่การขับเคลื่อนเชิงนโยบาย อาทิ การกำหนดมาตรการด้านครอบครัว

ให้ทุนสถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์ แก่นักวิจัยภายนอกจำนวนทั้งสิ้น 15 ทุน โดยประกอบไปด้วยทุนวิจัยเพื่อตอบโจทย์ในการดำเนินนโยบายของ รพท. และทุนวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ทางเศรษฐศาสตร์ นอกจากนี้ ยังได้พัฒนาเว็บไซต์ศูนย์รวมข้อมูลเศรษฐกิจไทย (Thailand’s Integrated Database for Economics: TiDE) อย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลด้านเศรษฐกิจที่ครอบคลุม ใช้งานได้ง่าย และไม่มีค่าใช้จ่ายโดยสามารถเข้าชมเว็บไซต์ได้ที่ tide.pier.or.th



งาน PIER Research Brief ในหัวข้องานวิจัย “ทำไมน้องไม่แต่งงาน?”



2. การสร้างเวทีวิชาการระดับประเทศ

จัดงานสัมมนาทางวิชาการประจำปี (BOT Symposium) ภายใต้หัวข้อ “ปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจไทย อย่างไรให้เกิดจริง” ถ่ายทอดสดผ่านสื่อออนไลน์ เนื่องจากอยู่ในสถานการณ์โควิด 19 และเปิดให้ประชาชนทั่วไปร่วมรับชมได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย นอกจากนี้ ยังได้จัดงาน PIER Research Workshop ประจำปี 2563 เพื่อเป็นเวทีนำเสนอผลงานทางวิชาการสนับสนุนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักเศรษฐศาสตร์ทั้งภายในและภายนอก ธปท.

3. การสร้างเครือข่ายทางวิชาการระหว่างนักวิชาการ และเชื่อมต่อนักวิชาการกับผู้ดำเนินนโยบาย

จัดงาน Policy Forum เพื่อเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนักวิชาการ ผู้ดำเนินนโยบาย และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยครอบคลุมหัวข้อที่หลากหลาย อาทิ Central Bank Digital Currency และ Public Economics และนำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในด้านต่าง ๆ เช่น สวัสดิการสังคม และความยั่งยืนทางการคลังของประเทศไทย

จัดงาน Policy Forum: Industry Transformation เพื่อระดมสมองและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างภาคธุรกิจ ผู้ดำเนินนโยบาย และนักวิชาการ เกี่ยวกับปัญหาเชิงโครงสร้างของอุตสาหกรรมในประเทศไทยและปัญหาที่พบในช่วงโควิด 19 รวมถึงแนวทางการช่วยเหลือที่เหมาะสม ในปี 2563 ได้จัดไปแล้ว 9 ครั้ง และได้มีการเผยแพร่ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ร่วมงาน เพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนเชิงนโยบายต่อไป

จัดงาน Policy Forum “ยกระดับ ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจภูมิภาค (Restructuring the Regional Economy)” เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาเชิงโครงสร้างเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค ที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจในระดับมหภาค โดยในปี 2563 ได้จัดไปแล้ว 3 ครั้ง

4.3.4 การบริหารจัดการเทคโนโลยีและระบบข้อมูลสารสนเทศ

การยกระดับ ธปท. สู่องค์กรดิจิทัล (digital workplace) เป็นหนึ่งในเป้าหมายหลักตามแผนยุทธศาสตร์ ธปท. ปี 2563 – 2565 ในรากฐานสำคัญที่ 3 การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและข้อมูลเป็นเครื่องมือหลักในทุกกระบวนการทำงาน โดย ธปท. ได้เร่งขยายศักยภาพทั้งในส่วน of เครื่องมือ ข้อมูล และการเปิดกรอบแนวคิดการทำงานให้กว้างขึ้น ถือว่าเป็นการติดอาวุธ เสริมทัพให้ ธปท. สามารถดูแลเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงินและกำกับดูแลสถาบันการเงินอย่างเท่าทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วกว่าที่เคย

1. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ตลอดปี 2563 ธปท. ได้ทำ digital transformation โดยปรับใช้เทคโนโลยีให้สามารถทำงานในรูปแบบ new normal ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ทั้งในและนอกสำนักงาน เพื่อสนับสนุนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ ธปท. ให้บริการแก่ประชาชน สถาบันการเงิน และหน่วยงานอื่น ๆ มีเสถียรภาพและปลอดภัย สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างต่อเนื่อง แม้ในสถานการณ์ไม่ปกติ รวมทั้งเร่งพัฒนาเพื่อสนับสนุนมาตรการช่วยเหลือประชาชนในช่วงโควิด 19 ผลการดำเนินงานหลักมีดังนี้

1.1 การยกระดับ ธปท. สู่อัจฉริยะดิจิทัล

ธปท. มีเป้าหมายที่จะยกระดับประสิทธิภาพการทำงานภายในองค์กร เพื่อขับเคลื่อน ธปท. สู่อัจฉริยะดิจิทัล โดยมีมิติที่มุ่งปรับเปลี่ยนทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่

(1) ปรับเปลี่ยนองค์กรสู่การเป็น digital workplace

เริ่มใช้งาน Microsoft O365 และเครื่องมือใหม่ ๆ เพื่อส่งเสริมการร่วมมือกันระหว่างทีมงาน อาทิ การแชทพูดคุยระหว่างทีมงาน การประชุมผ่านอุปกรณ์ต่าง ๆ การแชร์เอกสารและแก้ไขเอกสารร่วมกัน (co-authoring) ไม่ว่าจะเป็นการทำงานภายในหรือนอกสำนักงาน ซึ่ง ธปท. สามารถปรับใช้เครื่องมือเหล่านี้ได้อย่างรวดเร็ว ในช่วงไตรมาส 2 ที่ให้พนักงาน work from home จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ทำให้การดำเนินงานของ ธปท. เป็นไปอย่างราบรื่น นอกจากนี้ มีการนำเทคโนโลยี Robotics Process Automation (RPA) มาปรับใช้ เพื่อลดภาระในกระบวนการทำงาน โดยเฉพาะงานที่มีปริมาณมาก ต้องใช้เวลาและแรงงานทำซ้ำไปมา พนักงานจึงมีเวลาเพิ่มขึ้นและสามารถให้ความสำคัญในงานที่ต้องเน้นศักยภาพของบุคลากรได้มากขึ้น

(2) สร้างศักยภาพองค์กรให้เป็น data-driven organization และ evidence-based decision making

ยกระดับระบบด้านข้อมูลของ ธปท. ทั้งหมด ตั้งแต่โครงสร้างพื้นฐาน เครื่องมือช่วยในการวิเคราะห์ เครื่องมือช่วยในการบริหารจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบและมีมาตรฐาน ทั้งในส่วนของ data virtualization และ data catalog เพื่อให้ผู้ใช้งานเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายและสะดวก ลดภาระในการเตรียมข้อมูล อีกทั้งยังได้ออกแบบระบบและโครงสร้างพื้นฐานให้พร้อมรองรับข้อมูลใหม่ และข้อมูลขนาดใหญ่ในระดับจุลภาคเพื่อใช้ในการวิเคราะห์เชิงลึก ตามแผนดำเนินการด้านระบบข้อมูล เพื่อให้ส่วนงานภายใน ธปท. สามารถวิเคราะห์ข้อมูลในการดูแลเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงินและการดูแลสถาบันการเงินได้อย่างรวดเร็ว และพัฒนามิติของการวิเคราะห์ได้หลากหลายมากขึ้น

(3) ยกระดับ next-generation platform

เนื่องจาก ธปท. เป็นองค์กรขนาดใหญ่ มีระบบงานภายในหลากหลายเพื่อให้บริการพนักงาน ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศจึงวางแผนนำเทคโนโลยี cloud platform ที่บริหารจัดการได้ง่าย มีมาตรฐานระดับสากล และมีมาตรฐานความมั่นคงปลอดภัยที่ดี มาปรับใช้ในส่วนหนึ่งของระบบภายในองค์กร อาทิ การบริการด้านไอที การบริการด้านกฎหมาย ตลอดจนการปรับปรุงระบบด้านทรัพยากรบุคคล ซึ่งได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ต้นปี 2563 และไทย ในปี 2564 จะขยายการดำเนินงานในส่วนหนึ่งของระบบการบริหารจัดการภายในองค์กร (Enterprise Resource Planning: ERP) และการบริการที่ ธปท. ให้บริการแก่บุคคลภายนอกอีกด้วย

(4) ส่งเสริมให้พนักงานมี digital mindset and capability

เพื่อให้พนักงานเท่าทันการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านเศรษฐกิจและการดำเนินธุรกิจ กรอบแนวคิดและวิธีการทำงานใหม่ ๆ ที่มีเพิ่มมากขึ้นอย่างก้าวกระโดด ธปท. จึงส่งเสริมให้พนักงานได้ศึกษาองค์ความรู้ แนวคิด และวิธีการใหม่ ๆ โดยการจัดอบรมเปิดพื้นที่ให้ฝึกซ้อมและแสดงฝีมือเพื่อพัฒนาศักยภาพให้ก้าวหน้าไปได้ไกลยิ่งขึ้นผ่านหลากหลายโครงการ อาทิ digital learning board, digital champion และ design thinking center ได้รับการตอบรับจากเพื่อนพนักงานอย่างดีมาก และจะดำเนินงานส่งเสริมอย่างต่อเนื่องในปีถัดไป

(5) ยกระดับความเข้มแข็งและความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์

ความมั่นคงปลอดภัยของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นหนึ่งในหน้าที่หลักที่ ธปท. ให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ในปี 2563 ธปท. ได้เสริมความมั่นคงปลอดภัยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศไว้ในหลายระดับ ทั้งการเพิ่มระบบป้องกันภัยไซเบอร์ที่ศูนย์คอมพิวเตอร์ 2 เพิ่มการตรวจจับและตอบสนองภัยคุกคามขั้นสูงจากภายนอก เพิ่มประสิทธิภาพระบบป้องกัน

ภัยไซเบอร์เครื่องแม่ข่าย การปรับปรุงการกู้คืนข้อมูลแบบต่อเนื่อง ตลอดจนการขยายขอบเขตการลดความเสี่ยงข้อมูลสำคัญ
รั่วไหล (Data Leak Protection: DLP) และจ้างประเมิน SOC Assessment เพื่อให้มั่นใจว่าระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ
ของ ธปท. จะสามารถให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพและมั่นคงปลอดภัยตามมาตรฐานสากล

1.2 การยกระดับการรักษาเสถียรภาพและเสริมความมั่นคงปลอดภัยในการให้บริการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

เพื่อให้บริการด้านระบบการชำระเงิน (ระบบบาทเน็ต และ ICAS) ซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญของระบบการเงินของประเทศ ดำเนินธุรกิจได้อย่างต่อเนื่อง ธปท. หมั่นดูแลเสถียรภาพ และประสิทธิภาพของระบบ แม้ในสถานการณ์ไม่ปกติ อีกทั้งยังได้เสริมความแข็งแกร่งด้านความมั่นคงปลอดภัย โดยเพิ่มการดูแลความปลอดภัยของระบบตามมาตรฐานสากล และตรวจสอบความมั่นคงปลอดภัยอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ ธปท. ยังมุ่งเน้นการพัฒนาการให้บริการด้วยเทคโนโลยีใหม่ เพื่อยกระดับการให้บริการที่ดียิ่งขึ้น

ในปี 2563 ได้เริ่มใช้งานระบบ DLT Bond สำหรับการจำหน่ายพันธบัตรรัฐบาล ช่วยให้กระบวนการจำหน่าย
สั้นลงกว่าร้อยละ 85 พันธบัตรที่ได้จำหน่ายผ่านระบบ DLT Bond ได้แก่ วอลเล็ต สบม.-1 วอลเล็ต สบม.-2 และ ก้าวไปด้วยกัน
และยังเปิดให้สมาชิกระบบบาทเนตเชื่อมโยงข้อมูลการแจ้งผลการนำเงินเข้าบัญชีผ่าน API ด้วย

1.3 การดำเนินงานเพื่อสนับสนุนมาตรการช่วยเหลือช่วงโควิด 19

เพื่อให้มาตรการช่วยเหลือช่วงโควิด 19 ของ ธปท. ดำเนินการได้อย่างเต็มศักยภาพ ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศจึงเร่งพัฒนาระบบสนับสนุนมาตรการต่าง ๆ อาทิ พัฒนาเว็บไซต์ COVID-19 (www.bot.or.th/covid19) เพื่อเป็นศูนย์รวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับมาตรการช่วยเหลือในช่วงสถานการณ์โควิด 19 นอกจากนั้นยังพัฒนาเว็บไซต์ทางด่วนแก้หนี้ เพื่อให้ลูกหนี้ส่งคำร้องแจ้งความจำนงและเลือกวิธีการผ่อนชำระหนี้ โดย ธปท. รวบรวมและนำส่งข้อมูลให้กับเจ้าหนี้ เพื่อพิจารณาช่วยเหลือลูกหนี้อย่างเหมาะสมต่อไป พัฒนาระบบประมวลผลข้อมูลเพื่อสนับสนุนการพิจารณา soft loan ของ ธปท. ตลอดจนพัฒนาระบบสนับสนุนมาตรการ Mutual Fund Liquidity Facility (MFLF) เพื่อเสริมสภาพคล่องให้แก่กองทุนรวม และระบบสนับสนุนมาตรการ Corporate Bond Stabilization Fund (BSF) เพื่อรักษาสภาพคล่องของการระดมทุนในตลาดตราสารหนี้ในภาวะไม่ปกติ การดำเนินงานข้างต้น ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศผนึกกำลังร่วมกับส่วนงานอื่น ๆ พัฒนาและเริ่มใช้งานจริงได้ภายในเวลา 1 - 3 เดือน โดยทยอยเริ่มใช้งานตั้งแต่ไตรมาสที่ 2 ของปี 2563

2. ด้านระบบข้อมูล

ธปท. เป็นหน่วยงานที่รวบรวมข้อมูลเศรษฐกิจการเงินของประเทศ การตัดสินใจทบทวนนโยบายสำคัญอยู่บนพื้นฐานของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกอย่างรอบด้าน จึงต้องบริหารจัดการข้อมูลให้มีคุณภาพสูง เข้าถึงได้ง่าย ใช้งานสะดวก มีมาตรฐาน อีกทั้งยังต้องมีการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลและมีธรรมาภิบาลข้อมูลในระดับสากล รวมทั้งรองรับกฎหมายทั้งในประเทศและต่างประเทศ งานสำคัญที่ได้ดำเนินการมีดังนี้

2.1 การยกระดับการใช้ข้อมูล ธปท. เพื่อการวิเคราะห์และตอบโจทย์การทำงานนโยบาย และการวิเคราะห์
ในเชิงพฤติกรรมให้รอบด้านมากขึ้น

(1) ขยายการใช้ประโยชน์ข้อมูลระดับจุลภาค (micro data) และงานวิเคราะห์เชิงลึก (data analytics) อย่างต่อเนื่อง ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) ด้านตลาดการเงิน อาทิ การศึกษาพฤติกรรมกรรมการป้องกันความเสี่ยง (hedging) ของผู้ประกอบการ เพื่อช่วยหาแนวทางการส่งเสริมความเข้าใจและการใช้เครื่องมือทางการเงินต่าง ๆ ในการบริหารความเสี่ยง จากความผันผวนของค่าเงินแก่ภาคธุรกิจได้อย่างตรงกลุ่มเป้าหมาย 2) ด้านเศรษฐกิจการเงิน อาทิ การใช้ข้อมูลใบขนส่งสินค้า เพื่อใช้คาดการณ์ปริมาณการส่งออก การวิเคราะห์การเคลื่อนย้ายของแรงงานในช่วงโควิด 19 จากข้อมูลการใช้บริการ

โทรศัพท์เคลื่อนที่ การจับชีพจรภาวะเศรษฐกิจในช่วงโควิด 19 จากข้อมูลการใช้ไฟฟ้าของโรงงาน ที่อยู่อาศัยและโรงแรม 3) ด้านสถาบันการเงิน อาทิ การจัดกลุ่มคุณภาพลูกหนี้ของสถาบันการเงินเฉพาะกิจจากข้อมูลเชิงพฤติกรรมและข้อมูลการจัดชั้นตามมาตรการพักชำระหนี้ เพื่อวิเคราะห์หามาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ที่เหมาะสม 4) ด้านอื่น ๆ อาทิ การสร้างแบบจำลองและเครื่องมือช่วยตัดสินใจในการตัดสินใจจัดการเงินสดกลางเพื่อส่งเสริม sharing economy

(2) พัฒนาความรู้และทักษะการทำ visualization และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกด้วย micro data ผ่านโครงการ DATA VIZ ART เพื่อเปลี่ยนการนำเสนอข้อมูลประกอบการทำนโยบายต่าง ๆ ที่ละเอียดและซับซ้อนให้สามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น สาธารณชนสามารถนำข้อมูลไปใช้ต่อยอดประโยชน์ได้ และสอดคล้องกับแนวคิด การเป็นองค์กรที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล (data-driven organization) ทั้งนี้มีการจัดแสดงผลงาน DATA VIZ ART ณ ศูนย์การเรียนรู้ธนาคารแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 22 กันยายน - 31 ตุลาคม 2563



รางวัลชนะเลิศจากกิจกรรม DATA VIZ ART

(3) นำร่องการใช้เทคโนโลยี Artificial Intelligence (AI) และ Machine Learning (ML) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน อาทิ การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจลงทุนในการบริหารเงินสำรองและการดำเนินงานในตลาดการเงิน การตรวจสอบความมั่นคงปลอดภัยของระบบงานสำคัญ การพัฒนาโมเดล AI เพื่อช่วยในการแยกประเภทคำหยาบที่เกิดขึ้นจากกระบวนการพิมพ์ธนบัตร โดยจะขยายไปใช้ในงานด้านต่าง ๆ ของ ธปท. ต่อไปซึ่งเป็นการสร้างองค์ความรู้ด้านนี้ของ ธปท. ในระยะยาว

2.2 การยกระดับการบริหารจัดการข้อมูลให้มีคุณภาพ เข้าถึงได้สะดวก และนำไปใช้ประโยชน์ทั้งภายในและภายนอก ธปท. ได้อย่างเต็มศักยภาพและปลอดภัย

(1) โครงการปฏิรูปการรายงานข้อมูลของสถาบันการเงิน เพื่อให้มีข้อมูลเชิงลึกและละเอียดรอบด้านมาใช้วิเคราะห์ในการตัดสินใจกำหนดนโยบายและออกมาตรการต่าง ๆ ของ ธปท. ที่ตรงจุดและเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจการเงินมากขึ้น ขณะเดียวกันจะช่วยลดภาระและค่าใช้จ่ายของสถาบันการเงินในการรายงานข้อมูลต่อ ธปท. โดยบูรณาการข้อมูลเพื่อการกำกับดูแล หรือ Regulatory Data Transformation (RDT) เพื่อปรับรูปแบบการรายงานข้อมูลให้ละเอียดเป็นรายสัญญาหรือรายการธุรกรรมในรูปแบบมาตรฐานกลางที่ใกล้เคียงกับที่สถาบันการเงินจัดเก็บในระบบ พร้อมทั้งลดขั้นตอนการประมวลผลข้อมูลของสถาบันการเงิน ทำให้ช่วยลดภาระการจัดเตรียมข้อมูลและลดค่าใช้จ่ายของสถาบันการเงินในระยะยาว โดยในระยะแรกจะดำเนินการปรับปรุงการรายงานข้อมูลสินเชื่อรายตัว (granular credit data) ผ่านการดำเนินงานของคณะทำงานร่วมระหว่าง ธปท. และสถาบันการเงินมีกำหนดแล้วเสร็จปลายปี 2564 และจะขยายสู่ข้อมูลด้านอื่น ๆ ต่อไป พร้อมกันนี้ได้ลดหรือยกเลิกการรายงานข้อมูลที่ซ้ำซ้อน หมดความจำเป็นหรือไม่เท่าทันสถานการณ์ปัจจุบัน (data guillotine) ด้วย ในภาพรวมการดำเนินการนี้จะช่วยยกระดับโครงสร้างพื้นฐานด้านข้อมูลของสถาบันการเงินไทยเพื่อประโยชน์ของทุกฝ่ายอย่างยั่งยืน

๑ การดำเนินงานสำคัญอื่น ๆ

(2) จัดทำทะเบียนข้อมูลกลาง (central data registry) เพื่อให้ข้อมูล รพท. ถูกนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่าและได้รับการดูแลอย่างเป็นระบบ ง่ายต่อการค้นหา ช่วยให้ผู้ใช้เข้าถึงข้อมูลได้สะดวกและนำไปใช้ได้อย่างถูกต้อง พร้อมทั้งพัฒนา enterprise data asset platform เพื่อรองรับการบริหารจัดการทะเบียนข้อมูลให้มีความรวดเร็วยิ่งขึ้น

(3) จัดทำแนวปฏิบัติกลางในการกำกับดูแลข้อมูล เพื่อส่งเสริมให้ ธปท. เป็นองค์กรที่มีธรรมาภิบาลข้อมูลที่ดี ส่วนงานต่าง ๆ มีหลักการและแนวทางปฏิบัติในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่ชัดเจน สอดคล้องและอยู่บนมาตรฐานเดียวกัน แนวทางดังกล่าวครอบคลุมทั้งเรื่องบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล การจัดชั้นความลับของข้อมูลที่เหมาะสม รวมถึงการบริหารจัดการข้อมูลตลอดวงจรชีวิตข้อมูล

(4) นำระบบ Data Leak Prevention (DLP) มาใช้ในระดับองค์กร ช่วยตรวจสอบและคัดกรองการส่งข้อมูลออกไปยังภายนอก กระทบ. ผ่านช่องทางอีเมล เพื่อป้องกันไม่ให้ข้อมูลสำคัญของ กระทบ. รั่วไหลหรือถูกเปิดเผยไปยังบุคคลที่ไม่ได้รับอนุญาต

2.3 การขยายความร่วมมือด้านข้อมูลและจัดเก็บข้อมูลที่จำเป็นเร่งด่วน เพื่อยกระดับการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างรอบด้าน ตอบโจทย์ของประเทศ และเท่าเทียมกับความท้าทายใหม่ ๆ

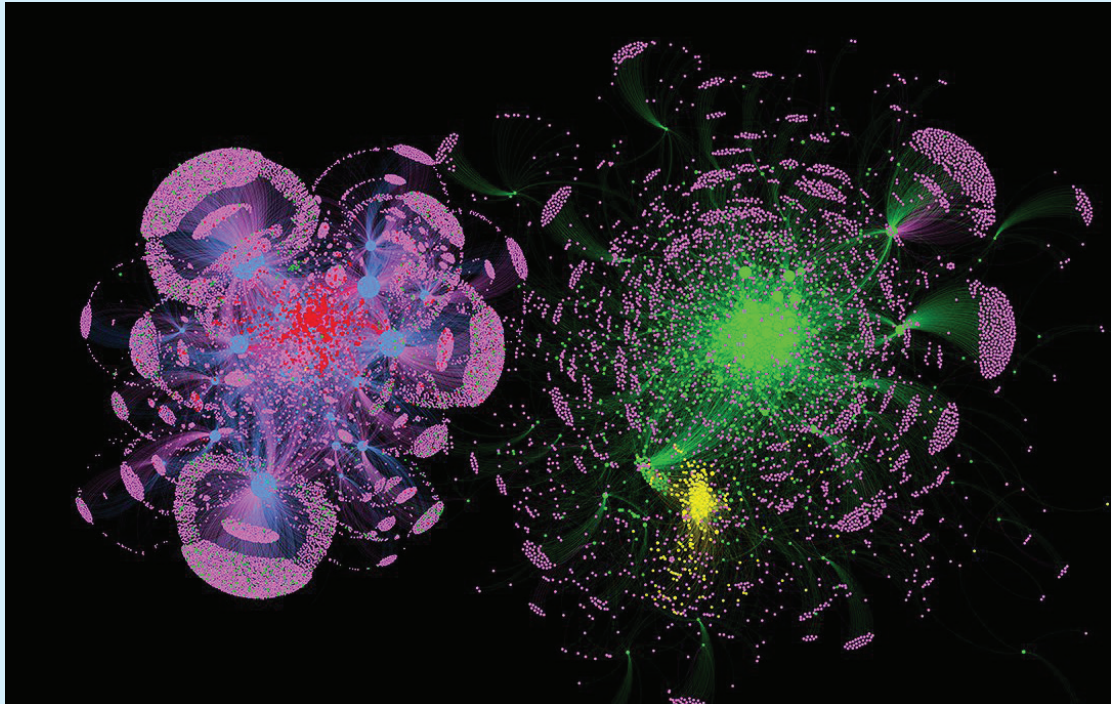
(1) ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือด้านข้อมูลและวิชาการ เพื่อสนับสนุนการแบ่งปันและใช้ประโยชน์จากข้อมูลของแต่ละองค์กรที่มีอยู่เป็นจำนวนมากและช่วยเสริมสร้างฐานข้อมูลของประเทศให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น ดังนี้ 1) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อพัฒนาฐานข้อมูลด้านการเกษตรแห่งชาติและใช้ประโยชน์ข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์และพยากรณ์เศรษฐกิจการเกษตร 2) สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.) เพื่อใช้ประโยชน์ข้อมูลในวิเคราะห์และติดตามภาวะเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งสนับสนุนองค์ความรู้ในการวิเคราะห์เชิงลึกและด้านเทคนิคแก่ สสช. และ 3) กรมการขนส่งทางบก เพื่อใช้ประโยชน์ข้อมูลในการพัฒนาเครื่องชี้ทางเศรษฐกิจ และพัฒนาระบบการขนส่งทางถนน

(2) **สรรหาและเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นเร่งด่วน** เพื่อวิเคราะห์และติดตามการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ และมาตรการช่วยเหลือด้านสินเชื่อสำหรับลูกหนี้และการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 รวมทั้งมาตรการเพิ่มเติมเพื่อช่วยเหลือลูกหนี้รายย่อยด้วยวิธีการรวมหนี้ (debt consolidation)



BOX
16

การเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในกระบวนการทำงาน ด้วย Artificial Intelligence และ RPA



การแสดงข้อมูลที่มีความซับซ้อนให้เข้าใจง่ายด้วย data visualization

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้นำเอาเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) และ Machine Learning (ML) มาช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน ซึ่งครอบคลุมงานตามพันธกิจหลักและการบริหารจัดการองค์กร โดยมีตัวอย่างโครงการที่สำคัญดังนี้

1. การใช้ AI เข้ามาช่วยในงานกำกับสถาบันการเงิน โดยได้มีการพัฒนา AI สำหรับการประมวลผลภาษาธรรมชาติ (Natural Language Processing) เข้ามาช่วยวิเคราะห์รายงานการประชุมของสถาบันการเงิน เพื่อช่วยผู้ตรวจสอบและติดตามพฤติกรรมและวัฒนธรรม (Behavioral and Culture) ของคณะกรรมการบริหารของสถาบันการเงิน ควบคู่ไปกับสัมภาษณ์และการทำแบบสำรวจ

2. การใช้ AI เข้ามาช่วยในกระบวนการพิมพ์ธนบัตร โดยได้พัฒนาโมเดล AI ขึ้นมาเพื่อช่วยคัดแยกประเภทตำหนิที่เกิดจากกระบวนการพิมพ์ธนบัตร ซึ่งสามารถพัฒนาต่อยอดเพื่อใช้ในการควบคุมคุณภาพแบบ real-time เพื่อช่วยลดต้นทุนของกระบวนการพิมพ์ธนบัตร

3. การใช้ AI เข้ามาช่วยในงานกำกับธุรกรรมแลกเปลี่ยนเงิน (FX) โดยได้มีการนำเอา AI ที่สร้างขึ้นจากลักษณะการทำธุรกรรมและเงื่อนไขการกำกับในอดีต มาช่วยเลือกคัดกรองธุรกรรมเพื่อให้ผู้วิเคราะห์ตรวจสอบอย่างละเอียด ทดแทนการทำงานแบบเดิมที่ผู้วิเคราะห์จะต้องสุ่มเลือกจากธุรกรรมจำนวนมาก ซึ่งทำให้สามารถลดเวลาที่ใช้ในงานตรวจสอบและติดตามได้

4. การใช้ AI เข้ามาช่วย automate การจัดการ และการประมวลผลข้อมูลระดับ micro และระดับ transactions ที่มีขนาดใหญ่ ซึ่งแต่เดิมต้องใช้ผู้ที่มีความชำนาญเป็นผู้วิเคราะห์และใช้เวลานาน อาทิ การประมวลผลรหัสเศรษฐกิจของข้อมูลการใช้จ่ายภาครัฐ

ความคิดริเริ่มในการประยุกต์ใช้ AI กับงานของ ธนาคารกลางของ ธปท. ได้รับการยอมรับในระดับสากล โดย ธปท. ได้รับรางวัลธนาคารกลางที่มีผลงานโดดเด่น ประจำปี 2563 ในด้านโครงการที่เกี่ยวข้องกับ เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence Initiative) จากวารสารธนาคารกลาง (Central Banking Journal) สหราชอาณาจักร ทั้งนี้ ธปท. มีแผนจะขยายการใช้ AI ไปยังงานด้านต่าง ๆ โดยจะทำความคุ้นเคยกับการพัฒนาบุคลากรภายในที่เข้าใจใน เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ ซึ่งเป็นการสร้างองค์ความรู้ ด้านนี้ของ ธปท. ในระยะยาว

นอกจากนี้ ยังได้มีการนำเอา (Robotic Process Automation : RPA) มาช่วยในการปรับปรุงกระบวนการทำงานภายใน ธปท. โดยเฉพาะงานที่ต้องใช้เวลานาน และมีการทำซ้ำบ่อย ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงาน operations ต่าง ๆ ช่วยอำนวยความสะดวกให้กับบุคลากรของ ธปท. สามารถอุทิศเวลาไปกับการทำงาน วิเคราะห์เชิงลึกและงานบริการประชาชนที่มีความเร่งด่วนในช่วงสถานการณ์โควิด 19

ธปท. มีการส่งเสริมการนำเอาข้อมูลที่ ธปท. มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยมีการเชื่อมฐานข้อมูลต่าง ๆ ภายในเข้าด้วยกันเพื่อให้ผู้วิเคราะห์จากสายงานต่าง ๆ สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายโดยคำนึงถึงหลักธรรมาภิบาลด้านข้อมูลเป็นสำคัญ โดยเฉพาะในเรื่องการปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในฐานข้อมูล มีการสรรหาและเก็บรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นเร่งด่วน

สำหรับการติดตาม วิเคราะห์ทำความเข้าใจผลกระทบจากการระบาดของโควิด 19 กับระบบเศรษฐกิจและการเงินของไทย อาทิ ข้อมูลการใช้ไฟฟ้า ในภาคการผลิต การติดตามข้อมูลการเคลื่อนที่ของแรงงานที่มีความรวดเร็วมากขึ้น สภาวะสินเชื่อสำหรับลูกหนี้และผู้ประกอบวิสาหกิจที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโควิด 19

นอกจากนี้ ยังมีการจัดการแข่งขัน BOT DATA VIZ ART ขึ้นภายในองค์กร เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมความเป็นองค์กรที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล (data driven organization) สนับสนุนให้ทุกฝ่ายงานเห็นความสำคัญของข้อมูลที่ตนเองมีอยู่ ทั้งข้อมูลในเชิงงานวิเคราะห์และงานนโยบาย และข้อมูลในเชิงกระบวนการทำงาน สร้างความตระหนักและพัฒนาทักษะในการสื่อสารงานวิเคราะห์ข้อมูลที่มีความละเอียดซับซ้อน ให้สามารถเข้าใจได้ง่าย มีความน่าสนใจ นอกจากนี้ยังได้มีการนำเอาผลงาน data visualization จากข้อมูลเศรษฐกิจและการเงินของ ธปท. ไปจัดแสดงที่ศูนย์การเรียนรู้ธนาคารแห่งประเทศไทย และเผยแพร่ผ่านสื่อ เช่น กรุงเทพมหานครออนไลน์ และ ThaiPublica เพื่อให้สาธารณชนสามารถเข้าถึงได้



2.4 ส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลเศรษฐกิจการเงินของ ธปท.

(1) ขยายการเผยแพร่ข้อมูลผ่าน Application Program Interface ของ ธปท. (BOT API) แก่สาธารณชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มความสะดวกรวดเร็วในการใช้ประโยชน์ข้อมูลแก่ประชาชนและหน่วยงานภายนอก รวมทั้งยังสามารถใช้งานข้อมูล BOT API ในรูปแบบที่วิเคราะห์ง่ายขึ้นผ่านทางเว็บไซต์ศูนย์รวมข้อมูลเศรษฐกิจไทย หรือ Thailand's Integrated Database for Economics (TiDE) โดยสถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์

4.3.5 การบริหารทรัพยากรบุคคลและพัฒนาองค์กร

1. การสรรหาบุคลากร โดยปรับกระบวนการคัดเลือกให้มีความยืดหยุ่น สอดคล้องกับสถานการณ์ อาทิ สอบสัมภาษณ์ออนไลน์ และทดสอบออนไลน์ผ่านวิดีโอแทนการสอบข้อเขียนในช่วงโควิด 19 เปิดสรรหาคัดเลือกแบบคู่ขนานในระดับบริหาร (mid-career) มากขึ้น โดยเปิดโอกาสทั้งพนักงานภายในและผู้สมัครจากภายนอก เพื่อให้ได้ผู้ที่มีศักยภาพและมีความรู้ความเชี่ยวชาญเหมาะสมกับงานมากที่สุด โดยเฉพาะงานที่ประสบการณ์เฉพาะ หายากและตลาดต้องการสูง อาทิ ดาต้าอานาไลติกส์ IT งานวิจัย และกฎหมาย นอกจากนี้มีการใช้ช่องทางการสรรหาที่หลากหลายเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายหลัก อาทิ การเข้าร่วมงาน job fair (ด้าน IT เศรษฐศาสตร์ การเงิน การบัญชี) ซึ่งจัดทั้งในรูปแบบออนไลน์และเปิดบูธการใช้บริการ JobsDB รวมทั้ง LinkedIn ซึ่งเป็นช่องทางสรรหากลุ่มศักยภาพเชิงรุก

2. การเตรียมความพร้อมด้านกำลังคนทดแทน

2.1 ระบบการคัดเลือกพนักงานกลุ่มศักยภาพสูง พัฒนาและยกระดับระบบการคัดเลือกพนักงานกลุ่มศักยภาพสูงให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งองค์กร เพื่อสร้างผู้นำรุ่นใหม่ในอนาคต โดยกำหนดให้คุณลักษณะสำคัญของผู้นำของ ธปท. สามารถเปรียบเทียบได้กับองค์กรชั้นนำระดับสากล คือ มี growth mindset ไม่ย่อท้อ พร้อมปรับตัว ล้มเร็วลุกเร็ว และสามารถผลักดันงานจนสำเร็จ โดยยังให้ความสำคัญกับผู้นำที่เก่งงานและเก่งคนด้วย ทั้งนี้ ระบบการบริหารจัดการกลุ่มศักยภาพสูงได้รับความสำคัญและการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง ทั้งในมิติของการบริหารในภาพรวม ธปท. และการบริหารของสายงาน (empower) เพื่อสร้างความคล่องตัวในการบริหารจัดการพนักงานกลุ่มศักยภาพสูงอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 การจัดเตรียมบุคลากรทดแทนตำแหน่งสำคัญ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงบทบาทและงานสำคัญของ ธปท. ในอนาคต รวมทั้งการเกษียณอายุของผู้บริหารระดับสูง โดยมีเตรียมความพร้อมและพัฒนาผู้บริหารระดับผู้ช่วยการขึ้นไป ทั้งในด้านประสบการณ์ ภาวะผู้นำ และทักษะการบริหารจัดการ โดยจัดทำแผนพัฒนารายบุคคล และติดตามพัฒนาการของผู้บริหาร มีแผนการหมุนเวียนงานของกลุ่มผู้บริหารระดับสูง รวมทั้งส่งผู้บริหารไปปฏิบัติงานองค์กรภายนอก ธปท. เพื่อเปิดมุมมอง ประสบการณ์ และเป็นการขยายหน้างาน นอกจากนี้ ยังมีแผนดำเนินการสรรหาพนักงานกลุ่ม mid-career ในตำแหน่งงานสำคัญ เพื่อมาร่วมผลักดันงานตามยุทธศาสตร์องค์กร

2.3 การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับบริบทใหม่ ซึ่ง ธปท. ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาพนักงานทุกระดับ เน้นการพัฒนาความรู้เชิงเทคนิคที่จำเป็นในการทำงาน (technical skills) ทักษะใหม่ที่สนับสนุนสมรรถนะการทำงาน (soft skills) โดยเฉพาะทักษะความรู้ด้านดิจิทัล (digital skills) นอกจากนี้ ยังส่งเสริมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ (learning environment) และวัฒนธรรมองค์กรแบบล่างขึ้นบน (bottom-up culture) อาทิ จัดให้มีเวทีถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนความรู้ในองค์กร ให้พนักงานสมัครอบรมในหลักสูตรที่สนใจและมีประโยชน์ในการทำงานเอง รวมทั้งการฝึกอบรมในรูปแบบ e-learning ที่ตอบโจทย์ความต้องการการพัฒนาที่หลากหลายของพนักงานและช่วยให้มีการเรียนรู้ต่อเนื่องแม้ในช่วงสถานการณ์โควิด 19 ด้านการเตรียมความพร้อมกลุ่มผู้นำศักยภาพสูง เน้นเสริมสร้างภาวะผู้นำและทักษะที่จำเป็นทั้งต่อการบริหารงาน และบริหารทรัพยากรบุคคล เพื่อรองรับกับบริบทโลกใหม่ การสร้างเครือข่ายระดับสูงผ่านการอบรม สัมมนา และ one-on-one coaching รวมทั้งพัฒนาหลักสูตรเพิ่มพูนศักยภาพผ่านประสบการณ์จริง (action learning) อาทิ project assignment, job shadowing, mentoring, coaching และ one-on-one feedback

2.4 การทำงานที่หลากหลายและร่วมมือกันมากขึ้น ธปท. ส่งเสริมการทำงานร่วมกันแบบข้ามฝ่ายงานหรือสายงานเพิ่มขึ้น เพื่อให้พนักงานได้ใช้ศักยภาพอย่างเต็มที่ ขับเคลื่อนงานสำคัญของ ธปท. โดยได้พัฒนาแพลตฟอร์มกลาง Power Match เป็นช่องทางเปิดรับสมัครพนักงานร่วมผลักดันงานสำคัญของ ธปท. ตามความสนใจและเปิดโอกาสให้พนักงานได้พัฒนาทักษะและเรียนรู้หน้าที่ที่หลากหลายได้ทันที ผลการดำเนินโครงการระยะแรกประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี มีพนักงานสนใจเข้าร่วมโครงการจำนวนมาก หลายโครงการสามารถหาผู้ร่วมโครงการได้ครบตามคุณสมบัติและจำนวนที่ต้องการ

2.5 การให้ทุนการศึกษา ธปท. ให้ทุนการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศแก่บุคคลภายนอกและพนักงาน รวมทั้งสิ้น 49 ทุน โดยเน้นสาขาวิชาที่สอดคล้องกับทิศทางองค์กรในอนาคต เน้นสาขาที่ทำได้ยากหรือแข่งขันสูง ตลอดจนรักษาสาขาวิชาที่มีความสำคัญในงานหลักของ ธปท. มีการสร้าง engagement กับนักเรียนทุนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความพร้อมในการปรับตัวและการปฏิบัติงานใน ธปท. นอกจากนั้นช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ธปท. ได้ประสานงานกับสำนักงานข้าราชการพลเรือน และสำนักงานผู้ดูแลนักเรียนทุนในต่างประเทศ เพื่อช่วยติดตามดูแลความเป็นอยู่ของนักเรียนทุนที่ยังศึกษาอยู่ในต่างประเทศอย่างใกล้ชิด สำหรับผู้ที่เดินทางกลับมายังประเทศไทย หรือต้องเริ่มต้นศึกษาให้เรียนผ่านออนไลน์ไปจนกว่าสถานการณ์จะดีขึ้น ทั้งนี้ เพื่อลดความเสี่ยงจากการติดเชื้อและดูแลนักเรียนทุนให้ปลอดภัย

3. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและความผูกพันองค์กร ธปท. สนับสนุนให้ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในการบริหารงานและบริหารคนตามคุณสมบัติผู้นำ 10 ประการ และได้กำหนดเป็นปัจจัยในการประเมินการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ ในช่วงสถานการณ์โควิด 19 ธปท. มีแนวทางดูแลพนักงานอย่างต่อเนื่องโดยเน้นให้ผู้บริหารสื่อสารกับพนักงานอย่างใกล้ชิด และสนับสนุนการทำงานของพนักงานให้สามารถทำงานได้อย่างราบรื่น ส่งมอบผลงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลจากแบบสำรวจความเป็นอยู่ของพนักงาน พบว่าพนักงานมากกว่าร้อยละ 90 ได้รับการสื่อสารข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นอย่างต่อเนื่องและร้อยละ 89 ยังคงส่งมอบผลงานได้ นอกจากนี้ ทางด้านกิจกรรมเสริมสร้างการมีส่วนร่วมต่าง ๆ ได้ปรับรูปแบบเป็นกิจกรรมผ่านออนไลน์เพื่อความสะดวกในการใช้บริการรักษาพยาบาล เช่น การให้บริการด้าน telemedicine และบริการให้คำแนะนำปรึกษาสภาพจิตใจกับผู้เชี่ยวชาญผ่านแอปพลิเคชัน



บรรยากาศการจัดงานผู้ว่าการพบพนักงาน

๕

การกำกับดูแลกิจการและ การบริหารความเสี่ยง





รายงานประจำปี 2563 ฉบับนี้ รปท. จัดทำและเสนอคณะกรรมการ รปท. เพื่อให้เป็นรายงานของคณะกรรมการ รปท. ตามมาตรา 57 วรรค 2 แห่งพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย (พ.ร.บ. รปท.) เสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เพื่อให้ทราบผลการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมา พร้อมทั้งรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบและรายงานของผู้สอบบัญชี และงบการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 ทั้งนี้ ตามมาตรา 25 แห่ง พ.ร.บ. รปท. นั้น กำหนดให้คณะกรรมการ รปท. มีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลทั่วไปซึ่งกิจการและการดำเนินการของ รปท. เพื่อให้บรรลุซึ่งวัตถุประสงค์ตามมาตรา 7 เว้นแต่กิจการและการดำเนินการที่เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) คณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงิน (กนส.) และคณะกรรมการระบบการชำระเงิน (กรช.)

5.1 ผลการดำเนินงานของคณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย

คณะกรรมการ ธปท. ให้ความสำคัญกับการดำเนินการกิจของธนาคารกลางในการรักษาเสถียรภาพระบบเศรษฐกิจการเงินของประเทศ และสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ ตามแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี ธปท. (พ.ศ. 2563 – 2565) ที่รองรับสอดคล้อง และเหมาะสมกับสถานการณ์ในแต่ละช่วงเวลา ควบคู่กับการเสริมสร้างรากฐานสำคัญขององค์กร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของ ธปท. ท่ามกลางสถานการณ์ที่มีความไม่แน่นอนสูงจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ตลอดจนการยกระดับการบริหารความเสี่ยง และการส่งเสริมธรรมาภิบาลที่ดีในองค์กร

ทั้งนี้การดำเนินงานตามพันธกิจของ ธปท. ในการมุ่งเสริมสร้างสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจการเงินที่มีเสถียรภาพ และมีพัฒนาการอย่างทั่วถึงและยั่งยืน เผชิญกับความท้าทายจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจการเงินที่มีความผันผวน ความไม่แน่นอน ความซับซ้อน และความไม่ชัดเจนที่รุนแรงมากยิ่งขึ้น ในปี 2563 จากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ที่ส่งผลกระทบต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ตลาดการเงิน ตลอดจนฐานะการเงินและสภาพคล่องของภาคธุรกิจและภาคครัวเรือน

5.1.1 การปรับแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี ของ ธปท. ให้เท่าทันสถานการณ์

การดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี ธปท. (พ.ศ. 2563 – 2565) ซึ่งมุ่งเน้นการสนับสนุนระบบเศรษฐกิจการเงินให้เติบโตอย่างยั่งยืน ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว ควบคู่กับการวางรากฐานเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง และศักยภาพของ ธปท. นับว่ามีความท้าทายเป็นอย่างยิ่ง โรคโควิด 19 ที่เริ่มแพร่ระบาดตั้งแต่ต้นปี 2563 ก็ยิ่งทำให้ภารกิจของ ธปท. “ยากขึ้น กว้างขึ้น เร่งด่วนขึ้น” คณะกรรมการ ธปท. ได้ร่วมกับคณะกรรมการนโยบาย 3 คณะ (กนง. กนส. และ กรช.) คณะกรรมการตรวจสอบธนาคารแห่งประเทศไทย และคณะกรรมการกำกับดูแลความเสี่ยง ให้ความสำคัญกับการทำงานของ ธปท. แบบ “รุกมากขึ้น ตีตติณมากขึ้น ยื่นมือมากขึ้น” โดยเฉพาะการดำเนินงาน 8 เรื่อง ภายใต้แผนยุทธศาสตร์ 3 ปี ได้แก่ 1) การปรับโครงสร้างหนี้รายย่อยและธุรกิจในวงกว้าง 2) การป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาภัยกับระบบสถาบันการเงิน 3) การยกระดับการติดตามและป้องกันเพื่อรักษาเสถียรภาพการเงิน 4) การจับชีพจรเศรษฐกิจให้ไว และผลักดันนโยบายโครงสร้างสำคัญ 5) การผสมผสานเครื่องมือนโยบายให้แก้ปัญหาได้ตรงจุด 6) การรับมือความผันผวนในตลาดการเงินให้ดีขึ้น 7) การบริหารจัดการองค์กรในภาวะที่มีความไม่แน่นอนสูง และ 8) การสื่อสารและการมีส่วนร่วมกับผู้เกี่ยวข้องในเชิงรุก ซึ่งเป็นงานสำคัญเร่งด่วนในการบรรเทาผลกระทบ แก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ และสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทยอย่างยั่งยืน หลังจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19





รพท. ได้ผลักดันให้มีกรอบ
การบริหารความเสี่ยง
จากนโยบายและมาตรการ
ทางการเงินใหม่ ๆ ให้เป็น
ระบบและบรรลุเป้าหมาย
อย่างมีประสิทธิภาพ
มากยิ่งขึ้น เพื่อให้การทำงานของ
ของ รพท. ที่มีความซับซ้อน
มากขึ้นสามารถดำเนินไปได้
อย่างราบรื่นและ
มีประสิทธิภาพ 🙌🙌

5.1.2 การดำเนินมาตรการเพื่อลดผลกระทบทางเศรษฐกิจจากโควิด 19

คณะกรรมการ ธปท. ได้มีส่วนสำคัญในการผลักดันมาตรการเชิงป้องกันเพื่อรักษาเสถียรภาพระบบการเงิน ซึ่งได้ช่วยป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาการขาดสภาพคล่องลูกกลามในวงกว้าง จนกลายเป็นปัญหาเชิงระบบที่กระทบต่อเสถียรภาพของระบบการเงิน และมาตรการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในการลดภาระการชำระหนี้ โดยเลื่อนกำหนดการชำระหนี้เงินต้นและดอกเบี้ย รวมถึงเสริมสภาพคล่องผ่านการให้สินเชื่อใหม่เงื่อนไขผ่อนปรน (soft loan)

5.1.3 การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารเงินสำรอง ทางการ

ภายใต้บริบทเศรษฐกิจการเงินโลกที่ผันผวนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว คณะกรรมการ ธปท. ให้ความสำคัญกับการกำกับดูแลการบริหารเงินสำรองทางการที่ยึดหลักความรอบคอบ รัดกุม และต่อเนื่อง ภายใต้กรอบการลงทุนและการบริหารความเสี่ยงที่กำหนด ควบคู่กับการบริหารให้เกิดผลตอบแทนที่เหมาะสม โดยได้อนุมัติการขยายขอบเขตการลงทุนที่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การบริหารเงินสำรองที่กฎหมายกำหนดให้รักษามูลค่าเงินสำรองทางการมีสภาพคล่องเพียงพอ และได้รับผลตอบแทนสูงสุดภายในระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการลงทุน โดยเฉพาะในสภาพแวดล้อมที่อัตราดอกเบี้ยมีแนวโน้มอยู่ในระดับต่ำต่อเนื่อง

5.1.4 การสนับสนุนการดำเนินนโยบายต่างประเทศ

คณะกรรมการ ธปท. ตระหนักถึงความสำคัญของความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศเพื่อช่วยยกระดับบทบาทของไทยในการมีส่วนร่วมรองรับหรือแก้ไขปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจของโลก จึงได้สนับสนุนการเพิ่มวงเงินสมทบ new arrangements to borrowing และการเข้าร่วมโครงการ Bilateral Borrowing Agreement รอบใหม่ของไทย ในกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ตลอดจนการปรับปรุงกลไกกระบวนการให้ความช่วยเหลือด้านสภาพคล่องแก่สมาชิกของความตกลงมาตรการริเริ่มเชียงใหม่ไปสู่การเป็นพหุภาคี ในฐานะ financial safety net ของภูมิภาค ให้ยืดหยุ่นและมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ คณะกรรมการ ธปท. ได้เห็นชอบการจัดทำ Bilateral Swap Agreement กับ ธนาคารกลางญี่ปุ่น เพื่อรักษาเสถียรภาพระบบการเงิน และสนับสนุนนโยบายการใช้เงินสกุลท้องถิ่นของทั้งสองประเทศ

5.1.5 การบริหารความเสี่ยงองค์กรของ รพท.

ท่ามกลางเศรษฐกิจการเงินที่ไม่แน่นอนสูงจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ที่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจการเงินโลกและประเทศไทย ตลอดจนรูปแบบการทำงานยุคหลังวิกฤตโควิด 19 คณะกรรมการ ธปท. เน้นการกำกับดูแลความเสี่ยงเชิงรุก โดยได้ยกระดับการเฝ้าระวังและติดตามความเสี่ยงจากสถานการณ์เศรษฐกิจการเงินโลกที่อาจส่งผลกระทบต่อการเงินตัวของเศรษฐกิจไทย และความเสี่ยงจาก

ความพร้อมขององค์กรและบุคลากรในการรองรับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วในโลกยุคหลังวิกฤตโควิด 19 รวมถึงได้เพิ่มการติดตามความเสี่ยงของกิจการจากนโยบายและมาตรการทางการเงินใหม่ ๆ เพื่อดูแลเสถียรภาพของระบบการเงินและเศรษฐกิจได้ครบวงจรและภายใต้บริบทที่ท้าทายหน้าที่ และในการนี้ คณะกรรมการ ธปท. ได้ผลักดันให้มีการอบการบริหารความเสี่ยงจากนโยบายและมาตรการทางการเงินใหม่ ๆ ให้เป็นระบบและบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อให้การทำงานของ ธปท. ที่มีความซับซ้อนมากขึ้นสามารถดำเนินไปได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

5.1.6 การส่งเสริมธรรมาภิบาลที่ดีในองค์กร

คณะกรรมการ ธปท. ตระหนักถึงธรรมาภิบาลที่ดีขององค์กร ซึ่งถือเป็นหัวใจหลักของความน่าเชื่อถือที่ดี จึงได้ยกระดับการป้องกันการมีส่วนได้ส่วนเสียในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานและลูกจ้าง โดยรวบรวมและปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการมีส่วนได้เสียในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นข้อบังคับที่ชัดเจนและสอดคล้องกับกฎหมายที่บังคับใช้ในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและพนักงานของ ธปท. และสร้างความน่าเชื่อถือที่ดีต่อองค์กร

5.2 การกำกับดูแลกิจการของ ธปท.

พระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) ธปท. พ.ศ. 2485 แก้ไขเพิ่มเติม โดย พ.ร.บ. ธปท. (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2560 ได้กำหนดภารกิจหลักของ ธปท. และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ธปท. ในการควบคุมดูแลโดยทั่วไปในกิจการของ ธปท. เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพทางการเงิน เสถียรภาพระบบสถาบันการเงิน และเสถียรภาพระบบการชำระเงิน รวมถึงแผนงานงบประมาณ และหลักเกณฑ์การบริหารสินทรัพย์ของ ธปท. และให้ ธปท. ดำเนินการดำเนินนโยบายการเงิน นโยบายสถาบันการเงิน และนโยบายระบบการชำระเงิน ภายใต้การดำเนินงานของคณะกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบนโยบายแต่ละด้าน ได้แก่ กนง. กนส. และ กรช. ทั้งนี้ เพื่อให้มีการประสานงานในการกำหนดนโยบายร่วมกัน และเชื่อมโยงความรับผิดชอบในการดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบายต่าง ๆ ธปท. มีระบบการทำงานที่ประสานความร่วมมือระหว่างคณะกรรมการนโยบายทั้งในรูปแบบการประชุมร่วมกัน (joint meeting) ของคณะกรรมการ และของคณะอนุกรรมการ อาทิ คณะอนุกรรมการเสถียรภาพระบบการเงิน (อสร.)



นอกจากนี้ คณะกรรมการ ธปท. ได้แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบธนาคารแห่งประเทศไทย (กตส.) คณะกรรมการกำกับดูแลความเสี่ยง (กคส.) และคณะกรรมการธรรมาภิบาล โดย กตส. ทำหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติงานของหน่วยงานในสังกัด ธปท. ให้สอดคล้องกับหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี และมีระบบการควบคุมภายในและการตรวจสอบกิจการภายในที่มีประสิทธิภาพและรัดกุม กคส. ทำหน้าที่พิจารณาและให้ความเห็นต่อกรอบนโยบาย และแนวทางการบริหารความเสี่ยงในภาพรวมของ ธปท. ตลอดจนทบทวนความเพียงพอของนโยบาย และแนวทางการบริหารความเสี่ยงให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ในปี 2563 มีความท้าทายที่สำคัญในเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศและภัยไซเบอร์ จึงได้ปรับองค์ประกอบของ กคส. ให้มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อประเมินความเสี่ยงได้รอบด้านยิ่งขึ้น คณะกรรมการธรรมาภิบาลทำหน้าที่ที่กลั่นกรองงานในเรื่องที่เกี่ยวกับธรรมาภิบาลตามความรับผิดชอบของคณะกรรมการ ธปท. โดยมุ่งเน้นให้ ธปท. มีระบบและการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลที่เหมาะสม

อีกทั้ง ธปท. ได้เข้าร่วมการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติให้หน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงานเข้าร่วมการประเมิน ITA ตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 21 การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (พ.ศ. 2561 – 2580) ที่จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.) เพื่อให้สาธารณชนได้รับทราบและสามารถตรวจสอบการดำเนินงานได้ และเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหน่วยงานภาครัฐ ทั้งเจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงาน และประชาชนผู้รับบริการหรือติดต่อกับหน่วยงานภาครัฐได้เข้ามามีส่วนร่วมประเมินหรือแสดงความคิดเห็นต่อหน่วยงานภาครัฐผ่านการประเมิน ITA ทั้งนี้ ผลประเมินของ ธปท. ในปี 2563 อยู่ในระดับ A มีคะแนน 91.94 คะแนน จากนั้น ธปท. ได้นำผลจากการประเมินมาปรับปรุงการทำงานเพื่อเสริมสร้างความโปร่งใสในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5.3 การบริหารความเสี่ยงองค์กร

5.3.1 การบริหารความเสี่ยงภาพรวม (enterprise risk)

การบริหารความเสี่ยงภาพรวมมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญต่อการดำเนินพันธกิจด้านต่าง ๆ ขององค์กรอย่างเหมาะสม และสนับสนุนให้ ธปท. สามารถบรรลุพันธกิจที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการบริหารความเสี่ยงต้องเอื้อต่อพัฒนาการในงานของ ธปท. ให้ตอบโจทย์ความท้าทายในอนาคตปี 2563 ธปท. ได้ประเมินความเสี่ยงที่จะมีผลกระทบต้ององค์กรอย่างรอบด้าน พร้อมทั้งมีมาตรการและแผนบริหารจัดการอย่างเหมาะสม การบริหารจัดการความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและภัยไซเบอร์ (IT & cyber risk) ที่กระทบต่อ ธปท. ยังเป็นความท้าทายสำคัญ ธปท. จึงได้ยกระดับระบบป้องกัน ตรวจสอบ ตอบสนองต่อเหตุการณ์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมทั้งสร้างความตระหนักเรื่องภัยไซเบอร์ให้แก่ผู้บริหารและพนักงานอย่างต่อเนื่อง การบริหารจัดการความเสี่ยงด้านข้อมูลสำคัญ/ข้อมูลส่วนบุคคลรั่วไหลหรือถูกใช้งานไม่เหมาะสม ธปท. ได้พัฒนาเครื่องมือและกรอบการบริหารความเสี่ยงด้านข้อมูล เพื่อให้การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับกฎหมาย

ขณะที่ความท้าทายจากภาวะเศรษฐกิจโลก สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 และระบบการเงินเข้าสู่โลกการเงินดิจิทัลอย่างรวดเร็ว ทำให้ ธปท. มีความท้าทายเพิ่มมากขึ้น ทั้งจากการประสานนโยบายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ และการปรับแผนพัฒนาต่าง ๆ ให้สอดคล้องสภาพแวดล้อมใหม่ ซึ่ง ธปท. ได้เตรียมความพร้อมของบุคลากร กระบวนการ และระบบปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การออกมาตรการต่าง ๆ ของ ธปท. ในสภาวะแวดล้อมที่มีความท้าทายสูง มีกระบวนการบริหารความเสี่ยงที่รัดกุมและเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลที่ดี

5.3.2 การบริหารความเสี่ยงทางการเงิน (Financial Risk)

ความเสี่ยงทางการเงินของ ธปท. เป็นผลจากการดำเนินงานด้านบริหารเงินสำรองทางการเงินหลัก โดย ธปท. ได้จำแนกความเสี่ยงทางการเงินออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ความเสี่ยงด้านตลาด ความเสี่ยงด้านเครดิต และความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง และกำหนดให้มีคณะกรรมการและ



คณะกรรมการทำหน้าที่กำหนดนโยบายและกำกับควบคุมดูแล ประกอบด้วย คณะกรรมการ ธปท. กตส. กคส. คบส. และคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงทางการเงิน (อสง.)

การบริหารความเสี่ยงด้านตลาดมีจุดประสงค์เพื่อควบคุมความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าสินทรัพย์ ให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด รวมทั้งควบคุมความเสี่ยงที่ผลตอบแทนที่ได้จะไม่แตกต่างจากผลตอบแทนของดัชนีอ้างอิงขององค์กรมากจนเกินไป เครื่องมือสำคัญ คือ การกำหนดดัชนีอ้างอิงองค์กร ดัชนีอ้างอิงกองทุนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแต่ละกองทุน และระดับสูงสุดของการเบี่ยงเบนจากดัชนีอ้างอิงในรูปของ Tracking Error limit โดยจะวิเคราะห์และติดตามระดับความเสี่ยงของกองทุนให้อยู่ภายใต้ระดับที่ คณะกรรมการ ธปท. คบส. และคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง กำหนด

การบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตมีจุดประสงค์เพื่อควบคุมความเสียหายที่อาจเกิดจากการผิดนัดชำระหนี้หรือการที่ราคาสินทรัพย์ที่ ธปท. ถือครองลดลงจากการถูกลดอันดับความน่าเชื่อถือ โดย ธปท. มีความเสี่ยงด้านเครดิต (credit risk exposure) ทั้งกับรัฐบาลต่างประเทศ ภาคเอกชน ต่างประเทศและสถาบันการเงินต่างประเทศที่ ธปท. มีธุรกรรมการลงทุน เครื่องมือสำคัญ คือการกำหนดระดับความเสี่ยงด้านเครดิตต่ำสุดที่สามารถยอมรับได้ นอกจากนี้ ยังได้กำหนดเกณฑ์ concentration risk เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการกระจุกตัว

ของความเสี่ยง ทั้งนี้ ธปท. มีการติดตามและวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านเครดิตของรัฐบาลต่างประเทศ ภาคเอกชน ต่างประเทศ และ สถาบันการเงินต่างประเทศที่ ธปท. มีธุรกรรมการลงทุนอย่างใกล้ชิด

การบริหารความเสี่ยงด้านสภาพคล่องมีจุดประสงค์เพื่อดูแลให้เงินสำรองทางการเงินประกอบด้วยสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องสูงในสัดส่วนที่เหมาะสม สามารถนำเงินมาใช้ได้อย่างทัน่วงที่โดยไม่กระทบราคาอย่างมีนัยสำคัญ และมีการกำหนดระดับสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องต่ำ (illiquid assets) ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม โดยพิจารณาจากความต้องการในด้านสภาพคล่องและการเปรียบเทียบระหว่างประโยชน์ที่ได้รับจากการลงทุนในสินทรัพย์สภาพคล่องต่ำ (liquidity premium) และผลเสียหายทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นจากการที่ต้องขายสินทรัพย์นั้น

ธปท. มีการทบทวนกรอบและเกณฑ์การบริหารความเสี่ยงเป็นประจำทุกปีหรือตามภาวะตลาดการเงินที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนั้นได้จัดทำรายงานวิเคราะห์ผลตอบแทนและความเสี่ยง (performance and risk measurement) รายเดือนเพื่อให้ทราบถึงที่มาและองค์ประกอบของผลตอบแทนและความเสี่ยง (Return and Risk Attribution Report) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์และติดตามการลงทุน และจัดสรรระดับความเสี่ยงที่เหมาะสม โดยนำเสนอรายงานต่อคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงทางการเงิน (อสง.) คณะกรรมการบริหารเงินสำรองทางการเงิน (อบท.) คบส.

และคณะกรรมการที่เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ได้แก่ กคส. กตส. และคณะกรรมการ ธปท. เป็นประจำ ทุกไตรมาส

นอกจากนี้ คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการยังมีบทบาทในการกำกับดูแลการบริหารความเสี่ยงสำหรับมาตรการที่ดำเนินการภายใต้พระราชกำหนดการรักษาเสถียรภาพของระบบการเงินและความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ พ.ศ. 2563 และพระราชกำหนดการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 ตลอดจนถึงการขยายขอบเขตหลักประกันเพื่อรองรับตราสารใหม่ ๆ เพิ่มเติม และการออกมาตรการเสริมสภาพคล่องให้ตลาดการเงิน เพื่อให้ ธปท. สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามพันธกิจภายใต้ธรรมาภิบาลที่ดี

5.3.3 การบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (operation risk)

การบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการครอบคลุมความเสี่ยงที่เกิดจากกระบวนการ บุคลากร เทคโนโลยี และปัจจัยภายนอกอื่น ๆ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มั่นใจว่ามีการดูแลความเสี่ยงด้านปฏิบัติการอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ธปท. ได้ปรับปรุงการบริหารความเสี่ยงให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง มีกระบวนการดังนี้

1. การประเมินความเสี่ยงและการควบคุมด้วยตนเอง (Control Self-Assessment: CSA) ของทุกสายงานอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อบ่งชี้และประเมินความเสี่ยงสำคัญที่อาจเกิดจากการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์และแผนงาน

ปกติของสายงาน แล้วนำมาจัดทำมาตรการและนโยบายปิดความเสี่ยงภาพรวม รวมทั้งปรับปรุงการควบคุมภายในให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เป็นไปตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลัง ว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2561

2. การรายงานเหตุการณ์ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (operational risk incident reporting) โดยให้ส่วนงานที่ได้รับความเสียหายเป็นผู้รับผิดชอบรายงานเหตุการณ์ความเสียหาย (loss incident) และเหตุการณ์ที่สามารถหลีกเลี่ยงความเสียหายไว้ได้ (near miss)

3. การจัดทำตัวชี้วัดความเสี่ยง (Key Risk Indicators: KRIs) เพื่อติดตามสถานะความเสี่ยงสำคัญ และจัดทำรายงานความเสี่ยงสำคัญ ตลอดจนแนวโน้มความเสี่ยงในรูปแบบ risk dashboard ต่อคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง (คบส.) และคณะกรรมการกำกับความเสี่ยง (กคส.) เป็นรายไตรมาส

4. การบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ (Business Continuity Management: BCM) รองรับสถานการณ์ต่าง ๆ ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล รวมถึงมีการทดสอบแผนฉุกเฉินอพยพพนักงานเพื่อให้มั่นใจว่า ธปท. มีความพร้อมในการตอบสนอง ในปี 2563 ธปท. ยังคงสถานะการรับรองตามมาตรฐานการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ (ISO 22301:2012) สำหรับระบบการชำระเงินที่ ธปท. ดูแล อาทิ BAHTNET และ ICAS อีกทั้ง ธปท. ได้ประกาศใช้แผนฉุกเฉินและบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจจำนวน 2 ครั้ง ได้แก่ ไตรมาสที่ 2 ประกาศใช้แผนฉุกเฉินรองรับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โดยได้



วางระบบการบริหารจัดการ การจัดสรรงบประมาณ และทรัพยากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้เพียงพอให้พนักงานสามารถปฏิบัติงานจากบ้านได้เพิ่มสถานที่ปฏิบัติงานสำรองสำหรับงานสำคัญที่จำเป็นต้องปฏิบัติงานต่อเนื่องที่สำนักงาน การจัดการสถานที่ให้ปลอดภัยสอดคล้องกับข้อกำหนดของกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวส่งผลให้ผู้บริหารและพนักงานปลอดภัย ไม่พบผู้ติดเชื้อ และสามารถดำเนินงานตามพันธกิจได้อย่างต่อเนื่อง และในเดือนพฤศจิกายนได้ประกาศใช้แผนฯ สถานการณ์ความไม่สงบทางการเมือง (กรณีการชุมนุมทางการเมืองใกล้สำนักงานใหญ่) โดยให้จัดงานสำคัญที่จำเป็นต้องปฏิบัติต่อเนื่องที่สำนักงานไปปฏิบัติที่สถานที่ปฏิบัติงานสำรอง และพนักงานที่เหลือนำปฏิบัติงานจากบ้าน ซึ่งการบริหารจัดการตามแผนดังกล่าวสามารถปฏิบัติงานได้อย่างราบรื่น และ ธปท. สามารถดำเนินงานตามพันธกิจได้อย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ ธปท. ได้พัฒนาเครื่องมือและกรอบการบริหารความเสี่ยงด้านข้อมูล (data protection risk management framework) เพื่อให้การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับกฎหมาย โดยมีแผนงานที่จะประเมินความสอดคล้องของเครื่องมือและกรอบการบริหารความเสี่ยงดังกล่าวให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล อาทิ GDPR และ ISO 27701 ต่อไป

5.4 การออกหรือแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของ ธปท.

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ได้ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจและระบบการเงินของทุกประเทศทั่วโลกอย่างฉับพลันและรุนแรงตลอดปี 2563 เพื่อบรรเทาผลกระทบดังกล่าว ธปท. จำเป็นจะต้องเสนอออกกฎหมายเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการรักษาเสถียรภาพและความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างทันด่วนที่ โดยเสนอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาออก “พระราชกำหนด” (พ.ร.ก.) เนื่องจากเป็นกรณีที่ต้องเร่งด่วน เพื่อให้สามารถดำเนินการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการธุรกิจได้โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายเพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์วิกฤตได้อย่างทันด่วนที่ พ.ร.ก. ที่เสนอมี 2 ฉบับ ได้แก่

5.4.1 พ.ร.ก. การรักษาเสถียรภาพของระบบการเงินและความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ พ.ศ. 2563 (พ.ร.ก. BSF)

พ.ร.ก. BSF ได้จัดตั้งกองทุนเพื่อรักษาสภาพคล่องของภาระคดทุนในตลาดตราสารหนี้ (กองทุน BSF) เพื่อให้ความช่วยเหลือด้านสภาพคล่องระยะสั้นแก่บริษัทเอกชนที่ผลดำเนินงานดีและมีศักยภาพ แต่ประสบปัญหาจากภาวะตลาดตราสารหนี้ภาคเอกชนขาดสภาพคล่อง เพื่อให้บริษัทเหล่านั้นนำเงินที่ได้รับจากกองทุน BSF ไปถือถอนตราสารหนี้เดิมที่จะครบกำหนดในช่วงปี 2563 - 2564 โดยมีเงื่อนไขว่าบริษัทที่ประสงค์จะขอรับความช่วยเหลือจากกองทุน BSF ต้องหาแหล่งเงินทุนจากแหล่งอื่นมาก่อนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ทั้งนี้ พ.ร.ก. ข้างต้นให้อำนาจ ธปท. เข้าไปถือหน่วยลงทุนของกองทุน BSF แต่เพียงผู้เดียวภายในวงเงินไม่เกินสี่แสนล้านบาท โดยมีกรอบระยะเวลาดำเนินการ 5 ปีนับแต่วันที่ พ.ร.ก. ดังกล่าวมีผลบังคับใช้

5.4.2 พ.ร.ก. การให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประกอบการธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 (พ.ร.ก. soft loan)

พ.ร.ก. soft loan เป็นเครื่องมือในการบรรเทาผลกระทบทางเศรษฐกิจแก่ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดธุรกิจเกิดสภาวะการขาดสภาพคล่องหรือการผิตนัดชำระหนี้ และส่งผลกับฐานะการเงินและการทำหน้าที่ด้านการให้สินเชื่อของสถาบันการเงิน โดยกำหนดให้ ธปท. สามารถดำเนินมาตรการเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการธุรกิจ ดังนี้

1. มาตรการสนับสนุนการให้สินเชื่อเพิ่มเติมแก่ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในอัตราดอกเบี้ยต่ำ

พ.ร.ก. ดังกล่าวให้อำนาจ ธปท. ให้กู้ยืมเงินแก่สถาบันการเงินภายในวงเงินรวมไม่เกิน 5 แสนล้านบาท เพื่อให้สถาบันการเงินนำเงินไปให้ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs กู้ยืมเพิ่มเติม

2. มาตรการการชะลอการชำระหนี้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs กำหนด ให้ ธปท. สามารถสั่งให้สถาบันการเงินชะลอการชำระหนี้เงินต้นและดอกเบี้ยของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs โดยไม่ถือว่าเป็นการผิตนัดชำระหนี้



ธนาคารแห่งประเทศไทย



การดำเนินงานในระยะต่อไป



ในระยะ 1 ถึง 2 ปีข้างหน้า เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของการฟื้นฟู่และพลิกฟื้นเศรษฐกิจไทยจากวิกฤตโควิด 19 ซึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถในการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 เพื่อให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจในประเทศสามารถกลับสู่ภาวะปกติได้โดยเร็ว ภายใต้สถานการณ์ไม่แน่นอนในระยะข้างหน้า สปท. ต้องเร่งดำเนินการเพื่อตอบห้าโจทย์สำคัญ ทั้งการ**แก้วิกฤตหนี้ที่ยั่งยืน** เพื่อให้ภาคครัวเรือนและภาคธุรกิจผ่านพ้นช่วงเวลาที่ยากลำบากไปได้ รวมทั้งลดผลกระทบจากวิกฤตโควิด 19 ที่จะอยู่ไปอีกนาน (scar) **การรักษาเสถียรภาพระบบการเงิน** เพื่อให้ระบบการเงินไม่เกิดปัญหาและยังสามารถทำหน้าที่สนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจได้อย่างต่อเนื่อง และ**การรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจมหภาค** เพื่อให้โครงสร้างเศรษฐกิจไทยทนทาน (resilience) ต่อการเปลี่ยนแปลงภายใต้สถานการณ์โควิด 19 และปัจจัยอื่น ๆ ในระยะข้างหน้า สำหรับการวางรากฐานภายในองค์กร สปท. ต้อง**เสริมสร้างความเชื่อมั่นของสาธารณชน** เพื่อให้ สปท. เป็นหนึ่งในองค์กรที่ประชาชนเชื่อมั่นที่สุด และ**พัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงาน** เพื่อให้ สปท. เป็นองค์กรที่มุ่งผลสัมฤทธิ์และสร้างประโยชน์สูงสุดต่อเศรษฐกิจและสังคมไทย



“

พัฒนาการทางเทคโนโลยีจะทำให้ เกิดการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิต รูปแบบธุรกิจ บริการทางการเงิน และระบบเศรษฐกิจและสังคมที่ รวดเร็วขึ้น ๑๑

สำหรับระยะกลางถึงระยะยาว (2 - 5 ปีข้างหน้า) พัฒนาการทางเทคโนโลยีจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิต รูปแบบธุรกิจ บริการทางการเงิน และระบบเศรษฐกิจและสังคม (disruptive technology) ที่รวดเร็วขึ้น โดยเฉพาะจากปัจจัยเร่งที่สำคัญคือสถานการณ์โควิด 19 ที่กระตุ้นให้เกิดการใช้เทคโนโลยีอย่างแพร่หลายทั้งในการดำเนินชีวิตและการทำธุรกิจ นอกจากนี้ บทเรียนจากสถานการณ์โควิด 19 ที่ไม่คาดคิดและการปิดเมืองได้สะท้อนความสำคัญของการเตรียมกันชน (buffer) อาทิ การมีเงินออม การไม่ก่อหนี้เกินตัว รวมถึงการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืนของแต่ละภาคส่วน อีกทั้งปัญหาเชิงโครงสร้างและความเปราะบาง

ของเศรษฐกิจและสังคมที่สะสมมา อาทิ โครงสร้างประชากรที่เข้าสู่สังคมสูงวัย และการขาดแคลนแรงงานทักษะสูง เป็นเรื่องที่ต้องรีบแก้ไขเพื่อไม่ให้เป็นทอนขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคธุรกิจและซ้ำเติมปัญหาความเหลื่อมล้ำของประเทศ

ธปท. จึงต้องเตรียมการวางรากฐานรองรับความท้าทายต่าง ๆ ในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับความท้าทาย 7 ด้านตามแผนยุทธศาสตร์ของ ธปท. ทั้งในด้านการส่งเสริมให้ระบบการเงินเข้าสู่โลกการเงินดิจิทัลได้อย่างรวดเร็ว โดยเร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินที่สามารถเชื่อมโยงธุรกรรมระหว่างผู้ให้บริการในระบบอย่างทั่วถึง (interoperability) และ



สร้างระบบนิเวศข้อมูล (data ecosystem) ที่จะทำให้เกิดการใช้ประโยชน์ของข้อมูลได้ดีขึ้น รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมทางการเงินผ่านกลไก regulatory sandbox และ own sandbox **ด้านกรอบและกลไกการกำกับดูแลเสถียรภาพระบบการเงินต้องเท่าทันกับความเสี่ยงและสภาพแวดล้อมใหม่** โดยพัฒนาเครื่องมือกำกับดูแลที่อาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่ (supervisory technology) มาใช้สำหรับการกำกับตรวจสอบในลักษณะต่อเนื่อง (on-going) มากขึ้น **ด้านนโยบายการเงินและนโยบายการคลังต้องคำนึงถึงขีดจำกัดโดยเฉพาะจากปัจจัยเชิงโครงสร้าง** โดยเร่งผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนการปรับโครงสร้างระบบเศรษฐกิจไทยอย่างจริงจัง ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความยั่งยืนทางการเงินและการคลัง **ด้านการบริหารความเสี่ยงอัตราแลกเปลี่ยนของภาคเอกชน** ต้องสร้างระบบนิเวศของการแลกเปลี่ยนเงิน

(FXecosystem) ให้มีเครื่องมือบริหารความเสี่ยงที่ตรงความต้องการที่หลากหลายของภาคเอกชนด้วยต้นทุนที่เหมาะสม สร้างสมดุลของการไหลเข้าออกของเงินตราต่างประเทศ และส่งเสริมให้ภาคเอกชนกระจายความเสี่ยงการลงทุนในสินทรัพย์ (wealth diversification) ทั้งในประเทศและต่างประเทศ **ด้านภัยคุกคามทางไซเบอร์และความเสี่ยงด้านเทคโนโลยี** ต้องยกระดับมาตรฐานของความทนทานของโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางการเงินไทยอย่างต่อเนื่อง พร้อมพัฒนากลไกการกำกับตรวจสอบให้เท่าทัน **ด้านความยั่งยืน (sustainability)** ทั้งมิติด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล ธปท. ยังผลักดันต่อเนื่องเพื่อให้ผู้ให้บริการทางการเงินผนวกแนวคิดเรื่องการเงินเพื่อความยั่งยืนเข้าเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมองค์กร และส่งเสริมให้ทำธุรกิจโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างรอบด้าน อีกทั้งส่งเสริมการให้บริการทางการเงินอย่างเป็นธรรม พร้อมส่งเสริมการออมและปลูกฝังวินัยทางการเงิน



และในด้านการรักษาความเป็นอิสระและความน่าเชื่อถือของธนาคารกลาง ธปท. มุ่งเน้นการสื่อสารเป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของเครื่องมือทางนโยบายต่าง ๆ และให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจดำเนินชีวิตและวางแผนธุรกิจได้เหมาะสมและทันการณ์

เพื่อรองรับการทำหน้าที่ของ ธปท. ในระยะข้างหน้า ธปท. ต้องเร่งเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรโดย**ปลดล็อกและเสริมสร้างศักยภาพของพนักงานให้เป็นพลังขององค์กร** ทั้งการพัฒนาการบริหารทรัพยากรบุคคลเพื่อรองรับความหลากหลายของพนักงาน และเปิดโอกาสให้พนักงานพัฒนาและแสดงศักยภาพของตน พร้อมทั้งเร่งสร้างผู้นำรุ่นใหม่ให้เป็นกำลังสำคัญของ ธปท. นอกจากนี้ ต้อง**ปรับวัฒนธรรมองค์กรและกระบวนการทำงาน**ไปสู่การเป็นองค์กรที่มีความ

คล่องตัวสูง โดยส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรแบบล่างขึ้นบน ให้มากขึ้น ปรับโครงสร้างองค์กรให้คล่องตัวและยืดหยุ่น มีแพลตฟอร์มที่สนับสนุนการทำงานร่วมกันของพนักงาน การ “ลด-ละ-เลิก” งานที่มีมูลค่าเพิ่มน้อยหรือกระบวนการทำงานที่สร้างต้นทุนเกินจำเป็น ควบคู่กับการ**ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและข้อมูลเป็นเครื่องมือหลักในทุกกระบวนการทำงาน** เพื่อปรับเปลี่ยน ธปท. ไปสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล

ทั้งนี้ การวางทิศทางและแนวทางการทำงานของ ธปท. ดังกล่าวจะช่วยสนับสนุนให้ระบบเศรษฐกิจการเงินไทยมีความทนทาน (resilience) พร้อมรับมือกับความท้าทายในรูปแบบใหม่ ๆ ในโลกที่มีภาวะผันผวน ไม่แน่นอน ซับซ้อน และคลุมเครือ (VUCA) ในระยะข้างหน้าได้อย่างมั่นคง ควบคู่กับการเติบโตที่เต็มศักยภาพ และการกระจายประโยชน์อย่างทั่วถึงและยั่งยืน

รายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ธนาคารแห่งประเทศไทย

คณะกรรมการตรวจสอบธนาคารแห่งประเทศไทย (คณะกรรมการตรวจสอบ) ประกอบด้วยกรรมการ 5 คน โดยเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย (คณะกรรมการ ธปท.) 3 คน และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก 2 คน คณะกรรมการตรวจสอบ ปัจจุบันประกอบด้วย

1. นายมนัส	แจ่มเวหา	ประธานกรรมการ	(กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ ธปท.)
2. นายปรกรณ์	นิลประพันธ์	กรรมการ	(กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ ธปท.)
3. นายสุภัก	ศิวัรักษ์	กรรมการ	(กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ ธปท.)
4. นายสรสิทธิ์	สุนทรเทศ	กรรมการ	(ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก)
5. นางพิมพ์พนา	ปิตวัชชัย	กรรมการ	(ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก)

ในระหว่างปี 2563 มีประธานกรรมการและกรรมการที่พ้นวาระการดำรงตำแหน่ง 3 คน คือ นายสุทัศน์ เศรษฐ์บุญสร้าง นางสาวจารุวรรณ เฮงตระกูล และ นางคนุชา คุณพนิชกิจ โดยมีผู้ช่วยผู้ว่าการ สายตรวจสอบกิจการภายใน ทำหน้าที่เลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบ

คณะกรรมการตรวจสอบปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมุ่งมั่นภายใต้ขอบเขตอำนาจ หน้าที่และความรับผิดชอบที่กำหนดไว้ในกฎบัตรของคณะกรรมการตรวจสอบและตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ ธปท. เพื่อเป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพของคณะกรรมการ ธปท. ในการกำกับกำกับการบริหารงานของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) และหน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัดของ ธปท. ให้สอดคล้องกับหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี มีระบบการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายในและการตรวจสอบกิจการภายในที่มีคุณภาพและมีประสิทธิผล ผู้ปฏิบัติงานตรวจสอบกิจการภายในมีความเป็นอิสระอย่างเพียงพอ

ในปี 2563 คณะกรรมการตรวจสอบได้ปรับแผนงานตรวจสอบ เพื่อให้สอดคล้องกับการปรับแผนงานของ ธปท. ในการรับมือกับสถานการณ์โควิด19 และการปรับกระบวนการทำงานภายใน ธปท. ให้สามารถดำเนินการตามพันธกิจในการรักษาเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจการเงิน ระบบสถาบันการเงิน และระบบการชำระเงินของประเทศได้ คณะกรรมการตรวจสอบได้ปรับแผนงานตรวจสอบโดยให้ความสำคัญกับการสอบทานการดำเนินมาตรการของ ธปท. ให้สามารถลดผลกระทบทางเศรษฐกิจจากสถานการณ์โควิด19 การเตรียมกลไกคุ้มครองภาคการเงินและการดำเนินงานภายในของ ธปท. ที่อาจมีความเสี่ยงเพิ่มขึ้นจากการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานในช่วงสถานการณ์ดังกล่าว ทั้งนี้ เพื่อสนับสนุนให้การดำเนินงานของ ธปท. บรรลุเป้าหมายและพันธกิจอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีการกำกับดูแล การบริหารความเสี่ยง และการควบคุมภายในที่เพียงพอเหมาะสม

คณะกรรมการตรวจสอบมีการประชุมในปี 2563 รวม 18 ครั้ง ครอบคลุมการประชุมร่วมกับผู้ว่าการและรองผู้ว่าการ การประชุมร่วมกับคณะกรรมการกำกับดูแลความเสี่ยง และการประชุมร่วมกับผู้สอบบัญชีภายนอก (สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน) และการประชุมร่วมกับพนักงานในสายตรวจสอบกิจการภายใน สรุปสาระสำคัญของงานที่คณะกรรมการตรวจสอบดำเนินการได้ ดังนี้

1. การสอบทานรายงานทางการเงิน

คณะกรรมการตรวจสอบได้สอบทานนโยบายการบัญชีและรายงานทางการเงินของ ธปท. ที่นำเสนอเงินตรา และกิจการธนบัตร โดยคณะกรรมการตรวจสอบเห็นว่าการจัดทำรายงานทางการเงินของ ธปท. อยู่ภายใต้การควบคุมภายในที่รัดกุม มีประสิทธิภาพ รายงานทางการเงินแสดงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานอย่างถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญ และเชื่อถือได้ ตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปและตามแนวการปฏิบัติทางบัญชีสำหรับธนาคารกลาง ตลอดจนสอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และมีการเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอ เหมาะสม และเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้รายงาน

2. การกำกับดูแลและพัฒนางานตรวจสอบกิจการภายใน

คณะกรรมการตรวจสอบได้สอบทานผลการตรวจสอบตามแผนงานตรวจสอบ ประจำปี 2563 แล้ว มีความเห็นว่าการตรวจสอบภายในมีประสิทธิภาพ มีความเป็นอิสระ ข้อเสนอแนะสามารถสร้างคุณค่าให้แก่ ธปท. โดยเฉพาะงานตรวจสอบที่คณะกรรมการตรวจสอบให้ดำเนินการเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มความมั่นใจว่า ธปท. มีความพร้อมในการรับมือกับสถานการณ์โควิด 19 อาทิ งานติดตามการดำเนินมาตรการกองทุนเพื่อรักษาสภาพคล่องของการระดมทุนในตลาดตราสารหนี้ มาตรการช่วยเหลือกองทุนรวมที่ได้รับผลกระทบจากการขาดสภาพคล่องในตลาดการเงิน และมาตรการสนับสนุนสินเชื่อใหม่ให้แก่ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อรักษาเสถียรภาพระบบเศรษฐกิจและการเงินโดยรวม ซึ่งเป็นมาตรการที่ต่างจากแนวปฏิบัติปกติ งานบริหารจัดการความเสี่ยงองค์กรเพื่อรองรับสถานการณ์โควิด 19 และงานความมั่นคงปลอดภัยด้านไอทีในการปฏิบัติงานนอกสถานที่

คณะกรรมการตรวจสอบให้ความสำคัญอย่างสูงกับงานตรวจสอบการดำเนินงาน ซึ่งเป็นการตรวจสอบประสิทธิภาพและประสิทธิภาพในการดำเนินงานเพื่อให้มั่นใจว่า ธปท. สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามพันธกิจและแผนยุทธศาสตร์ รวมทั้งให้ความสำคัญแก่การใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลและการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก เพื่อพัฒนาการตรวจสอบให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นด้วย ทั้งนี้ บุคลากรด้านการตรวจสอบภายในมีความสำคัญ จึงได้รับการพัฒนาทักษะ ความรู้และความเชี่ยวชาญ ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงสามารถรองรับงานตรวจสอบกิจการภายในที่มีความท้าทายและหลากหลายมากขึ้น

3. การประกันและปรับปรุงคุณภาพงานตรวจสอบภายใน

มาตรฐานสากลสำหรับการปฏิบัติงานวิชาชีพการตรวจสอบภายใน (International Standards for the Professional Practice of Internal Auditing) และหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2561 กำหนดให้ต้องรายงานผลการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานตรวจสอบภายในระหว่างที่งานดำเนินไป (ongoing monitoring) ต่อคณะกรรมการตรวจสอบอย่างน้อยปีละครั้ง ซึ่งผลการสอบทานในปี 2563 พบว่า การตรวจสอบภายในของ ธปท. โดยรวมสอดคล้องตามมาตรฐานสากลและหลักเกณฑ์กระทรวงการคลัง

4. การประสานงานด้านการบริหารความเสี่ยง

ในปี 2563 คณะกรรมการตรวจสอบมีการประชุมร่วมกับคณะกรรมการกำกับดูแลความเสี่ยง 2 ครั้ง เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการทบทวนความเสี่ยงองค์กรของ ธปท. แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยง และแผนการตรวจสอบประจำปี 2564 รวมทั้งมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างคณะกรรมการทั้ง 2 คณะอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งช่วยให้การกำกับดูแลงานตรวจสอบภายในสอดคล้องและช่วยในการควบคุมความเสี่ยงที่สำคัญของ ธปท. อย่างครบถ้วนและทันการณ์

5. การประชุมร่วมกับผู้ว่าการ

ในปี 2563 คณะกรรมการตรวจสอบประชุมร่วมกับผู้ว่าการและรองผู้ว่าการ 2 ครั้ง โดยประเด็นหารือครอบคลุมแนวทางการตรวจสอบ การบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล แผนงานตรวจสอบ ประจำปี 2564 ที่เชื่อมโยงกับความเสี่ยงองค์กรและยุทธศาสตร์องค์กร รวมทั้งการใช้ข้อมูลที่มีจำนวนมากใน ธปท. ให้เกิดประโยชน์และช่วยสนับสนุนการปฏิบัติงานได้อย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ

6. การส่งเสริมความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีภายนอก

คณะกรรมการตรวจสอบประชุมร่วมกับสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (ผู้สอบบัญชีภายนอก) 2 ครั้ง โดยไม่มีฝ่ายจัดการเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะกับ สตง. ต่อแนวปฏิบัติด้านบัญชี การจัดทำรายงานทางการเงินของ ธปท. และการเปิดเผยข้อมูลตามมาตรฐานรายงานทางการเงินฉบับที่ 9 (TFRS9) และการควบคุมภายใน รวมทั้งติดตามประเด็นการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2561

7. การรายงานผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

คณะกรรมการตรวจสอบจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบ เสนอต่อคณะกรรมการ ธปท. และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรายไตรมาส ตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2485 ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 มาตรา 55

ความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบ โดยสรุป

ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบตามขอบเขต อำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎบัตรนั้น คณะกรรมการตรวจสอบได้ใช้ความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ และทักษะของกรรมการตรวจสอบทุกคนอย่างเต็มความสามารถในการให้ความเห็นและข้อเสนอแนะอย่างอิสระและเป็นกลางต่อคณะกรรมการ ธปท. ผู้บริหาร และพนักงาน ธปท. โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายทั้งนี้ คณะกรรมการตรวจสอบได้รับความร่วมมือจากผู้บริหารและฝ่ายงานต่าง ๆ ของ ธปท. เป็นอย่างดีมาโดยตลอด ข้อเสนอแนะจากผลการตรวจสอบได้รับการพิจารณาดำเนินการเพื่อให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

ในภาพรวม คณะกรรมการตรวจสอบเห็นว่า คณะกรรมการ ธปท. คณะกรรมการนโยบาย ผู้บริหาร และพนักงาน ธปท. มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีคุณภาพ เห็นได้จากการปรับตัวเพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์โควิด 19 ได้อย่างเท่าทัน สามารถดำเนินมาตรการต่าง ๆ เพื่อรักษาเสถียรภาพระบบเศรษฐกิจและการเงินโดยรวม อาทิ มาตรการกองทุนเพื่อรักษาสภาพคล่องของการระดมทุนในตลาดตราสารหนี้ มาตรการช่วยเหลือกองทุนที่ได้รับผลกระทบจากการขาดสภาพคล่องในตลาดการเงิน และมาตรการสนับสนุนสินเชื่อใหม่ให้แก่ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม อีกทั้งได้ให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานภายใต้การกำกับดูแลกิจการที่ดี ความมีประสิทธิภาพประสิทธิผล โปร่งใส และเชื่อถือได้ รวมถึงมีระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงและระบบการควบคุมภายในที่มีความรัดกุม เหมาะสม เพียงพอ สอดคล้องตามกฎหมาย กฎ ระเบียบหรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ผลการตรวจสอบกิจการภายในเป็นประโยชน์ เป็นไปตามหลักวิชาการ และสามารถสร้างความเชื่อมั่นว่า การดำเนินงานของ ธปท. สามารถบรรลุเป้าหมายตามพันธกิจหลักและแผนยุทธศาสตร์องค์กรที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ



(นายมนัส แจ่มเวหา)

ประธานกรรมการตรวจสอบธนาคารแห่งประเทศไทย





พันธกิจและงบการเงิน

ก่อนที่จะดูงบการเงินขององค์กรใดจำเป็นต้องเข้าใจพันธกิจขององค์กรนั้นก่อน ธปท. ในฐานะธนาคารกลาง มีพันธกิจต่างจากองค์กรธุรกิจ โดยงบการเงินของธนาคารกลางมีลักษณะพิเศษและนัยต่างจากงบการเงินของธุรกิจทั่วไป

1.1 พันธกิจของธนาคารกลาง

ธปท. มีพันธกิจที่สำคัญ 2 ด้าน คือ

1.1.1 การรักษาเสถียรภาพระบบเศรษฐกิจ

มาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) ธปท. พ.ศ. 2485 (ปรับปรุง พ.ศ. 2561) ระบุไว้ว่า “..งานของธนาคารกลางเพื่อดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพทางการเงินและเสถียรภาพระบบสถาบันการเงินและระบบการชำระเงิน” หรือรวมกันหมายถึง เสถียรภาพระบบเศรษฐกิจการเงินโดยรวม พันธกิจของ ธปท. คล้ายกับพันธกิจของธนาคารกลางทั่วโลกที่ต้องดูแลเสถียรภาพทั้งเศรษฐกิจในประเทศและต่างประเทศ **เสถียรภาพภายในประเทศ** หมายถึง การรักษามูลค่าของเงินบาทและสินทรัพย์ของคนไทยไม่ให้ด้อยค่าลงจากเงินเฟ้อ และดูแลไม่ให้เกิดฟองสบู่หรือจุดเปราะบางในระบบการเงินที่อาจนำไปสู่วิกฤตการเงินในอนาคต ส่วน **เสถียรภาพต่างประเทศ** หมายถึง การดูแลค่าเงินบาทให้เคลื่อนไหวสอดคล้องกับพื้นฐานเศรษฐกิจ ไม่ผันผวนจนเกินไป รักษาอำนาจซื้อของเศรษฐกิจไทยในตลาดโลก รักษาระดับหนี้ต่างประเทศให้อยู่ในระดับต่ำ รวมทั้งมีเงินสำรองระหว่างประเทศเพียงพอเป็นกันชนรองรับแรงปะทะจากความผันผวนของตลาดเงินและตลาดทุนโลก

1.1.2 การจัดพิมพ์และนำธนบัตรออกใช้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ

มาตรา 14 แห่ง พ.ร.บ. เงินตรา พ.ศ. 2501 (ปรับปรุง พ.ศ. 2545) ระบุไว้ว่า “..ให้ ธปท. มีอำนาจจัดทำบริหาร และออกใช้ซึ่งธนบัตร..” เงินบาทและธนบัตรไทยจะเป็นที่ยอมรับก็ต่อเมื่อการดำเนินนโยบายการเงินและนโยบายเศรษฐกิจมหภาคมีความน่าเชื่อถือ นอกจากนี้ มาตรา 16 ยังได้ระบุว่า “..ห้ามมิให้นำออกใช้ซึ่งธนบัตรเว้นแต่เป็นการแลกเปลี่ยนทันทีกับสินทรัพย์อย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งมีค่าเท่ากัน..” ดังนั้น ในการจัดพิมพ์และนำธนบัตรออกใช้ ธปท. ต้องกันสินทรัพย์ต่างประเทศมูลค่าเท่ากับธนบัตรที่จะออกใช้ใหม่เก็บแยกไว้หนุนหลังธนบัตร ดังที่มาตรา 26 แห่ง พ.ร.บ. เงินตรา ระบุไว้ว่า “เพื่อดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพของเงินตรา ให้ ธปท. รักษาทุนสำรองเงินตราไว้กองหนึ่งเรียกว่า ทุนสำรองเงินตรา”

พันธกิจทั้ง 2 ด้าน เกี่ยวข้องกัน และถือเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญและจำเป็นสำหรับการที่ระบบเศรษฐกิจจะสามารถขยายตัวต่อไปได้ด้วยดี มีเสถียรภาพ

1.2 บัญชีของ ธปท. และบัญชีของทุนสำรองเงินตรา

ในการดำเนินงานตามพันธกิจ 2 ด้านข้างต้น กฎหมายได้กำหนดให้ ธปท. แยกการลงบัญชีเป็น 2 บัญชี กล่าวคือ

1.2.1 บัญชีของ ธปท. คือ บัญชีที่เกี่ยวข้องกับพันธกิจรักษาเสถียรภาพระบบเศรษฐกิจ ถ้าเราดูบัญชีของ ธปท. อย่างย่อ ฝั่งสินทรัพย์ประกอบด้วยสินทรัพย์ที่ส่วนหนึ่งเป็นเงินสำรองระหว่างประเทศ ซึ่งอยู่ในรูปสกุลเงินต่างประเทศ และมีสัดส่วนสูงกว่าร้อยละ 85 ของสินทรัพย์ทั้งหมด สินทรัพย์ที่เหลือส่วนใหญ่คือพันธบัตรรัฐบาลไทย ในขณะที่ฝั่งขวาหรือฝั่งหนี้สินส่วนใหญ่ประกอบด้วยพันธบัตร ธปท. ที่เกิดจากการดำเนินนโยบายการเงินเพื่อดูแลเสถียรภาพระบบเศรษฐกิจ เงินรับฝากจากสถาบันการเงินและรัฐบาล ซึ่งส่วนนี้เป็นหนี้ที่อยู่ในรูปของเงินบาททั้งหมด

บัญชีของธนาคารแห่งประเทศไทย	
สินทรัพย์	หนี้สิน
>85% เงินสำรองระหว่างประเทศ	พันธบัตร ธปท. เงินรับฝากจาก รพ. เงินคงคลัง
<15% พันธบัตรรัฐบาลไทย	ส่วนเกิน

1.2.2 บัญชีของทุนสำรองเงินตรา คือ บัญชีที่เกี่ยวข้องกับพันธกิจด้านการพิมพ์และนำธนบัตรออกใช้ในระบบเศรษฐกิจ ผังสินทรัพย์ประกอบด้วยสินทรัพย์สกุลเงินต่างประเทศทั้งหมด ซึ่งเป็นสินทรัพย์ที่ใช้หมุนหลังการพิมพ์ธนบัตรตามที่กฎหมายกำหนด ส่วนฝั่งหนี้สินประกอบด้วยธนบัตรที่ใช้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ (banknotes in circulation) ในรูปของเงินบาท กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ ธนบัตรที่ประชาชนจับจ่ายใช้สอยในระบบเศรษฐกิจถือเป็นหนี้สินของธนาคารกลาง

บัญชีของทุนสำรองเงินตรา	
สินทรัพย์	หนี้สิน
100% เงินสำรองระหว่างประเทศ	ธนบัตรออกใช้
	ส่วนทุน

1.3 ลักษณะพิเศษของงบการเงินของธนาคารกลาง

ลักษณะพิเศษข้อที่ 1 สินทรัพย์และหนี้สิน ไม่ใช้สกุลเงินเดียวกัน

สิ่งที่งบการเงินของธนาคารกลางต่างจากงบการเงินของธุรกิจเอกชน คือ สินทรัพย์ของธนาคารกลางส่วนใหญ่เป็นสินทรัพย์ต่างประเทศหรือเงินสำรองระหว่างประเทศ แต่ในด้านหนี้สินส่วนใหญ่อยู่ในสกุลเงินท้องถิ่นของแต่ละประเทศ หรือสกุลเงินบาทในกรณีของ ธปท. ทั้งจากธนบัตรและพันธบัตรที่ ธปท. ออกเพื่อบริหารสภาพคล่องและดูแลเสถียรภาพระบบการเงินของประเทศ งบการเงินของธนาคารกลางจึงมีลักษณะพิเศษที่สินทรัพย์และหนี้สินต่างสกุลเงินกัน (currency mismatch) ทำให้ทุกสิ้นปีต้องตีราคาสินทรัพย์สกุลเงินต่างประเทศให้อยู่ในรูปเงินบาทเพื่อจัดทำงบการเงินให้อยู่ในรูปสกุลเงินบาทได้การตีราคาเปรียบเสมือนการประเมินมูลค่าสินทรัพย์สกุลเงินตราต่างประเทศว่า ถ้าต้องการขายสินทรัพย์ต่างประเทศออกทั้งหมดจะได้เงินบาทเท่าใด ตัวเลขกำไรหรือขาดทุนที่ปรากฏในงบการเงินส่วนใหญ่จึงเป็น “กำไรหรือขาดทุนที่เป็นผลจากการตีราคา (valuation gain/loss)”

การที่ต้องตีราคาทุกสิ้นปี หมายความว่า การเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนจะมีผลต่อตัวเลขในงบการเงินได้อย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะเมื่อมีสินทรัพย์ต่างประเทศอยู่ในสัดส่วนสูง เช่น หาก ธปท. มีสินทรัพย์ต่างประเทศ 280,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เมื่อเงินบาทอ่อนค่าลง 1 บาท จะทำให้มีกำไรจากการตีราคาทันที 280,000 ล้านบาท ในทางตรงกันข้าม หากเงินบาทแข็งค่าขึ้น 1 บาท ก็จะทำให้เกิดขาดทุนจากการตีราคาทันที 280,000 ล้านบาท

กำไรหรือขาดทุนที่เกิดขึ้นจากการตีราคาไม่ได้ทำให้ความสามารถในการทำพันธกิจของ ธปท. เปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด เพราะ ธปท. ยังมีเงินสำรองระหว่างประเทศในรูปเงินตราต่างประเทศเท่าเดิม ณ วันตีราคา ไว้เป็นกันชนรองรับความผันผวนจากต่างประเทศ ดังนั้น ถ้าเห็นงบการเงินของธนาคารกลางปรากฏผลขาดทุนในบางช่วงอย่าเพิ่งกังวลใจเพราะอาจเป็นผลจากการตีราคา และถ้าพิจารณางบการเงินของ ธปท. ในช่วงที่ผ่านมาจะเห็นว่าบางปีกำไร บางปีขาดทุน ซึ่งเป็นผลจากการตีราคาเป็นสำคัญ

ลักษณะพิเศษข้อที่ 2 การบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศมุ่งรักษามูลค่าในรูปเงินตราต่างประเทศในระยะยาว

พันธกิจของธนาคารกลาง คือ การดูแลเสถียรภาพเศรษฐกิจ ซึ่งต้องมองไกล มองไปในระยะยาว มากกว่าการให้น้ำหนักกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในช่วงสั้น ๆ การบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศก็เช่นกัน ธนาคารกลางจะลงทุนในสินทรัพย์ที่มีมูลค่าที่ดีในระยะยาวและกระจายความเสี่ยงอย่างเหมาะสม โดยในระยะสั้นอาจเห็นความผันผวนได้บ้าง ประเด็นสำคัญคือในการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศจะดูแลผลตอบแทนใน “รูปเงินตราต่างประเทศ” เพราะในที่สุดธนาคารกลางยังต้องดำรงเงินสำรองระหว่างประเทศไว้ให้พร้อมใช้และเพียงพอ ขณะที่งบการเงินปกติจะจัดทำขึ้นในกรอบระยะเวลา 1 ปี จึงทำให้มีความต่างเรื่องกรอบเวลาของงบการเงินกับการพิจารณาผลตอบแทนจากการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ

นอกจากนี้ การบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศตามปกติจะมีการปรับสัดส่วนการลงทุนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจการเงินโลก หรือเพื่อกระจายความเสี่ยงและเพิ่มผลตอบแทนการลงทุน ไม่ใช่เพื่อการเก็งกำไรแต่อย่างใด โดยเมื่อปรับสัดส่วนการลงทุน ธปท. จะ

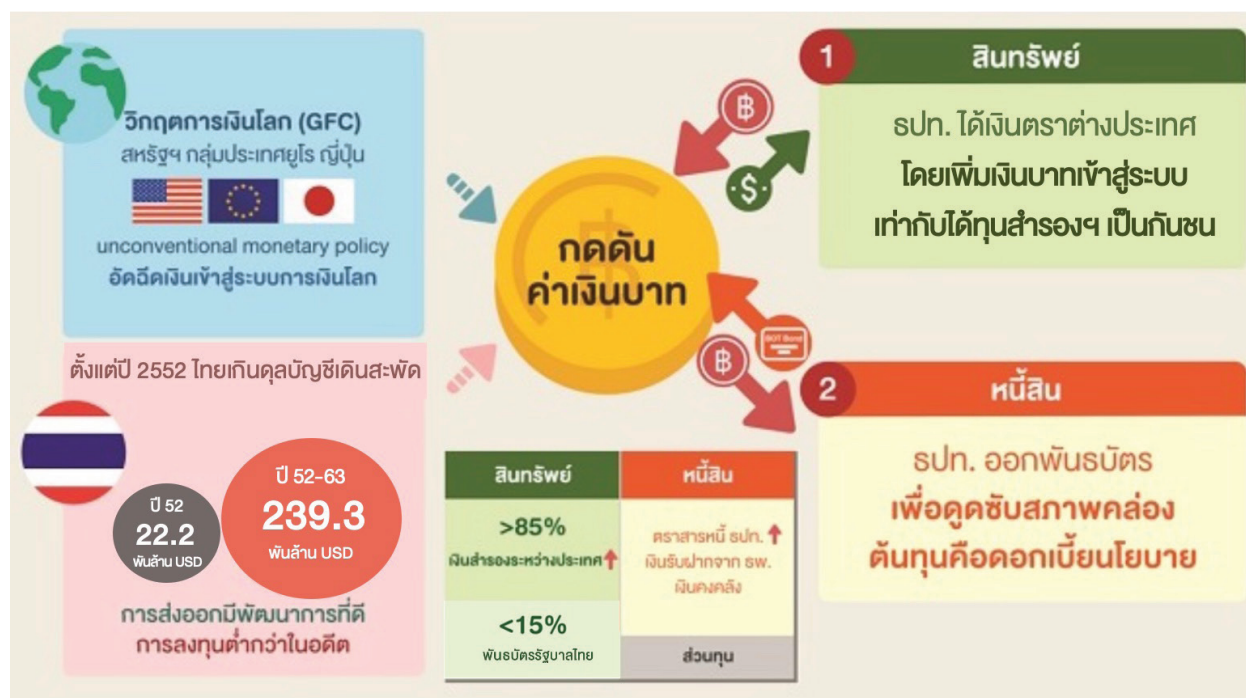
ขายตราสารบางประเภทออกไปและรับรู้กำไร/ขาดทุนจากการขายดังกล่าว ซึ่งเดิมแสดงอยู่ในรายการกำไรหรือขาดทุนจากการตีราคา

ลักษณะพิเศษข้อที่ 3 หนี้สินของธนาคารกลางต่างจากหนี้สินของธุรกิจ

หนี้สินของธุรกิจที่ก่อขึ้นไม่ว่าเพื่อใช้จ่ายหรือลงทุนก็เพื่อประโยชน์ของธุรกิจนั้น ๆ (private benefit) ในขณะที่หนี้สินของธนาคารกลางเป็นไปเพื่อประโยชน์ของประเทศโดยรวม (public benefit) หนี้สินของ ธปท. เกิดจาก 1) การพิมพ์ธนบัตรออกใช้ให้พอเพียงกับความต้องการของระบบเศรษฐกิจ และ 2) การดูแลเศรษฐกิจให้มีเสถียรภาพรักษามูลค่าของเงินบาทและสินทรัพย์ของคนไทยไม่ให้ด้อยค่าลง ซึ่งถือเป็นประโยชน์สาธารณะ (public goods) ที่เอื้อให้ระบบเศรษฐกิจสามารถดำเนินไปได้ด้วยดี มีเสถียรภาพหนี้ของธนาคารกลางไม่ใช่เพื่อประโยชน์ของคนกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดบริษัทหนึ่งบริษัทใด หรือแม้แต่ประโยชน์ของ ธปท. เอง แต่เป็นหนี้จากการดำเนินพันธกิจที่ยังประโยชน์ให้เกิดขึ้นแก่สังคมไทยโดยรวม

หนี้สินของธนาคารกลางส่วนแรก ได้แก่ ธนบัตรที่ใช้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ ถือเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนที่คนในสังคมยอมรับว่าใช้ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย ความพิเศษของธนบัตรอยู่ที่แม้แต่คนแปลกหน้าที่ไม่เคยรู้จักกันก็ยิ่งเชื่อมั่นในมูลค่า และยอมรับแลกเปลี่ยนกัน ซึ่งเป็นจุดเริ่มที่ทำให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ **หนี้ส่วนที่สอง คือ เงินฝากของสถาบันการเงินที่ดำรงไว้ที่ธนาคารกลาง** ก็ถือเป็นหนี้สินของธนาคารกลางเพราะธนาคารกลางทำหน้าที่เป็นตัวกลางของระบบสถาบันการเงิน สถาบันการเงินใช้บัญชีเงินฝากที่ธนาคารกลางในการชำระเงินระหว่างกันและบริหารสภาพคล่องของตน **หนี้ส่วนที่สาม คือ เงินฝากของรัฐบาลหรือเงินคงคลัง** ก็ถือเป็นหนี้สินของธนาคารกลางที่เกิดจากการบริหารกระแสเงินสดของรัฐบาลในแต่ละช่วงเวลา และ **หนี้ของธนาคารกลางส่วนสุดท้าย คือ หนี้จากการทำพันธกิจดูแลเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงิน** ในช่วงเวลาที่ระบบการเงินมีสภาพคล่องส่วนเกินในปริมาณที่สูงเกินควร ธนาคารกลางจะออกตราสารหนี้หรือพันธบัตรไปดูดซับสภาพคล่องเข้ามาเก็บไว้ที่ธนาคารกลาง ในทางตรงข้ามธนาคารกลางจะ

หนี้ของ ธปท. ที่สูงขึ้นมาจากไหน?



ไถ่ถอนพันธบัตรและปล่อยสภาพคล่องออกไปในกรณีที่ระบบเศรษฐกิจต้องการสภาพคล่องที่สูงขึ้น

หนี้ของธนาคารกลางที่สูงขึ้นมาจากไหน? ตั้งแต่วิกฤตเศรษฐกิจโลกปี 2552 เป็นต้นมา ธนาคารกลางของประเทศอุตสาหกรรมหลัก ทั้งสหรัฐอเมริกา กลุ่มประเทศยุโรป และญี่ปุ่น ใช้นโยบายการเงินที่ผ่อนคลายมากเป็นพิเศษเพื่อดูแลให้เศรษฐกิจฟื้นตัว ธนาคารกลางเหล่านี้อัดฉีดเงินจำนวนมากเข้าสู่ระบบการเงินโลก ส่งผลให้มีเงินทุนไหลเข้าประเทศตลาดเกิดใหม่ (emerging markets) รวมทั้งไทย อีกทั้งการส่งออกสินค้าและการท่องเที่ยวขยายตัวดีขึ้นต่อเนื่อง การลงทุนในประเทศอยู่ในระดับต่ำ ทำให้ไทยเกินดุลบัญชีเดินสะพัด แม้บริบทในประเทศอาจถูกท้าทายจากเหตุการณ์ทางการเมืองและภัยธรรมชาติในบางช่วง รวมถึงในปี 2563 สถานการณ์โควิด 19 ที่ไทยบริหารจัดการได้ดีกว่าต่างประเทศ จึงยังมีเงินทุนไหลเข้าประเทศสูง ส่งผลให้ไทยยังเกินดุลบัญชีเดินสะพัดมาอย่างต่อเนื่อง

ภายใต้สภาพแวดล้อมที่ท้าทายนี้ ธปท. ดำเนินพันธกิจอย่างไร? ในบริบทที่มีเงินทุนไหลเข้ามามากและเร็วในช่วงเวลา และเกินดุลบัญชีเดินสะพัดสูงต่อเนื่อง ประกอบกับการลงทุนภายในประเทศอยู่ในระดับต่ำ ปัจจัยเหล่านี้สร้างแรงกดดันต่อค่าเงินบาทให้แข็งค่าขึ้นเร็วเมื่อเทียบกับเงินสกุลอื่น ในช่วงที่ค่าเงินบาทเคลื่อนไหวไม่สอดคล้องกับปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ธปท. เข้าดูแลโดยการซื้อเงินตราต่างประเทศแลกกับเงินบาท เพื่อช่วยชะลอไม่ให้เงินบาทแข็งค่าเร็วเกินไป ซึ่งมีผลเท่ากับ ธปท. ปล่อยสภาพคล่องเงินบาทเข้าสู่ระบบการเงินมากขึ้น ถ้าหากปล่อยให้สภาพคล่องเงินบาทในระบบสูงเกินไปอาจสร้างปัญหาฟองสบู่ในภาคอสังหาริมทรัพย์ ทำให้ราคาสินทรัพย์ปรับตัวสูงขึ้นเร็ว ไม่สอดคล้องกับปัจจัยพื้นฐาน และเกิดปัญหาต่อเสถียรภาพระบบการเงินในระยะยาวได้ ธปท. จึงต้องดูดซับสภาพคล่องเงินบาทส่วนเกินดังกล่าวกลับมาด้วยการออกตราสารหนี้เพื่อดูแลเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ การดำเนินพันธกิจดังกล่าวทำให้ ธปท. มีหนี้เพิ่มสูงขึ้นสอดคล้องกับเงินสำรองระหว่างประเทศที่เพิ่มขึ้น

หนี้ของ ธปท. ที่เพิ่มสูงขึ้นเป็นผลจากการทำพันธกิจของธนาคารกลางที่จะดูแลให้เศรษฐกิจไทยมีเสถียรภาพมั่นคง มีการพัฒนาที่สอดคล้องกับศักยภาพ อัตราแลกเปลี่ยนอยู่ในระดับที่เหมาะสมไม่ผันผวนรุนแรง หรือแข็งค่าเร็วเกินไป รวมทั้งดูแลไม่ให้เกิดปัญหาเสถียรภาพระบบการเงินในระยะยาว อย่างไรก็ตาม หนี้สินที่เกิดจากการออกตราสารหนี้ข้างต้นก็ทำให้ ธปท. มีภาระดอกเบี้ยจ่าย

ลักษณะพิเศษข้อที่ 4 การทำกำไรไม่ใช่พันธกิจของธนาคารกลาง ธนาคารกลางเป็นองค์กรที่ไม่ได้แสวงหากำไรพันธกิจคือ ดูแลเสถียรภาพของเศรษฐกิจการเงิน กำไรหรือขาดทุนในการเงินไม่ได้สะท้อนความสำเร็จของการดำเนินงานตามพันธกิจของธนาคารกลาง ซึ่งต่างจากภาคธุรกิจที่พันธกิจหลักคือ การแสวงหากำไร และความสามารถของการดำเนินธุรกิจดูได้จากผลกำไรหรือขาดทุนจากงบการเงิน

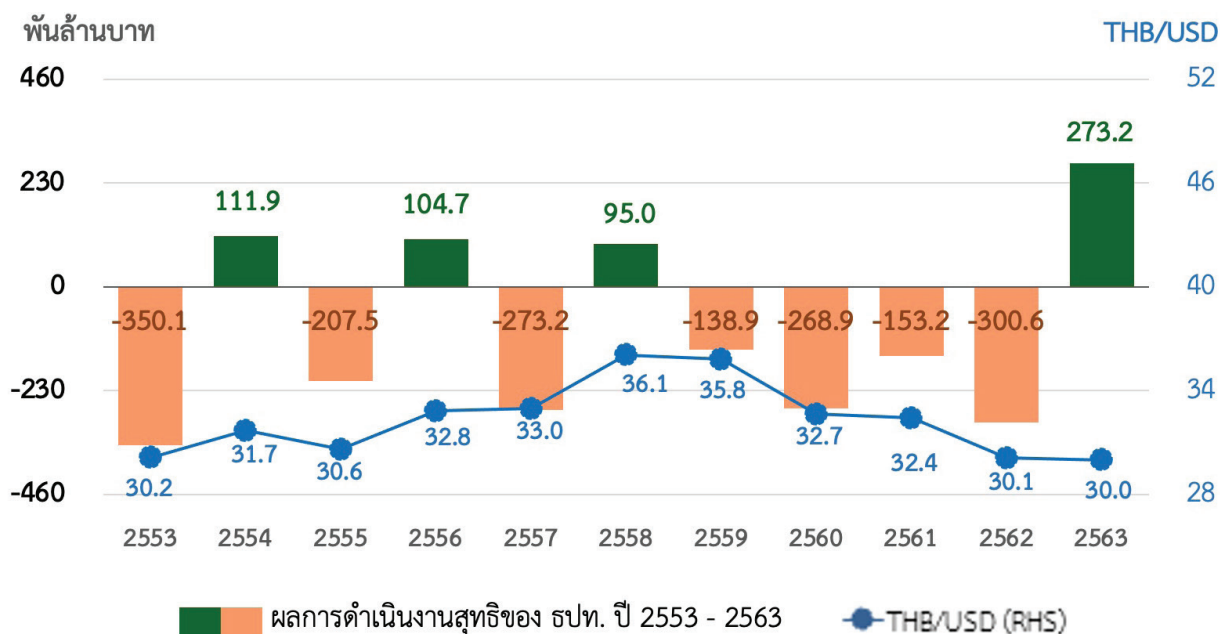
ธนาคารกลางเป็นองค์กรที่ดำเนินนโยบายเพื่อประโยชน์ของสาธารณะ แต่ไม่ได้หมายความว่าธนาคารกลางจะไม่ตระหนักถึงผลของการทำนโยบายต่องบการเงิน ธนาคารกลางต้องรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจการเงินไว้ให้ได้ โดยเลือกใช้เครื่องมือต่าง ๆ อย่างรอบคอบระมัดระวัง และมีต้นทุนคู้มค่า

การที่งบการเงินของธนาคารกลางจะมีผลขาดทุนไม่ใช่เรื่องใหม่ ที่ผ่านมามีธนาคารกลางหลายประเทศ อาทิ สวิตเซอร์แลนด์ สิงคโปร์ ออสเตรเลีย อิสราเอล ชิลี มีงบการเงินที่ขาดทุน และผลขาดทุนไม่ได้กระทบศักยภาพการทำหน้าที่ตามพันธกิจของธนาคารกลาง ตราบที่ธนาคารกลางดำเนินนโยบายที่มีเหตุมีผลและเหมาะสมในการรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงินของประเทศ และได้รับความเชื่อมั่นจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งประชาชน ภาคธุรกิจ นักลงทุนทั้งในและต่างประเทศ สำหรับ ธปท. ที่ผ่านมา แม้ตัวเลขในงบการเงินจะปรากฏผลขาดทุน ตลาดการเงินและนักลงทุนยังคงเชื่อมั่นในการทำหน้าที่ของ ธปท.

ความเชื่อมโยงระหว่างภาวะเศรษฐกิจและงบการเงินของธนาคารกลางบ่อยครั้งมักจะสวนทางกัน กล่าวคือในปีที่ภาวะตลาดการเงินโลกที่ปรับดีขึ้น เงินทุนเคลื่อนย้ายไหลเข้าในกลุ่มประเทศตลาดเกิดใหม่ รวมทั้งไทยมากขึ้น กอปรกับเศรษฐกิจไทยเจริญเติบโตได้ดีมีเสถียรภาพ **ค่าเงินบาท** มักจะแข็งค่า ทำให้งบการเงินของ ธปท. มีผลขาดทุน คือขาดทุนจากการตีราคาและดอกเบี้ยจ่ายจากการออกตราสารเพื่อดูแลเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจ

ในทางตรงข้าม ในปีที่ ธปท. มีกำไร ก็ไม่ได้แปลว่าเศรษฐกิจไทยจะดีหรือประชาชนจะได้ประโยชน์ เช่น ปี 2554 เกิดเหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่ เศรษฐกิจไทยเติบโตเพียงร้อยละ 0.8 เศรษฐกิจโลกอ่อนแอ เงินบาทอ่อนค่า หรือปี 2563 สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ทำให้เศรษฐกิจโลกรวมทั้งไทยหดตัว แต่ผลการดำเนินงานของ ธปท. กลับเป็นกำไร

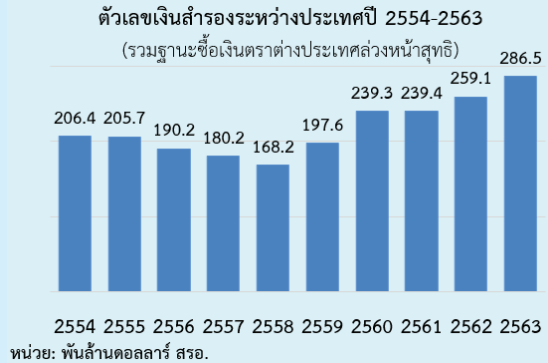
ผลการดำเนินงานสุทธิของแบงก์ชาติ ปี 2553 - 2563 (บัญชีธนาคารแห่งประเทศไทย)



BOX
17

ทำความเข้าใจงบการเงินของแบงก์ชาติ ปี 2563

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในปี 2563 ทำให้เศรษฐกิจทั่วโลกได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง เศรษฐกิจไทยหดตัวที่สุดในรอบ 22 ปี คณะกรรมการนโยบายการเงินจึงปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายลงต่ำที่สุดเป็นประวัติการณ์ เหลือร้อยละ 0.5 ต่อปี เพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ การเงินของประเทศ อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยสามารถควบคุมการแพร่ระบาดได้ดี ประกอบกับนักลงทุนมีความมั่นใจต่อเศรษฐกิจสหรัฐฯ มากขึ้นภายหลังการเลือกตั้ง ทำให้เงินทุนไหลเข้ามาลงทุนในกลุ่มประเทศตลาดเกิดใหม่ (emerging markets) รวมทั้งไทยมากขึ้น และธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้ดูแลเสถียรภาพอัตราแลกเปลี่ยนไม่ให้เกิดผันผวนจนเป็นอุปสรรคต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นหนึ่งในพันธกิจ การรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจด้านต่างประเทศ ส่งผลให้เงินสำรองระหว่างประเทศทยอยเพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ 286.5 พันล้านดอลลาร์ สรอ. ณ สิ้นปี 2563

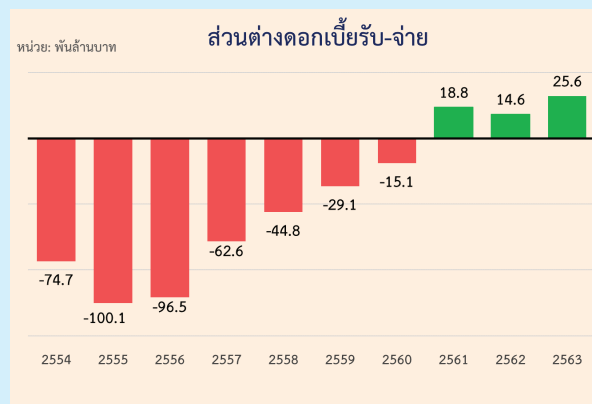


ธปท. บริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ โดยมุ่งรักษามูลค่าในรูปเงินตราต่างประเทศเพื่อให้ระบบเศรษฐกิจไทยมีเงินสำรองฯ เพียงพอและพร้อมใช้ จึงลงทุนในสินทรัพย์ที่มีความมั่นคง กระจายความเสี่ยงทั้งในรูปของสินทรัพย์และสกุลเงินเพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ด้านเศรษฐกิจและการเงินโลก โดยได้รับผลตอบแทนที่เหมาะสม ในปี 2563 บัญชี ธปท. และบัญชีทุนสำรองเงินตรามีผลกำไรจากการดำเนินงานซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากการตีราคาสินทรัพย์ต่างประเทศเป็นเงินบาท

หน่วย: พันล้านบาท

ผลการดำเนินงาน	บัญชีธนาคาร แห่งประเทศไทย	บัญชี ทุนสำรองเงินตรา
กำไร/ขาดทุนปี 2563	+273.2	+220.0
1. การดำเนินงานตามพันธกิจ (การรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจหรือการพิมพ์และนำ ธนบัตรออกใช้)	+25.6	+26.7
2. การปรับสัดส่วนการลงทุน และอื่นๆ	-45.3	+10.7
3. การตีราคา (Valuation)	+292.9	+182.6

โดยรายละเอียดผลการดำเนินงานประจำปี 2563 ของบัญชี รปท. และบัญชี
ทุนสำรองเงินตรา เป็นดังนี้



1. การดำเนินงานตามพันธกิจ

1.1 ด้านการรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจ – บัญชี รปท.

รปท. มีรายรับดอกเบี้ยสุทธิ 25.6 พันล้านบาท เป็นบวกต่อเนื่องเป็นปีที่ 3 (positive carry) เนื่องจากดอกเบี้ยรับจากการบริหารสินทรัพย์ต่างประเทศที่สูงกว่าดอกเบี้ยจ่ายจากการดำเนินนโยบายการเงิน โดยในปีนี้มี การปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายเพื่อให้ภาวะการเงินโดยรวมผ่อนคลาย ซึ่งจะช่วยบรรเทาผลกระทบของเศรษฐกิจจากการแพร่ระบาดของโควิด 19

1.2 ด้านการพิมพ์และนำธนบัตรออกใช้ – บัญชีทุนสำรองเงินตรา

ทุนสำรองเงินตรามีรายรับดอกเบี้ยสุทธิ 26.7 พันล้านบาท จากการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศที่ใช้หนุนหลังธนบัตร ทั้งนี้ ผลตอบแทนสูงกว่าต้นทุนการพิมพ์ธนบัตร

2. การปรับสัดส่วนการลงทุน และอื่น ๆ

รปท. ได้ซื้อขายสินทรัพย์เพื่อปรับการลงทุนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์เศรษฐกิจโลก รวมถึงเพื่อกระจายความเสี่ยงและเพื่อให้ได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนที่ดีขึ้น ผลขาดทุนที่เกิดขึ้นในบัญชี รปท. ส่วนใหญ่เกิดจากค่าเงินบาทที่แข็งค่าต่อเนื่อง ทำให้สินทรัพย์ต่างประเทศที่ซื้อเข้ามาในอดีตมีต้นทุนในรูปของเงินบาทสูงกว่าราคาขายสินทรัพย์ดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ผลตอบแทนในสกุลเงินต่างประเทศของทั้งบัญชี รปท. และบัญชีทุนสำรองเงินตราเป็นบวกและสูงกว่าอัตราผลตอบแทนอ้างอิง

3. การตีราคาสินทรัพย์ต่างประเทศ (valuation)

เกิดจากการแปลงค่าเงินสำรองระหว่างประเทศให้อยู่ในสกุลเงินบาท เนื่องจากเงินบาทอ่อนค่าลงในปี 2563 เมื่อเทียบกับเงินสกุลหลักทุกสกุล ยกเว้นเงินดอลลาร์ สรอ. กอปรกับราคาสินทรัพย์ต่างประเทศ (ทั้งตราสารหนี้ ตราสารทุน และทองคำ) ปรับราคาสูงขึ้น จึงส่งผลให้การตีราคาสินทรัพย์ต่างประเทศเป็นสกุลบาทมีผลเป็นกำไร

คณะกรรมการ ธนาคารแห่งประเทศไทย



นายปรเมธี วิมลศิริ
ประธานกรรมการ



นายเศรษฐวุฒิ สุทธิวาทนฤพุฒิ
รองประธานกรรมการ



นายไพบูลย์ ภัคดีศรีกิจวาน
กรรมการ



นายรณดล นุ่มนนท์
กรรมการ



นายเมธี สุภาพงษ์
กรรมการ



นายมนัส แจ่มเวหา
กรรมการ

นายปกรณ์ นิลประพันธ์
กรรมการ

นายอนุชา พิชยนันท์
กรรมการ



นายเลอศักดิ์ จุลเทศ
กรรมการ

นายสุภัค ศิวะรักษ์
กรรมการ

นายรพี สุจริตกุล
กรรมการ



นายพฤทธิพงษ์ ศรีมาจันทร์
เลขานุการ

นางสุรรัตน์ ลักษณินิตย์
ผู้ช่วยเลขานุการ





คณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563

ประธานกรรมการ	นายปรเมธี	วิมลศิริ
รองประธานกรรมการ	นายเศรษฐพุฒิ	สุทธิวาตนฤพนธ์
กรรมการ	นายไพบุลย์	กิตติศรีกังวาน
กรรมการ	นายเมธี	สุภาพงษ์
กรรมการ	นายรณดล	นุมนนท์
กรรมการ	นายคณูชา	พิชยนันท์
กรรมการ	นายเลิศศักดิ์	จุลเทศ
กรรมการ	นายมนัส	แจ่มเวหา
กรรมการ	นายปกรณ์	นิลประพันธ์
กรรมการ	นายรพี	สุจิตกุล
กรรมการ	นายสุภัค	ศิวัชรักษ์
เลขานุการ	นายพฤทธิพงษ์	ศรีมาจันทร์
ผู้ช่วยเลขานุการ	นางสุรรัตน์	ลักขณานิตย์

ผู้บริหารธนาคารแห่งประเทศไทย

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563

ผู้ว่าการ	นายเศรษฐพุฒิ	สุทธิวาตนฤพนธ์
รองผู้ว่าการ ด้านบริหาร	นายไพบุลย์	กิตติศรีกังวาน
รองผู้ว่าการ ด้านเสถียรภาพการเงิน	นายเมธี	สุภาพงษ์
รองผู้ว่าการ ด้านเสถียรภาพสถาบันการเงิน	นายรณดล	นุมนนท์
ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายบริหารความเสี่ยงองค์กร	นางสาวนภาพร	มหารักษ์กะ
ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายสื่อสารและความสัมพันธ์องค์กร	นางจันทวรรณ	สุจิตกุล
ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายบริหารงานปฏิบัติการ	นายวรพร	ตั้งสง่าศักดิ์ศรี
ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายกำกับสถาบันการเงิน 1	นายจาตุรงค์	จันทร์รัช
ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายกฎหมาย	นายพฤทธิพงษ์	ศรีมาจันทร์
ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายออกบัตรธนาคาร	นายสมบูรณ์	จิตเป็นธม
ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายนโยบายระบบการชำระเงิน	นางสาวสิริธิดา	พนมวัน ณ อยู่ธยา
และเทคโนโลยีทางการเงิน		
ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายตลาดการเงิน	นางสาววชิรา	อารมย์ดี
ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายนโยบายการเงิน	นายทิตนันท	มัลลิกะมาส
ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายทรัพยากรบุคคลและพัฒนาองค์กร	นางวชิทิพย์	พงษ์เพชร
ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายระบบข้อสนเทศ	นายเดช	ฐิติวนิช
ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายตรวจสอบกิจการภายใน	นายอัมพร	แสงมณี
ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายนโยบายสถาบันการเงิน	นางนwor	เดชสุวรรณ
ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายกำกับสถาบันการเงิน 2	นางธัญญ์นิตย	นิยมการ
ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายเสถียรภาพระบบการเงิน	นางรุ่ง	มัลลิกะมาส
และยุทธศาสตร์องค์กร		

ติดต่อ ธปท.



รายชื่อที่อยู่เว็บไซต์
สถาบันการเงินและ Non - Bank



www.bot.or.th



โทร.1213 ศคช
ศูนย์คุ้มครองผู้มาขอสินเชื่อ
และศูนย์ส่งเสริมวินัย



ศูนย์การเรียนรู้ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND LEARNING CENTER



@bankofthailandofficial



@bankofthailand



Bank of Thailand Channel



รายงานของ
ผู้สอบบัญชี
และงบการเงิน



ธนาคารแห่งประเทศไทย

เพื่อความเป็นอยู่ที่ดี
อย่างยั่งยืนของไทย

ธนาคารแห่งประเทศไทย

273 ถนนสามเสน แขวงวัดสามพระยา เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200

โทรศัพท์ 0-2283-5353 www.bot.or.th



Bank of Thailand Channel
Hotline1213 Channel



www.bot.or.th



[@bankofthailand](https://twitter.com/bankofthailand)



[bankofthailand](https://www.facebook.com/bankofthailand)
Hotline1213